Cod. lat.
8201 d (Metten 1 d)

= C. c. pict. 28

Gebunden im März 1899

BIBLIOTHECA
REGIA
MONACENSIS.

BIBLIOTHECA
REGIA
MONACENSIS

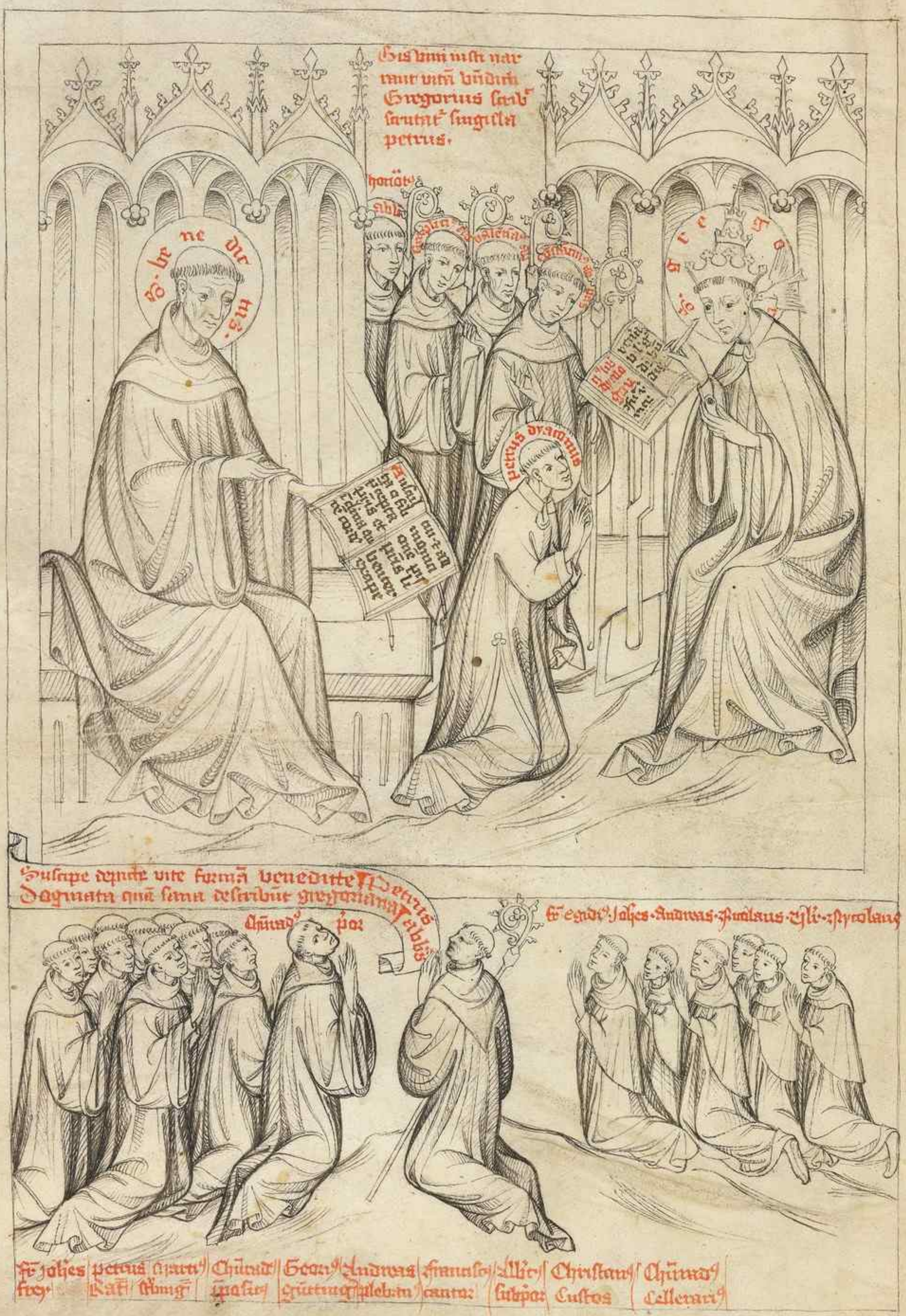
Petrus Damianus
Frater Johes
Petrus Cantor
Chunrat Prior
Geor Gruttner
Andreas Plebanus
Frater Cantor
Albr subpor
Christan Custos
Chunrad Cellerari

Ex Bibliotheca Nuty Mettensis Ord. S. P. Benedicti

Hic abbatem puer ad dñm
sic fabr inter prudentissimum
regnat

Incipit prologus regule sci bñdi

Ausculta o fili precepta magistri et inclina aurem cordis tui et admonitionem pij patris libenter excipe et efficaciter impple ut ad eum per obedientiae laborem redeas a quo per inobedientiae desidiam recesseras. Ad te ergo nunc meus sermo dirigitur qui quisquis abrenuntians propriis voluptatibus domino xpo deo vero militaturus obedientiae fortissima atque preclara arma assumis. In primis ut quicquid agendum inchoas bono abeo perfecte instantissima oratione deposcas ut qui nos iam in filios dignatus est numero computare non de ce

ter aliquis regule sponte da mentem dulcedine ut capias mella. Hic testamenti veteris novique cuncta doctrina. Hic ordo dominus hinc castissima vita. Hoc beatus pr benedictus constituit sacrum volumen suisq mandant hec seruanda alumpnis simplicius qd famulus xpi misericq magistri latius opus p pagant in omnes cuna tamen inceptis una mirq manet inceptum. Incipit regla sci bñdi

BIBLIOTHECA REGIA MONACENSIS

BIBLIOTHECA REGIA MONACENSIS

ac aliquando de malis
actibus nris commistai
ta enim et omni tempo
re delictis suis in nobis
parendum est: ut non
solum noster pater fi
os non aliquando filio
os exheredet. sed nec ut
metuendus dns noster
malis nris. ut nequissi
mos servos pcutiam
tradat adpenam: qui
cum sequi noluerint
adgliam.

Exhortamur ergo
tandem aliquan
do exutante nos sopo
ra ac dicente. hora est
iam nos de sop no sur
gere: et aptis oculis
nris. ad divinam lume.
attonitis auribus au
diamus divina cotti
die clamans quid ad
moneat nox dicens.
Hodie si vocem eius

audieritis: nolite ob
durare corda vra. Et
iterum. Qui habet au
res audiendi audiat:
quid spus dicat ecclis.
Et quid dicat: venite fi
li audite me: timorem
domini doceo vos. Cur
rite dum lumen vite ha
beris: ne tenebre mortis
vos comprehendant. Et
quaerens dns in multitu
dine populi cui hec da
ret operarium suum: ite
rum dicit. Quis est ho
mo qui vult vitam: et de
sidit videre dies bonos:
Quod si tu audieris
respondeas ego: dicit ti
bi deus. Si vis habere ve
ram et pcuiam vitam
prohibe linguam tuam
a malo. et labia tua ne
loquantur dolum: de
clina a malo et fac bonum:
inquire pacem et sequere

cum. Et cum hec fecerit
ris: odit me dicit nos
et amres mee adpropiabit
unus: et ante quam me
in uideris. Dicam uobis
Hec affirmo. Quod dilaus
uobis hac nocte dñs. Iui
tamen nos fecis knit. Et
de pietate sua demonst
rat uobis dñs uiam
uite.

Suscipiens ergo hoc
fidel obseruancia
sanctum actum lum
bis pris. paucatum
euangelii ygamus in
uera eius: ut uerum
eum qui nos uocauit
in regnum suum uidere. In
nouis regni tabernacu
la si uolumus habitare:
nisi illuc bonis actibus
ascendere. minime p
ueniemus. Sed interro
gemus cum propheta
dñm: dicentes et. Do

mine: quis habitabit
in tabernaculo tuo: a
quis requiescet in mon
te sancto tuo: Post hac
interrogacionem fies:
audiamus dñm respon
dentem: et ostendentem
uobis uiam ipius tab
naculi et dicentem. Qui
ingreditur sine macu
la: et operatur iustiam:
qui loquitur ueritatem
in corde suo: qui non egit
dolum in lingua sua:
qui non fecit proximo
suo malum: qui obpro
brium non accepit ad
uersus proximum suum:
qui maligni diaboli
aliqua suadentis sibi
cum ipa suasione sua
contrectibus oculis
sui respiciens contrit
ad nihilum. et paulos
cogitatus eius tenuit
et abiit ad ipm.

Qui timent dñm de
lona obseruantia
sua non se reddunt cla
tos. sed ipa iuste lona nõ
ab se posse. et a dño fieri
existimantes. operantur
iste dñm magnificant.
illud cum prophta dicen
tes. Non nobis dñe. nõ
nobis: sed nomini tuo da
gliam. sicut ner paulus
apls oratione sua
sibi aliquid imputant
dicens: gra dei sum. id
quod sum. Et iterum ipse
dicit. Qui gliat: in dno
glietur. Unde et dns in e
uangelio dicit. Qui audit
uerba mea hec et facit
ea: similabo eum uiro
sapienti qui edificauit
domum suam super pe
tram. Venerunt flumi
na. flauerunt uenti. et
impegerunt domum illã
et non cecidit: fundata

enim erat super petram
Her cõplens dns. expec
tat nos cotidie hys su
is scis monitis. factis
nos respondere debere.
Ideo nobis propter cũ
dacionem malorũ. hu
ius uite dies adiudi
cias relaxantur: dicen
te apslo. In nesciis: qua
patientia dei ad penitẽ
tiã te adducit? Nam
pius dns dicit. Nolo
mortem pccatoris: sed ut
conuertatur. et uiuat.
Cum ergo in hoc gaus
demus dñm fieri de
habitatore tabernaculi
cus. audiuimus habi
tandi preceptum: sed
si cõplebimus habitato
ris officium. erimus
heredes. regni celorum.
Ego preparada sunt
corda nra et corpa. sce
preceptorum obedientie

mulcatura: et quod mi
nus habet in nobis na
tura possibile· rogemus
dnm· ut gr̃a sua inbrat
nobis adiutorium mis
tum· Et si fugientes
gehenne penas· adipis
scimur pietatem pue
nire: dum adhuc manet
et in hoc corpore sumus·
et hec omnia per hanc
lucis uitam uacat im
plere: currendum ⁊ agē
dum est modo quod in
petuum nobis expe
diat· Constituenda est
ergo nobis dnica scola
seruitij: in qua institu
cione· nichil asperum
nichilq; graue· nos con
stituturos speramus·
sed si quid paululum
restrictius dictauerit eq̃
tatis ratione· propter emē
dationem uitiorum· uel
conseruationem caritatis

tas processerit· non tamen
pauore preuentus refu
gias uiam salutis· que
non est nisi angusto in
ceptio incipienda· processu
uero conuersationis· et
fidei dilatato corde in e
narrabilis dilectionis
dulcedine via mandato
rum dei: ut abbatis nū
quam magisterio disce
dentes· in eius doctrina
usq; ad mortem in monas
terio perseuerantes· pas
sionibus xpi per patienciam
iam participantes: ut
regni eius hereditatem ēt
consortes· De quatuor
generibus monachorum·

capitulum primum

Hic duodecim quidem sunt gradus humilitatis. Cantar hic que de eis uisa fuerunt.

Quatuor
ergo sunt
genera
mani

fectum est. Primum ac
nobilissimum. hoc est mo
nasticale. militans sub
regula vel abbate. De
inde secundum genus c̄
anachoritarum. id est
heremitae. hoc qui nō
conversionis fervore no
vicio. sed monasterij p
bationis diuturna didi
cerunt contra diabo
lum multorum solac
iam docti pugnare:
et bene instructi fratern
a exercere. ad singulare
pugnā heremu. secur
iam sine consolacione
alterius. sola manu
vel brachio contra vi
cia carnis vel cogitaci
onū ido auxiliante suf
ficiunt pugnare. Ter
tium vero monachorū
deterrimū genus est
sarabaitarum: qui nul
la regula adprobati

experencia magistra
sicut aurum fornacis. ex
plumbi natura molli
ti. ad huc operibus ser
uientes seculo fidem. me
tiri deo p̄fitentur nos
cuntur. Qui binii aut ter
ni. aut certe singuli sine
pastore. non dominis sed
suis inclusi ouilibus.
priuilegio eis est desiderio
rum voluptas: cum
quicq̄d putauerint vel
elegerint hoc dicunt
sānū. et quod noluerint
hoc putant non licere.
Quartum vero genus
est monachorū quod no
minatur girouagum:
qui totam vitam suam
p̄uincias p̄uincias ter
mis aut quatuis diebus
p̄uisorum cellas hos
pitantur. semp vagi et
nūquam stabiles. et
propriis voluptatib

et gule illecebris seruiẽ
tes: et pomma deteri
ores sanabitis. Dequo
tuit omñ miseriam cõ
sideratione. melius est ta
cere quam loqui. Ipse
ego omissis: ad memora
tarum fortissimũ genus
disponendi. admonen
te dño uentamus.

Qualis debeat esse abbas

Abbas qui
pre esse dig
nus est ma
gistra. sy
mmetric debet quan

dictur. et nomen maio
ris facti implere. cpi
enim uices agere in mo
nasterio creditur. quan
do ipsius uocatur pre no
mine. dicente apolo. ac
cepistis spm adoptiõis
filiorũ. in quo clamamus
abba pater. Idcoq; ab
bas nichil extra pre
ceptum dñi quod ab
sit. debet aut docere. aut
constituere. vel iubere.
sed iussio eius vel docti
na. fermentũ diuine
iustitie in discipulorũ
mentibus conspergat
ascemor: semp sit abbs:
qua doctrine sue. uel
discipulorũ obedientiae
omniq; rerum interiõ
do iudicio dei fatenda
erit discussio. Timeat
abbas ne pro pastoris
mansuetudine. quicq; in
ouibus patrifamilias

Cum dignitate fungitur
tunc oportet esse timor

ualitatis munus poni
erit mucenur. Tantundē
iterum liber erit: ut si
neglecto ul' inobedien
ti gregi pastoris omnis
fuerit diligencia adhi
buta et morbidis cas
actibus uniuersa fuerit
cura exhibita. pastor co
ram in iudicio dni ab
solutus dicat cum pro
phera dno. Iustciam
tuam non abscondi i
corde meo: ueritatem tuam
et salutare tuum dixi:
ipi autem contemptuē
tes spreuerunt me: et
nunc denuum in obedie
tibus cure sue diuinus
pena sit eis prenuales
ipa mors

Ego nim aliquis
suscapit nomen
abbatis. duplici debet
doctrina suis presse
discipulis: idest q̄ i a
bona et scā. factis am
plius quam ceteris osten
dat: et capacibus disci
pulis mandata dni ce
teris ostendat: duris ue
ro et simplicioribus
factis suis diuina pre
cepta monstret. Omnia
uero que discipulis do
cuerit esse contraria. su
is factis indicet non
agenda: ne aliis pre
dicans ipe reprobus
inuenatur: ne quando
illi dicat deus peccatori
Quare tu enarras iusti
cias meas: et assumis
testamentum meum per os
tuum? Tu uero odisti
disciplinā: et proiecisti
sermones meos post
te. Et qui in fratris tui o
culo festucam uidebas:
trauo tamen non ui
disti. Non ab eo persona
in monasterio discernat

Non vnus plus amet quam alius: nisi quem nimis actibus aut obedientia meruerit melior esse. Non conuertentur de seruitio preponatur ingenuus: nisi aliqua rationabilis causa existat. Quod si ita iustitia dictante abbati visum fuerit: et deliberauerit ordine id faciat. Sin alias propria teneant loca: quia sive seruus sive liber omnes in christo vnum sumus. Et sub vno domino equalem seruitutis militiam baiulamus: quia non est apud deum personarum acceptio. Solummodo in hac parte apud eum discernimur: si melior es aliis in operibus bonis et humiles inueniamur. Ergo equalis sit abbo omnibus caritas: una precipiatur omnibus secundum merita disciplina.

Iudicium a abbas applicare debet illam semper formam seruare quam dicit: arguit obsecra increpa: id est in mitibus temporibus tempora terribilis blandimenta. Dum magis prium prius ostendat affectum: id est in disciplinatis et in quietis debet durius arguere: obedientes autem et mites et patientes ut iumentis proficiat obseruare. Nec negligentes et contemnentes ut increpet et corripiat admonendo. Nec dissimulet peccata delinquentium. Et mox ut ceperint crescere mori

atus ea ut prevalet am
putet: memor periculi
yeli sacerdotis de ylo. Et
honestiores quidem atq;
intelligibiles animos.
prima vel secunda admo
nione verbis corripi
at: improbos autem et
duros. ac simplos vel
maledicentes. verberi
vel corpus castigatione
impso immo peccati co
cercet: secus septum
stultis verbis non
corrigitur. Et iterum.
Pasce filium tuum mage
et liberabis animam
eius a morte.

Meminisse debet sp
abbas quod est:
meminere quod dicat:
et scire. quia ad plus
committitur. plus abeq
exigitur: scilicet quā
discretem et arduam
rem suscepit: regere

animas. et multorum
seruire moribus. Et
alium quidem blandi
mentis. alium vero i
repacionibus. alium
suasionibus: et sicdim
vnus cuiusq; qualita
tem. vel intelligentiam.
ita se omnibus conformet
et aptet: ut non solū
detrimenta gregis si
bi commissi non pateat
verum in augmenta
donec totum gregis gau
deat. ante omnia ne dis
simulans aut parvi
pendens salutem ani
marum sibi commissa
rum. plus gerat solli
citudinem de rebus
transitoriis et terrenis
atq; caducis: sed sep
cogitet quia animas
suscepit regendas. de
quibus et rationem
reddituus est. Et ne

cauſetur demum ſo-
te ſubſtantia: meminic
et ſeptimo. Primum q̃
rite regnum dei. et iuſti
tiam eius: et hec omnia
adicientur vobis. Et ite
rum. Nichil de eſt timẽ
tibus eum. Sanctq;
quia qui ſuſcepit am
mas regendas parer ſe
admonendum redendã:
et quantum ſub cura
ſua firm̃ ſe habere ſcit
minuendum. agnoſcat
procerto quia in die
iudicij. ipſe omñ am
mas eſt reddituus do
mino monem. ſine du
bio addita et ſue anime
Et ita timens ſemper
futurum diſcuſſionem
paſtor creditus ſibi
omnibus cum de alijs
mandatis cauet. red
ditur deſtus ſollicitus
et cum demonſtrationib;
ſus emendationẽ alijs
ſubminiſtrat ipſe et
fratur auctis emen
datus.

De adhibẽdo adcõſilium fratr

Quoties a
liqua pre
cipua agẽ
da ſunt in
monaſterio conuocet
abbas omnem congre
gationem. et dicat qd̃
inde agendum. et audiẽs
conſilium fratr̃ tractet
apud ſe. et quod utili
us iudicauerit faciat

capitulum 3m

Ideo autem omnes ad cō
silium uocari diximus:
quia sepe iuniori dñs re
uelat quod melius est:
Hoc autem decet fiēs con
silium cum omni humi
litatis subiectione·⁊ nō
presumant procacit de
fendere quod eis uisum
fuerit: sed magis in abba
tis pendat arbitrio·ut
quod salubrius esse iu
dicauerit·et omnibus obe
diant·Sed sicut disci
pulis conuenit obedire
magistro: ita et ipsum
prouide et iuste condecet
omnia disponere·Inom
nibus igitur omnes
magistram sequantur
regulam: neq; ab ea re
uere declinetur a quo
quam·⁊ Nullus īmo
nasterio proprio sequa
tur cordis uoluntatē:
neq; presumat quisq;
eum abbate suo pertinac
iter aut foris monas
terium contendere·Qd
si presumpserit: regula
ri discipline subiaceat
Ipse tamen abbas cum
timore dei: ⁊ obseruatio
ne regule omnia faciat:
sciens se proculdubio de
omnibus iudicijs suis
equissimo iudici deo ra
tionem reddituruum·Et
quia uero minora agenda
sunt in monasterij utili
tatibus·seniorum tan
tum utatur consilio·
sicut scriptum est: omnia
fac cum consilio: ⁊ post
factum non penitebis·

Que sicut instrumenta bonorum operum · capitulum septimum

Primus omnium deum diligere ex toto corde · tota anima · tota virtute: deinde proximum tanquam seipsum: deinde non occidere · non adulterare · non facere furtum · non concupiscere · non falsum testimonium dicere · honorare omnes homines · et quod sibi fieri non vult · alii ne faciat · abnegare semetipsum sibi · ut sequatur xpm · corpus castigare · delicias non amplecti · ieunium amare · pauperes recreare · nudum vestire · infirmum visitare · mortuum sepelire · in tribulatione subvenire · dolentem consolari · a secularibus se alienum facere · nichil amori xpi preponere · iram non perficere · in iracundie tempus non reservare · dolum in corde non tenere · pacem falsam non dare · caritatem non derelinquere · non iurare ne forte periurium · veritatem ex corde et ore profere · malum pro malo non reddere · iniuriam non facere · sed et factam patienter sufferre · inimicos diligere · maledicentes se non maledicere · sed magis benedicere · persecutionem propter iustitiam sustinere · non esse superbum · non vinolentum · non multum edacem · non somolentum · non pigrum · non murmuriosum · non detractorem · spem suam deo committere · bonum aliquid in se cum viderit · deo ap

placet non sibi malum
uero semp esse factum
sciat. et sibi repugnet. dic
iudicii timere. gehennā
expauescere. mutam et
nam omni conuersā
tione spirituali deliberā
re. uoluntem omnibus ad
oculos suspectam habe
actus uitā sue omnibus ha
bere. iustificare. in omni
loco dum se respicere pu
ro sane. reprehendunes
malas uitas sue adue
nientes mere. adipīm
allidere. et semper spi
tali pare facere. os
suum amalo ul' pu
no eloquio custodire.
multum loqui nō a
mare. uerba mana aut
usu apta non loqui.
usum multum aut ex
cessum non amare.
sermones sās silent
audire. eorum frequēt

manibere. mala sua
preterita cum lacrimis
ul' gemitu cotidie in o
mnibus deo confiteri. de
ipsis malis deinceps e
mendare. delicta car
nis non placere. uolun
tatem propriam odire.
precepta abbatis in o
bedire. omnia si
ne alter quod abbat
agat. mandat. illud
dni preceptum. quod di
cunt facere. quod autem
facere nolite.
non uelle quia sān. ani
quam sit. sed prius de
qd' uerus dicatur. pre
cepta dni factis cotidie
adimplere. castitatem
amare. nullum odire.
zelum non habere. in
uidiam non exercere.
contencionem non a
mare. claccoueni fuge
seniores uenerari. iuu

ores diligere in xpo a
more premuniamur oran-
cium discordantibus aui
selis oratorium inpascem
vedine et de dei mia mun
quam respicere. Ecce hec
sunt instrumenta artis
spiritalis quae cum fecerit
a nobis die noctuque ices
sabiliter adimplenda et
in die iudicii retribuetur
nobis a
dno retribuetur
quam ipse promisit qd
oculus non vidit nec
aures audiuit nec in
cor hominis ascendit:
que preparauit deus hys
qui diligunt illum. Of
fina uero ubi hec ora
diligenter operemur.
claustra sunt monaste
rii et stabilitas in con
gregatione.

De obedientia.

Primus hu
militatis
gradus est
obedientia
sine mora. Hec conuenit
hys qui nichil sibi xpo
carius aliquid existi
mant propter seruitu
tem qd professi sunt.
seu propter metu gehe
ne. vel gliam vite eter
ne. Atque ut aliquid im
peratum amatore fue
rit: ac si diuinitus im
peratur. moram pati nec

Laus constricti fidei quia hyeiunantes
Planctu solut fletu mens tergit

aut infacendo. De
quibus dominus dicit
Qui audit aures obedi
unt michi. Et iterum dicit
doctoribus. Qui uos
audit me audit. Ergo
hi tales relinquentes
suum quc sua sunt. et
uoluntatem propriam
descerentes. mox exomu
patis manibus. et quod
agebant mysterium re
linquentes. uicino ole
dicuiae pcc. uiuentis
uocem fictis sequunt.
et uelut uno monito
prouocta magistri iussio. et pfecta discipuli
opa. in uelocitate timo
ris dei ambe res cõmuni
anus explicantur.

Quibus adunam
eternam gradicõ
ancor incumbit. ideo an
gustam uiam arripuunt
unde dns dicit. angusta
uia est que ducit ad uita
tam. ut non suo arbitrio
uiuentes. uel desideriis
suis. et uoluptatibus o
bedientes. sed ambulã
tes alieno iudicio et impe
rio. in cenobijs degen
tes. abbatem sibi pce
desiderant. Sine dubio
hi tales illam omi imi
tantur sententiam qua
dicit. non ueni facere uo
luntatem meam. sed ei
qui misit me. Sed hec
ipsa obedicuia tunc ac
ceptabilis erit deo. et
dulcis hominib. si qd
uidetur non trepide nõ
tarde. non tepide. aut
cum murmurio uel cum
responso nolentis effi
catur. quia obedicuia
que maioribus prebet.
deo exhibetur. Ipse enim
dicit. Qui uos audit.
me audit. Et cum bono

amuno disapulis prele
r oportet: qua hilarē
datorem diligit deus.
Nam aut malo animo
obediat disapulus: nō
solum ore. sed etiam m
corde si murmurauerit.
z si impleat iussionem.
tamen acceptum tam ñ
erit deo qui cor respicit
murmurantis: z proba
li facto nullam consequ
tur gratiam immo pena
murmurantibus manet.
si non ami sacis factio
ne cōmoauerit.

Detractatur.

Deinde quidam monachus detractat pecora
Maseras uelle sua auferri habitat sibi fratri.

Hanamus
quod ait p
pha: Dixi:
custodiam
uias meas. ut nō delin
quam in lingua mea:
posui ori meo custodi
am: obmutui z humi
liatus sum: z silui ab
ins: hic ostendit pha
si a bonis eloquiis mere
dum propter tantum
tatem debet cauere: quā
to magis a malis verbis
propter penam peccati
debet cessari. Ego qui
dis dicitur z sās. z edi
ficatorum eloquis.
pfectis disapulis prop
ter tantarum tatis gra
tatem. rara loquendi
concedatur licentia: qā
sapiam est. In multi lo
quio. non effugies pec
catum. Et abbas Moys.
et uita. in manibus

lingue. Nam loqui et
docere magistrum con
decet: tacere et audire
discipulo convenit. Et
ideo si qua requirenda
sunt a priore cum omni
humilitate et subiecto
ne reverentia requirā
tur. Vacuitates ve
ro vel verba vana et
risum movenda etiā
clausura omnibus
locis damnamus: et ad
tale eloquium discipu
lum aperire os nō permit
timus.

Inde aberdauft sathanas tanquam super auxilium
et garum rauque et cadum omnibus gaudia hanc.

De humilitate.

Clamat nobis scriptura diuina fres dicens omnis qui se exaltat humiliabitur: et qui se humiliat exaltabitur. Cum hec ergo dicat: ostendit nobis omnem exaltationem genus esse superbie. Qd se cauere prophta indicat dicens. Domine non est exaltatum cor meum. neq; elati sunt oculi mei: neq; ambulauit in magnis. neq; in mirabilibus super me. Sed quid si non humiliter sentiebam: sed exaltauit animam meam: sicut ablactatum super matre sua: ita retribuō in anima mea. Inde fres si sūme humilitatis culmen volumus attingere

et ad exaltationem illam
celestem ad quam per
presentis uite humilita
tem ascenditur uolum⁹
uelonat pueniri. actib⁹
uris ascendentibus sca
la illa erigenda est. que
in sompno iacob appa
ruit: per quam et descē
dentes et ascendentes an
geli monstrabant. Nō
aliud sine dubio descē
sus ille et ascensus ano
bis intelligitur: nisi
exaltacione descendere.
et humilitate ascendere
Scala uero ipa erecta
mā uita est in seculo:
que humilitas de a
dño erigitur ad celum.
Latera enim eiusdem
scale dicimus mīu esse
corpus et animā: in
que latera duōs gra
dus humilitatis. vt dic
unt eucacio dum

ua ascendendos inserui
Primus humilita
tis gradus est. si
timorem dei sibi ante
oculos semp ponens.
obliuionem omnino fu
gat. et semp memor sit
omnium que preceptu
dei: qualiter contemp
nentes dm in gehenna
preparatis in ardent: et
uitam eternam que timē
tibus deum preparata
est animo suo semp re
noluat: et iusto dicens
se omni hora apenta
ns et mens. id est cogita
tionum. lingue. oculor
manuū. pedum. vl' no
luntatis proprie. sed et
desideria carnis amputa
re festinet. Estimet se
homo derelis ideo sem
per respiu omni hom.
et facta sua quasi loco
ab aspectu omnitanus

uitem: et abangelis om
ni hora renuntiari. De
monstrat nobis hoc p
phta: cum inogitaciõu
bus nris ita dm semp
presentem ostendit di
cens. Scrutans corda
et renes deus. Et item
Dominus nouit cogita
ciones hominũ. Et item
dicit. Intellexisti cogita
ciones meas alonge. Et
quia cogitacio hominis
confitebitur tibi. Nam
ut sollicitus sit cum co
gitaciones suas puras
: dicit semp utilis fiat
memorie suo. Tunc ero im
maculatus coram eo:
si observauero me ab om
iquitate mea. Voluntate
tem uero propriam sta
facere prohibemus: ci
dicit scptura nobis. Et
a voluntatibz tuis auer
tere. Et iterum rogamus

dominum monõe: ut
fiat illius voluntas in
nobis

Docemur merito nõ
non facere voluntatẽ:
cum caucemus illud qd
dicit scã scptura. Sunt
uie que videntur ab ho
minibz recte: quarum
finis usqz ad profundum
dmi inferni descendit
Et cum item paucemus
illud quod deneglegẽ
tibus dictum est: cor
rupti sunt et abhomi
nabiles facti sunt in
voluptatibz suis. In
desiderys uero carnis
ita dm nobis semper
esse credimus presen
tem: cum dicit propha
dñs. Ante te est omne
desiderium meum. Ca
uendum ergo ne ad ma
lum desiderium: quia
mores seculi introitũ

delectationis posita ē.
Unde sēptima principit
diens. Post concupiscē
cias tuas non eas. Ex
go si oculi dñi speculā
tur bonos ⁊ malos. et
dñs de celo semp respi
cit super filios homi
nū. ut videat si est in
telligens aut requirēs
deum. ⁊ si ab angelis
nobis deputatis cotidie
die noctuq; dño factoi
nō opa nra nuntian
tur. cauendum est ergo
omni hora fiēs sicut
dicit in psalmo ph̄a.
ne nos declinantes in
malum. ⁊ inutiles fac
tos aliqua hora aspi
cat deus. ⁊ parcendo
nobis in hoc tempe
quia pius est. ⁊ exper
tat conuerti in melius
ne dicat nobis infuto.
hec fecisti ⁊ tacui.

e

Secundus
humili
tatis gra
dus est.
si pria
quis non amans voli
tatem. desideria sua non
delectetur implere: sed
vocem illam dñi factis
imitetur dicentis. Non
veni facere voluntatem
meam: sed eius qui me
misit. Item dicit scp̄tu
ra. Voluptas habet pe
nam: ⁊ necessitas pant
coronam.

Tertius
humili
tatis gra
dus est.
ut quis
pro dei amore omni
obedientia se subdat
maiori: imitans dñm
de quo dicit ap̄lus. Factus
obediens usq; ad mortē

Quartus humilitatis gradus est simpla obedientia duris et contrariis rebus vel etiam quibuslibet irrogatis iniuriis. tanta consistentia patientiam amplectat. et sustineus non lassescat vel discedat. dicente scriptura. Qui perseuerauerit usque in finem. hic saluus erit. Et iterum. Confortetur cor tuum. et sustine dnm. Et ostendens fidelem pro dno vniuersa etiam contraria sustinere debere. dicat ex persona suffferentium. Propter te morte afficimur tota die. estimati sumus ut oues occisionis. Et secundo de spe retributionis diuine. subsequantur

gaudentes. et dicentes sed in hijs omnibus superamus propter eum qui dilexit nos. Et in alio loco scriptum. Probasti nos deus. ignisti nos examinasti sicut examinatur argentum. induxisti nos in laqueum. posuisti tribulationes in dorso nro. Et ut ostendat subpo:dere nos esse. subsequitur dicens. Imposuisti homines super capita nra. Hoc et preceptum dni in aduersis et in iniuriis perpatientiam adimplentes. qui percussi in maxillam prebent et alam. auferenti tunicam. dimittunt et pallium. angariant miliario vno. vadunt et duo. cum paulo apl. falsos fres sustinent.

et maledicentes se bene
dicant

Quintus
humili
tatis gra
dus est:
si omnes
cogitationes malas co
ram deo aduenientes ul
mala ase absconse con
missa · plenumlem con
fessionem abbati non re
lauerit suo · Hortatur
nos de hac re scriptura di
cens · Revela domino
viam tuam: et spera i
eum · Et iterum dicit · Co
fitemini deo quoniam bo
nus: quoniam in seculum mi
sericordia eius · Et iterum propheta
Declinetur meum cogni
tum tibi fiat: et iustitia
tas meas non oculis
Dixi pronunciabo
adversum me iniustitia
as meas domino: et tu re

misisti impietatem cordis
mei ·

Sextus hu
militatis gra
dus est:
si omni
humilitate ul' extremitate
contentus sit monachus: et omnia que sibi i
nnguntur iudicet opa
rium malum se iudicet
et indignum: dicens si
bi cum propheta · Adhuc
illuminabatis eum · et ne
cum · Et iterum fatis
sum apud te: et ego scip
tum ·

Septimus
humili
tatis gra
dus est:
si omnibus
se inferiorem et iniorem
non solum sua lingua
pronunciet · sed etiam

uitium cordis ardat af
fectu: humilians se et
dicens cum propheta.
Ego autem sum uermis
et non homo: obprobri
um hominum. et abiec
to plebis. Exaltatus
sum et humiliatus et con
fusus. Et item. Bonum
mihi quia humiliasti
me: ut discam mandata
tua.

Decimus humilitatis gradus est: si nihil agat monachus nisi quod communis regula monasterii. uel maiorum cohortantur exempla

Nonus humilitatis gradus est: si lingua adloquendum prohibe at monachus. et taciturnitatem habens usque ad interrogationem non loquatur. monstrante scriptura: quia in multiloquio non effugietur peccatum. Et quia uir linguosus non dirigitur super terram.

Decimus humilitatis gradus est: si non facilis ac promptus in risu sit: quia scriptum est. Stultus in risu exaltat uocem suam.

Undecimus humilitatis gradus est: si cum loquitur monachus. leniter et sine risu humiliter cum grauitate uel pauca

uerba et rationabilia
loquatur: et non sit cla
mosus in uoce sicut sæp
tum est: sapiens uerbis
in notescat paucis.

Omnem
humili
tatis gra
dus est:
si non
solum corde monachus
sed etiam ipso corpore hu
militatem indentibus
se semp indicet. idest in
opere. in oratorio. in mo
nasterio. in horto. in via.
in agro. ut ubicumq;
sederis. ambulans. ut
stans. inclinato sit sem
per capite. defixis in ter
aspectibus terram se omni
hora deprecans suus existi
mans. iam se timendo
iudicio dei presenta
ri etiamet: dicens sibi
in corde semp illud qd

publicanus ille euangeli
cus fixis in terram oculis
dixit. Domine non
sum dignus ego peccator
leuare oculos meos ad
celum. Et item cum pro
phta. Incuruatus sum et
humiliatus sum usque
quaq. Ergo his omnibus
humilitatis gradibus
ascensis monachus
mox ad caritatem dei
perueniet illam que per
fecta foras mittit timo
rem: qua mundata
que prius non sine for
midine observabat.
absq ullo labore uelut
naturalit ex consuetu
dine incipiet custodire:
non iam timore gehen
ne. sed amore xpi. et
consuetudine ipa bona.
et delectatione uirtutum:
que dns iam in opera
tur suum mundum

anucis et peccatis spū
sctō dignabitur demōs
trare.

Quia hunc paschae in sanctū tempus
Nam i paschalis is fame
pendit dum cruci

De officijs diuinis
nocturnis.

Diuinus tempo
re id est aka
lendis nouē
bris. usqz in
paschā iuxta consue
tudinem ecclesiae octa
ua hora noctis surgen
dum est: ut modice
amplius dormiatur nec
te pausetur: et iam di
gesti surgant. Quod

nec restat. aliū qui
psalterij uel lectionum
aliquid indigent: me
diocrem inseruatur
Ipascha autem usqz
ad supra dictas kalen
das nouembris sic tem
perentur hora uigilar
agenda ut paruissi
mo interuallo quo fra
tres ad necessaria na
ture exeant custodito.
mox matutini qui ma
ne luce agendi sū
subsequantur.

Quanti psalmi dic

di sint uocitemus hoc

Dicemus tem
pore primus
so inpsumus
uersu deus
in adiutorium meum
intende dicendum est
domine labia mea aperies:
et os meum annuntiabit laudem tuam·Cui
subiungendus est tertius psalmus·et glia.
post hunc psalmus
nonagesimus quartus cum antiphona·aut
certe in directum decantandus·Inde subsequatur ambrosianus
:deinde sex psalmi cum
antiphonis·Quibus
dictis: dicto uersu·benedicat abbas: et sedentibus omnibus in scamnis·legantur nonnulla
afribus in codice sup
analogium tres lectiones

Inter quas quia tria responsoria cantantur·
duo responsoria sine
glia dicuntur·post tertiam uero lectionem qui
cantat dicat gliam·
Quam diu incipit
cantor dicere: mox omnes desedilibus suis
surgant·ob honorem
et reuerentiam sancte trinitatis·Codices autem
legantur in ecclesiis
diuine auctoritatis·
tam ueteris testamenti
quam noui: sed et expositiones earum·que
anonimatis et ortho
doxis catholicis patribus facte sunt·Post
has uero tres lectiones
cum responsoriis suis
sequuntur reliqui sex
psalmi cum alleluia cum
di·Post hos tertio apli
sequatur·memoriter

simus doctoribus

exprobrandum: et
uersus: et subplicando
letanie. id est lyrieleisō:
et sic finiantur uigilie
nocturne.

Affectu uenus sumūt omnipotens
Domū sed pāx fit lemnis ipse gigas.

Qualiter cibus ce
pore agatur nocturnalis

10

Et pascha autem usq; ad kalendas nouēbris omnis ut supra dictum est psalmodie quantitas tricatur:

exceptis quod lectiones
in codice propter brevitatem noctium unum
tantum legantur: sed pro
ipsis tribus lectionibus
una de veteri testamento
memoriter dicatur.
Quam brevis responsorium subsequatur et
reliqua omnia ut dictum est impleantur:
id est ut uniquāque unus
a duodecim psalmorum
quantitate adunigitas
nocturnas dicantur:
exceptis tuo et nona
cum quarto psalmo

Ioā dunigāt ī ipsis yiemis
ephemeridē pēdere ratione
domus.

Qualiter omnis diebus uigile agantur.

Dominico die tempe
tius surgatur adui
gilias. In quibus uigili
is tencatur mensura:
id est modulatis ut sup
disposuimus sex psal
mis et uersu. residentib;
tantis disposite. et per
ordinem in subsellys
legantur in codice ut
supra diximus quatuor
lectiones. cum responso
rijs suis: ubi tantum
in quarto responsorio
dicatur alleluia
gia. Quam diu in
pit: mox omnes cum
reuerentia surgant. post
quas lectiones. sequant
ex ordine alij sex psal
mi. cum antiphis: stan
tes et uersus. post
quas uerum legantur
alie quatuor lectiones
cum responsoryis suis:
ordine quo supra. post
quas dicantur tria can
tica prophetarum: que in
statuerit abbas. Que
cantica cum alleluia
psallant. Dicto autem
uersu. et benedicente
abbe: legantur alie q
tuor lectiones de noua
testamento: ordine quo
supra. Post quartum
autem responsorium: in
cipiat abbas ymnum.
Te deum laudamus.
Quo pducto: legat ab
bas lectionem de euan
gelio. cum honore et
timore stantibus om
nibus. Qua plecta. re
spondeant omnes amen.
et subsequatur mox
abbas ymnum. Te decet
laus: et data benedictio

one · incipiat matutinos
Qui ordo ugliae om
ni tempore tam estatis
quam hyemis · equaliter
in die dominico celebretur:
nisi forte quod absit tar
dius surgant aliquando
lectionibus breviandum
est · aut responsoryis:
Quod tamen omnino
cauteatur ne provenat
Quod si contigerit: id
sans fiat ad mora
torio · patris culpent
neglectum ·

Qualiter matutinos

solleminitatis agatur ·

Matutinus dom
ico die inprimis
dicatur sexagesi
mus sexus psal
mus sine antiphi
nodectum: post quem
dicatur quinquagesi
mus cum alla · Post q
dicat centesimus sep
timus decimus · z sexa
gesimus secundus · In
de benedictiones z lau
des · lecto de apokalip
si una cum z responso
rium: ambrosianus
versus · cantica de evan
gelio · lectania: z completu
m est ·

postulat abbe benedictionem
ye vobis mos fiat ·

priuatis diebus qua
uer uanitate agant 13

Dicbus pri
uatis ma
tutinor
sollemp
nitas ita agatur. idē
ut sexagesimus sextus
psalmus dicatur sine
antiphona subaudiendo
modice. stant dñica: ut
omnes omittant ad
quinquagesimū quē
antiphona dicatur. Post
quem alij duo psalmi
dicantur sicut consue
tudinem: idest secūda
feria quinis. et tertia
quinquis. Tertia feria
quadragesimus sicius.
et quinquagesimus ser
tus. quarta feria sexa
gesimus tertius et sexa
gesimus quartus: quita
feria octogesimus sep
timus. et octogesimus
nonus: sexta feria sep
tuagesimus quintus
et nonagesimus primus.
sabbato autem centesi
mus quadragesimus
secundus. et centesimu
centesimo nonus: quod
diuidatur in duas glia
phas octis diebus can
tatum unum quodque
die suo expropliis sic
psallit ecclia romana
dicatur. Post hec sequā
tur laudes. deinde lectio
nes apli memorie ten
tanda: responso: tunc
ambrosianus. ūsus:
cantatum de euāgelio.
lectanta: et cōpletum ē.
Plane agenda matu
na ul' uespertina hora.
non transeat aliquan
do. nisi multum ōdō
dñica omnibus audiē
tibus dicatur apore
propter scandalorum

Quinas que omn solet:
ut conuersio ipsius
oōnis sponsionē q̄
dicunt · dimitte nobis
sicut et nos dimittimus
purgant se abluuisuo
di uno · Cernis uoo a
gondis horis · ultima
pars eius dicatur: et
abcumulus responda
tur · Q̄ liberā nos amalo

Hanc has arcas nec cas pānis puros
Deliue hic nunc q̄ nec cas ipse dat.

In natalicis sōr̄ qua
lucr agantur uigilie

IX

Ipsi sanctorum festi
uitatibus ul' omni
bus sollempni

tatibus sicut omnimus
dñō die agendum ·
ita agatur: excepto qd
psalmi aut antiphe:
ul' lectiones adipsum
diem pertinentes dicant̄
Modus autē super sp
tus tenetur ·

Hoc fecibus ut petunt oīs fugendu relq̄
Et regens sed̄ pfectū ipsum.

Alleluia quibus tempo
ribus dicatur

15

Sancto pas
cha usq;
ad pentche
osten sine
intermissione dicatur
alla: tam in psalmis

qui

quam in responsorius
a pentecosten aut us
in caput quadragesime
omnibus noctibus
cum sex posterioribus
psalmis · tantum ad noc
turnos dicatur · Omni
uero dnica extra qua
dragesimam · canatur ma
tutinum · prima · tertia · sexta
nonaq; cum alla dicā
tur : uespera uero cum au
typhona · Responsoria
uero minquam dicantur
cum alla : nisi a pascha
usq; ad pentecosten ·

Conferunt hic clarissimi soles mōachis duodecim.
omnes hus presentes nos tuli hū sanctos.

Qualiter diuina opa
ponen agantur ·

Ut autem psal
mi quas
in die lau
dem dixi t·
Qui septenarius sacra
tis muneribus a nobis
sic impleatur : si ma
tutine · prime · tertie · sexte ·
none · uespere · cōpleto
riq; tempore · nre seru
uitutis officia persoluā
mus : quia de his ho
ris dixit · septies in die
laudem dixi tibi · Na
de nocturnis uigilys
idem ipe propha ait
a media nocte surgebam
ad confitendū tibi · Er
go hys temporibus
referamus laudes ac
atori nō · sup iudicia
iustitie tue id est ma
tutinis · prima tertia · sex
ta · nona · uespa · cōple

rio: et nocte surgamus
ad confitendum ei.

Exemplum dam ad vigilias
fratribus ducendis sui vigilie tempore et gratie.

Quot psalmi per singulas horas cantandi sint.

Iam dinoscimus
ut matutinis di
gessimus ordine
psalmo dic: nunc
deinceps sequentibus horis
indicamus. Prima hora
dicantur psalmi tres
singillatim. et non sub
una glia: ymnus eiusdem
hore post ultimum
ds matutinum ne
um intende: autem qui

17

psalmi inpiantur. Post
expletionem uero trium
psalmorum repetitur lio v
na. ultimus. et kyrieleyson:
et missa fiunt. Tertia uero
sexta et nona. eodem
ordine celebratur oratio
idest ultimus ymnus eiusdem
horarum. tres psalmi. lio. et ultimus kyrieleyson:
et missa fiunt. Hi maior
congregatio fuit cum
antyphis dicantur: si
uero minor. in directum
psallant. Vespera autem
quatuor psalmis cum antyphis ter
minetur. Post quos psalmos lio tractanda est:
inde responsorium am
brosianum. ultimus. can
ticum dei. Vigilia. Letania. et oratio dominica: et fiat
missa. Completorium autem
tribus psalmis dicto
ne finietur. Qui psal

nu in directum sine an
tiphis dicendi sunt. Post
quos primus eiusdem
hore. lcō una uersus. ky
rie. leisō. tertiodecimo. ⁊ missa
fiant.

Hic dum denuncio monachus ad ecclesiam ad chorum tota.

Quo ordine xpi psalmi dicendi sunt.

18

Primus semp diur
nis horis dicat
ūsus. ds in adiu
torium meū iten
de. dūe ad adiuuā
dum me festina ⁊ gla:
nde primus primusq;
hore. deinde pima hora

dūica dicenda quatuor
capitula psalmi centē
simi octaui ordinē. Re
liquis uero horis idest
tertia. sexta. vel nona.
tria capitula supra sēp
a psalmi centesimi de
cimi dicantur. Ad pri
mā autem secunde ferie
dicantur tres psalmi.
idem primus. secundus.
⁊ septimus. ⁊ ita p singulos
dies ad primam usq; ad
dūicam dicantur po:
deinde cū psalmi. usq;
ad nonā cū psalmi
nimi. ita sane ut no
nus psalmus. ⁊ septi
mus decimus duo dican
tur in duas glias. et
sic fiat ut ad uigilias
dūica semp antepsal
mo inpiatur. Ad tertiā
uero sextam nonāq;
secunde ferie nouē ca
pitula que residua sū.

octauī

centesimo octauo denuo
psalmo · ipsa tua pcasde
horas dicantur · Exper
so eryo psalmo centesi
mo octauo denuo duo
bus diebus : id est dni
ca · z secunda feria · Ter
cia feria iam ad tertiam
sextam uel nonam · psal
lant tu psalmi · a cente
simo nono denuo · usq;
ad centesimum septimum :
idest psalmi nouem
Qui psalmi semper
usq; ad dnicam pcasde
horas idem repetant :
Primo uel hymnus
lemonum uel uersuum
dispositione viii formu
multis diebus seriata :
z ita scilicet ut semper
dnica a centesimo octa
uo denuo incipiatur :
Vespera octo die q̃
tuo : psalmos in o
dulatione cantatur : Qui

psalmi incipiant a cente
simo nono · usq; ad cente
simum quadragesimum
septimum : exceptis hys
qui in diuisis horis exces
sequestrant : id e a centesi
mo septimo denuo · ad ce
tesimum uicesimum septi
mum · z centesimum tricesi
mum tertium · z centesimum
quadragesimum secundum :
reliqui omnes in uespe
dicendi sunt · Et quia in
mus uenimus tres psal
mi · ideo diuidendi sunt
qui extremo supra scp
to sonores inuenimus :
id est centesimus tric
simus octauus · z cente
simus quadragesimus
tertius · z centesimus qua
dragesimus quartus ·
Centesimus uero sextus
denuus quia prius est :
centesimo quinto denuo
coniugatur · Digesto q̃

ordine psalmorum uel
ptinorum: reliqua id̄e
lectiones·responsoria·
ymni·uersus·ul' canti
ca sicut supra tracauimus
impleantur·

Hoc completo nunc cot
die id̄e psalmi re
petantur: id est quartus
et nonagesimus·et cente
simus tricesimus tertius
Dispositio ordine psal
morum diuine: reliqui
omnes psalmi qui sup
sunt equaliter diuidan
tur in septem noctium
uigilias·parcendo salt
et qui inter eos prolixi
ores sunt·et duodecim
primam quamq; con
sacrantur noctem: hoc
precipue cōmonentes·
ut si nos forte hec distri
buta psalmorum displi
cuerit·ordinet si uelit
aliter iudicauerit du

omnimodis id adtenda
tur ut omni ebdomada
psalterium exercitio nu
mero centum quinquagi
ta psalmorum psallatur:
et dum die semp a capi
te repetatur adunguli
as: quia minus in eis de
uotionis sue seruitium
ostendunt monachi·q'
minus psalterio cum ca
nonis consuetudinarius·
per septimanam similiter ps
alluntur: dum quando le
gamus sōs prēs nōs
uno die hoc statimque im
plenisse·qd' nos reprehen
dit sententia ītrg̃ psolua

Ihs adorem qui ydem
Longinus hymnichum q' ne nolum.

De disciplina psallendi. 19

Debuit ardua
dominam cū
pūctam. et
oculos dm̄
specialiter tonos et malos
: maxime tamen hoc ci
ne aliqua dubitatione
credamus: cum adopus
dominum assistimus: ide
o memores simus quod
aut propheta. Serite do
mino in timore. Et iterū
Psallite sapienter. et in cō
spectu angelorum psallā
ibo. Ergo consideremus
qualiter oporteat in con
spectu divinitatis. et an
gelorum eius esse: et sic
stemus ad psallendum
ut mens nra concordet
voci nre.

Hunc quinto dum quinquies
psallit anima mea.

De reverentia divinis 20

Si autem ho
minibus
potentibus
voluimus
aliqua suggerere. non
presumimus nisi cum
humilitate et reveren
tia: quanto magis do
mino deo omnium
cum omni humilitate.
et puritate devotione
supplicandum est. Et
non in multiloquio. sed
in puritate cordis. et cō
punctione lacrimarū

uos exaudiri speramus:
et ideo breuis debet esse
et pura oratio: nisi forte
ex affectu inspirationis
diuinae quae prorogatur
in longum tempus omni
mo breuiatur oratio: et
facto signo apparet omnes pariter surgant:

Hunc ut mandat ille qui legit locum.
Sed cum mandat ipse et dat illa gratia.

De decanis monasterii

Longe
ante mo
nasterii sunt
eligendi
decani qui
cum abbate sibi
cum consilium et se
cundum

21

uisationis et constituant
decani: qui sollicitudinem
gerant super decanias su
as: in omnibus secun
dum mandata dei et precepta
abbatis sui. Qui decani
tales eligantur: in qui
bus securus abbas par
tiatur onera sua: et non
eligantur pro ordine: sed
secundum uitae meritum et sa
pientiae doctrinam. Quod
si quis ex eis aliqua fue
rit inflatus superbia rep
tus fuerit reprehensi
bilis in regulis sancti
benedicti atque inuentus
fuerit contumax:
si emendare noluerit
deiiciatur: et alter in lo
co eius qui dignus est
subrogetur. Et de prio
re eadem constitui
mus.

Quomodo dormiant monachi

22

Singuli per singulos lectos dormiant. lectisternia pro modo conversationis. sed in dispositionem abbis stuant. Si potest fieri omnes in uno loco dormiant. Si autem multitudo non sinit. dormiant cum senioribus qui super eos solliciti sint. Candela uigil

meadem cella maneat usque mane. Vestes dormiant cum cingulis aut funibus. et braccas suas ad latus suum non habeant cum dormiunt. ut sint paratiores surgere. et ut paratiores sint monachi sine facto signo absque mora surgentes festinent inuicem se preuenire ad opus dei. cum omni tamen gravitate et modestia. Adolescentiores fratres iuxta se non habeant lectos. sed permixti cum senioribus. surgentes uero ad opus dei. in uicem se moneant. propter somnolentorum excusationes.

Dallom deuoncom ꝓ
ferre reduce o mere mutans hechy.
asanchan hgeme.

De excõmunicatione culparum. 23.

Si quis fr
contumax
aut mo
lestiens.
aut sup
bus. aut murmurans.
vel aliquo contrarius
existens sce regule. et
preceptis senior suor.
contraiperor regnis fuit.
hic secm dm nrm p̃ceptm
ammoneat semel et
secdo secrete a seniorib;
suis: si non emendaue

Hesanus dicit ꝓ ledo
Hesanus ꝓ ne nubum
ꝓ ne nubum ꝓ ne
ꝓ ne nubum ꝓ ne
ꝓ ne nubum ꝓ ne

Qual' debeat esse modus excõmunicationis. 24.

Si emendẽ
modũ
culpe
excõmu
nicatio
nis vel disciplinę debet

nt. obiungentur publice
omnibus. Hi uero
uesti sic conuertent: si in
telligit qualis pena sit
excõmunicatione subi
acere. Hi autem ipso
bus est: undique corpo
ri subdatur

extendi mensura. Qui
culparum modus mab
bans pendeat iudicio.
Si quis tamen fr̃ in leui
oribus culpis inuenit
a meuse participatione p
ueniat. Priuata autem
a meuse consorcio. usq
eat uno: ut uno ad uno
psalmum aut antiphi
am non imponat: nesq
lemosinam ueniet. usq
ad satis factionem. Be
fectionem autem abi
post fratrum refectionem
solus accipiat: ut si ui
gil. fr̃is refectiones sex
ta hora. ille fr̃ nona:
si fr̃is nona ille uesp
: usq dum satisfactio
ne congrua ueniam
consequatur.

De minoribus culpis

25

Si autem fr̃ qui
grauioris culpe
noxa tenetur:
suspendatur a
mensa simul:
et abstinentia. Nullus
et fr̃m in ullo iungat
ur consorcio. neque in
colloquio: si solus fue
rit ad opus sibi iniunctum
psistens in penitentiae
luctu: sciens illam ter
ribilem apli sententi
am dicentis. iudicari

hmusmodi hominem
satanae interitum car
nis: ut spūs salvus sit
die dñi. Cibi autem
refectionem solus percipi
at. vicesima vl hora q̄
percipiant abbas et con
petere: nec aliquoquam
benedicatur tamen sed ante
nec alius qui a datur

Sathanae iste tamen vigis sedens hor medietate
aliter ut ob sedem sed ante pertinet.

Qualiter debeat abbas sollicitus ee circa excōmunicatos

Dehis qui sine ulliōe unquam excōmunicans

Si quis fr̄ presumpserit sine ulione

abbatis fr̄i excōmunicato quolibet modo se iungere aut loqui cum eo. vl mandatū ei dirigere: similem sortietur excōmunicationis ultionem.

Vinum bibunt ab hoc monachi qui ab abbate excommunicatus

27.

Omni sollicitudine curam gerat abbas circa delinquentes fres: quia non est opus sa

nus medicus: & male
habentibus. Et ideo uti
debet omnimodo ut sapi
ens medicus immutetur
simpectas. qui quasi se
cure consolentur fideli
fluctu autem. & prouo
cent eum ad humilita
tem satisfactionem. & con
solentur eum ne ab
hyundanciori tristicia
absorbeatur: & sicut a
liquem aliquem aliis confir m
etur in eo caritas: & ore
tur pro eo ab omnibus
magnopere eum debet
solliciudinem gerere ab
bas. & omni sagacitate
et industria curare: ne
aliquam de ouibus sibi
creditis perdat. Nouerit
enim se infirmarum ci
uum sit suscepisse animae
: non sicut canis tyran
nidem. & inclinat pro
prie commodum: pq

qi oculos
consolato
res sem
pectas
idem semo
nes sapi
entes fidei

assumat

ouat eius. Quod ad infir
mabatur assumebatur:
et quod debile erat pro
tegebatur. Et pastoris
boni pium mitetur et
implium. Qui relictis
nonaginta nouem ouib
montibus abiit pri
ouem que erraverat que
rere: cuius infirmitati
tantum compassus est:
ut cum sacris humeris
suis dignaretur impo
nere. & sic reportauit
ad gregem.

Dehys q' sepius correc

Semper si esse vnge alle veniens passe
Frum vanitate mentem.

28

Si emendare noluerint

28

Siquis frat
frequenter
correptus
fuerit pro
qualibet culpa · etiam si
excommunicatus non e
mendauerit : acrior ei
adhibetur correpcio · id est
ut verberum uindicta in
eum procedat · Quod si
nec ita correxerit aut
forte quod absit insup
biam elatus etiam de
fendere voluerit opera
sua : tunc abbas faciat
quod sapiens medicus
exhibuit fomenta ·
si vulnera adhortacio
num · si medicamina scp
turae diuinae si adula
tum ustionem excommu
nicacionis · ul' plagas
virgarum : etiam si vi
derit uehil suum pre
valere industriam · ad
hibeat etiam quod ma
ius est suam et omnium
fratrum pro eo oracionem :
ut dominus qui omnia
potest · operetur salutem
anime infirmum fratrem
Quod si nec isto modo
sanatus fuerit : tunc iam
abbas utatur ferro alt
tacionis · ut aut aplius
auferre malum cernens
Et iterum · Infidelis si dis
cedit discedat : ne una
ouis morbida omnem
gregem contaminet ·

Si deinde vere recepti fuerit

Ut vnus morbus efficiat vnde multorum
infirmitatem vnde omnis hoc.

Exemptes demonstrio · 29 ·

Hæ ter qui pro ui no egrediet demonaste rio ul' prouentur: si reuer ti uoluerit · spondeat pri us omnem emendationem uiri pro quo egres sus est: et sic in ultimo gradu recipiatur: ut ex hoc eius humilitas com probetur. Quod si demu o fecerit · usq; ad o ter piatur: iam uero poste a sint omnem sibi rei gionis aditum denegari

Hic fratrem monachum fugiendo monasterium.

Depuis minore etate · qualiter corripiant · 30 ·

Omnis etas ul' intellectus propriis debet ha bere mensuras: et ideo quo niam pueri ul' adolescen tores etate aut qui mi nus intelligere possunt quanta pena excommu nicationis. hi tales di delinquunt · aut ieiunis minus afflignntur · aut acris uerberibus · coher cantur ut sanentur ·

Abscedite pie carcerem ut discipulis capitis.

De cellerario monasterii qualis sit. 31

Cellerarius monasterii eligatur de congregatione. sapiens maturus moribus. sobrius. nõ multum edax. non elatus nõ turbulentus. non injuriosus. non tardus. non prodigus. sed timens deum. qui omni congregationi sit sicut pater. Curam gerat de omnibus. sine jussione abbatis nichil faciat. Quae injuncta custodiat. fratres non contristet. Si quis fr̃ab eo forte aliquid irrationabiliter postulat. non spernendo eum contristet. sed rationabiliter cum humilitate male petenta deneget. Animam suam custodiat. memor

semper illius apostolica pcepta. quia qui bene ministraverit. gradum bonũ sibi adquirit. Infirmos infirmantium. hospitem pauperemque cum omni sollicitudine cum timore dei. sicut sine dubio quia pro his omnibus in die iudicii rationem reddituros est. Omnia vasa monasterii. ac cuncta quae substantam. ac si altaris vasa sancta conspiciat. Nichil ducat neglegendum.

Neque avaricae studeat. neque prodigus sit et dissipator substantiae monasterii. sed omnia mensurate faciat. et secundum jussionem abbis. Humilitatem ante omnia habeat. et cui non est substantia quae tribuatur. sermo responsionis porri

gatur locus: sicut scpt̃
est. Secundo locus: sup
datum operum. Omnia
que ei mandaverit abbas
ꝓ habeat subditus sua:
a quibus eum prohibue
rit non presumat. Fab
ricationem annonam
sine aliquo tipo vel mora
offerat ut non scandali
zentur. Ac semper divinum c
loquat. quod meretur q
scandalizavit unum de
pusillis. Si congregatio
o maior fuerit. solacia ei
dentur: a quibus adiu
tus ꝛ ipse equo animo
impleat officium sibi cõ
missum. Horis competen
tibus detur. que dãda
sunt. ꝛ petantur que
petenda sunt: ut neqꝫ
perturbetur neqꝫ con
tristetur in domo dei

Deferamentis vel rebus monasti.

Sepulcra hic plane ꝛgen q̃ ꝛ̃ ꝛ̃ ꝛ

sibi ipsi assignata fra
tres uicissim suscipiant·
sciat quid dat aut quid
rapit· Si quis autem
sordide aut negligentius
monasterii tractauerit
ut corripiatur: si non
emendauerit disciplinae
regulari subiaceat·

Cassinum uidet monachis loci demone plenum.
Et ipse fundat cellulae tectum serenat·

Siquid delerat monachus ipsum habere

Perpue hoc uitium radicitus amputandum

est de monasterio: neque presumat aliquid dare aut ampere sine iussione abbatis: neque aliquid habere proprium nullam omnino rem: neque codicem·neque tabulas·neque quidem·sed nichil omnino: quippe quibus nec corpora sua·nec uoluntates licet habere in propria uoluntate· Omnia ue ro necessaria a patre sperare monasterii: nec quicquid licitum habere quod abbas non dederit aut permiserit· quia omnibus sint communia ut scriptum est: et nemo illis omnia communia· Nec quisque suum aliquid esse dicat uel presumat Quod si quisque hoc nequissimo uitio deprehensus fuerit sicut delectatur admoneatur semel et iterum:

Q nou emendauit correp
cioni subiacrat.

Vectore devoto plantans omnium cor
Gallinum vanet devit fore gesti ingenii

Si omis equalis dele
ant necessaria ampe. 34.

Sicut scp
tum est
Dum
batur
singul
prout cuiq; opus erat.
Ibi non dicimus ut per
sonarum. quod absit
ampcio sit: sed infirmita
tum consideratio. Ibi
qui minus indiget agat
do gratias. et non murmur

cur. Qui uero plus in
diget. humilietur prom
firmitate. et non extollat
propria: et ita omnia me
bra erunt in pace. Ante
omnia ne murmuratio
malum pro qualibetcumq;
causa maliquo qualiciq;
uerbo. vel significatione
appareat. Quod si depre
hensus fuerit quis: dis
tricti disciplinae sub
datur.

Deseptimanamis cosine

Et ecce hic dicit fratrum omnibus mihi
Et mendacium fratre ebdo d' vim praeit

Fratres sibi invicem servant. et nullo excusetur a coquina officio: nisi aut egritudine aut urgentissima gravis utilitas quis occupatus fuerit: quia exinde major meritum et caritas acquiritur. Infirmitatibus autem procuretur solatia. ut non cum tristitia hoc faciant: et habeant omnis solatia secundum modum congregationis. aut positionem loci. Si major congregatio fuerit. cellerarius excusetur a coquina: vel siqui ut dictum maioribus utilitatibus occupantur: ceteri sibi invicem in caritate inviceem servant. Egressurus de septimana: sabbato mundas faciat. Lintea quibus sibi fratres manus aut pedes tergunt lauet. pedes vero tantum ipse qui egreditur quam ille qui introiturus est lauet. Vasa ministerii sui munda et sana cellerario reconsignet. Qui cellerarius iterum introeunti reconsignet: ut sciat quid dat. aut quid recipit.

Septimanarii autem ante vnam horam refectionis accipiant singulos biberes et panem: ut hora refectionis sine murmuratione et gravi labore serviant fratribus suis. In diebus tamen sollempnibus usque ad missas sustineant. Intrantes et exeuntes ebdomadarii moratorio mox matutinis finitis dum

egdues

ta omnium genibus pro
volutantur: postulantes
prosce orari. Egredientis au
tem de septimana: dicat
hunc usum. Benedictus
es domine deus: qui ad
iuuisti me et consolatus
es me. Quo dicto terno
ampliat benedictionem
egredientis: subsequatur
ingredientis. et dicat. Ds
meū in adiutorium intende:
dñe ad adiuuandum me
festina. Et hoc idem tro
pe dicatur ab omnibus:
et accepta benedictione
ingrediatur

Sancti porro uero qui fuerunt de infirmis
Cum igitur sanati fuerunt omnino
reducat

De infirmis fratribus.

Infirmorum cura ante
omnia et super omnia
adhibenda est: ut
sicut re uera xpo: ita
eis seruatur: quia
ipse dictum est. Infirmus
fui et uisitastis me. Et qd
fecistis uni de hijs minimis
mis meis. mihi fecistis
Hoc et ipsi infirmi consi
derent in honore dei
sibi seruiri: et non super
fluitate sua contristent
fres suos seruientes sibi
Qui tamen parcendi
sunt: quia de tali
bus copiosior merces
acquiritur. Ergo cura
maxima sit abbati: ne
aliquam negligentiam
patiantur. Quibus fra
tribus infirmis sit cella
sup se deputata. et seru
tor timens deum et diligens
ac sollicitus. Ad al

ucarum usus infirmis
quoacus expedit offera
tur. Panis autem et ma
ime iuuenibus tardius
concedatur. Ceterum et carni
um esus infirmis omnino
debilibus propter castitatem
concedatur. Et ubi adhuc
melioati fuerunt: a carni
bus more solito omnes
abstineant. Cum autem
maxima habeat abbas
hic a cellerariis aut ser
uitoribus negligantur
infirmi: quia ad ipsum
respicit quicquid a discipu
lis delinquitur

Demutat hos ignis fallit fantasia ignis
Et amittit prudens fantasia nocetit.

De debilitate vel fantasibus 37.

Licet ipsa natura humana tra
hatur ad
miam. infirmis etatibus
senum infantum et infantum:
tamen et regule auctoritas
eis prospicat. Consideretur
semper in eis infirmitas
tas. et nullatenus in eis
districtio regule teneatur
in alimentis: sed sit in eis
pia consideratio. et pri
mant horas canonicas.

De ebdomadario lectore

Affectus ergo cathenus aut affuit ergo
Ignis conflagrat puerum ofs morte plegit

38.

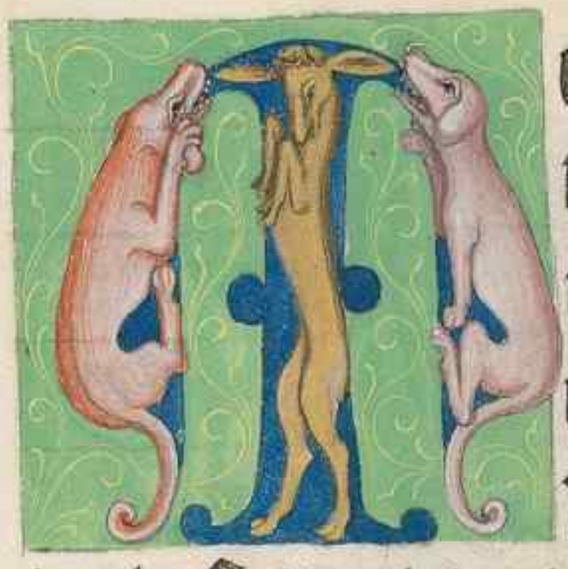

Mensis sit
tum edē
dum let
tio de esse
non debet
: nec fortuitu casu q̄s ar
repentis codicem legere
audeat ibi: sed lectionis
tota ebdomada musica in
greditur. Cum in gremi
cus post missam: z cōmu
nionem petat abomīb⁹
prosce qari: ut auertat
abhōīa oīs sīm clancis
: z audiatur hic ibis mea
tonō abominabilis: qō ta
men mequiente. Domīe
labia mea aperies: z os
meum annūciabit lau
dem tuam. Et sic accep
ta benedictione: ingredi
atur ad legendū: Summū
q̄ fiat silencium adme
dum: ut nullus musita
ad alterum nisi solus
legentis ibi audiatur

Que nem necessaria
sunt comedentibus et bibē
tibus: hic sibi necessium im
ponit fīs: ut nullus in
gerat petere aliquid.
quod tamen opus fuerit
commu cuiusq̄ signi p
ius petatur quam nec
Nec presumat ibi aliqs
scripta legere: aut aliud
de quib⁹ requirere: nisi
omnia: nisi forte pro
pro confessione habuerit
aliquid breuiter dicere.
Frater autem ebdoma
darius accipiat mensū
manusq̄ impiat legere.
pariter cōmunionem
sūmat: ne forte graue sit
ei semmum sustinere.
Postea autem aut co
quinae ebdomadarius
et seruitoribus reficiat.
fīs autem non pordi
nem legat aut cantet.
sed quod conuenit audiēt

Et puer allatus fuit ad
Et pōs omnes vocati in
omnibus fuerunt

Denuculum alos

·39·

Sufficere
credimus
aquefac
aquam
cottidi
anant tam scrte quam
nonc omnibus mensib9
cocta duo pulmentaria
propter diuersos infirmi
tates: ut forte qui exu
no esse non potuerit
ex alio reficiatur. Ego
duo pulmentaria cocta
fratribus cum fletus suf
ficiant: et si fuerit aut

poma·aut nascencia le
gumina adiatur et ci
um·panis libra una pen
sa sufficiat mdie: si
ut una sit refectio·sive
prandij·et cene·Quod si
cenatum fuit: de eadem
libra tria pars ad cenam
no reseruetur tradenda
cenatuis·Quod si la
bor forte factus fuerit
maior·in arbitrio et po
testate abbatis erit·si ex
pediat aliquid agere·re
mota promissis cum
pula·ut nunq; subripiat
monachis indigencis·qa
michi sic contrarium est
cum christiano·quomodo
carpula: sicut ait dns
nr·Videte ne grauentur
corda vra carpula·Pue
ris uero minore statu
non eadem seruetur quan
tas sed minor quam ma
ioribus: seruata tamen

nibus parcitate. Carnium uero quadrupedum omnino ab omnibus abstinentur comesta: preter omnino debiles et egrotos.

Redditur uite puerinde pr̃ uate
ann. pt. dum erant uite uerunt

Demensura potus. 40.

Unusquisque proprium ꝗ̃ donum ex deo: alius sic: alius uero sic. Et ideo cum aliqua scrupulositate aliorum mensura victus aliorum constituatur tamen infirmorum conuenientes infirmitatem arbitramur cuiuslibet per singulos sufficere posse: quibus autem donat deus tollerantiam abstinentie propriam se habituros meretur credimus. Quod si aut loci necessitas uel labor aut aeris qualitas amplius poposcerit. in arbitrio prioris consistat: considerans mommbus ne subripiat sanctas. aut eunctas. licet legamus unum omnino monachorum non esse. sed quia nostris temporibus id monachis persuadere non potest: saltem uel hoc conseruamus. ut non usque ad satietatem bibamus. Experimur. quia uinum apostatare facit etiam sapientes. Ipse autem

Demensura potus
40.

necessitas loci exposcat
ut nec supra scripta men
sura mucinum possit seo
multo minus · aut extra
to uchil: benedicant de
um qui ibi habitant ·
et non murmurent · Hoc
ante omnia admonetes
ut absq; murmuratione
ut sint ·

Quibus horis oportet
reficere fres ·

A scō pascha
usq; ad pen
thecosten ·
ad sextam reficiant fra

tres: et ad seram cenent
A pentheceoste autē
tota estate si alueres a
gro:um non habet mo
nachi · aut minutas es
tatis non perturbat ·
quarta et sexta feria re
uicent ad nonam: re usq;
liquus uero diebus ad
sextam prandeant · Et
prādij sexta si operi
magis habuerint · aut
estatis feruor minus
fuerit · continuanda est
et in abbatis sit proui
dentia: et sic omnia tem
perent atq; disponat ·
qualiter et anime saluē
tur: et quod faciunt
fres absq; ulla mur
muratione faciant · A b
idibus autem septem
bris usq; ad capitū q̄
dragesime ad nonam
semp reficiant · Iusqua
dragesima uero usq;

ad pascha ad uespam
reficiat. Ipsa tamen ues
pa sic agatur ut lumine
lucerne non indigeant
reficientes: sed luce ad
hue diei omnia consu
mentur. Sed omni tem
pore siue estate siue hiber
nis hora. sic temperet
ur ut ante luce fiant
omnia

Conuiuia mandata fratribus ad mensam
Sam fratribus mensa fideliū plena dicta

Vt post completorium ne
mo loquatur. ·42·

Omni tempo
re silentium
debent stu
dere mo

nachi: maxime tamen
nocturnis horis. Et ideo
omni tempore siue ie
iunii. siue prandij. si re
pus fuerit prandij. mox
ut sumpserunt cena
secedant omnes in unum
et legatur unus collatio
nes. uel uitas patrum
aut certe aliquid quod
edificet audientes: non
autem epistolam. aut re
gum. quia infirmis in
tellectibus non erit utile
illa hora hanc scripturam
audire: alias uero
horis legantur. Si
autem tertium diem fue
rint. dicta uespera par
uo uiter uallo mox ac
cedant ad lectionem
collationum ut dictum
est lectis quatuor aut
quinque foliis. uel quan
tum hora permittit. omni
bus in unum dormire

De eis qui adoptandi
vel admissi tarde obiuit

·43·

De eis qui adoptandi
vel admissi tarde obiuit

Dehis qui adoptandi
vel admissi tarde obiuit

Omnes qui
ad hora
obiuerunt
officii
mox ut
audiuerint
signum · relictis
omnibus quecumque fue
rint in manibus · su
ma cum festinatione
curratur · cum gratu
tate tamen ut nō sau
ltitas inueniat fomi
tem · Ergo michi prepa
ratur quic det · Quod

uentibus per hanc horā
lemonis non signus fo:
te in assignato sibi con
uiuio fuerit omipatus
Omnes ergo in unum
positi complecant · et exe
unites a complectoris nul
la sit licencia denuo cu
quam loqui aliquid ·
Quod si in uentus fuit
quisquam preuaricari
hanc tacenitatis re
gulam · gutur undicte
subiaceat · excepto si ne
cessitas hospitum · sup
uenerit aut forte abbis
alicui aliquid uellent ·
Quod tamen id qui
cum summa gruitate ·
et moderacione hones
tissime fiat ·

siquis in nocturnis uigi
lis post gliam psalmi
nonagesimi quarti · que
propter hoc omnino pro
tralhendo et morose uo
luerit dia omittere ·
non stet in ordine suo in
choro · sed ultimus om
nium stet · aut in loco q̃
talibus negligentibus
seorsum constituent ab
bas: ut uideatur ab p̃o
ul' ab omnib⁹ usq⁹ dũ
completo ope dei publi
ca satisfactione penitat
Ideo autem eos in ultimo
loco aut seorsum iudicauimus
celere stare ut uisi abõi
bus uel' p̃ o p̃a uerecundi
dia sua emendent · Nam
si foris oratorio remanu
ant · ~~aut certe sedeat sibi~~
~~soris uel' fabulis~~ erit so
te talis qui se aut re
colloret z dormitat aut
certe sedeat sibi foris
uel fabulis uacet · et
datur occasio maligno
h̃o ingrediatur mag :
ut nec totum p̃dant ·
z de reliquo emendent ·
Diurnis autem horis
qui ad opus dei post ti
sium z gliam p̃mi psal
mi qui post uersum di
cat̃ omittent · lege q̃
supra diximus in ulti
mo stet · nec presumat
sociari choro psallentium: usq⁹ ad satisfactio
nem · nisi forte abbas
licentiam dederit remis
sione sua ita tamen ut
satis faciat reus ex hoc
Admensam autem
qui aute illum ñ
omiserit ut simul om
nes dicant illum et
orẽt z sub uno omnes
amendant admensam ·
qui negligentias suas
aut minus non omit

ierit usq; ad secundam u
cem plyor corripiatur.
Si denuo non emenda
uerit. non punitatur ad
mense communis prepa
ratione: sc sequestratus
a consortio omnium re
maneat solus. sublata ei
portione sua de uino.
usq; ad satisfactionem
et emendationem. Simi
liter autem patiatur qui
ad illum uersum non
fuerit presens. qui p?
abum dicitur. Nec qs
quam presumat ante
statutam horam. uel
post ea quicquam abi
aut potus petere. sed
et sicut offertur aliquid
aperere et accipere ren
nuerit. hora qua desi
derauerit. hoc quod pe
tiuit. aut aliud
omnino nichil accipiat
usq; ad emendationem

congruam.

Delys qui excommunicā
tur quō sans faciant.

Qui pro
gratu
oribus
aliquis
abora
torio et audita excōmuni
catione hora qua opus
dei in oratorio celebra
tur. ante fores oratorii
prostratus iacebit nichi
l dicens: nisi tantum
posito mento capite.
prostratus pronus om

uum de oratorio exeu
pudiuat nt pedibus: et hoc tā
diu faciat usq; dum ab
bas iudicauit satisfac
tū esse. qui dum iussus
ab abbate uenit no
luit se prius abbatis
pedibus: deinde omni
nū uestigiis stratum ut
orent pro ipso. Et tunc
si iusserit abbas recipi
atur in choro uel ordi
ne quo constituit ei: ita
tamē ut psalmū aut
lectionem. uel aliud qd
non presumat in orato
rio imponere: nisi ipse
abbas uoleat. Et omni
bus horis dum comple
tur opus dei. prouiat
se uiterium in loco quo
stat: et sic satis faciat
usq; dum ei uideat ite
rum abbas ut quiescat
iam ab hac satisfactio
ne. Qui uero proleui

oribus aliquis excom
municantur. tantum
modo in oratorio sa
tis faciant usq; ad iuſ
sionem abbatis hoc p
faciant. usq; dum bene
dicat. et dicat sufficit.

Ychus qui in oratorio
fallunt. 45

Siquis
dum
pro
nuntiat psal
mum. responsum. aut
antiphanam. uel lectionem

fallit · nisi satisfacto
one ibi coram omnib;
humiliatus fuerit · ma
iori uindicte subiacebit.
quippe qui noluit humi
litate corrigere quod ne
glegenter deliqit · Infan
tes autem protali cul
pa uapulent

Hinc monachi quia mendacii malum
qui sunt de cetu patrum refere

De hys qui maliq;
rebus delinquunt · 46

Siquis
dum i
labore
quo uis
modo

na uel labo · in monasterio
· in pistrino · in horto · in aut
aliqua domu laborat · ul
in quocumq; loco aliqd
deliquerit · aut fregerit
quippiam · aut perdiderit
ul' aliud quid extulerit
ubi · ubi · non uenerit
continuo ante abbatem
ul' congregacionem pe
ultam sans fecerit · et pro
dederit delictum suum
domui palam confite
tum fuerit · maiori se
lacerat emendacione
Si autem uero peccata
ti causa fuerit latens
cautum abbati · aut spi
ritalibus senioribus
patefaciat · qui scant
anime sue et alienis uul
nera · non erubescere et
publicare

Cantare autem & legere
non presumat nisi qui
potest ppter officium im
plere: ut edificantur au
dientes. Quod autem hu
militate & gravitate &
cremore fiat: & ad unsse
rit abbas.

Quia ut affectus è adhibendus
Quod fratres deponere ad ad unum omne

De cope manuum cochlea
ano

47.

Cocliras
unum ita
est aliis
& ideo
certis
temporibus omnipar

abbat

De qua hora debet surgere

47.

De significanda hora o
pus dei.

Hoc hic ornatu mitte ad unum
Sonus habere dn & fiat vitte

unicuique
da hora
opus di
die noc
tuq; sic
ut ait ab̄ aut tpe nim
ar. aut tali collato
fr̄ ne murmuret hanc autē
ut omnia horis conpe
tentibus cōpleantur.
Psalmos autem ul' a
typhonas post abbat̄
ordine suo quibus ul
sunt fuerit imponant

debent fres in labore ma
nuū: certis tempor ho
ris in lectione diuina
Ideoq; hac dispositione
ordinamus utraq; tempo
ut in ordinari: id est a pas
cha usq; ad kalendas
octobis. mane exeun
tes a prima. usq; ad hora
pene quarta laborent
quod necessarium fuit
Ab hora autem quar
ta usq; ad horam qua
si sextam lectioni va
cent. Post sextam aut
tem surgentes a mensa. pau
sent in lectis suis cum
omni silencio: aut si
qui voluerit legere
sic legat ut alium no
inquietet. Et agatur
nona tempertius nic
diante octaua hora: et
iterum quod faciendum
est operentur usq; ad
vespam. Si autem neces
sitas loci. aut paupertas
exigerit. ut ad fruges col
ligendas ipse occupent.
non contristentur: quia
tunc vere monachi sunt
si labore manuum suo
rum mensurate fiant
ut patrum: sicut et pres nri
et apli. Omnia tamen
mensurate fiant: propter
pusillanimes.

A kalendis autem
octobis. usq; ad
caput quadragesime.
usq; in horam secundam
plenam lectioni vacent
hora secunda agatur
tertia: et usq; nonam
omnes in opere suum
laborent quod eis in
iungitur. Facto autem
primo signo hore none.
dimittant ab opere
suo singuli: et sint pa
rati dum secundum signum
pulsauerit. Post refecti

oneu autem uacent
lectionibus suis· aut
psalmis· Inquadrage
sime uero diebus ama
ne usq; ad terciam ple
nam uacent lectionib;
suis: z usq; ad terciam
plenam operentur qd
eis iniungitur· Inqui
bus diebus quadrage
sime· ampliant singu
los codices de bibliothe
ca: quos per ordinem
ex integro legant· Qui
codices minpiae qua
dragesime dandi sunt
Ante omnia sane de
putentur duus aut
duo seniores· qui ar
cieant monasterium·
horis quibus uacant
lectioni· z uideant ne
forte inueniatur frat
amodiosus qui uacat
otio aut fabulis· z n
est· intentus lectioni:
z non solum sibi inutilis
est: sed etiam alios
extollit· Hic talis si qd
abbat repertus fuerit·
corripiatur semel z se
cdo: si non emendauerit
correptioni regulari
subiaceat: talit ut cete
ri timeant· Idcq; ne ad fra
trem iniungatur horis i
competentibus·

Dominico die lectio
nes uacent omnes:
exceptis his qui uari
is officiis deputati sunt
huius ueri ita ne
gligens z desidiosus
fuerit· ut non uelit· aut
non possit meditari
aut legere: iniungat
ei opus qd faciat ut
non uacet· Infirmis in
firmis aut delicatis·
talis opera aut ars in
iungatur: ut nec otio
si sint· nec uoluntaria

laboris opprimantur ut nō
effugentur. Quos nole
allitas ab abbate con
siderando est.

Regio prout mos vsqui dicens Ego
Quod ego non vult ymo nulle laboris

De quadragesime observanone. 49.

Licet omni tempore vita monachi quadragesime debeat observanonem habere tamen quia paucos est ista victus. ideo suademus istis diebus qua dragesime omni puritate vitam suam custodire omnes parte. ne negligencias alios tempo rum. hys diebus cōs diluere. Quod tunc dignum fit. si abomnibus nimis temperemus. oratoni cum fletibus lectioni et compunctioni cordis atque abstinencie operam damus. Ergo hys diebus augeamus nobis aliquid ad solitū pensum seruitutis mē. orōnes penitentiales. aliquet potus abstinentiam. ut vnusquisque suip mensuram sibi indictam. aliquid propria voluntate cum gaudio sci spūs offerat deo. id est subtrahat corpori suo de calo. depoti de sompno. de loquacitate. de scurrilitate et cum spiritalis desiderii

gaudio sctū paschā ex
pectet. Hoc ꝓnūt tamen
quod unusquisq; offert
abbāti suo suggerat. et cā
cus fiat ōtione et nolun
tate: quia quod sine p
missione prīs spiritalis
sit. uane ꝗlic non mere
di deputabitur. Eiyo ī
nobiunate abbatis oīa
agenda sunt.

Quod non oportet se quem fratrum
egrediatur ut aliquid negotii agat

De fratribus q̄ longe ab ora
torio laborant aut sua se

50.

Fres qui om
nino longe
sunt in labo

re. et non possunt omnes
horas competenti adoratō
rium. et abbas hoc ꝓpen
det quia ita est: agant
ibidem opus dei ubi ope
rantur. cum timore di
uino flectentes genua.
Similiter qui mitantur
directi sunt. non eos pre
tereant horae constitutae.
sed ut possunt agant
ibi. et seruitutis pensi
non negligant reddere

De fratribus qui nō longe
prosiasantur.

51.

Quod non oportet se quem fratrum egrediatur

Frater
qui pro
quovis
respon
so dici
gatur. et ea die speraf
reuerti monasterium:
ad non presumat foris mã
ducare. etiam si a quo
vis vogetur: nisi forte
ab abbate suo et preapi
atur. Quod si alter fe
cerit: excomunicetur.

Dũ pcelli venit mentũ pte affluit vise
Nom qui vobis gentis sed Abbe fulmĩe venis.

De oratorio monachi.

52.42

De oratorio mõachi

Omnium
hoc sit
quod di
catur: ne
ubi quis
quã aliud geratur aut
condatur. Expleto ope
re. omnes cum summo
silentio exeant. et agat
reuerentia deo. ut si frater
qui forte sibi petiuerit
multe orare. non impedi
atur alterius improbita
te. sed et si al ter vult
sibi forte secretius orare
simplicat intret et oret.
non in clamosa voce.
sed in lacrimis. et intentio
ne cordis. Ergo qui
simile opus non facit.
non punctatur expleto
ope memorari in oratorio
sicut dictum est: ne alius
impedimentũ patiatur.

de

Omnis obsessus z abbas pfule missis
ytae anos et in fact. ordo venit.

De hospitibus suscipiendis.

53

Omnes superuenientes hospites tamquam xpus suscipiantur quia ipse dicturus est: Hospes fui et suscepistis me. Et omnibus congrus honor exhibeatur. maxime domesticis fidei et peregrinis. Vt ergo nuntiatus fuerit hospes. occurratur ei ap

ore vel abbatibus cum omni officio caritatis. et primitus orent pariter et sic sibi socientur in pace. Quod pacis osculum non prius offerat nisi oratione premissa propter illusiones diabolicas. Inpa autem salutatione omnis exhibeatur humilitas. Omnibus venientibus siue discedentibus hospitibus inclinato capite. vel pro tunica omni corpore inter in. xpus meis adoretur qui z suscipitur.

Suscepti autem hospites.ducantur ad oratorium et postea sedeat cum eis prior. aut cui iusserit ipse. legatur coram hospite excommunicatio scriptura ut edificetur et post hec ei omnis exhibeatur humanitas

Jejunium apponere liceat
gatur propter hospitem
nisi peregrinus sit dies ie
junii · qui non possit uno
latere · fres autem consuetu
dines iejunio prosequ
tur · Aquam in manus
abbas hospitibus det ·
Pedes hospitibus om
nibus tam abbas quā
uncta congregatio la
uet · Omnibus totis · hūc
ilium dicāt · Suscepi
mus deus misericordiam tuā ·
in medio templi tui ·
Pariterque et pegrinc
rint maxime · suscepto
one eorum sollicite exhi
beatur quia in ipsis ma
gis christus suscipitur · Rā
dictatus enim timor ipse subi
ungit honorem ·
Cocquina abbatis et
hospitum ipse sit ·
ut incertis horis super
uenientes hospites · qui

nunq; deerunt monaste
rio · non inquietent fres ·
Iniquam cocquinā ad an
num ingrediantur duo
fres · qui ipsum officium
bene impleant · Quibus
ut indigent solacia det
tur ut absq; murmura
tione seruant · Et interdū
quando oportunitatem
minorem habent · exercent
ubi res imperatur iopa ·
et non solum in ipsis ·
sed in omnibus officijs
monasterij ista sit consi
deratio · ut quando indi
gent solacia administrē
tur eis · Fratrum quan
do vacant obediant im
perantibus · Item et cellam
hospitum habeat ad sig
nacula fratres · quibus a
nimam timor dei possi
det · ubi sint lecti stratij
sufficientes · ut omnis di
abscipientibus et capiē

aut ministretur. Hospi
tibus autem aut non pre
petur nullatenus coact.
nec colloquatur. Sed et
si obviaverit aut viderit
salutatas humiliter ut
dictum est: et petta bene
dictione transeat. di
cens sibi non licere collo
qui cum hospite.

Si deliquerit monachus in aliquo aut in
vilo aliquo suspecerit. 54.

Nullatenus
licet mo
nacho
neque apa

rentibus suis. neque aliquo
quam hominum. nec sibi
munera mittere aut eulogi
as vel quelibet munusca
la accipere aut dare. sine
precepto abbatis. Hi
enim apparentibus suis
et quicquid directum fu
erit. non presumat suscipere illud. nisi prius m
dicatum fuerit abbati. Od
si iusserit suscipere. habeat
potestate. an illud
iubeat dari. Et non con
tristetur frater cui fuerit
directum fuerit. ne detur
occasio diabolo. Qui
aut aliter presumpserit.
discipline regulari subiaceat.

De uestimento et callaario fratrum.

Estimentis sed in locis qualitatem ubi habitat aer temperiem denotat quia in frigidis amplius indigetur in calidis uero minus. Hec ergo consideratio penes abbatem sit. Nos tamen mediocribus locis sufficere arbitramur monachis singulos caucillam et tunicam: caucillam in hyeme uel estate puram aut uetustam et scapulare propter opera: in diuinis pedum pediles et caligas. De quarum rerum omnium colore aut grossitudine non causent monachi sed quales inuenire possunt in patria qua degunt aut quod uilius comparari potest. Abbas autem de mensura prouideat ut non sint arta ipsa uestimenta uestientibus eis sed mensurata. Laici et pauperes nouas uetera semper presenti reddant reponenda in hostiario propter pauperes. Sufficiat cuiuis monacho duas tunicas habere et duas caucillas propter noctes et propter lauare ipsas res. Jam quod super fuerit superfluum est: amputari debet. Et pediles et quaeumque e uetustis reddant dum accipiant nouum. Femoralia hii qui in uia diriguntur deuestiario accipiant qui reuertentes deuestent.

lota ibi restituant. Et ai
ille et tunice sint abq
nauci solato. quam hec
quas habent modice me
liores. Quas excuntes
in usum ampliant deuc
tiano. et reuertentes re
stituant. Sed tamen ita
autem lectorum suffi
ant. matta sagum. et le
na. et capitale. Cum ta
men frequenter ab abbate
seruandi sunt. propter
opus peculiare ne mue
niatur. Et si ubi minor
tum fuerit quod ab ab
bate non amperit gra
uissime disciplinae subia
cebit. Et ut hoc unum
peculiaris res indicat
amputetur detur ab ab
bate omnia que sunt
necessaria. id est. amilla
tunica. pedules. caligr
braile. zona cultellus
graphium. acus. map

pula tabula. ut omnis
auferatur necessitas ex
cusando. Aliquo tamen
abbate semper considera
tur illa sententia actum
apostolorum. qua datur sin
gulis prout cuique opus
erat. Ita ergo et abbas
consideret infirmitates
indigentium non ma
lam voluntatem mu
rmurantium. Iucundibus
tamen mutatis sins. di
retributionem cogitet

Deuenisti abbas

Templi destruuntur pyrgea plures
Predam dum parant monachorum tuba figuret

50.

ecusa ab
batis ad
hospitales
et peregri
nis sit
semp. Quoniam tamen
minus sint hospites:
quos multi detractibus
vocant. ut ipsius sit potes
tas. Denique tamen unū
aut duos semp apud fra
tres deputandū putet
propter disciplinam.

Dē lagunculis plenis hic ēlemosinis bonis
Ita vasos vacuos vel repletos bonis

De artificibus monasterij

rtifices
si sint i
monaste
rio. cum
omni hu
militate. et reverentia
faciant ipsas artes: si per
miserit abbas. Quod si
aliquis extis extollitur
propsacrata artis sic eo
quod videatur aliquid
conferre monasterio: hic
talis excellatur abipsa
arte. et denuo petam non
transeat: nisi forte humi
liato et iterum abbas iu
serit. Aliquid vero exope
ribus artificum venum
dandum est videant ipsi
quoque manus transigē
da sint ne aliquam fraus
dem perpetrant afferre.
Memorentur semp ama
ne et sapiere: ne forte
mortem quam ab morte
pore petierunt. Hanc vsq

ul' omnes qui aliquam
sumdem derebus monas
terii seruiunt manuna
pacantur. Iupsis autē
pueris non subripiat a
uaritie malum. sed sem
per aliquantulū uiuus
detur. quam ab alijs se
cularibus datur: ut in
omnib; glificet dūs.

De disciplina suscipiendorū fratrum. 58.

Nouiter ue
niens qs
ad conuersa
cionem

non ei facilis tribuatur
ingressus: sicut aut apls
probat spūs si ex deo sit
Ergo si ueniens perseuera
uerit pulsans. et illatas si
bi iniurias. et difficultā
tem ingressus post qua
tuor aut quinq; dies in
sius fuit patienter porta
re. et persistere petitionem suā
annuat ei ingressus: et
sit in cella hospitū pau
cis diebus. Postea aut
sit in cella nouicior. ubi
meditetur et manducet.
et dormiat: et seniores ei ta
lis deputetur qui aptus
sit adlucrandas animas
: qui super eum omnino
curiose intendat. et solli
citus sit si reuera deū q̄
rat: si sollicitus est ad
opus dei: ad obedienciam.
ad obprobria. Si reduci
tur ei omnia dura et as
pa p quē itur ad dēm:

et si promiserit stabili
tatis suae perseverantia p
omnes mensium annuum
legatur et hec regula per
ordinem: et dicatur ei.
Ecce lex sub qua militare
vis. si potes observare in
gredere: si vero non po
tes. liber discede. Si ad
huc steterit. tunc dicatur
illi prius dictam cellam
novicorum. et iterum proba
bunt patientiam: et p
sex mensium annum
her relegatur ei regula ut la
at ad quod ingreditur.
Et si adhuc stat: post
quatuor menses iterum
legatur ei eadem regu
la. et si habita secum de
liberatione promiserit
se omnia custodire. et om
ta sibi imperata servare.
tunc suscipiatur in con
gregationem sacris le
ge regule constrictus.

quod ei extra die non li
ceat egredi de monasterio
nec collum extrahere de si
iugo regule: quam sub
tam morosa deliberatio
ne habuit ei excusare aut
suscipere.

Suscipiendus autem
in oratorio coram
omnibus promittat de
stabilitate sua. et conuer
sione morum suorum. et obedi
entiam coram deo et sanc
tis: ut si aliquando ali
ter fecerit. a deo se damp
nandum sciat quem irri
det. De qua promissione
sua faciat petitionem
ad nomen sanctorum quorum
reliquiae ibi sunt. et ab
batis presentis. Quam pe
titionem manu sua scri
bat aut certe si non sat
litteras. alter ab eo in
gratus scribat: et ille no
minis signum faciat et

manu sua cum super altare
ponat. Quam dum posu
erit: in capiat ipse nouicius
mox hymnum usum. Huiusmo
di domine secundum elo
quium tuum et uiuam:
et non confundas me ab
exspectatione mea. Qui
usque omnis congrega
cio terno respondeat: ad
uuigentes gloria patri. Tunc
pe fr nouicius prosster
natur singulos pedibus
ut orent pro eo: et iam
ex illa die mon gregacio
ne reputetur. Res si
quas habet aut erogetur
pauperibus. aut facta col
lemputer conuentione. cō
ferat monasterio. nichil
sibi reserueans exomnibus.
quippe qui ex illo die
nec proprii corporis potes
tatem se habiturum scit.
Ipsor ergo monasterio ex
uatur rebus propriis

quibus uestitus est: et
induatur rebus monas
terii. Illa autem uestimen
ta quibus exutus est
reponantur in uestiario
conseruanda. ut si ab
quando suadente diabo
lo consenserit. ut egredi
atur de monasterio qd
absit. tunc exutus rebus
monasterii priuatur.
Illa tamen peticionem
eius quam desup alta
re tulit abbas non recipi
at: sed in monasterio re
seruetur.

Qoctic mnus dare fr mittit omnis
iussis deuota uniuersi addere uota

De filiis nobilium vel pauperum qui offerunt. 59.

Si quis forte de nobilibus offerit filium suum deo in monasterio si pueri in more etate est. parentes eius faciant petitionem pro eo ut supra diximus. et cum oblatione panis petitionem et manu pueri involuant in palla alta ris. et sic eum offerant. De rebus autem suis aut in perpetua petitione promittant se iure mundi. quod nunquam vel nunquam vel subtraham vel quomodolibet modo et aliquando aliquid dent. aut retinant occasione hereditatis. vel certe si hoc facere noluerit. et si aliquid offerre voluerit in eleemosinam monasterio pro merce de sua faciant exenias quas dare volunt monasterio donationem. faciat reservato sibi si ita voluerint usu fructuario. atque ita omnia obstruantur. ut nulla suspicio remaneat puero per quam deceptus perire possit. quod absit. quod experimento didicimus. Illi autem et pauperiores faciant. Qui nero exito nihil habent. simpliciter petitionem faciant. et cum oblatione offerant filium suum coram testibus.

Hæc exhortatio fuit exhibita ab abbate suo monachis quando quidam filius eorum

De sacerdotibus qui in monasterio voluerint habitare

Si quis desiderat sacerdotium in monasterio se suscipi rogauerit· non quidem ei eius assentiatur· tamen si omnino persterit uehementer supplicando· sciat se omnem regule disciplinam seruandam· Nec aliquid ei relaxabitur· ut sit sicut scriptum est· Iniuste· adquiescat· Concedatur ei tamen post abbatem stare· et benedicere· aut missas tenere· si tamen iusserit ei abbas· Nam alias· nullatenus aliquid presumat· sciens se disciplinae regulari subditum· et magis humilitatis exempla om-

nibus det· Si forte ordinationis aut alicuius rei causa fiat in monasterio· ullum locum attendat· quando ingressus est in monasterium· non illum qui ei pro reuerentia sacerdotii concessus est· Clerici autem si quis eodem desiderio monasterio sociari voluerit· loco modico collocetur· et ipse tamen si promittit de obseruatione regule· ut propter stabilitate

Hunc qui desiderat in monasterio habitare se debet ad abbatem ipsum ut ei obediat

De monachis peregrinis qualiter suscipiant.

61.

Siquis monachus peregrinus de longinquis prouinciis superuenerit: si pro hospite voluerit habitare in monasterio et contentus fuerit consuetudine loci quam inuenerit: et non forte superfluitate sua perturbet monasterium: sed simpliciter contentus est quod inuenerit: suscipiatur quanto tempore apetit. Si qua sane rationabiliter et cum humilitate caritatis reprehendit aut ostendit: hanc et abbas prudenter ne forte per hoc ipsum dominus diuexerit. Si uero postea voluerit stabilitatem suam firmare non renuatur talis voluntas: et maxime qui a tempore hospitalitatis potuit eius uita diuinosa. Quod si superfluus aut uitiosus inuenitur fuerit tempore hospitalitatis non solum non debet sociari corpori monasterii: uerum etiam dicitur ei honeste ut discedat: ne eius miseria eum alios inficiat. Quod si non fecerit talis qui mereatur proiici: non solum si peccerit suscipiatur congregationi sociandus: uerum etiam suadeatur ut stet: ut ex exemplo alios erudiant: et quia in omni loco unus dominus seruitur: unus regis militatur. Quem si etiam talem esse perspexerit abbas: iudicet

cum in superiore aliquā
tulum construxerit loco
Non solum autē mo
nachum·sed etiam desu
per dictis gradibus sa
cerdotum vel diaconorum
stabilire potest abbas
in maiore quam ingre
ditur loco: si eius tale
perspexerit esse vita·Ca
veat autem abbas·ne
aliquando de alio noto
monasterio monachum
adhabitandum suscipi
at·sine consensu abbis
eius aut litteris cōmen
datitis: quia scptum
est·Quod tibi non vis
fieri: alio ne feceris·

Hic videt dominum vultu mediante
Hic cum signet et benedicit monachum

De sacerdotibus monasterij·

Quus abbas sibi presbiterii vel diaconum ordinari petierit desinis eligat·qui dignus sit sacerdotio fungi·Ordinatus autem cauteat elationem aut superbiam nec quemquam presumat nisi quod ei ab abbe preceptum fuerit: sciens se multo magis discipline regulari subditum·ne occasione sacerdotii obliviscatur regule obedientiam·sed magis ac magis in dno proficiat·Locum vero illi semp adtribuat q ingressus est in monasterium·preter officium altaris·Quod si forte electio congregationis

disciplinā

De ordine conuentuali

83

Omnes suos in monasterio uiuere conseruet ut conuisionis tempus ut iuste meritum discernit: utq; abbas constituerit. Qui abbas non conturbet gregem sibi commissum: neque sibi ulterius utens potestate iniuste disponat aliquid: sed cogitet semper quia de omnibus iudicijs et operibus suis redditurus est deo rationem. Ergo secundum ordines quos constituerit uel quos habuerint ipsi fiies: sic accedant ad pacem: ad communionem: ad psalmum imponendum: in choro standum: et in omnibus

iuenit

et uoluntas abbis prouide uitio eum promouere uoluit: qui tamen regulam adeamus uel prepositus constituam sibi seruare satat. Quod si aliquis presumpserit non sacerdos: sed rebellis iudicetur. Et sepe admonitus si non correxerit etiam epus adhibeatur testimonium. Quod si nec sic emendauit: clarescentibus culpis probatur de monasterio: si tamen talis fuit eius conuersatio ut subdi aut obedire regule noluit.

Qui effectus prius fuis q uerus
Qui quicq; mecke que corrupt que modeste

omnino locus etas non
discernatur in ordine
uel preiudicet. quia sa
muhel et daniel pueri pbi
tos iudicauerunt. Ergo et
aptis hys quos ut diximus
alicuius consilio abbas p
tulerit. ul' degradauit. cer
tas excausis: relinqui omis
ut consuetudinis ita sint: ut
ubi gracia. qui secunda ho
ra diei uenerit in monaste
rium. iunior eum se noue
rit illius esse qui prima ho
ra uenit diei cuiuslibet eta
tis aut dignitatis sit. Pue
ris uero pomnia abonitu
bus disciplina teneatur.
Iuniores igit priores suos
honorent priores iuniores
suos diligant. In ipsa au
tem appellacione nominum
nullus licetat alium puro
nomine appellare. sed pri
ores iuniores suos fiies no
minent. iuniores priores

suos nomnos nocent. Qd
intelligitur. patrina reuere
cia. Abbas autem qua ui
ces xpi agere uidetur. dom
nus et abbas uocetur nõ
sua assimpcione sed hono
re et amore xpi. Ipse autẽ
cogitet et sic se exhibeat
ut dignus sit tali honore
Ubicumque autem sibi ob
uiant fiies iunior a priore
benedicionẽ petat transe
unte maiore iunior surgat
et det ei locum sedendi. nec
presumat iunior considere
nisi ei precipiat senior suus
ut fiat quod scptum est.
Honore mutuum preuenientes.
Pueri parui ul' adolescẽ
tes in oratorio ul' admoni
cias cum disciplina ordi
nes suos conseruent foris
autem ul' ubi ubi cuisto
diã habeant et disciplinã
usq; dum intelligibilem
etatem pueniant.

Iniuste mundi celle sunt in mundo quia cognouit mundum quia mundus cognouit

De ordinando abbe. 64.

Inabbatis ordinando nulla semper consideretur ratio. ut hic constituatur quem sibi omnis concors congregatio secundum timorem dei. sive etiam pars quamvis parua congregationis saniore consilio elegerit. Iste autem merito et sapientiae doctrine eligatur. qui ordinandus etiam si ultimus fuit in ordine congregationis. Ad hoc igitur omnis congregatio vnanimis fiat. Ad hoc omnis congregatio vnanimis sit. quod quid absit. consenientem personam pari consilio elegerit. et vita ipsa aliquatenus in notitiam epi adducitur. Diocesim petunt locus ipse vel abbatibus aut epis aliis vicinis claruerunt. prohibent pretorum prevalere consensui sed domum dei dignum constituant dispensatorem. sacietas pro hoc se recipiunt. meretur lo nam si illud caste et zelo dei facient sic contrario pecunt si negligant. Ordinatus autem abbas cogitet semper quale onus suscepit. et cui reddituus est rationem vilicationis suae. et ratio sibi oportere prodesse magis quam preesse. Oportet ergo eum esse doctum lege diuina ut sa

at unde proferat nova et
uetera. Castum solum
misericordem et semper sup
exaltet misericordiam iu
dicio. ut idem pce consequa
tur. Oderit iniqua diligat
fides. In ipsa autem concep
tione prudenter agat et
ne quid minus capit erade
rugiuent fimgatur uas
Huaq; fragilitate sem
p suspectus sit meminerit
q; calamum quassatum
non conterendum. In qui
bus non damus ut puni
tat mutam uiua. sed prudem
ter. et cum caritate ea am
putet prout uiderit aut q;
expedire sicut iam diximus
et studeat magis a
mari quam timeri. Nō
sit turbulentus et auri?
non sit minus et obsti
natus. non sit zelotypus
et nimis suspicōsus qua
nunquam requiescat.

Impsis imperis suis sit
prouidus et considerate
sive secundum deum. sive se
cundum seculum sit.
Opera que iniungit dis
cernat et temperet cogi
tans disaradoneu sancta
cob dicentis. Si gregres
meos plus mambulā
do fecero laborare mori
entur omnes una die.
Ih et ergo aliaq; testimo
nia disaradonis matris
nutritium sumens. sic ordi
net atq; disponat ut
et fortes sint quod aspi
ant. et infirmi non refu
giant. et precipue ut pre
sentem regulam in omni
bus conseruet ut deum le
ne mun strauit. audiat
adno quod seruus tom?
qui erogauit talentum co
seruus in tempore suo. Amē
dico uobis. ait. sup omnia
constituet eum.

sius

sud

Abbas hic tenetur ire ad suum abbatem ubi debet ire cum dominis suis

De preposito monasterii

Quis quidem contingit ut prior conventus preposita scandala gravia oriantur in monasteriis dum sint aliqui maligno spiritu subditi illata existimantes se esse secundos abbates assumentes sibi tyrannidem scandala minantur et dissensiones in congregatione faciunt et maxime

64 85.

nullus ubi abbatem sacerdotem vel abbatibus qui abbatem ordinant abbatis etam et preposito ordinatur. Quod quam sit secundum statuta admittitur quia abbatem in ordinationis materia datur subiendi. dum et suggeritur a congregationibus suis certum cum esse potestate abbatis sin quia abbatis est ordinatus a quibus et abbas

Hinc suscitantur inimicitie detractiones. emulationes dissensiones exordinationes ut dum contraria sibi invicem abbas preposito seniunt. et prior necesse est sub hac animas pictatem dissensione et hi qui subditis sint dum adulantur paribus cunt impudicionem. Cuius pi

alii malunt illos respicat
uicapice qui talibus mo:
dumagone se fecerunt auc
tores. Ideo nos prenudimus
expedire propter pacis
caritatisq; custodiam in
abbatis pendere arbitrio
ordinacione ut ancta
disposuimus omnis uta
litas monasterij pro ut
abbas disposuerit ut dū
plurimis communicatur
unus non superbiat. Quod
aut si locus expetat aut
congregacio petierit ra
onabiliter cum humilita
te et abbas iudicauit expe
dire quicquid abbas ele
gerit cum consilio frū q
timentium deum ordinet ip
si preposito. Qui tamē
prepositus illa agat
cum reuerencia que ab
abbe suo et mutuata fue
rint nichil contra abba
tis uoluntatem et ordi
nacionem faciens. qua
quamuis prelatus est ce
teris tantum cum oportet
solliciti obseruare precep
ta regule. Qui prepositus
si repertus fuit negligens
aut elacione deceptus su
perbie aut contemptor sce
regule fuerit comprobatus
ammoneat ubis usq;
quaque. Si non emendauit
adhibeat ei correpcio
disciplinc regularis. Qd
si nec sic correxit tunc ad
ici atur deordine prepositu
re et alius qui dignus
est in loco eius subrogetur
tur. Quod et si postea
in congregacione quiere
et obediens non fuerit
et iam de monasterio ex
pellatur. Cogitet tamen
abbas se de omnibus iu
diciis suis deo rationem
reddere ne forte zeli aut
iuste flamma uratur aiam

Conuersi quidam qui ordinem
fecerunt qui ad ipsum
monasterium qui ad ipsum
pertinebant

66

De ostiariis monasterii

Hi portarii monasterii ponantur senes sapientes qui scant ampere responsum et rendere et animus mansuetus eius non sinat vagari. Qui portarius cellam debet habere iuxta portam ut uenientes semper puteum inueniant a quo responsum ampliant. Et mox ut aliquis pulsauit aut pauper clamauit ad gratias respondeat. aut benedicat. aut omnem mansuetudinem timoris dei reddat responsum festinant cum feruore cantat. Qui portarius si indiget solacium fratrum sicut ampliat. Monasterium autem si possit fieri ita debet constitui ut omnia necessaria. idest aqua. molendinum pistrinum. ortus ut omnes diuise in ista monasterii exercentur ut non sit necessitas monachis uagandi foris. quia omnino non expedit animabus eorum. Hanc autem regulam sepius in congregatione uolumus legi. ne quis fratrum se de ignorantia excuset.

propter excessus ne qd
forte subripuerit nua
Visus aut auditus ma
le ui aut otiosi sermo
nis uel presumat quicq
alis referre quemcumq
foris monasterii uiderit
aut audierit quia plurimi
ma destructio est. Quod
siquis presumpserit. Im
dicte regulari subiaceat
Humiliter et qui psumpsi
serit claustra mo nasti
egredi. ul' quocumq
me ul' quippiam quā
uis parum sine nutione
abbatis facere.

Quidq; iubiunt et ubicumq; iudicauerit
abbas omnibus ut filii sui.

Sancti benedicti abbatis monasterii cassinensis

Defitibus tuis directis

Oriendi
fiēs una
omnium
fratrum ul'
abbatis
oōni cōuenidet et semp
ad oōnem ultimam ui
opis dei cōuenio: ano
omnium fiat. Reuertentes autem de uia fiēs. qua
die quo redeunt per omnes canonicas horas dum
expletur opus dei. prostrati solo oratorij abomnibus petant oōnem

Si fri impossibilia iniungantur. 58.

Si cui fri aliqua forte gra iuta aut impossibilia a prore iniungantur sustinat quidem iubentis impunit. aut omni mansuetudine et obedientia. Quod si omnino omni suauitatem iubentis pondus ferrere impossibilitatis sic causas ei qui sibi prior est patenter exponat tunc suggerat. non superbiendo aut resistendo uel contradicendo. Quod si post suggestionem suam in sua sententia prioris imperium perduraut. sciat iuniores ita sibi expedire et extremitate confidens de adiutorio dei obediat

Quando iniunctum monachis aliquid non est iniustum. 59.

Vt in monasterio non presumat alter alterum defendere.

Ceterum dum esset in opere iniquo quamus occasione prestumat alius alium defendere monachum in monasterio. aut quasi tueri. et iam si quis consanguinitatis propinquitate iungatur. nec quolibet id a monachis presumatur. quia cum de grauissima occasio scan

dalorum oriri potest. Qd
si quis hec tamen rigidius fu
erit agnus coherceatur.

Hic ut ad unus mandat omnibus
suum omnino mutus
Johannes dorsum vix vsus loq

Vt non presumat quisq;
alium cedere vel excōmunicā.

70.

Vecetur in
monasterio quis
presumpserit
aliquatenus
sine precepto abbatis vel
impsis infirmabus sine dis
cretione exarserit disciplī
ne regulari subiaceat. qa
scriptum est. quod tibi non
vis fieri alij ne feceris.

autem coram omnibus ar
guantur ut cetera metum
habeant. Infantibus vero
usq; ad quintum decimum
annum etatis disciplina
diligenta a omnibus
adhibeatur et custodia sit
a omnibus sed et hoc cū
omni mensura et ratione.
Nam infra eadem etate qui
presumpserit aliquatenus
sine precepto abbatis vel
impsis infirmabus sine dis
cretione exarserit disciplī
ne regulari subiaceat. qa
scriptum est. quod tibi non
vis fieri alij ne feceris.

Hic nō corrector sinit admonitus sua culpa
Idem delatus sanctis tunc mandat

Jte n se pmittat
aliqs alia ordē nisi
excōmunicatā

Vt obedientes sint usque ad mortem. 71

Obedientia non solum ab omnibus sed eis autem sibi invicem ita obediant fratres scientes per hanc obedientiam qua deo tendunt. Imperato ergo abbatis aut preposito qui ab eo constituuntur nullo modo aut non punctum differendum omnes minores prioribus suis cum omni caritate et sollicitudine obediant. Quod si quis contrarius esse repertus corripiatur. Si quis autem pro qualibet minima causa ab abbate vel a quocumque seniore suo corripiatur quolibet modo id est silenter sentiens animum prioris amisai

qz contra se iratum vel commotum quamvis modice mox sine mora tam diu prostratus iacebit ante pedes eius iacebit satisfaciens usqz dum benedictione sanetur illa commocio. Qd qui contempserit facere aut corpe abiunditur sibi iacebit. Aut si contumax fuit de monasterio expellatur.

De zelo bono que debet monachi habere. 72

Sunt est zelus amaritudinis ma

Hoc ante cum vnos commodo ate-
nam tenet a figere duo corpel usq fiere.

lus qui separat a deo et du
cit ad inferiora ita est et
zelus bonus qui separat
animas et ducit ad deum et ad
uitam eternam. Nunc ergo
zelum ferventissimum amo
re exercentes monachi id
est ut honore se invicem
previeniant. et infirmita
tes suas sive corporis vel
morum patientissime tol
lerent. Obedientiam sibi
certatim impendant. Nul
lus sibi quod utile videt
cat sequatur sed quod
magis alius. Caritatem
fraternitatis casto impe
dant amore. Deum time
ant abbatem suum since
ra et humili caritate di
ligant. Christo omnino vi
dent preponant. qui nos
pariter ad vitam eter
nam deducat.

73

Pauci desiderant se offerri pro monachis
Promptius vero vitam monachorum suam

De eo qd non dis uisum
obseruando ilis sit regis constituta

Regula
autem
hanc
descripsi
mus
ut hanc observantes
in monasteriis aliquatenus vel honestatem mo
rum aut initium conversationis
nos demonstremus
habere. Certum est apes
tolerantem conversationis
qui festinant sunt doct

ne scorum patrum qua
rum observando poducat
hominem ad celsitudinem
perfectionis. Quae cum pagi
na aut quis sermo divinae
auctoritatis veteris ac
novi testamenti non est
rectissima norma vitae
humanae? Aut quis fideli
scorum Catholicorum
patrum hoc non resonat
ut recto cursu pervenia
mus ad creatorem nostrum? Ser
mones et collationes pa
tum et institutiones et vitae eo
rum et regula sanctorum
patrum Gallicorum quid aliud
sunt nisi lectio virtutum
et obedientiae monach
orum instrumenta virtutum
Nobis autem desidio
sis et male viventibus
atque negligentibus rubor
confusionis est. Quisquis
autem ad patriam ce
lestem festinans hanc

minimam inchoationis
regulam descriptam adiu
vante xpo perficere et tunc
demum ad maiora quae su
pra commemoravimus
doctrine virtutumque cul
mina eo protegente per
venies. Amen. Hie hebt
sich an dy por red sand
bendis regl.

Ausculta
o fili pre
cepta
magi
Hor
sun dein
gepot dines maisters vnd
naig dar or dines herren
Nun mugen dy mannig
des gutigen vaters vnd
valpruns eudleich dar
du hinz un wid chomst
mit der arbait der gehor
sam von dem du entwichen
ward mit d'arbait der
vngehorsam. Hinz dir

Hie hebt sich an dy vor red sand bendis regl

get nu mein red. Der da
nu wil red' sagn vnd vnsu
herrn ihu xpo dem warn
chunig vnterschefftn. vnd
an dich nemen dew gar
starchkn vnd leichtew waf
fen. Dez ersten waz du gu
et dung an hefest daz weger
nut empfigen gepet vol
prucht werden von got.
Daz d' vns gerucht hat
geachtn in dew zal sein ch
nd unn getumpft wed'
von vnsn vlelteitn. wann
nu ist all zeit von vns also
gehorsam ze sein. Daz er
nicht alam sam ein zorn
g' vat sewew chind entes-
sund' holt sam ein vorcht
sam herr gerauzt von v'
lel. als dy leichtn chnecht
vns geb zw d' ewigen
pein dy im nicht woltn
volgen zw dem ein
Exclingamus eyo
Wir sullen auf stan
als vns dy heilig geschri
ft wechket vnd spricht. Es
ist zeit daz wir nu auf stem
von dem slaff vnd dew au
gen auf hebn hutz dem
gotleichn liecht nut offen
oren hoen. Daz vns dew
gotleich stimm taglich
ruefft mant vnd spricht.
Ob ir hewt hort sein stim
m so sullt ir nicht eulhern
ewrew hertz vnd alersam
Swer oren hat zehoren.
der hor sw az der gaist sag
der christenhait. Nu wa
spricht er. wol her ir chind
vnd horet mich dew vorcht
gotes ler ich ewch. Lauffet
weil ir daz liecht des le
bens habt daz die vnsf
des todes euch nicht be
greiffn. Vnd ab daz vns
herr in d' menig seines
volches suecht den werch
man der er daz zw ruefft
spricht. wer ist der men

sch

sich der daz lebū wil leyster
dem guetū tag zeschū. horc
tu daz vnd antwurtzt daz
wū ich so sagt dir got. wil
du habū daz war vnd daz
ewig lebū. ¶ O wetur ing
dem zung vor dem ubel.
vnd dem mund daz der
icht red dew vnrew cher
dich von dem ubel vnd tue
daz guet suech den fid vnd
volg im nach. Wenn ir daz
tuet so sind meinew augē
ub' ewch vnd meinew ore
hintz ewrem gepet vnd E.
daz ir mich an ruefft so
spruch ich siehe ich pin hie
waz ist vns suesser dan die
stimm gottes der vns ladet
vil lieb mein pruder. ¶ Siehe
vnsr herr mit sein guet
zaigt vns den weg des le
bens

Iustitias eigo fidem
iul' obseruanda lo
rum oqui lumbi sūs

Wenn wir mit dem gelau
ben vnd mit der lehaltnuz
guet werch vnser lend auf
gegurtt habū vnd vnser
suess in dem gelautt dez e
wangelij geschuecht so
sull wir vann sein gewertt
daz wir v' dienen in zele
hū der vns lat zu seinē
reich. Ju des rachs zelt
ob wir wellū wonen.
¶ O mugen wir da hin
nicht chomen denn mit
dem lauff guet werch.
¶ Da von sullū wir vn
gen vnsū heu mit dem
weissagū vnd hintz im
sprechū. ¶ Her wer sol wo
nen in deinem zelt. od'
wer sol ruen auf deinē
heiligen perg. ¶ Nach d'
selbū vrag horn wir prū
ed' vnsū herrū der vns
antwurtt vnd zaiget
den weg des zeltes da er
spricht. Wer in get an mail

vnd dy gerechtigkait über
Der die warhait redet in
dem hertzẽ vnd hallt mich
dew vntrew vnd zuug. Der
seinem nächstẽ dhain v
el tuet wer dhain schelt
wort nimpt wid' sein na
chsten wer den posen gai
t mit seinẽ schedleichẽ
mut von seinem hertzẽ v
nmähet vnd zw nichten
pringet. Der sein chrauch
gedhaunch begrifft vnd
dy erchracht an xpo. dy got
fürchtent vnd sich nicht
er hebẽt w gut lehalt
nuell dy w guettat vnsẽ
herrẽ beachtent vnd
nicht in selbẽ dy got hö
hẽt der es an in wurcht
vnd sprechent mit dem
weissagen. Herr gib
dy er denem namen vñ
nicht vns als sand pauls
von sein ler im nicht
nicht kracht da er sprycht

von dem gnadẽ gots
pin ich daz ich pin vnd
ab sprycht er. Sw sich
rümt der rümt sich in
got. vnd da von sprycht
auch vnser her an dem e
wngelio. Sw meinem
wort hort vnd volpringt
den geleich ich einem wei
sen man der sein haws
gepawẽ hat auf einem
stein. Es chomen die wa
ssr vnd wann die winn vnd
stuezzẽ an das haws es
viel nicht. wan es hat
gepawẽ auf den stain.
Daz vol pringt vnser her
vnd bett vnser tägleichẽ
daz wir sein heiligen na
mung antvurtẽ mit
den werchẽ. dar vmb ze
ain pessering vnser sün
de werdẽt vns v'lihẽ die
tag unz lebens ze ain frist
als sand pauls sprycht
Waistu du nicht das dich

dw gedult got· lautzw
o'iew· vnd der giaig got
spricht· Ich wil dz sunders
wol nicht· ich wil mer das
er sich bekher vnd leb·

Amen ego wiowgasse
mus· Wenn wir
dw vil lieb prud' vnsers
hrn gefangt habn von dem
wonem sunszelers· vnd
in genomen dz gepot d'
wonung· ob wir dem vol
pringen dz wonar ampt
so werden wir erbn dz
hymelreichs· Dar vmb
sullen wir werauctn vnsew
hertz vnd vnsern leib zt ein
ruterschaft· d' gehorsam
d' heiligen vogel· vnd was
dew mat· an vns nicht
hat dz sullen wir got pitn·
Der er vns das geb von
o hulff sein genadn· vnd
ob wir wellen empfahn
d' selle wertz· vnd chomen
zu dem ewigen lebn die

weil wir sein star habn·
dy wir in dem leib sein dy
weil wir ez in disem lebn
mugen volpringen· ist
vns zelaufen vnd zestun
Dz vns erwachslechn
frumpt· Vnd dar vmb sol
wir vns gesezt wdn dw
sibnel dz gotleichn liechts
nd' wir nichts nicht scher
phes nichts nicht swanes
wellen setzen dz wir ge
dingen sund' ob wir holt
icht strengchleich nach d'
beschaidn der rechtchaut
durch pesserung d' poshaut
vnd behalmitz der munc
icht setzen dar vmb solt
dw nicht zehant erstickn
vnd vnd fliechn den weg
dz hails· der nicht wan
nut einem eingen anua
ng an zehebn ist· Aber nach
dem lauff dz lebens vnd
dez glaubens wenn sich
dz hertz gepraut hat·

in dy süzz d' götleichn̄ mun
so wirt gelaussen der weg
der götleichn̄ gepot · so daz
wir von sein̄ maisterschaft
nimmer entweichn̄ vnd vnd
sein̄ ler vnz in den tod volh
tey in dem münst · also tail
münstigch wden sein̄ leidūg
mit der gedult daz wir v
dienten gesellen̄ werdn̄ sei
nes reichs · von dem gr cl
ächt d' munich

Was ding gepflegt d' münich

onachorum quatuor esse generacio.

Vier
hand geslächt der münich
ist offenbar · Daz erst Ce
nobice · Daz sind schläf
läut die vnd der regel lebūt
vnd vnd dem abpt · Daz
and geslächt haist anach
oriten · Daz sind ansidel
dy nicht mit der hitz eins
newen anuangs sind mit
täglichs lewarung habnt
gelernt vnd den tuefel vech
tn̄ gelert mit der andn̄ rost
vnd von prīdlichs schar
zy lesundleichn̄ streit der
wust · sichet ze und mit d'
andn̄ rost · alam mit der
hant · od' mit dem arm vnd
dy poshant dez leibes vnd
der gedancht vol chümen
vechtnūnt der hilff gotz ·
Daz dritt geslächt der
münich aller pöst sint sa
rabiten · die von dhain
regel noch von d' lewar
ung der maisters sam daz
golt in dem offen lewart
sint · sind' wach nach sam
der plei noch als mit dem
werchn̄ wchalten̄t d' wert
ir tuen vnd liegent got
mit der beschür dy gr
selb and' selb dritt · od' am
an pfleg' nicht vspert in
den götleichn̄ Cellen sun
d' in dem ir selbs · den dry

wollustichait ir legird
eine ist waz si wellent vñ
erwelt daz haizzent si her
lich vnd wes si nicht wel
lent daz si daz ez nicht er
laubleich sey Daz vierd
geslächt der münich haist
Sarabaitae daz sind ir
mainär dy als ir lebñ in
manichvaltigen cellen in
manigen lanten selb drit
od selb viert vzzerut. allwegt
vnstat. vnd nimmer stät
dient ir selbes wollustich
ait der vraschait vnd der
vnsaubichait als dings
pöser denn dy sarabaiten
von der allen pösen lebñ
ist pesser zeschweigen denn
zeredñ Dy lazzen wir
vnd weyen. vnd chomen
zw dem starchñ geslächt
der chloster läwt. wie wir
daz mit gotz hilff setzzen
vnd vrichten. Wer der
abt sull sein

bbas qui
prees se
dignus
est D er
abpt der
wirdich ist daz chloster ze
ueruesen. sol allwegt ge
denchkñ daz er genant
wirt vnd den holhñ nam
mit den werchñ. wann er
dy stat xpi vrwist in dem
chloster wenn er nach seine
nom genant wirt. als
sand pauls spricht. Ir ha
bt enpfangen den gaist
der leachtung d chint in
dem wir ruffen he vater
Dar vmb sol der abpt
nichts nicht lern setzzen.
vnd gepietñ wid dem
gepot vnsers herrñ. sun
d sein geslächt vnd sein
ler sol sein ein vrchab der
göttleichñ vrchtchait in
dem gemüt der iunger
Alwegt sol der abpt betrachtñ

Hie von der gemainen abt
Chunt gedichtet von der
ordnung zu nachmen

wer der abt sull sein

daz er vmb baid sachse
sein ler vnd d'iunger ge
horsam vor dem vorichte
samen gericht got müz
antwurtn vnd wiss daz
ez sein schuld ist waz vn
nuzzichait·der hausvrt
vnt an seinen schafflen
Er wirt auch ledig vnd
frey ob d'vngerüngen
vnd vngehorsam hertz
aller vleis dez pflegers
erpotn wirt vnd allen
sorg so ist ir pflegs ledig
vor dem gericht got vn
mag hinz im sprechn·De
in rechtichait han ich mich
vporgen in meinem hert
zen·Dem worhait vnd
dem hail han ich im ge
sagt·Aber si habnt mich
vnwürdt vnd vsmächet·
So wirt zelest den vnge
horsamen schäfflen sei
ner sifleg d'starch tod
wracht ze ein pen·

Ergo cum aliquis
vestrum aut empfächt
des abptes nomen der
sol mit zwiuächtigs ler
seinen iungern vor sein
Daz ist allen guten vn
heiligen diuch·mer mit
den werchn dann mit
den wortn er zaigen·da
er den gewächtigen mit
gern dir gepot got fur
let mit den wortn·Aber
den hertn hertzn vnd den
anualtigen sol er sein
er zaigen mit den werch
en vnd alles daz er den
iungern lert wid'sein da
sol er erzaigen mit seinen
werchn nicht zetun sein
Daz er icht wid'zam er
finden werd wenn er
den andn predigt daz
got hinz im sündigen
icht sprech·Wor vmb
lerstu meine rechtichait
vnd nimst meine vrchund

in dem mund. Du hast
gehasset den zucht vnd
v̊worffen mein wort. Du
sachst di velen in deines
prud̊ augen vnd nicht
den tunt in dem demem
dhant pson sol von mir vn
d̊schaidem v̊dem. amer
nicht mer lieb sein dann
der and̊. dann wenn er
vindet pessern an gutn̄
v̊chten. vnd an d̊ gehor
sam. Der edel sol nicht
gesetzt wer dn̄ für den d̊
sich bechert von dem die
nar ir. es sey dann ein
andrew leschandrew sa
ch. Dunckt daz den abpt
gut nach d̊ rechtuchait.
So tu ez also vom eine
ygleichn̄ orden. Ist dez
nicht so habn̄ ir augen
stet wann ez sey d̊ chme
cht od̊ der her. So sey
von all wann am dinch
in xpo vnd tugen ein

geleichew ritschafft dez
dienstz vnss hin. d̊ ain
pson nicht mint für dew
and̊. Allam an dem taul
v̊chen wir vnschandn̄
pey im. ob wir peller
dann dy andn̄ an gu
tn̄ werchn̄ vnd diemu
tig v̊den erfinden. Dar
vmb sol ein geleichew
mint von im in allen er
zaigt v̊den. vnd ein zucht
in allen er potn̄ v̊den
nach den gartn̄.

In vitia sua Anselm
ler der abpt sol be
halten des apostels fom
da er spricht. Rechs pit
vnd straff daz ist mischo
ein zeit mit der andn̄
dy lutachait mit d̊ schre
ckung Er zaig einen her
ten wollen dez maisters
vnd ein gutig begir dez
vaters. Daz ist das er
die vngezogen vnd dy

vnrungen sol herrichsleichn
stunffen als dy gehorsam
vnd dy senftten vnd dy ge
dulagen sol er puten daz
sy wol zw nemen · Als daz
er dy vsaumigen vnd dy
vsunachar schaff · vnd pez
zer · daz manen wir vn er
sol auch nicht vber sehn
die sund · vnd die nusse
tat · sund' zchaut vnd sy
weynnent auf gen · sol er
sy von der wurtz als slachn
als ver er mag · Gedenk
ch der vrais · Hch der pu
esters von · Sylo dy er
bargeun vnd dy vstenti
gen genut stuff · ze der
ersten vnd zw der andn
monung mit den wortn
Als dy vnusteuagen dy her
ten hertz · die hochuerti
gen vnd vngehorsam
sol er wetvungen an dem
anfang der sund mit chsel
tigung der sleg · vnd dez
leibs wizz daz gesteuten
stet der tumm wirt nicht
gepessert mit wortn vn
aber sam Slach dem en
sim mit d' gert · so erle
digst sein sel von dem
tod ·

Emmusse debet ·

Der abpt sol al
wey gedenckn waz er
ist gedenckten waz er
gemant wirt vnd wizzn
wem ner empfolen wirt
von dem wirt mer gefuo
dert vnd wizz welch ein
mulech vnd holhe sache
er enpfaugen hat vrich
tn dy sel vnd dienen ma
nich valtagen sitn Amen
mit hndichait amen mit
straff dem andn mit rat ·
recht als er eins ieglich
n geleg enhaut od ver
steutichsait erzeunt ·
Also fuge sich in alln dar
inn nicht alam zcleiden

geschech ein nunnerung
od'ein abnemung der
yeit dew nu enpholn ist
sunder daz er sich siew vō
d'menung der gutn hert
sunder von alln dingen
daz er icht vbisech oder
chlanu weg·daz haul der
sel dy nu enpfoln sint vn
nicht mer sorgen hab vō
zeyenkleachn vnd wous
chn sachn·Gedenkch
allweg daz er enpfangē
hat zeirichtn dy sel von
den er rautung muz ge
bn·vnd daz er sich icht
entlag mit der chlamen
hab·gedenckt daz ge
schrabn ist·Nicht der
erstn daz hymelreich vn
sein rechtachaut so wirt
ewch daz alles hin zw ge
gebn·vnd abscant·Nich
tesnicht geprist den dy
got fürchtent·wizz auch
daz er enpfangen hat

zwirichtn dy sel·vnd bemut
sich daz er mutung da
von geb bechein auch
fir war·als vil er prüd'
hat vnd' sein pflegt hat
Daz er an dem tunglte
tag vmb ir aller sel got
zewcht muz sten an zwei
uel vnd auch vmb dy
sein selbs Wenn er also
alweg fürcht dy chunftn
gen antwurt der pflegs
von den enpfoln schaff
lem·vnd sich hutt vmb
der andn vsprechung
so wirt er vleissig vnd
sorgsam vmb dy sein sel
bs·vnd wenn er auch mit
sein monig pessrung
raicht den andn so wirt
er selb gepessert von den
sunden Wi man di prüd'
schol vodn zw dem rat·
noacns alupi.
Als oft man
zeschaffe hat

Wi man di prüd' schol vodn zw dem rat

ecleich vodrew dinch in
dem chloster so vod d'abpt
all dy sammung · vnd sag
waz zetun sey · Hor der
prud'rat vnd betracht bey
im selbn · waz daz pest sey
vnd tu daz Darvmb
wellen wir sey all zw dem
rat gerwodt widerum · daz
vns hie oft dem mungstn
offent waz daz pest ist ·
ab dy prud' stellen den rat
gebn also mit all diemut
nichant · daz sicher erpaldn
vrauclich beschern daz
si das pest dinckt wan
er sol als mer ligen an
der abpts chur vnd was
er für das pest acht Der
sein im all gehorsam ·
Doch als dem mungn fügt
gehorsam sein dem mais
ter · Also zimt auch im be
sichtachleich vnd rechtach
leich alle dinch zeschaf
fen · Dar vmb an allen
dingen sullen si alle
nach volgen d'mausterin
der regel vnd sol von
dhainen entwenchte wi
der von ir dhain sol nach
volgen in dem chloster
dem aigen willen seins
hertzn · noch erpalten
mit seinem abpt hoch
tinchkleich chriegen aus
wendichkleich od' in dem
chloster · wer daz erpald
er lig vnd' d' regleichn
zuicht · Doch sol der abt
alle dinch tun mit got
vorchtn vnd mit wehalt
nuz der regel vnd wiz
an zweivel daz er got
dem rechtn richt von al
len seinen gericht ant
wurt muz gebn waz
ab von d ainen sachn
zeachtn ist vmb der chlos
ter nutz · dar ub hab al
ain der abt hin mit · als
geschribn ist · Tu alle dinch

mit rat· so geriert ez
dich nicht nach der tat
welich sein dew gezewg
d'gutn warch·

ipsius dum
den diligere·
Des ersten
got lich haben
von allem her
tzen von all' sel
von aller chraft vnd sei
nem nahsten als sich selben
Der nach menen totten
nicht vncheusch sein nicht
stelen nicht begern nicht
valsch zeug sein· all laut
ern· vnd was ain yr selben
nicht eygen wil· Das ist
nicht den andern verzeich
en sich sein selbs· Das
er christo nach volg· vn
den leib chestigen· wirt
schaft nicht lieb haben·
gen valchen· Dy armen spei
sen Den nackten chlaide
Den siechen seuchen den

tom begrabn· in tribsal
zehlff chomen den chla
genden trostn sich selb fre
den von weltlichen ge
schäft· nichtes nicht für
setzen vnses hien lieb Den
zorn nicht volpringen
dy zeit der rach nicht le
halten dew puten idem
hertzen nicht haben· falschn
sind nicht geben· Dy nium
nicht plazzen· nicht swe
ren· Das er nicht mant ant
wort· Dy warhait für prin
gen von hertzen vnd von
mund· vbel mit vbel nicht
gelten· ypemant dham
vnrecht nicht tun· daz
im geschicht· geduldich
leich leiden· Sein vent
lich haben· Dy im fluchet
den sol er nicht fluchen
er sol sy mer gesegen·
Auch sol leiden durch
dy rechtuertigkait· Nicht hoch
itig sein· nicht ein trut

kar ¶ Nicht ein übezzer·
¶ Nicht einn slaffar· ¶ Nicht
trag· nicht einn murmlar
nicht ein nachredar ¶ ei
nen gedmigen got enphel
en wez er sich gutz an nn
vlicht daz geb got vnd
nicht im selbn· ¶ Den nung
sten tag fürchtn· dy hell
wid' sitzn daz ewig lebn
begern· mit aller gerstle
ich begir· ¶ Den tod vor
den augen habn· seni w
erich ze allen zeitn pfle
gen· vnd wez daz in got
an allen stetn sicht die
vbeln gedenchk dy an sein
hertz stossent· sol er zehat
zerbrechn an christo vnd
si offen seinem geistleich
em vater ¶ Eins mun
des pflegen vor vbeln vn
posem gespräch· ¶ Nicht
vil redn· vppigew wort vn
spöttleichew nicht reden·
¶ Nicht laut lachn· Die
heiligen leutzn gern ho
ren· Entzicleichn petten
¶ Ein er gangen vbeltat
mit zachern vnd mit sauf
ting all tag got vichn
an dem gepet· Die vbel
tat fürbas pessern der let
les begir nicht pringen
Den augen willen hasse
der abptz geg. ot an allen
dingen gehorsam wesen
ob er holt icht anders tät
der nicht sey· Gedenk ich
der gotleichn gepotz· Daz
sy lernt daz tut· daz sy
nimt der tut nicht· ¶ Nicht
wellew heimleich gesaget
widen· E daz ez sey· Der
ersten E heimlich sein· denn
gesagt widen· Dew gepot
gotz all tag mit werchn
vol pringen· Die christlich
lieb habn· ¶ Heinant
hassen zorn vnd neid
nicht habn· ¶ Nicht wol
mit chriegen sein· Hoch

nart vnd rům flechů dy
eltern ent dy mugern leb
habů ſu der minne got
pnd die vend pitten ſur
den mulſelenden vor der
ſunne vnd gantz zu den
ſind ſchem vnd an der par
mherczichait got nim
yzagen. ſecht daz ſint
dew gerüſt dez geiſtleichů
liechtes. wenn dew von
ynstag vnd nacht an
vnderlos widert volpracht
vnd an dem mungſten ge
richt geantwurt. ſo wurt
vns wid' wegen der lon.
den got geſchanzzů hat.
Dew aug nie geſach noch
or nie gehort. der in menſ
chů hertz nie chomen ist
Den got berait hat den
di in lieb habůt. alſ daz
ampchaus da wir daz als
mit vlezz volpringen. ſint
dew gellos dez chloſtes vnd
dew ſtanchait in der ſam

mung. vō d' gehorſam.

Von der gehorſam

mungs
gradus.
Der erſt
grad der
dienů
tchait iſt gehorſam an
vndlos. Dew ſigt den dy
nicht nicht heber habůt
dann chriſtů durch den
heiligen dienſt den dy ge
lobt habůt. od' durch dy
vorcht der hell. vnd durch
die er dez ewigen lebůs.
zehant vnd in icht gepo
ten wirt von dem obern
recht alz er von got gepo
ten wird. volpringent ſy
ez an vndlos. von den
ſpricht got. Mit der gehor
ſam dez ordens iſt er mit
gehorſam gewezen. vnd
alſ ſpricht er den leraart
wer ewch hort der hort
mich. dar vmb dy ſelbů
lazzent vnd' wegen daz

Aſſent mendes obedientia
Hebr. wonder das puer hor Chr mundu pat

sy an gehort vnd men an
gen willt mit sueller süss
volgent nach der stimm
der gepietens. vnd als in
ain weile das vorgenant
gepot des maisters vnd
dew volchomen werch
des munyers wert ge
manchlich pandenchal
bu volkiet in der vorchtē
gotz. vnd den selbē an lat
dew munyz echomen zw
dem ewigen lebē. Dar
vmb begnistent sy den
engen weg. von dem got
spricht. Der weg ist eng
der zw dem lebē laut. Si
wellent auch nicht ir wil
lens vnnr begier vnd
ir wollustichait sind si
gent nur nach dem fren
den gericht. vnd der an
dern gepot sy wonent
mden chlostern vnd be
gerent des abptz der sy
vnes dy selbē volgent
nach an zweivel der vr
taul vnss hin. Da erspri
cht. Ich pin nicht chomen
das ich menen willt vol
pringen sin der mich
gesendt hat. Dew selb ge
horsam wirt dann got
geuellich. vnd den lau
ten sich. ob das gepot
nicht zuerent. nicht täg
lich. nicht ewiclich od
nur minnlung vnd nur
vnfrid des vnfrilligen
volpracht wirt. wann
dew dy man den obern
er pevr dew wirt got er
pētē. wann er spricht
der euch hort der hort
mich. vnd auch nur gu
ten nur sicht dem jungi
dew gehorsam ze tupre
ten. von den sunderlichen
gepur hat gar lich
wenn dē nur vbelur ge
nur der munyz gehor
sam. vnd nicht alain

mit dem mund · sind halt
murmelt in dem hertzn ·
ob er halt daz gepot er
fult · so ist doch got nicht
genam der der murlars
hertz an sicht · vnd vmb
solicht tat poient er dhan
quad er uellet hol indy
pliss der murmular ob er
es nicht pessert · von d'
sweig

Tenta vanitatem definitionis sanctus
Canditur hinc vers sed dicitur male certus

ananinus
quod aut
prophsa ·
Ich han
gesprochen
in daz ich mein weg
pflegt · daz ich icht misse
tu mit meiner zung · Ich
han gelegt meinem
mund ein pflegt · Ich pin
gestumt vnd gediemut
igt vnd gesuigen gut
dung · Hie erzaigt der
weissag ob von gutem
gesprach durch dy sweig

vnder weilen sol gedacht
wir michelsin sol gesuig
gen wort von possen
wortn durch dy pen der
sundn · Vnd dar vmb hole
von gutn vnd pon her
lugem gesprach der pes
serung · sol selan gegebn
werdn velaub zeredn
den volchomen umgn
Durch dy gedigenchait
der sweig · wann es ist
geschribn Ju manikual
tigk red enpfleuchst dy dy
sind nicht vnd andswa
Der tod vnd daz leben
ist in dem hendem der zung
wanne redn vnd leben zunt
wol dem maister · sweigt
vnd hern fligt wol dem
mung · vnd dar vmb wes
zemagen ist der sol ge
praigt werden pon dem
por mit aller diemut
chait vnd mit vorchtn
ali schellhait vnd musse

gew wort dew daz gläch
ter erwegent v̊ dampnen
wir an allen stetn̄ mit ei
nem eingem slozze vnd
zw solechn̄ gespräch laz
zen wir nicht den junger
semen mut auf tun·

von d̊ diemütichait

Hymel̄ d̊ las dich̄ von d̊ hochmütigen vnd erhöhe dich̄ d̊ demütigen.

Lauat
nos sp̄
tua diu
na fiēs·
Y us
rift dy gotleich schrift·
vil lieb prüder vnd spricht
wer sich hocht der wirt
gediemütigt vnd wer
sich diemütigt der wirt ge
hocht· wenn er daz spricht
so zaigt er vns all erhäb
nuꝰ wesen ein geslecht
der hochmuart von d̊ er sich
hütt· da er spricht· Herr
mein hertz ist nicht er
hocht vnd meinew augē
nicht erhebt· Ich pin auch
nicht nach gegangen
grozzen vnd wunderleich
en sachn̄· dy üb̊ mich sind
ob ich nicht hab mich
diemütigleich v̊standen
sind̊ hab ich erhebt mein
sel· so giltet du mir sam
dem ein spenten von sein
mut· vnd da von lieb·
prüd̊ wellen wir begreif
fen dy hoch der obristē
die mütichait vnd dort
chomen zw d̊ himelisch
en hoch zw der man stei
gt mit der demütichait
dez lebens so sullen wir
mit vnsrin werchn̄ auf
richten dy laitt dew hi
Jacoben in dem slaff er
schain an der im dy en
gel ab vnd auf steigent
wurdn̄ gezaigt· Der
selb abgang ich sol von
vns nicht anders v̊stan
den werdn̄ an zweifel·
denn daz man mit der

hochm

hochuart geuuert wirt
vnd mit der diemutichait
gehöcht. Dew selb auff
geuicht lauct ist vnser le
pū in diser welt daz mit
diemutigem hertzen von
gotz hilff geuicht wirt
zw dem himelreich. die
paum der selbū lauct
sint vnser lib vnd vnser sel
In dem selbū paumm hat
dy gotleich ladung. ma
nicualtag vnd der die
mütichait vnd der zwcht
gemacht dy man auf
steygen sol.

Hostia sū deum fecunt pudo tumulata
Ecce tumulo cedit fastu dum pectora gestit.

rimus humu
litatis gradus
est. Der erst
grad der die
mütichait ist. daz mu d'
mensch dy vorchten got
alweg fur sennue augen
spannue. vnd fliech ysawm
chait vnd gedencht al
weg alles daz got gepo
ten hat wie dy got v'smachū
vallent in dy hell vnd ir
sind. vnd daz ewig lebū be
tuchtent allweg. in irem ge
mut daz den lermet ist dy
got furchtent vnd hutent
sich vnd hüttent sich all
zeit von den sundū. vnd
vor den vntugendū der
gedanucht der zung. der
augen. d' hent. der fuzz.
vnd der augen willūs vn
slahūt in selbū ab leip
leich begir. Der mensch
sol betrachten daz in got
von himel all zeit an si
echt. vnd daz allew sei
new werch an allū stetū
von der gotleichū beschi
aub wōdent geschū. vnd
von den engeln in ge
chundet wōdent all zeit.
Daz erzaigt vns der
weissag da er offent daz
got zcallen zeitū ist pey
vnsrū gedanucht. da er

spricht. Got forchet vñ
nymt aus alle herz vñ
alle begier. vnd abisant
Got bechent der menschi
en gedanckh. vnd aber
spricht er du hast menn
gedanckh lang her ver
standñ. vnd abersant.
der menschen gedanckh
v̊ gicht dir. das er auch
sorgsam sey vmb sein vn
recht gedanckh. sol der
gut prud̊ alwey sprechñ
in seinem herzñ. Ich wird
vngemachigt vor got. ob
ich mich entschab von mei
ner vnmechtichait vnsri
augen willen zemy wert
vns dy heilig geschrift
da sy spricht. Cher dich
von denñ wollustichait
vnd ab̊ putten wir got
an dem von gepett das
sein will an vns ergt.
Pulleich dar vmb werdñ
wir gelert nicht zeuol

pringen vnsern willñ.
weny wir das vmbgen
das dey heilig schrift sp
richt. Es sint weg die dy
laut tunchkeit gerecht.
der eit doch seuchk in dy
tieff der hell. vnd weny
wir vns hütten vor dem
das den v̊saumigen ge
sprochñ ist. Sy sint zestort
vnd wid̊zam worden an
wollustichait. ab̊ an der
leupleichñ begierd sullē
wir wizzñ das vns got
allwey gagenwurtig ist
als der weissag spricht
Cher vor dir ist all menn
begird vnd dar vmb ist
zeimeidñ dy por begir
ung. wann der tod ist ge
sezt ze dem ingang der
gelustz. Dar vmb v̊pewt
dy geschrift vnd spricht
Gauckh nicht nach denñ
wollustichait. vnd dar
vmb wann dy gotleichñ

augen an sehent dy gu
ten vnd dy übeln·vnd er
auch alwegen nimpt
dy menschen daz er sech
ob iemant in öste vnd
suche·vnd wann von den
engeln dy vns beacht
sint vnsrew werch cag
leich geschunt wenn vn
sin schepffar so sullen wir
vns hutten all zeit vil lieb
nem prüd' als der weis
sag spricht an dem psal
m da vns got genaigt
zw dem übeln vnd vn
nutzlich dham weil
vnde·vnd wenn er vns
öffent an dik zeit wann er
gütig ist vnd wort daz
wir vns bechern von dem
übel·daz er zw vns icht
sprech in der chunftigen
zeit daz hast dw getan
vnd han ich gesweigen·

Tertius humilitas gradus

Der andr
gradus ist der diemütichait
ist·Daz iemant seinen
augen wollen leb hab·vn
sein begird nicht volpring
stund' nach volg mit den
werchen der stimm gotz
der da spricht·Ich pin
nicht chomen zetun mei
nen willen sunder den wil
len des der mich gesendt
hat·vnd ab' spricht dy sch
rift·Dew wollustichait
hat er pey·ab' dew not
durft pringt dew chum

Quartus humilitatis gradus

Der
drit grad
der diemutichait ist daz
er sich durch dy lieb got
mit all' gehorsam vnder
taing mach dem obern·

Hunc elevantur morbo dum cunctis
hac nocente nisi humilitatis

Iechus abbatis abbatum
Quinta vndecima ut vt
Andre hymy de gaudy

vnd vol nach vnsim hern
von dem sand pauls sprichc
Er ist gehorsam worden
dem vater vntz an den tod

uartus hum
tans gindus
Der viere
gnad der die
mutichait ist· ob er iu d'
gehorsam an herren vnd
an widerwartigen sachen·
vnd auch allem vnrecht
daz im erpoten wirt die
gedult vmb pacht mit ein
stall dagend' gewizzen· ob
er leidet vnd nicht praistet
noch entweicht· als dew
geschrift sprichc· wer vol
hertt vntz an den end·
der wirt wehalten· vnd
ab' sant· Dem hertz wird
gesterkt vnd wartt vns'
hern ler· Er erzaigt auch
daz der genaden durch got
allen widerwartigen dinch
leiden sol· vnd sprichc in

der son dy da leident· wir
werden durch dich mit dem
tod gechestigt all tag wir
sein wie schafe als dy schaf
fel dez todes vnd cher von
dem gedinge dez gotleich
en lons· frauent sy sich vn
sprecht doch vberwinden
wir daz alles durch den
der vns so lieb gehabt
hat· vnd ab' an ain andri
stat sprichc die schrift· Ly
re got dew hast vns vslicht
vnd bewart in dem fewr
sam daz silb' kewart wirt
Dw hast vns prichc indy
strick· du hast trubsal auf
vnsim rucke geleit vnd daz
er erzaig daz wir sullen
sein vnd dem por sprichc
er dar nach· Dw hast
lawt gesetzt vb' vnsern
hawpt vnd daz sy erfullen
daz gotleich gepot in wi
derwertichait vnd in vn
rechten gewalt mit d' ge

dulc. Dy gellagen wdem
an am wang erpiettet
auch daz andr. Der mdem
wck nimpt dem lassent
auch den mantel dy le
twingen wdent am meil
zegen dy gent auch zwo.
vnd mit sant pauls ler
dent sy falsch prid vnd
acht sal. Dy sprechnt
auch den wol dy mvlel
sprechnt

Hic sunt quinque uti uiciat
Vt ostendatur pascuū lepra fugere

uuitus hu
militatis
gradus.
Der funft
grad der diemutichait ist
ob er all poz gedanck dy
zw seinem hertzen chomet
vnd alz vlel daz von im
hannleich wird begangē
mit ein diemutigen weich
seinem abpt nicht vhilt
Dez mont vns dew heilig
schrift vnd spricht. Offen
got dem weg vnd geding

hmtz im. vnd abisant spr
icht er. vergecht got wan
er gutig ist vnd sein par
mherzichait ewig. vnd
spricht auch der weissag
ich sem missetat han ich
dir chunt getan vnd mein
vnrechtichait nicht ve
decht. Ich han gesprochē
daz ich wid mich selbē
chunden well mein vn
rechtichait vnsir herē. vnd
du hast vgebē dy vn
gutichait meins hertzē.

Quinque autem uiuendi sunt
Vt ostendatur pascuū lepra fugere

exuis hu
militatis gar
dus. Der
sechst grad
der diemutichait ist. daz
sich der munich genugē
lat dez leichtē vnd dez lez
sten. vnd an allen dingē
dew man im emphilcht
acht er sich selbē alz ar
men vnwirdē vnd vnwir
digen werchman spricht

mit dem weissagen. Ich
pin zeuchtew wordē vnd
achte dez nicht. Ich pin alz
ein vihel wordū vor dir
vnd pin doch allwegt pey dir

septimus
humilita
tis gradus
Der silēt
gnad der diemutichait
ist. ob er sich vor in allū
den munsten vnd den letz
sten nicht alam mit seiñ
zung fur sundū halt ge
laubtz von allē seinem
hertzū. Diemütigt sich
mit dem weissagen vnd
spricht. Ich pin ein wurm
vnd nicht ein mensch. Ich
pin ein iuweis ir allū vñ
ein hon werff dez volchs
Ich pin gehocht gediemu
tigt vnd gelestert. vnd ab
samt. Ayr ist gut daz dw
mich gediemutigt hast
daz ich lern dew new gepot

octauus
humilita
tis gradus
Der achte
gnad der diemutichait
ist ob d' munich nicht
nicht tut. dann daz dew
gemain regl' dez chlosterey
mit vnd d' obern pild.

nonus hu
militatis
gradus.
Der nein
ut gnad der diemutichait
ist ob der munich wem
ing sein zung an d' ro
vnd wehalt dew swaig.
vntz daz man in fragt.
wan in manichualaygem
gespruch wirt dew sunde
nicht enpholen vnd auch
der chalffig man wirt
nicht gerechtigt auf dem
ertreich

Cū pū gue dise dūn plaure laborant
Das ellenn Gundt gnad gue essand retundit.

ermus hu
militatis
gradus ·
D er zchēt
gnad der diemütichait
ist · ob der münich nicht
leibt vnd snell ist an dem
gelacht · wan ez stat ge
schribū der tumm höchtlein
stimm an dem gelacht

uartus
humilitat
gradus ·
W enn der
münich red daz er dam
mütleich vnd an gelach
ter dienmütichait mit ge
wegenhait sitzen · vnd
beschaidenew wort red ·
vnd sey nicht lawt an
der stimm als geschribū
ist der weis geyt zerhē
en mit lützelr worten ·

uodecimus
humilitatis
gradus D er

zwelft gnad der diemüti
chait ist daz der münich
nicht alaw an dem hertzē
sind halt mit dem leib
diemütichait alweg er
zaig · D az ist an der ar
wait · in dem pethaus in
dem münst in dem garten
an dem weg in dem acht
ed wo er sitzt · ger od stet ·
sey alweg mit genaigem
haupt · vnd mit sehen
den augen zw dem erdreich
vnd acht sich selbū all
zeit schuldig sein sun
den vnd bedeucht sam er
yezund gestellt sull wer
den vor dem vorchtsamē
gericht gotz · vnd sprech
alweg daz der offen sun
der · an dem ewangelio mit
genaigten augen zw d
ered sprach · Herre ich sun
der pin nicht wirdig ·
meinen augen erhebū
zw dem hymel vnd aber

Ecclesiastica vita humilitas tota.
Quia deinde ad sublimia volare.

mit dem weissagen. Ich
pin genaigt vnd gedie
mütigt allen weis. Dar
vmb wenn der munich
dy gnad der diemutichait
all auf gegangen hat
So chunt er zchant zw
der volchomen nunn dew
dy vorchten aus treibt. Vn
selbn er gewunnet zepflc
gen alles daz er vor nicht
an vorchten lehielt. An all
anvait von der natur.
vnd von der gewonhait
nicht allsam durch dew
vorcht der hell sund durch
dey lieb gotz vnd von den
gutten gewonhait. Chud
auch von d' begier der
tugent die vnsr hr ye
zund an seinem werch
mann geramigt von d'
vntugenten vnd von
den sunden mit dem hei
ligen gaist geruch er
zaigen.

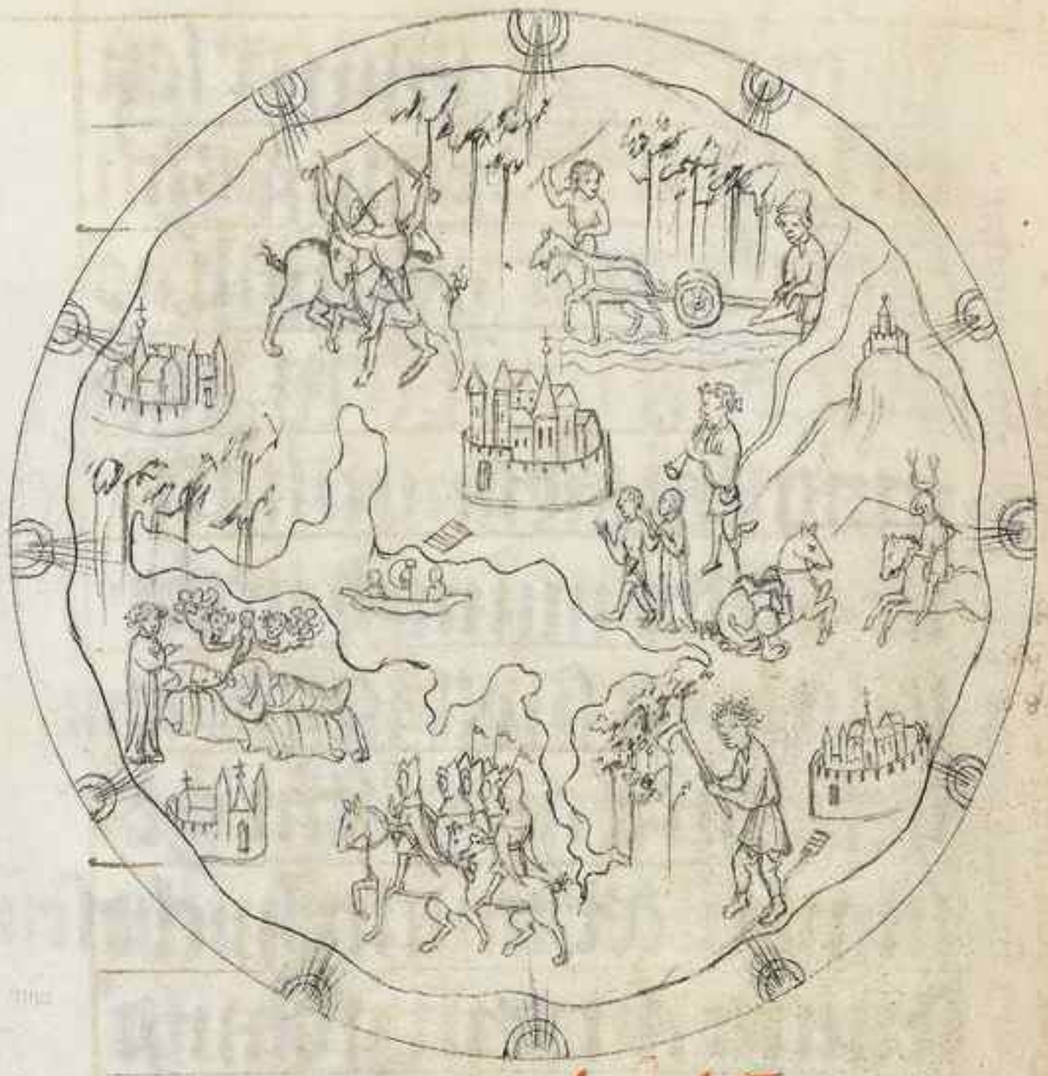

von den gotleichn amp
tn pey d' nacht

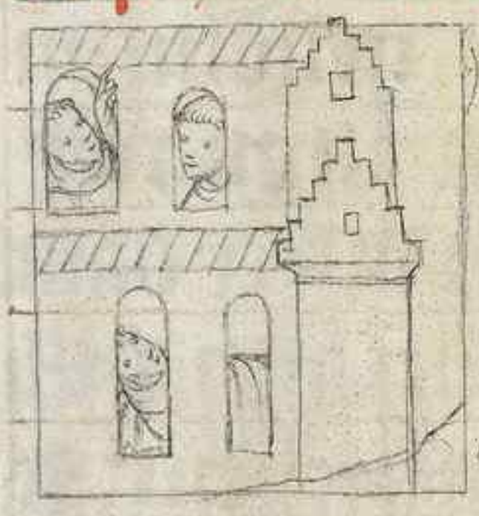

yemns tcpt
winter
zeit. Daz
ist von all
heiligem
tag puts hintz ostern.
nacht der vcschanden sol
man auf stem zed' achtn
weil d' nacht. So daz
mann ein wenich nach
mitt nacht gepaust hab
vnd wol gedaut auff st
was ab nach der mettn
ist daz sol von den prudn

dy dez salters vnd der letz
en bedurffen der betrach
tung beacht wden · als vō
ostē vntz hintz dem vor
schmbū aller heiligen
sol dew zeit der metten
also letempert vnd be
acht wden · Daz ein chla
m vnd los behaltē werd
an dem dy prud zw d
notdurft d natur gen vū
zehant sol man dy lau
des metten an hebū vū
legen an dem anuang
dez tags · Wi vil salm ge
sprochū sullē wdū zed m

penus
tempe
IV met
zeit sol
dez erstē
gesprochē werdū der
vers · Deus in adiuto
rium meum · Dñe ad adiu
uandum festina · zedem andern
mal sol dem stund gesp

wchū wden · Dñe labia
mea aperies · Et os meum
annuntiabit laudem · Nach dem
get der drit salm · Do
mine quid multiplicati
sunt qui tribulant me · mit ein Glia p · Nach
dem get der salm · Venite
exultemus · mit ein an
tiphen od sleche chlachū
gesungen werden · Dar
nach get d hymnus dar
nach sechs salm mit
antiphen · wen dez gr
sprochen wirt vnd ein
vers · Dar nach so geb
ir abpt den segen vū
sitzen all in ir stuel vū
wden gelesen nach em
and von dem prudem
an einem puch auf d
lerk dez letzen vnd
dem wden drey respōs
gesungen nach der antiphē
d da singt sprech
ein glia pū · Wenn er
dew an heff sten all auf

Ebenet umedōn forma Ut fenus tunica
Que mēū fanur volo quae medium ē statur

von ir schulen durch er
vnd wirdichait der hei
ligen drualtichait·Puch
werdn̄ geslesen vnd̄ met
ten dez alten vrchunides
vnd dez newn der godleich
orthabung vnd auch ir
wedautung Dy von den
genauten lerarn·vnd
von den bewarten christ
enleichen vatri gema
cht sint·Nach den drein
letzn̄ mit iren Respon
sen gen sechs and̄ salm
mit dem allelua gesun
gen·Nach dem get ein
letz von dem apostel
aussen geschrichn̄ ein
vers vnd daz gebet d̄
letmei·Dez ist kynel
vnd wird dem mettn̄
also volmacht·

In d̄ bey sunnt̄ sonn
mecht wird gesprochen

**Wie idē
sunn dem mettn̄ wird gespr**

Prasilia aure

Von ostē
untz aller hei

ligen tag werd̄ wechsel
ten als vor gesprochn̄
ist dev mass d̄ salm al
len weis·an daz man
dy letzn̄ in dem Puch
nicht list Durch dy
chuirz ir macht sund̄
fur dy dry letzen werd
anew von dem alten vr
chund̄ aussē gespro
chen vnd daz and̄ werd
alz ersucht·sam vor ge
sprochn̄ ist·sa dez nun
mer mund̄ damit zwelf
salm ze d̄ mettn̄ gespro
chen werden·an Due qd̄
multiplicati vnd mettn̄

**Wie di mettn̄ an dem sunntag
sind begangen·**

Dominus
dic A n
imm sun
tag sal
man fur
er auf stan zu der mettn̄
vnd sal behalten vb̄ tem

Redditi mihi salutare
Que sedemus sedis quindibus eius

als wir vor gesprochen
haben dew mass·wenn
man sechs salm gesun
gen hat·vnd dy all sitzet
nach dem ordn wir schul
nach dem vers vdn vier
letzen gelesen in dem
puch mit im responsen
vnd nach dem vierden
responsl werd ein·Glia
wir gesprochn von dem
der singet·wenn er dew
anhebet·so stem all auf
mit prechten·Nach den
letzten gen and vier salm
nach dem orden mit ir
antiphen als dy vodn
vnd ein vers·Nach den
werden ab gelesen wir
and letzn mit ir respõs
nach dem vor gnanten
orden·Nach den gen dry
Cantica von den weis
sagen vy d alept setzt
in den selbn Cantica v
den gesungen mit dem

allelua·vnd wenn der
vers gesprochen ist vnd
der abpt den seyen gegr
bn hat·werden gelesen
vier and letzen von dem
newn prchund nach dem
vodn orden·vnd nach
dem vierden responsl hef
der abpt an den ymnu·
Te deum laudamus·
vnd wenn d gesungen
ist so les daz ewngelij
pey dem sey all stem mit
ein vnd mit den porchte
wenn daz gelesen ist·
so sprechn all amen vnd
dar nach zchant heff d
abpt an den ymnum·
Te deum laus·vnd wenn
der seyen gegebn wirt
habn laudes an der ordn
der metten all zeit dez
sunts vnd dez wnuts wie
wehalten geleich an dem
suntag·Ez sey denn vil
leicht daz nicht geschech

daz man zespat auf ste
vnd daz man dy letzen
vnd dy responsß churtzē
nuitz daz man doch iar
leich bewanen sol daz ez
icht erge. Ob ez ab geschn
echt daz peser pilleich
in dem pethaus von dez
ysaw nicht ait ez chunpt
wie dy laudes begangen wdē
Matutinus dūcto dic
ce der laudes an dem
suntag dez ersten werd
gesprochen der salm.
Deus misereatur sle
chtleichn an antphē
Nach dem werd gespr
ochn. Miserere mei deus.
mit dem alleluia. Nach
dem werden gesprwch
en. Confitemini dno.
vnd deus ds meus. dar
nach der segen vnd lau
des ein letzen von der tau
gen puch aussen am w
spouss. der ymnus vnd ei

vers Daz cantaum von
dem ewigch. Benedicās
dem leznei vnd ist volpr
acht. In man di mettī
an dem wichtag legen.

ichus
auszem
puchs.
in dem
werchta
gen sol dew laudes also
begangen werden. Daz
ist d salm. Deus miser
atur mi werd gesprochn
an antphen sein als am
dem suntag daz sy all
chomen zw dem salm.
Miserere d mei ami antphe
gesungen sol wden. na
ch dem wden gesprochn
zwen and salm. nach d
gewohait. Daz ist an
dem mantag. Verba
mea au. vnd dicit iu
stus. In dem Eritag.
Judica me deus. vnd mi

scie mei deus miserie mei·
In dem mitich· Exaudi
deus oõ· me· am dẽ por·
vnd Te deum ymnus· In
dem pfinztag· Domine
deus salutis· Domine re
fugium· In dem vrytag
Notus in iudea· vnd Do
mum est confitere· In dem
samztag· Domine ex
audi vnd daz canticum·
Iudice celi· Daz werd
gesait in zwo glor· Ab
an dem andri tagen· sol
ein iegleich cantant
an seinem tag von den
weissagen gesprochen
werden als man ze vom
mpht· Darnach gent
lauds ein letz von dem
apostel aussen gesprochen
ein· ein responsi d' ymne
vnd ein vers· Daz can
tum von dem engelichen
lesten vnd ist vol
pmcht· ab dem lauds

Metten vnd dy vesper sol nimmer beyan
gen wider ez wo dem
an dem letzten ordn daz
vrou gepet gesprwchn
wird von dem prior daz
sy ez all horen· durch dy
oren d' eygenung dy ent
gent vnd daz sy gemour
wden mit dem gehartz
dez selbn gepetz da sy
sprechent vergib vns vns
schuld als wir vergebn
vnsern scholarn daz also
geramgt werdn von
solch poschaft ze andn
tagzeiten sol daz lest
tail dez selbn gepetz ge
sprochen werden· daz
von allen ge antwurt
werd· ✠ od libà no· am
wi man di mettn an d'
heiligen hochzeit lege
Sanctor new·
Anderhalbing
hochzeit vnd an

von mey di metten
and geistigy hochzeit
lege

allen hochzeiten als wir
gesprochen haben an dē
suntag sol der metten
begangen werden an
daz dy salut · dy antiphē
und dy letzū dy zw dem
tag gehoren sullen ge
sprochū wīden ab dy vor
ūschribū mazz werd pe
halten wenn man daz
allā sull sprechū ·

sō pal
cha · vō
den hei
ligen un
ostī vnz
pfingsten an vnd los
werd daz allā gesproch
en peiden in den salut
vnd in den responsen ·
aller von pfingsten vnz
an den annaunchst d' vastē
sol ez gesprochen wīden
mit den sechs letzsten
salut zw d' nocturn · vnd
all suntag ausser der

nasten dem sautag · dy
laudes dy metten prem
tertz sextz nonn werden
gesprochen mit dem all'
dem uesp mit ani antī
phen dy responsl wīden
nunni gesprochū mit
dem allelua dem von os
tern vnzhinz pfingstē
wie d' gotzdienst pey dē
tag werd begangen ·

t ant pw
phcta ·
Als der
weissag
spricht
Holenstund in dem tag
han ich dir lob gesprochū
dem heilig silen vnd ligew
zal wir von vns erhult
Ob wir dem ampt der
metten der prem der
tertz d' sextz der nonn d'
vesp der Cōplet mit vn
serm dienst volpringen
wan der weissag spricht

von den selbn zeiten Ri
tenstund mein tag hab
ich dir lob gesagt. wan vō
der nachtigen vigili sp
richt ab der selb weissag
zemutter nacht pin ich
auf gestanden zw dem
lob. dar vmb zu den selbn
zeiten sullen wir lob sa
gen vnsrim schepffer vn
dew gerichte sein gerechti
chait Daz ist zu der lau
des metten zu primm terz
sext nony vesp cōplet
vnd wider nacht sie wir
auff zu seinem lob. Wie
dy salm wirdn gesprochn
zw der tagzeitn.

am denoctiurns
Wir haben
yezund von d
nacht vnd vō
dem tag zeit
den orden der
salm gesetzt. Nu sehn
wir von den andn tag

zeiten zu primm wider dry
salm gesprochn besind
richt vnder ain glort. D
ynnn der selbn zeit nach
dem vers. Deus in adiu
torium me. E daz in au
dy salm an heft. Nach
den drein salm ein letz
ein vers kyrie vnd ist vo
lentt Dey terz sext
vnd nony wirdn began
gen mit dem selbn ordn
Daz d vers d ynnn der
selbn zeit dy salm dy letzn
d vers kyrieleyson vnd
hab ein end. Ob dew sam
ung groz ist mit den an
tiphen. ist sy ab munner
so werden slechtz gesun
gen. Ab dew vesp werd
ge end mit vier salm
vnd mit den antiphen
nach den salm ein letz
ein responll ein ynnn
vers Daz canticum von
dem ewngeli dew lerinnen

vnd daz vron gepet vñ
sey volpracht. Alß dew com
plet wird vol endt mit
dem salm dy werdñ sle
chtz gesprochen an antp.
Nach den der vnnus.
der selbñ tagzeit ein letz
ein vers kyrie eleyson
vnd hab ein end. mit wel
chem ordñ dy salm wdñ gel.

mit welchem ordy dy
salm wider gesprochen

uprunnus. Des
ersten zw den
tagzeiten. Hol
lerich gesprochi
en werden der
vers. Deus in
adiutorium meum intend.
ein glorien vnnus der sel
bñ tagzeit. Darnach an
dem sintag zw der prem
werden gesprochen vier
capitel der salm. Beati in
maculati zw den andñ tag
zeiten daz ist zeterz sext
non drey capitel der selbñ
salms werden gesprochen

Alß ze d'prem daz mañ
tags werden gesprochen
drey salm. Daz ist Beati
inr. Quare fremuñ. Dixe
rit in sinore vnd also all
tag vntz hintz dem sun
tag werden gesprochen
nach dem ordn drey sa
lm vntz hintz Domine
in virtute. Also daz dy
zwen salm. Confitebor
vnd dilexi te getailt
werden in zwo glori.
vnd eryr also daz man
allwegen an dem sintag
ze d'metten an hef den
salm. Domine in virtu.
alß ze d'terz sext vnd
non der mañtags wd
dy nerwn vbigen capit.
der salms. Beati inmacu
lati gesprochen vnd wen
der selb salm dy zwen
tag also vrichst ist an
dem sintag vnd an
dem mañtag so wdern

dar

dar nach an dem ertag
zehen zeleyt zehen drey
salm nach em and' gesp
wchen· Also dñn cum tri
bulaner vnd dy andn acht
dar nach alweg vntz hintz
dem sintag ze den selbn
tagzeiten dy ymnus dy
letzen dy vers werden
all tag lehalten alz sy
gesetzt sint· Also daz mã
an dem sintag alweg
an hef datz dem salm·
Hã mnanilan· alb dy
uesp werd alweg mit
vier salm gesprochen·
Dy selbn salm hebent
sich an von Dixit dñs
dño meo vntz hintz Lau
date dñm de celis vnd
werdent dy aus genom
men dy ze den tagzeitẽ
von m besundert sint·
Dy andn werdent all
zw der vesp gesprochn
vnd wan daz dreyr salm

mnm wirt so sullen ge
taul werden dy lengern
m der vor geschribn zal
daz ist benedictus vnd
Exaltabo te alb Lauda
te dñm omñs gentes
wan er churtz ist so ge
fugt werden dem salm
Exendi propt qd· wan
nw gesetzt ist der ordn
der salm ze d' vesp daz
and' allz daz sint dy letz
ten· dy responsl dy ymn?
dy vers vnd dew cantic
a werdent ervolt als
wir vor gesetzt habn
Alb ze der complet wden
gehawert alweg dy drey
salm· Cum inuocarem
Qui habitat· Ecce nunc·
Als nw gesetzt ist der
orden der tagleichen
salm dy andern all dy
alter werdent sullen
geleich getaul wden m
abn meten d' nacht

daz man dy leugi vnd
in tail also daz zwelff
salm gesprochen wirdn
ze amer vesterchn nacht
Hoc preceptum. Wir
nomen daz ze
merkent ob ieman vil
leicht ein teilung der
salm missrecht der dunc
kuchs als er was chan-
tilla daz iarlanch ledacht
werd daz all wochen
ein salter mit gantzer
zal. daz ist hundert vnd
fünfzig salm gesungē
werden. vnd daz an dem
suntag all zeit er wird
an gehebt wid an dem
hebt ze d' metten wan
dy munich erzaigent
ein gor zetragen dienst
vr andacht dy nunn̄ ame
saltras mit dem gemon
leichn̄. Canticas singet
ze d' mechn̄ man wir
lesen unser herlig vat

aus tags sterunchleich
en volpracht daz wir
ledig walt got dy gan-
tzen wochen volpracht
ten. von d' zwicht dez gr
langs.

Wir
gelau
ben daz
dez gotlich gnaden wir
tich. nit ist an allen stet
vnd daz dez augen un-
sers herrn an allen stetn
sehent dy guten vnd dy
posen manstad. Doch
gelauben wir daz allen
sweuel wenn wir sten
zu dem gotlichn dienst
Dar vmb sullen wir
allezeit bedenckken. daz
d' weissag spricht. Dient
got mit vorchten. vnd
abslant. Singt got weil
leich vnd in d' vechend

Kuchn̄ Redet

Quisquis hoc vasis sua e ut cithyleum
Omnia mundat ut qui sit sit sude

er engel singt ich dir·
dar umb bernachten wie
pir müssen sein mder i
gotlichen beschaid vn
der engel·vnd sein alle
zw dem gesang darum
ser gemüt gesell der
stimm· von d' widerchaue
der pfeif·

Dwir
mit ge
malligen
lauten ider pellen re
den es erzaln pir mehr
zum mit ewmütigkeit
vnd mit pesserm·mich
es zu verklegen vnd
zeigten vnsern herren mit
aller ewmuntkeit vn
mit lautem andachtigen
wirt mit erkanthnal
dagon wegen lunen in
lauterkeit vnd mitem
des herzen vnd mit ga

hern·wissen das wir er
höcht werden· Darumb
sol das gepet ainwerz sein
vnd lauter es wie dem
geleicher von der begir
der gotlichen gnaden
Doch in ein Convent
sol das gepet ainwerz
gehaiset werden vnd wen
das paulin sprecht pan
den pfaffen allzeit
ein aufmerkung von den
rechnung der chlosts·

Dy
sainig
machtel
le sawerkan von in er
welt purd' dy gutes pr
chunds lut vnd heil
ges lebens vnd wirdigk
ser zewdient dy die
sprechen pr Tehnt allē
weis nach dem gepot
gotz·vnd nach dem ge

Conuersus iudeus contra gaudia uerna
Annunciabella Gabriel uirginem

pot ws abptz · ¶ olch tech
eut werden erwelt vnd
den d'apt seinem ampt
sichsleichen taul oy wer
den nicht erwelt nach
dem orden sunder nach
dem gemaden dez lebens ·
vnd nach der ler weis
hait Ob ienen vnd den
erkinden mut gepalt
villeicht mit der hoch
mart der wert geschaft
zamal vnd abersant
vnd zw dem dritten mal
ob er ez nicht pessern
wil · so wert entsetzt ·
vnd ein and' der dez wir
dig ist stet an sein stat
¶ Daz selb setzen wir au
ch von dem probst · **Wie
die munich slaffen ·**

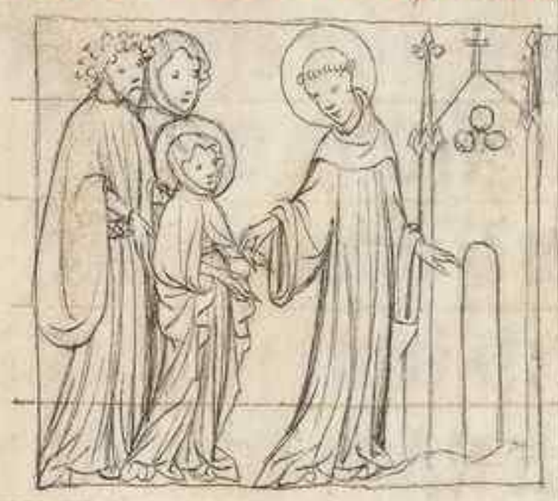

Quia adclaustri quod mensum
Duo cuiusta fu mane do oportuitur
Eye mensa dicta

i sullen
belund'
an sun
dleichsu
petten

slaffen · vnd newen daz
pet gewant nach d'weis
dez ordens vnd dem ge
schaft dez abptz · Ob ez
gesein mag so slaffen
all an ain stat · Ob ab'
dem menig dez nicht v'
hengt so slaffen zehn
oder zwantzig mit dem
alt hrn oy fleischleich
auf sy warten · Jn der
selbn zell sol entzicleich
ein lecht prennen vntz
an den tag · Swantt sul
len sy slaffen gegurtt
mit gurtelu oder strich
ken · wen sy slaffent sul
len sy messer nicht ha
len an der seitn · Daz
sicht ywantt wann m
dem slaff · vnd daz oy
munich allwey pewart
sein wen daz zuchen
erget · Alu vnd los auff
zeiten sol ain vor dem
andn eilen zw dem got

dienst. Doch mit all'
geuigenchait vnd mal
haut. Dy vnnütz prüder
habū nicht ūew pett
pey ein and' sind' ge
mischt mit den alten hi
wenu sy auf stent zw
dem gotz dienst sullū
an am and' sich maslei
ch monnen durch dy ein
trügung der slaffar
vō d' vmansāmg d' schuld
ignus sī
welich
prüder
frauel
vngehor
sam hochuertig vnd
murmlent od' an ichtew
wider stet der heiligen
regeln vnd erfinden
wirt ein v'sinächer der
gepot seiū eltern der
sol nach dem gepot vn
sers hrū gemont widew
zam mal vnd ab zed'

andū mal hawmleich
von sein eltern. Ob er ez
nicht pessert. So wert
gestraft offenleich vor
in allen. Wil er ez also ab
nicht pessern. ob er v'stet
waz dew puzz sy. So lig
vnd' der vmansamung
Ist aber er vnartich so
wird betwungen mit
leipleich nicht. welich sch
uld sein dew mass d' vmans.
candū
modū
culpe.
Nach d'
mass d'
schuld sol gegebū wer
den dew mass der vmans
samung od' der zucht.
dew selb mass d' schuld
ly an dez abptz chur.
Doch welch prüd'n
chlamen schulden wirt
erfinden. der wert der
gemaw dez tisch entwert

Ob vnnütz prüder gulde mach
Tesū nubsei uelle Gnade

wer ab von der gesell
schaft der tischs entwert
wirt dem ertzt dy beschi
nden daz er in dem pet
haws chainen salm
Dhaun antphen icht
an heb noch dhaun let
ten les. vnt er gepesser
ab daz ezzen sol er am
emphahen nach der prü
der ezzü. Also ob dy pr
üder zesext so ez
er zenon wenn dy pr
üder zenon ezzent so
ez er zevesp vnt daz
er mit pilleich prüz
antlos emphach. von
d' swarn schuld.

von d' swarn
schuld

S autem fr.
W elch prü
der mder prüz
der warc schi
uld ist der sol
gesundt wden
von dem tisch. vnd au
ch von dem pethaws
Dhaun prüd' sol sich
zw nt fligen mit gesell
schaft noch mit dem ge
sprach. Ain sol er sein
an dem wch daz nt en
phallhn ist. vnd vollhertt
and' chlag der pitz wis
dy ainleichn sentent de
apostels. der da spricht
Ainen solchn menschn
gegebn dem posen ga
ist in ein fiechtigung
der leibs daz der geist
wchalten wd an dem
tag gotz. Daz ezzen d'
spcis sol er am emphä
hen in d' maß vnd in d'
zeit dew dem abpt ge
uelt. vnd in fuglcich
dincht. Er sol auch
nicht gesegent wden
von dhaunen d' fur in
get noch daz ezzen daz
in gebn wirt von den
di sich an geschaft figet
den swanlamtn.

Hie verwandelt sich der
Conuent mit eym wichwol
penchate mahle

iquus
frater
W elch
prueder
erpalt
am seins abpts geschaft
sich fligen den v̊ ynam
samtem prueder od̊ nut
zen od̊ potschaft in
senden der leid ein sam
leicht rach d̊ v̊ ynant sam
ung wie d̊ abt sorgsam
sein vnd dy v̊ manung

Ohne das sich wenig die sprechen
Und andigut prueder fuhro aventt hunnikem

nun sol
lentuni
ne. Mit
allen
fleiss sol
der abpt sorgen habn
vnd dew muss nun den
prueder wan den gesun
den ist nicht not arz
ney sunder den siechn
vnd pnb sol er tun
gartleich alz der weise
arzt zw in senden als

hanmleich wust er dy
sempetten daz ist dy
elen vnd dy weisen
prud̊ dy hanmleich wis
sen den betrubten pru
der. vnd in vlel zw der
pessrung der diemuet
chait. vnd in trostten.
Daz er icht vlyr lad̊
werd mit gruzz traw
richait sunder als der
apostel spricht dy mun
werd bestrigt an mir
vnd werd vnb in ge
petten von in allen. D̊
abpt sol auch haben
gruzzn fleiss vnd mit
wirzichait belorgen.
Daz er icht v̊ lies dhaus
von den schafflen dy
im enpholhen sein.
Wiz daz er enpfangt
hat ein sorgen d̊ siechn
sel. Nicht ein v̊ bmuti
chait v̊ dy gesunten
vnd furcht dez weissa-

gen dw · durch dez munt
got spricht · D az w aust
waz nant ir ewch an
vnd daz chrauch waz v̊
wirft ir vnd volg nach
dem gutem pild dez gu
tigen hertar der newn
vnd newrutzig schaffel
he in den pergen vnd
gie suchūt daz ainc sch
affel daz ir wordū waz
dez chrauchait im zeher
tzen gie · daz er ez gerucht
auf sein heilig aschel
nemen vnd wid' tragē
zw der hertt vō den die
oft gestraft wōdūt vnd
di sich wellūt pessern

Hie las Alanthon schaft verstehen von
Adam Sunnont plemam von ma
nchoa

iquis
fuerit
iv elch
prud'
entzich
leich gestraft wir vmb
wie getan schuld vnd
vnuamsamt wirt ob er
ez nicht pessert · S o ge
im zw ein schrifferen str
aff · D az ist du mich der
slegt · am im eyge · wil er
ez also nicht pessern · vnd
vil leicht dez nicht sey m
dem hochuart sich er he
ben vnd lerschonen wil
seinew werch · so ai der
abpt als ein weiser artzt
Ob er erzaigt hat dew
lmdichait · D y selbū d'
moning dy ertzney d'
heiligen schrift · vnd ze
dem lestern den prant
d' vnamsamung · od' dy
slegt der gitt vnd siecht
daz sein fürnuftichait
nicht frumt · S o geb
dar zw daz merar daz
ist sein gepet vnd der
pruder aller vmb m ·
daz got der alle dinch
mag wirch daz hal
am dem siechen pruder
wirt ab' mit der weiss

nicht gesunnt. Ho nütz
der abpt daz eisen der ab
slachung als der apostel
spricht werft daz vlel
von ewch. vnd abslant.
Ob der vntrew entweich
so entweich daz ew sier
ys slaff all dew herr icht
marlig Ob di prüd'and'
stund schullū enphangū
wdū di aus dē chlost' gent

Sancti uenian manifesti pna ann.
Sabbatis ante Ciri & Iulitte.

mitcqui
proprio
Der
prüder
der von
augem laster aus dem
chlost' get od' gewworffe
wirt. wil er wid'chern
so gehaisl dez ersten all
pessernug dez chlosts
dar vmb er auz gegā
gen ist. vnd werd also
vnd' letzsten stat enp
haugen daz sl diemu
tichait da mit werd
bewart. Ob er and'stund
auz get so wd also oft
stund enpfaugen aler
dar nach wizz daz im v'
zichū sol werden aller in
gantzk der wid'chernug
vō dē chindū dez münchen
alds wn di wdū gepessert

munis.
Cin ich
leich alt
od' v'sten
tichait
sol habū sein augē maz
dar vmb wenn dew chind
od' dew iungern alt dem
alter dy nicht l'estent.
wie groz dy pen sey. der
v'mamlamung wenn
dy mussiant so werden
gechestigt mit grozzen
vasten od' bewiungen
mit gozzen slegen. daz
sy gesunt wdern von dē
chelnar dez chlosts wd'
sey.

Pinchum qui in ne wl' worhus
dē dum in dy chlost' ist
chind auch dy

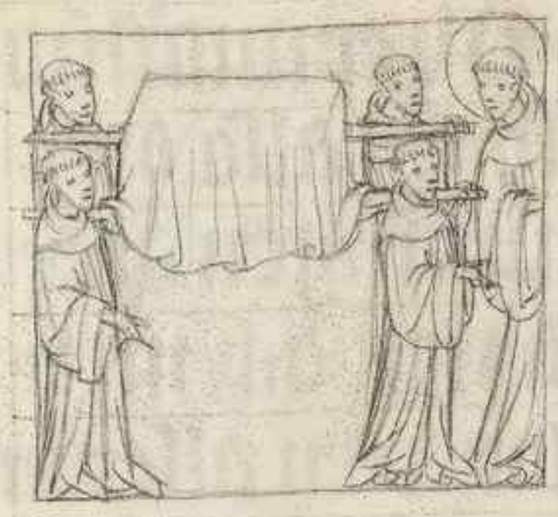

Ellen
nus mo
nasten
Der de
lü dz ch
losters werd erwelt vō
der samung weis· nicht
ein vbī ezzār· nicht hoch
ūng nicht ein letrubar
nicht vnrecht gewalt·
nicht nag nicht vbrig
milc sund· der got fürcht
vnd aller samung sey
als ein vater sorgen
hab vnb alle dinch·
an dz abpts geschäft
tue nichts nicht· was
im empfollhū werd dz
spleg· dy prud· letrub
nicht· Ab welch prud·
icht vnbeschandenleich
von mir vodt· den vbersin
ach nicht· vnd mach in
nicht tawrich· sunder
beschandenleich mit die
mutichait vbziech dz er

vnbeschandenleich pit
pfleg sein sel· gedenck
alweg daz der apostel
spricht wer wol dient
der gewinnt ein guten
gnad der siechū· der chind
der gest· vnd der armen
hab sorgen mit allem
flezz· Wiz an zweifel daz
er fur dy all an dē letzstē
gericht Antwurt muz
gebū· Alle vas vnd alle
dy hab dz chloster beschä
we· recht sam dy heiligē
vas dz alters· vbersam
nicht· nicht flezz sich
mehr der geitichait· Sey
auch nicht vberig mult·
vnd ein zestörer der hab
dz chlosters tue alle dinch
ch mäsleich· vnd nach
dz abpts geschäft· vnd
dem daz gut nicht ein ist
daz er geb d' geb gut aut
wurt· als geschribū ist
dew gut wird ist vbī All

Hie untuͤt sanct Benedicht mit gutem schin
Jnsunt alle sporen uͤnde dunckle

gab · Als daz im der abpt
entpfleich · Hab vnd sein
pflegt · Waz er im vberwirt
dez er pald nicht den prü
dü geb vr gesatzt pfrimt
an allen chriech vnd an
twalung daz sy icht ge
eygert werden · Gedenck
dez gotleichen wortz waz
er vdien der armen eygert
von den chlamen · Ob
dew samung groz ist ·
so werd im hilff geyebü
von der er senftmutich
leich daz ampt daz im
entpfollen wirt · zeyge
wollichen zeiten werd
geyebü daz zeyebü ist
vnd geuodert daz zeuo
dem ist · Daz meinant
betrübt noch lettawrigt
werd in dem gotzhaus

von dem eisen zewg vnd
von andü schadhü des
chlosts ·

ubstan
tia · Dew
hab dez
chlosters
an dem
eisen zaug an dem ge
wantt oder an andern
sachen · bewar der abpt
mit solchen prüd' von
der leben vnd sitten er
sicher sey vnd entpfelch
im lesmdleich als im
gut tüncht daz sy dez
pflegen · vnd zw ein
and' sammen dez selbü
sol der abpt ein prieff
habü wenn dy prüd'
nach am and' choment
an dy selben pflegt daz
er wirz waz er geyt vnd
waz er in vnnupt wer
ab' dy hab dez chlosts
vnsaubleich od' vsan
mchleich handelt der
werd gestraft ob er
ez nicht pessert · So lig

Hic fecit quod ipse fecit quod ipse fecit
Et hic fecit quod ipse fecit quod ipse fecit
Dalmas opandus atq; dolosus sandy affrig
Hic tuus abbas splendore venustus · Quod pl
Quod petrat alta polos ·

Cernit omnia serius

vnd der ordenlachn zu
cht ob dy munich icht
aigens haben schullen

reapne
yor una
uur ze
uoderst
sol daz
last von wurtz ab ge
slagen wden dem chloc
ter daz iemen expald
ichtzicht gebn od mem
en an dez abptz gescha
ft noch dhain aigen
schaft habn gareich
dhain sache wed puch
Tauch od griffel noch
nichtes nicht galeich
wan in nicht erlaub
leich ist zchabn ir leip
vnd ir willen in aigen
gewalt all notdurft
sol man gedingen von
dem pater dez chlosts
noch niemant sey vr
laubleich icht zchabn

daz der abpt nicht ge
gebn hat noch vbergt
Allen dinchst sullen in
allen genaun sein als
geschribn ist Noch
dhain sol sprechen od
expalden daz sey sein
Ob ab iemant an der
leichten poschaft weg
riffen wirt daz un wol
da mit ist der wert ge
mont zainal vnd ab
saint Ob er ez nicht pe
sert so lig vnd ostraff.
Ob si all geleich dem not
durft sullen emphahn

nit
scptn
est Als
geschin
ten ist
Es wa
rt getail eine iegleich
en als nu durft waz
da sprechn wir nicht
daz am person vor der

andern sey · sind daz dew
chmuchsaut betracht wird
wer nunn bedarff der
dauchst dez got vnd werd
nicht betrewbt wird aber
mer bedarff der werd gr
diemutigt vnd dy chr
auchsaut · vnd er heb sich
nicht der barmhertzicha
it also pelebent allev
gelid nidern sind vor al
len dingen · Daz vlel d
murmelung sol nicht
erscheinen vnd dhain
sach · wed an worten noch
an zaichn · wer ab dar an
begriffen wirt der lig
vnd d streimgenn zucht

von dē wochn d chuchn

tames
sar sibt
Dy pri
der die
nen al
so in selbn gen ein and
daz dhain entlacht wird

von dem abpt d chuchn
es ein sey denn von siech
tum · od daz ecleich bech
umert ist mit ein sach
ens grozzn nutz · wan
da von vdient man me
rern lon · Ab dem chraut
chn sol man hilff weach
ten · Daz sy es mit traw
richait icht tun sy allsa
bn hilff · nach der acht
d samung · vnd nach d
gelegenhait d stat · ist
ab di samung groz
wt der Ehchtar enwrigt
von der chuchen · vnd dy
auch als wir vor geschr
ochen habn mit gorzzn
nutz bechumert sint ab
dy andy dienen in sel
ben md nunn · Der aus
der wochn ge d ai dew
wunchait an dem samz
tag · vnd slain dy tuch
mit dem dy prud ir heutt
vnd ir fizz tuck ent ·

Que dum precatur calculo pressus non habet

Der aus d' chuchen get
vnd ter dar in twach in
allen dy fiuz. Dew pas
senus dienst ganttw
untt tem chelnar wnuch
vnd gantz der selb chell
nar enpfelch sy tem d'
nach im in dy chuchen
get. Das er wez was er
gebt vnd was er nimpt
Der chuchnar vor der
zeit es alchs nemen
alle dy gelezten pfrunt
lesunt alle ch wein vnd
prot. das sy ez get de
ellens an im in chug
wan an swar sawalt die
nen ir paidt. Alz zeit
bachzeitlich tagen
enthalten sich vnz na
ch der mez. Dy wach
mar dy in dy chuchen
gent vnd dar aus ge
hant. Ainem ieglichen
nach d' metten in ein
petchaus zaigen sich

gen in allen vnd legen
das man fir sy yit. Dy
von der wachen gent.
sprechen den vers. Se
cundus es quando d'
gnã adiunxisti me et ã
solatus es me. Pemar
dre stund gelaubchn ist
sa nem den segen. Nu
ge der aus d' nach im vã
dreht. Dausmadwig
nunc nunc intende. D
unc ad adiuuandum me
festina. Das wird verstand
von den allen gesprochn
Dar nach nem den segen
vnd get in dy chuchen vã
den sechn prudn

von den
sechy pruder

Nunc nunc nun
Tar allen sac
ben vnd vber
allen gnadch
sal man dy sec
hn belangen vn
bel ist das in gesunt
vnd sam. Da nem er

selb sprichet sprichet Ich waz
siech. Do gesolt ir mich
vnd waz ir getan habt
amen den minsten der
mich an gehort. daz ha
bt ir mir getan ab die
siechen sullen betrachten
daz man in dient mein
en got vnd betreibū
nicht nur ir vbliczichait
ir prud dy in gient. dy
sol man doch dulichleich
leidē. man von in grozz
lon erwarten wirt. vnd
der vrub sol dem gost
sagen den abpt daz
sy dham vsammchait lei
den. Den selben siechen
prudū sol ein cell wea
cht widen. vnd ein diener
der zot fircht der auch
fleyssig sey vnd sorgsa
Daz pad wero laubt de
siechū. wenn ez in sigt.
aber den gesunten vnd
manstaul den mugling

werd selten vblyū daz
ezzen der fleischs werd
garleich den siechen vñ
den chranchū zeamū pes
serung erlaubt. Aber
wenn sy sich habūt ge
pessert So euch abū
sich all von dem fleisch
nach gewonleichū sitt
Aber dem abpt sey dy
maist sorg daz von den
chelnarn od von den die
nern dy siechū icht v
sawmpt werden. wan ez
gehort in an waz den
mungū wirt musset an.

von den altū vnd den chindū

wirt pā
natura
Wi
doch der
menschi
leich natur ziech zw d
paurlitzichait an dem
alter d alten vnd der

von dem alten Gyde
von dem chindlein

Nemt chindlein ons sū
wirt alter dann dem gemach
Gemach dem chindlein.

chund doch sol in wor-
ten dew orthabung der
regel an in werd leda-
cht elleich dy chrancha
ut vnd dham weis
werd an in behalten dy
stremnchaut der regel
an d' spels · sind' an in
beyt ein yungfew be
dachtnchaut vnd ezzen
vor den tayzeiten · vō
dem lesen d' wochū ·

Denn lesen d' wochū · Dy da ezzent sol dy letz
nicht enlesen noch dy
ainū erpald da zelesen
der von gelicht daz pu
ch begreiff sind d' dy
wochen all sol lesen d'
ye dar zw an dem sun
tag nach der mezz vnd
nach dem Communion

leyer daz sy all fur in
puten daz im got ab nem
den geist der hochmart
vnd werd gespwchen
in dem pechaus drei
stund von in allen so daz
er an heb den vers Do
mine labia mea aperies
Et os meū an · l · t · vnd
wenn er also den segē
hat empfangen · so ge
der letzū · Es wird auch
dy swerig behalten ze dem
tisch daz chains murmel
ung od' stimm wan al
ain der lesars da gehort
werd · wes man da be
darff an ezzen vnd an
trunchkū · daz machen
in dy prüd' · Daz chain
icht bedurff zemodern
Doch wes durft ist
daz werd mer gemodt
mit den zaichū dann
mit der stimm · Dhain
sol erpalten da · od' ands

wa-

wa von der letzū icht ze
reden·daz dhain vrsach
icht gegebū werd·Es sey
dann daz der por zepes
serung well icht chur
tzleichū redū·ab d' woch
nar nem einen mxt e
daz er an heb zelesen
durch dy heiligen con
munion daz im vil lei
cht icht swar sey dy nas
ten zeleidū·Dar nach
ezz mit den wochnarn
der chuchen vnd mit
den dienarn ab dy prev
d' lesen nicht nach dem
orden sund' dy homer pes
sern·Vō d' mass d' speys·

ufficere
ordinē

Wir
gelau
ben daz
genuch sey zedem tag
leichū ezzen der sext vñ
d' non·All monetd zwey

mus durch dy manich
valtigen chanchait daz
vil leicht der von einem
nicht gerezzū mag werd
gespeist von dem andū
dar vmb lazzū sich dy
prud' all sampt genugē
zwar mis vnd ob icht
ist dar nach von obs·od'
von vastmuzz so werd daz
dritt dar zw gebū·Eins
gewegens protz lazzū
sich genugen zedem tag
man ezz zaumal od' zwir
dez morgens vnd dez a
bentz·Ob man dez abentz
sol ezzen so werd daz drit
tail dez gewegens protz
von dem chellnar behal
ten·wnd wird gegebū an
dem abent·Ob ab dem
arbait groz ist·so sey
an dez abtz chur ob ez
tag zemern·Also daz dy
fitchait vor allen din
gen vmmten werd daz

den munich munt vnd
sleich ein vnd dieczew sp
as. wan icht vnd ist alz
ein ein ieglichn chrac
ten sam der sich haut alz
puse hr spricht. Secht
daz erew hz icht bel
wart wden mit der sial
haut. od mit trunckn
haut den chunden dez mu
nam als wero nicht
behalten der selb mazz
sund ein ein munczer
denn den eln. So daz
der sparhaut ab allen
dingen behalten wero
daz ezzen dez vierfizzi
gen fleisch wero vnt
ten von in allen an dy
yarleich chranch sunt
vnd siech. von d mass
des trunchns.

nus quisq
Ein ieg
leich hat
ein eigen

gab. von got ani sunt
der and so. vnd dar vnb
mit erleichn gewaig
wirt von vns gesetzt aw
mazz d leipnar. Doch
selhen wir an dy chranck
haut der siechen vnd gr
lauben Daz an mn
wenus gerung sol ewe
ieglichn ze dem tag.
wenn ab got geyt ge
dung d malhaut. Dy
wizzn daz hr augen an
habn dar vnb. Ist ab
daz dew nodurft d sat
dew arbait. od dew hutz
dez sunis mer vodt. Daz
ste an dez prior chur der
der betracht an allen
dingen. daz dew sattig
vnd dew trunckenhaut
icht vnd sleich wy wir
doch lesen. daz der wem
gerlich der munich
mehr enseh. Doch wan
daz pey vnsin zeiten den

mmuchen nicht mag
genaten werdn· doch ge
bn wir vuserij willen
dar zw daz wir in mas
leich trunchken vnd nic
ht vbifluzzicleich· wan
der wein macht holt
abtrunnuch dy weisen
wa ab' dew nordurft d'
stat vodert daz dew vor
geschribn mazz nicht
mag erfunden werdn·
sind' nemn od' nichtz nic
ht· Des mocht wir vor
allen dingen daz dy prü
der sein an mürnuchung
zw wellhn zeitn dy prüd'
schullij essen·

Sancto
paschatis
Von
dem hei
ligen
ostn vnz phingsten
ezzn dy prüd' nach der
sext· vnd auch an abnt

ab' von phingsten allen
den sinn· Ob sie nicht ar
want habnt an den akchn
vnd ob dew vbrig hizz
der sunner nicht ketreibt
so vasten and' mitchn
vnd an dem freytag
vnz hintz der non zedem
andn tagen ezzn ze der
sext dew selb sext ob sie
arwant habnt an den
akchn vnd ob nicht vbri
gew hitz ist wo d' ester
zeter legangen· Daz
selb selb an dez abptz
besicht der lemper vn
der schaff allew dinch
also daz dy sel behaltn
werd· vnd waz dy prüd'
tunt daz tun all mür
nchung· Aber von dez
heilgen· Chrawtz tag
vnz an den samanacht
der vasten ezzn allerch
ze der non· In der vastn
vnz hintz ostn ezzn zed'

uesp·dew selb uesper·
werd doch also lengē
daz dy da ezzn dez liechtz
d'latin nicht bedurffen
sund' pey dem tag leicht
werden all duch volpr
acht· Es sol auch ze allē
zeiten man ezz zwir od'
zaunal dew wel also
geteumpert werden daz
allew duchk eygen pey
dem tag Daz nach d' Com
plet nyemant red·

Daz nach d' Coplet nyema red

nun tem
pore·
Allzeit
sullen
dy mu
nich sich fleissen d' sw
ey mansaul dez nachtz
vnd dar vmb allzeit
man ezz zwir od' zw zau
mal zchaut wenn sy
pou dem tisch gent sitz
en all an ain stat· vnd
ain les daz gechos od'

daz lebn d' vat od' etz
and' daz dy horar pess
doch nicht hin moyses
puch nutz an d' zeit dew
selbn schrifft ze horn·
ze andn zeiten werd sy
gelesen· Ist ab' ein vast
tag nach der uesper wd
ein chlam vnd' los vnd
gen zchaut zw d' letzn
d' collacion· Da werdn
gelesen vier plet od' funf
ew od' als vil dew zeit
phenget da chomen all
zw ein and' an d' zeit der
letzen ob iemen vil leicht
bechumbert ist pey eine
aupt daz im enpfollhn
ist der chom da hin vnd
wenn sy all zw ein and'
choment· So legen dew
Complet· Nach d' Coplet
sey nyemant prlaubleich
ze redn· wnt iemau er
funden der dy regel der
swaig pb' vert der lig

er vn
recht
singt
wenyer
anhebt
den salm daz responsy oy
antyphen od oy lezzn er
werd denn mit pessernng
da vor in allen gedienn
ngt so lig vnd der menen
rach. Pilleich der nicht
mit diemütichait wolt
pessern daz er mit vslaf
mchait missetan hat oy
müegen wir vnb solch
ch schuld yrclagen. Von
dē oy an chlamn sach muss
wer an
dhamn
arbait
nder
chrchn
mdem chelter an dem di
enst inder pfist. in dem
gozzen in dhamn chunst
oy er vlet an welch stat

icht musse mit gd icht
pricht. icht flewst ipa
das sey vnd chunt nicht
zchant fur den abpt od
fur den samung pessert
vnd erchennt von mi sel
ben sein missetat wenn
daz von anfang an dii ge
offent wirt. so lig vnd
der puzz. Ist ab oy sach
der missetat vsholn. So
offen sy alam dem abpt
od den geistlichn alt
ern. oy ir selbs wunden
chunden hailen vnd oy
sonden hailen. vnd oy
sonden nicht nicht en
plossen od offen. Von dē
zaichn der gotzdienst.
nnman
da Dew
chund
ung dz
gotz dic
nst dew sol der abpt selb
versorgen. od anfang so

vleizzigen prüder empfel
hü daz allew tuch zeyt
nolligen zeiten volpracht
wden · die salm dy antw
phen nach dem abpt an
ir orden hebn an dy den
ez empfolhn wir · Ab sun
gen oder lesen sol niemā
erpalden wan der daz
ampt volpringen mag
daz dy horär werden ge
pessert · Daz tu doch mit
diemütichait mit gedi
genhait vnd mit vorch
ten dem ez der abpt em
pfilcht von dē täglichen
werch d' hentt ·

dagtras
Der
müssen
nch ist
ein veint
der sel vnd dar vmb sul
len dy prüd' zegesatzten
zeiten behumbert sein
an der arwait der hend

vnd ab zewissen zeiten an
der gotleichn letzn · vnd
dar vmb wellen wir pa
id zeit also werden geor
dent · daz von den heilige
osten vntz hintz aller hei
ling mess sy gen für von
der prem vnd arwaite ·
vntz an dew vierden zeit
wes durft ist · Ab von d'
vierdn zeit vntz an dew
sext veiren der letzn · na
ch der sext wenn sy von
dem tisch gent so ruen
an im petten · gar still
da gent · ob ain' vil leicht
lesen wil der less also daz
ein ain' icht da von vu
gerüt werd vnd dew non
wd dez d' zeit begangē
vmb dew achten wil daz
sy abslant arwaitē vntz
an dy vesp was zetun
ist Ob ab dew notdurft
der stat od' dew armmut
daz vodt daz sy selb ge

mit wānt an der sam-
mung des chorns · dez wer-
den nicht wetreybt wan
sy denn wārlich hā mu-
nich sint · ob sy der arzpat
ir hemt lebūt als vn-
se vat vnd zwelfpoten
Doch allen dinchst ge-
schehū mālich durch
dy chain mūtigen ·

kalen-
dis Y ō
dez her
ligen
chrowtz

well vntz an den anua-
nchst der vasten vewen
der letzen vntz hintz d'
andrā weil zeder andri
weil werd dew zeit begā
gen · vnd antwatten all
vntz der non daz ir en
pfollhā wirt · wenn daz
erst zaichen der non er
get sundern sich all pō
dem werch daz sy bereit

sein zedem andri zaichā
wenn man es läutt · ali
nach dem tisch venen der
letzen od' den chum-
mungesame
A u der vasten
von den morg-
nitzhintz der
tertz venen vol
chleich der letzū
vnd antwattē
dar nach vntz an dew ze
pauten weil daz in eupho
chū wirt · indem selbū ta
gen der vasten ne men
all bedin dew puch von
der puch chauer · dy ali
delen gar nach den andē
dew puch werden gegē
dē an den anuanchst d'
vasten vor allen dingē
werd beacht ein alt hir
od' zwen dy paib gen
daz chlost ze den zeiten
wenn dy prud' verrent
der letzen vnd sehūt daz

ehr vil leichr erfunden
werd ein tauger prueder d'
der spelu pert. vnd ist
nicht flezzig der letzen.
der auch nicht alam vu
nutz ist im selbn sunder
er erhebt holt dy andn.
Dis ein solch dez nicht en
sey erfunden wurt d'wd
gestraft zamal. vnd ab
d'gut. Dis er ez nicht pes
sert so lang vnd' der weyle
sich nn straff. also daz
ez dy andn furchten.
Im prud' fug sich nicht
zw dem andn zc ungeuel
ligen zeiten. an dem sun
tag peiten all der letzen.
an dy mussleichn ampten
bedacht sint w ab so v
samunch vnd so trag ist
daz er nicht einwel od'
mag gemuchten od' lesen
dem werd emphoshn ein
werch ze tun daz er ehr
vier dem chrauchn vnd

dem zaiten prudn werd
ein sogetan list emphol
hen daz sy icht mussig sein
vnd mit vburger arbaut
nicht beswart werden vn
fluchtig der selln chrauck
heit werd betracht von d'
abpt. von d' behaltnuss
d' vastn.

von d' behaltnuss d' vastn

wer amn
tempe.
w ie
wich all
zeit dez
munchs lebn behaltuss
der vasten soll habn doch
man wenichst ist dy der
tugent habent dar vmb
meten wir daz man an
dem tagen der vasten mit
aller muchaut dez lebens
pfleg daz all v samuchaut
andr zeit an disen her
ligen tagen man mung
daz erget ob wir vns
auff habn von allem vn

tugentem dem gepet mit
wanung der letzen vnd
der andacht der hertzen vñ
auch der maschart vns flez
zñ. Dar vmb an den tagē
sull wir gebñ etwas zw
dem gewonleichñ satz
vnsers dienst das ist lesun
derleich pet maschart ezzē
vnd trunckens. vnd ein
leychleich vber sein gesatz
mass opffer got etwas
mit aigem willen in frew
dem der heiligen gaistz das
ist das er enziech seinem
leib an essen an trunckñ.
an dem slaff. an dem ge
spnich. an der schellhaut
vnd gewartt der heiligē
ostñ mit freuden gaistle
ich begier. das doch das
selb das ein leychleicher
got opffert. yew zerchē
nen seinem abpt. vnd
ergt mit seinem gepet
vnd mit seinem willen

wan was geschiecht an
phanchmiz der geistle
chen vacz. Das wirt be
acht dem übermut. den
vppigen ein vnd nicht
dem lon. dar vmb mit
der abptz willen sullen
alle dinch ergen. von
dē prudij dy da arwaittūt
ser vō dē chlost od' auf dē weg
Kes qui
omnino
Dy
prud
dy iar
leich verr sint an der ar
want. vnd mugen nicht
chomen ze geuelligē zeit
zw dem pechaws. vnd
der abpt beincht das
dem also ist. begen den
gotz dienst da sy arwa
itten vnd in der vorchte
gotz chmien an ir chme
zeychleich weiss dy auf
dem weg sint. sullen

nicht vbl helvn dy gelezt
ten zeit. sunder legens wie
si mugen vnd versaumē
nicht den satz dez gotleich
dienst vō dē prudn dy gar
ver aus varn.

Des dy
pruder
dy vmb
etleich
antwurt
aus varen vnd gedmugēt
dez selbns tags wird cho
mmen zw dem chloster.
erpalden nicht ausswen
dig ezzen. ob sy sein holt
yirleich von ienen ge
petn werden. ez werd in
dann gepotn willeich
von dem abbt tunt sy
icht auds So werden
vmansant von dem pet
haus des chloss.
ratorium hor
sit. Daz
pethaus

sey daz ez genant wirt.
nichtz nicht werd auds
da begangen noch ge
worcht wenn der got
dienst volpracht ist:
So gen all stull ge
dar aus vnd erpieten
got er vnd wirdichant
daz vil leicht ein prud
der besundleich wil pet
ten icht geirrt werd vō
eins andn vnfleiss. wil
auch ann vil leicht hann
leichen petten der ge
annualachleichn hin
in vnd pett nicht mit
laut stimm sund mit
zachrn. vnd in d andacht
dez hern. Dar vmb w
soleich andacht nicht
tut dem wd nicht vhen
get nach dem got die
nst zebeleibn in dem pet
haus alz geschriben ist
daz ein andr. in mā dy
erphahn sull.

mues sie
uenen
tes All
yest dy
zw dem
chloster choment wd̄ñ
enpfangen sam christus · wan er legnnet ze
sprechñ · Ich wäz ein gast
do enphnigt er mich ·
vnd werd in allñ zuuel
eich erpotten doch maul
tal den gnunlen dez ge
laulens · vnd den pilge
ein · Da vnib wenn der
gast geschmut wirt so
werd im geyent von
dem prior vnd von den
prudñ in der mynne vñ
pesten mit ein and̄ der
ersten · vnd werden also
zw ein and̄ gesellet
mit dem patz der chus
der patz erge nicht vor
dem gepet durch dew
letnegung der pösen

ynsz aller an dem chlos
ter choment · od̄ da von
gruss werd erzaugt all
diemutichait · alle yesse
dy zw dem chloster chomet
od̄ da von schaident mit
gnaigten haypt vnd mit
diemutigen leile yem d̄
ers werd christus an m
ge ert der da wirt enpf
angen dy enpfangen
yest dy werden geführt
zw dem gepet · vnd dar
nach sitz zw im der prior
od̄ wem er ez enpfilcht
Bey dem gast werd gr
lesen dew gotleich · E ·
daz er gepessert werd
vnd dar nach werd im
aller trost erpotten ·
dew nast werd zepwchñ
von dem prior ez sey ein
ein vod̄ yastag d̄ nicht
zepruchñ muge wann
aber dy prider polfi
wen der wonhait d̄ nastñ

von den wöchlerchn des
chloſts·

rifices·
Ower
chlawt
ſunt mde
chloſter
dy ullen ir chunſt mit al
ler diemutichait ob ez d
abpt ſchaft· Iſt ab̄ ieme
mder zu der ſich erhebt
ſein chunſt dar pmb daz
er dem chloſter nutz du
cht der ſelb werd ge
nunnen von der chunſt
pnd ob ſy nimer· ez eu
ſey denn vil leicht daz
ims der abpt anderſtu
nd enpfilchſt wenn er ge
diemutigt iſt was aber
von den werchn der ma
iſter zeüchanffen iſt·
ſelhn durch der hend ez
ze handelnn iſt· daz ſi dh
ain vntrew erpaden
zetun· Gedenchſken all

weyt anamie vnd ſapht
ie· daz ſy vil leicht den
tod den dy erlichen habnt
an dem leib· ſy od alle dy
dhain vntrew tunt an
der hab dez chloſters
icht leiden an der ſel·
doch an dem lon ſol mcht
pnd ſleichn daz vbel der
geitichait· ſund alweg
werd ez vchawſt ringer
denn von werltleichn
lawten· Daz an allen
dingen got geert wd·
vō d zucht d enphaing d p·
outer
uenes
w er
neulei
chn ch
unt zw der lechserung
denn werd mcht leicht
der in gnacht geyebn·
ſund als der apoſtel
ſpricht vſlucht dy gnaſt
ob ſy von got ſein· Der

vmb werd also chunt·
vnd vollhert an dem ge
pet·gwalt vnd vnrecht
vnd dy hirnchant dez m
ganys daz im geczeyet
vier tag funff dultich
leich treit·dem werch ẕ
zeugt der in gnuch vnd
peleib etleich tag in dem
gaschaws· Dar nach in
der nouicen Cell·da tracht
Da ess·vnd slaff·Jm wd
auch beacht ein so leich
alt hier der kugleich sey
zegewinnen dy sel der
garleich vnd weisleich
auff in wortt·vnd flez
zig sey ob er got war
leich sucht ob ewig ist
zw dem gotz dinst zw d
gehorsam zw dem intwas
Jm werdenn vor gesagt
hertew vnd scherfew
dinch mit dem man zw
got chumpt· Ob er so
gehaust stachait ze
leibū so werd im nach
zwam monaden disem
regel gelesen nach dem
orden·vnd werd im ge
sagt· Sich daz ist die E
vnder der dew lebū wild
ssacht du ez behalten
so gug in·macht du ez
nicht so entwey gleich
Geleibt er also so werd
gefirt in dew vorgenan
ten zell·der nouicen·
vnd werd aber ẕ sucht
an aller gedult·vnd ab
nach sechs monaden
werd im gelesen dew r
gel·daz er wez zw wen
er cher· Ob er dannoch
bestet So werd im nach
vier monaden ab dew
regel gelesen· Ob er sich
betracht pey im selben
vnd gehaust daz er ez
behalten well vnd alz
daz im gepoten werd
so werd enpfangen in

den sammung · vnd wizz
daz von der E der regel
gesetzt ist daz im von
dem tag nicht urlaub
leich ist von dem chloster
zegen noch seinen hals
ziehn von der regel dem
noch der regel · dy er mit
so langer betrachtung
macht v̊ liechen · wenn
man im nu enphahn sol
in dem pethaus · vor in
allen gehaizz stanthaft
vnd pessernng sein sit-
vnd gehorsam vor got
vnd vor allen seine hei
ligen · Ob er etwenn icht
ands tu daz er wiss daz
er v̊dampt werd von
got dez er spott · Dez sel
bn gehaizz tu ein gepet
zw den nomen der heil
gen der sam da ist ·
vnd hmtz dem abpt daz
selb gepett schreib mit
sein haut · chan er aber
nicht schribn · so werd
ein ander gepetn von
im · der ez scheib · vnd d̊
nountz mach ein chreutz
vnd leg sy mit sein haut
auff den alt · Wenn er
sy gelegt hab so heb
an zehant den vers ·
Ausape me dne sdm
eloquium tuum et vi
uam et non confundas
me ab expectacione
mea · Den vers sprech
all dy sammung dreistu
no vnd geb dar zw ein
glia pn · Dar nach due
mung sich der nountz
hmtz ir aller sunzen daz
sy fur im piten vnd von
dem selbn tag werd
beacht in dem samng
waz er gutz hat · Daz
geb er armen lauten ·
od̊ mach es dem chloster
mit offner gab · im sel
ben behalt nichtz nicht

von iu allen · vnd wizz
daz er von dem selbn̄ tag
seins augen leibs vnge
walt ist · schaut wd
un abgezogen daz ge
wont mit dem er gechl
aidet ist · vnd wd un an
gelegt dez chlosters ge
want · Alb daz gewant
daz im abgezogen wirt
werd gelegt vnd behal
ten in dem wothaus
Ob etzwenn von dem
nachiuntgen pemd er
dez gehilt daz er von
dem chloster get dez en
sey · so werd enplost dez
chlosters gewant vnd
werd aus geworffen ·
Doch dy selbn̄ pet dy
der abpt ob dem alter
enphangen von im
hat wd un nicht wider
gegebn̄ sind · wd behal
ten in dem chloster ·

von dē chundn̄ d' edelu

vnd d' armen wi dy en
phangē wdn̄ ·

iquis fo
te Wer
vil leicht
von dem
edelu sei
nem sun opffert got in
dem chloster ob daz chint
dez iungen alters ist ·
sein freunt tun daz vor
genant pet vnd wicheln
daz selb pet vnd dez chint
haut zw einem opffer
in dem alter tuchel Ab
von seinem gut ge hau
zen an dem selbn̄ gepet
mit andem daz sy nimmt
von im selbn̄ od von an
dn̄ lawten dhainen we
is dem chind icht gebn̄
dhain vrlach zchabn̄ ·
od wellent sy dez nicht
tun vnd wellent etwas
gebn̄ ze einem almuse
dem chloster vmb im

lon · So gebū von ir hab
daz sy wellent also ob ez
ir gevelt · So gebū also daz
sy ir selben pehalten den
chan u nutz vnd werden
allen vnch zw vsport
daz dem chunde chan
pau od chan gedung
pelob · von den ez betw
gen vnd vberbū macht
als ir eruarn habū ze
geleich weist nun auch
dy ermarn · Dy ab mch
tzmcht habūt dy nu am
waltchleich daz selb pet
vnd gebū zw anem
opffer u chund vor zeu
gen · vō dē priesti dy m
dē chloster wellūt wonē

usus
deordīe
Ver
por dem
orden
der priest begert sich
zeuphalhū den werd

dez nicht ytwt vlhengt ·
vollhert er ab garleich
an der pflegt so wizz er
all zucht der regel behal
ten nutz vnd nichtz nicht
wirt in dez abgenum
men daz er sey als ge
schriben ist · zfiewnt zw
wey pist du chomen
mch werd in vlihū n
ach dem abpt zestern ·
Ist ez nicht · so erpald
chainen weist nichtz
nicht · wizz daz er der
regleichū zucht vnder
tanch ist vnd dew pid
der demutchait erzaig
mer in allen · Ob er vn
leicht durch ordnung
od durch and sach obe
leibt in dem chloster So
sich an dew stat da er
in daz chloster gegan
gen ist nicht dy im du
rch priesterleich wirdi
chait vblhū ist · vō ab

von dem pfaffen mit sul
leich begier dem chloster
wil gesellt werden · der
werd gestellt an am unt
stat ob er gehaust dew be
haltnuzz der regel vnd
sein aigen stet wi dy ellē
dū munich empfangū
werdū ·

iquus
monach
us wel
her ellen
der mu
nich von verren landen
chumt ob er wil an gast
stat indem chloster wonē
Lat er sich genügen der
gewonhait der stat · dy
er da vindet · vnd vil lei
cht mit sein vbrflüzzicha
it mcht betrübt daz chl
oster sunder ainyalaich
leich in genügt dez daz
er da vindet · der werd
enphangen als lang er

sein begert · Was er aber
beschaidenleich mit die
mutichait der mung da
straffet trecht der abpt
werfleich · daz in got vil
leicht · dar zw gesendt hat
weil er ab dar nach sein
stat tun der will werd v
wüdert · maistal wan an
der zeit der gnadung sein
lebū möcht erchant w
den wirt er ab vberflüz
zig · vnd lastiwar erfun
den an d zeit der gastung
so werd nicht alain ni
cht gesellt dem chloster
sunder im werd auch er
leich gesagt daz er ent
werch daz von seinem
iamer dy andn icht v
paust werden · Ist er nicht
em soleich der vdien
daz er vnworffen werd
so w nicht alain ob er
begert enphangen · vn
gesellt d samnung · sund

im werd holt gemacht
daz er peleib daz vou sei
ni pild dy andū werden
gelert·Wou an euer ieg
leichi stat dieut man anne
hū vnd kutschest ameut
chunig·Ob auch der abt
sicht·daz er ein solch ist·
so sey im erlaubt daz er
in ein taul an ein holzer
stat setzt vnd nicht alam
den munich sund holt
von den vor gundū der
priester vnd der pfaffen
mach der abpt an ein ho
lzer stat stellen·Ob er re
lebū also betracht·Hutt
auch der abpt daz er im
mer von ameu chunden
chloster dhamen munich
zewonen enphahū sems
abtz gunst vnd an prieff
der chuntschaft wann ez
ster geschribū waz du der
nicht wild gesehn daz du
den andū nicht vō den

priesti des chlosts·

iqins ab
bas Ve
lch abpt
eineu pul
ter oder
eineu dyakeu begert nu
geordeut werdeu·Der er
wel wou den seineu der
dez wurdig sey wenn der
geordeut wirt hutt sich
von den vbiuut vnd vō
der hochuart·noch er
pald nicht denn daz im
von den abpt gepotē
wirt·wizz daz er vil mer
der regleichū zucht vnd
vnd tauchst ist·Noch v
gess auch nicht von d
vrsach der priesterschaft
der gehorsam vnd der
zucht der regel·sund neu
zw ie mer vnd in hutz
got·Bemicht auch al
weg dy stat da er chō
eu ist mdaz chlost·an

das ampt der altars vnd
das im dew samung mit
der abtes willen pilleich
wolt ſuchen. Derwegen
auch das er dy regel
von techent vnd von
den probſten geſetzt
ſol behalten. Ob er icht
ands erpalet ſo werd
gevrtaile nicht ein prel
ter ſund ein wid' prich
el. vnd ob er oft gemout
wirt vnd ſich nicht pe
ſert ſo werd auch der
piſchoff genumen zw
einem zewg. Pellert er
alſo nicht. So werd
aus dem chloſter ge
worffen von offter ſ
chuld ob ſein frauel
alſo iſt das er nicht vn
dertanig vnd gehor
ſam wil ſein der regl

von d' ordenung der
ſamung

Romes
ſios:
Dic
prider
behal
ten ir orden in dem chloſ
ter als dy zeit ez der
bechterung vnd gemut
der lebens beſchaider vn
als ez der abpt ſetzt. der
ſelb abpt betrub nicht
dy hert dy im empfolhn
iſt. noch von ſeyn ge
walt ſchaff nichtz nicht
wid' dy rechtcheit. Ge
denck allzeit das er von
allem ſeinem gericht
vnd von ſeinen werck
en got mwz rechanung
gebn vnd dar pmb nach
dem orden vnd der abpt
ſetzt od' den dy prider
habn gen zw d' pac
zw dem Communion.
hebn dy ſalm an vnd
ſten alſo in dem Chor.

vnd gartleich an allen ste
ten sol daz alter nicht aus
genumen werden noch
für gesetzt werdn an dem
orden wan dem chind sa
muel vnd daniel nichtn
dy priester. Dar vmb sin
den aus genumen als wir
geschrichen habn. die der
abpt mit hochem mut
hocht od' mit von gewis
sen sachn. Dy andn all
belebn als sy sich bechn
also daz der zed' andn we
il der tags chumt in daz
chlost' bechenn sich besen
den iungern der zed'
ersten weil der tags ist
chomen. welichs alts od'
wirdichait er sey ab' den
chinden an allen sachen
werd dem zucht behalte
von in allen. Dy iungn
en dy eltern. Dy eltern
habn lieb dy iungern.
Ab' an der benennung

der nomen sey niemen
erlaubt den andn mit
plossen nomen zenennē
sind' dy eltn hassen dy
mungn ir prud'. vnd dy
iungn hassen ir eltn nō
mos. daz vaterleich ere.
Ab' der abpt wan er ch
rist stat in dem chloster
vnrist sol her vnd abpt
genant werdn nicht
von seinem gwalt. sun
der in den ern vnd mi
lich gotz. Doch betracht
vnd erpiet sich. also daz
er wirdig sey solcher eren
Ab' wo dy prud' in be
gegent da beger der
iung' der segens von
den eltern. wenn der
elt' fur get. so ste d' iung'
auff vnd geb im ein
stat zesitzen. noch erpald
icht zu im sitzen. im ge
piet denn der elt' daz
er ge daz da geschrabn

ist · auf er den andu-
Dew chlainen chind
vnd dy iungling in dem
petchaws oder an dem
tisch mit zuchten beha-
ten wen ordnu · Aus wen
dig vnd vmb phlegen
vnd habu ir zucht · vntz
daz dy zedrew strengi
alter chomen von der
ordenung des abtz ·

Sabbatus
Au der ab
ptz ordnung
sol bedacht
werden elleich
dy beschaidn
Daz er gesetzt werd den
all dew samung nach d'
vorchten got od' halt
daz iuniu taul mit pes
serm rat in erwelt nach
den gemuten der leyns
vnd nach der ler d' weis
heit werd erwelt · den

nau orden sol ob er halt
der lestz ist in dem ordē
der saumung · Ob aber
all dew saumung dez nicht
sein sol · mit emem ytla
chem rat er welt aim p
son dem ir laster gehult
vnd auch dy selben last
ettleichn weis chomen
zw der bechaunung dez
pischolffs · zw dez pistum
dew stat gehort · od' vil
leicht den äpten vnd den
nachwendigen chusten
geoffent wirt dy weren
daz der posen wil icht für
puch · vnd setzen dem
gotshaws einen wirdi
gen vweser vnd wissen
daz sy dar vmb entpha
hent guten lon · Ob sy
ez in der lieb gotz vnd
in rechter maynung taint
vnd dar wid' sundent sy
ob sy daz v'samment ·
wenn der abpt geordnet

wirt. So betracht alwey
welich prud' emphan
gen hat. vnd wem er
mitunnt muss geben
sein pfleg vnd wist das
im wer fuegt zefrumen.
Dann zewesen. vnd dar
vmb muss er gelert sein
an der gotleichen e das
er weissent sey wie er
furpnng das new vnd
das alt. Er muss chaufl
sein masleich parmh
zig diemutig. vnd all
weg erhebn dy parm
herzichait an dem gericht
das er das selb vdien.
hall dy vntugent. vnd
hab dy prud lieb. Zu sei
n straff zu werleich. vn
nicht zevil. das das pas
icht zeprest. wenn er
den wc zenest wil ab
schabn. Gedencht all
weg sein selbs chrancht
ait vnd das man den
gedwschn halt nicht
sol zebrechn. Das sprech
en wir nicht das er dy
poshait lass waschn od'
auf gen. sund' slach h
ab wer sleich m lieb als
er einen igleichen sicht
fuegen. als wir iezund
gesprochn habn. vnd
fleissich das man in mer
lieb hab denn furcht.
Er sol nicht sein ein
betribar. vnd ein be
angst vnd micht auch
zeheer vnd nicht grac
archwang wan so
gerut er nunn. Zu sei
nem gepot sey beslich
tich vnd bewartich. Es
sey nach got od' nach
der welt. Dy werch
dy er emphilcht nem
aus vnd tempers gr
dench dy beschaiden
herrn Jacobus d' da sp
richt. Ob ich mein herr

zeyl hauß arpaiten·
an dem gaug·so ster
leutz all ants tages·
Dar vmb dew vnd an
drew vrchund der be
schaiden dew ein mut·
ist der tugent·nem vnd
temper allew dinch al
so daz dy starchen ir
begern vnd dy chran
chn̄ sy nicht fliechn̄ vn̄
vor allen dingen be
acht dy regeln an alle
sachn̄·wenn wol ge
dient hat·daz er hor
von got daz er gut
chnecht hort der den
warz seinen gnossen
tailt an sein zeit Ich
sag euch fur war daz
er in setzzen wil vb̄ all
sein gut· von dem pr
obst des chloster·
ignis quid
Es geschic
cht offt daz

von der ordenung der
probstz swar ergerug
in dem chloster auff geric
wenn etzleich geplat vō
dem posen gaist der ho
chuart·achtet sich dy
an dē abpt vnd nement
sich an vnrechten gwalt
vbent ergerung vnd ma
chent chriegt in der sam
mung maistail an den
steten da sy geordent wī
dent zeprobsten von dē
abpten od' von den pri
estern dy die abpt ordnt
wy vnwitzig daz sey wirt
leicht erfunden·daz an
dem anfang d' ordenung
in gegebn̄ sint dy ma
ter der hochuart wenn
in gerattn̄ wirt von
seinen gedenchkn̄ daz
er auz genumen sey
von dem gewalt der
abptz sind er gordnt
ist von den der abpt ge

setzt ist. Dar vmb wirt
erwechst nit zoru chu
et nachredung vnut
schaft mussyelung vnd
vnordenchait. wenn d'
abpt vnd der probst
nit ein andu' nicht ge
yelt. vnd widerut. dy sel
n vrauss pracht nder
mussyelung. vnd dy da
ueb chosent den tailu
widerut vlorn. Daz übl'
d' fraiss gehort dy an
dy sich orthalb machent
solch' vnordenchait. Dar
mib acht wir daz sig
leich ist durch dy pflech
der fratz vnd d' mun an
der abptz chur lugen all
ordenung der chlosters.
vnd ob ez gesem mag
so werd geordent mit
den techenten als wir
vor gesprochn haben
aller nutz der chlosters
als ez der abpt schaft

daz sich anu' icht erheb
wenn man ez mengi
emphulchnt. Ob es ab'
dew' stat vodert vnd dew
sammung begert besch
aidenleichen mit diemu'
tichait vnd ez auch den
abt fuglich dunchkt
wen er erwelt mit rat
der prud' dy got furch
tent den ordenu' nu ze emē
probst. Der selb probst
tu nit vorchten. als
daz im von sennē abpt
empholen wirt. vnd im
der der abptz willū. od'
der ordenung tu nicht
nicht. wan alz vil er
vb' dy andu' ist. sam
er vil mu'z er mit fleiz
behalten dew gepot
d' regel wirt er ab' last
wär erfunden. od' be
trogen mit der hodt
nart. vnd ein v' sunach
d' heiligen regel so wird

gewonnt vierstund nit
worten · pessert er sich ab
nicht · so ge im zw dem
straff der regleichn zucht
Ob er ez ab also nicht
pessert · so werd gewo
rffen von dem orden der
probstey · vnd ein and
der der wirdig ist werd
an sein stat gesetzt · Ist
er ab dannoch in der
samnung vngehorsam vñ
vngehorsam · so werd
er ausgestoßen aus dem chlost
Doch betracht der abt
daz er von allen seinen
gerichten got antwur
ten muz vnd daz er vil
leicht mit der flamm
der neitz od der zorns
ich prenn dy sel · von dē
portnāry des chlosters

dportam
nionasterij
Z ip der pr

ten der chlosters werd
gesetzt ein weiser alt
ir der chumt antwurt
in nemen vnd wid ge
ben der gedingenchait
in nicht laz ir paren
Der selb portnar · sol
ein Cell habn pey der
porten · da in dy zw dē
chlost choment allweg
vmdn · von den sy ant
wurt nemen vnd ze
hant wenn ainer chlo
pht od der arm ruft
der lob vnd gesegen
got · vnd mit aller senft
mutchait der gotleich
en vorchten antwurt
ze hant in hitzig mum
Ob der selb portnar
trostz icht bedarff · so
nem einen mungi pru
der vnd mag ez gesein
so werd daz chlost al
so gepawn daz allen
notdurft · daz ist waz

mul

gar erfunden wirt. Der
werd gestraft. welich pru
der vmb dhain dhlam sa
ch von dem aupt od' von
ettleichnũ seinem pro:
gestraft wirt. wie m wel
ch acht od' ob er leicht
ystet sems obwerg ge
mut gen im erzurnt
vnd erwegt. wie dhlam
daz sey. zchant an vnd'
los streich sich auf dy erd
vnd lig alz laug vor
seinem fuzzũ m pesser
ung vntz daz d' zorn
mit dem segen gesenft
werd. wy daz ysmachtz e
tun d' lig anrwed' vnd'
der leypleichnũ rach. od'
er werd ob er frawel ist
ytribũ von dem chlost.
von dẽ gutẽ ernst dẽ dy
munich schullã habũ.
ruit est zel
Als ein ybl
ernst ist der
puterchait der von got
schait. vnd lautter zw d'
hell. also ist ein gut ernst
der von der vntugenten
sundert. lautet zw got
vnd zw ewigen lebnũ den
selbnũ ernst sullen dy mun
mich yben mit hitzig
mut. Daz ist daz ani
den andrn hab m ern. r
chrauchait nach dem leib
od' nach den sitten oulter
leichnũ leidnũ dy gehor
sam m selbnũ gegen ein
and' erpietten. Nieman
sich daz im selb mitz sey
sind' mer dem andrn pru
derleich mum erzaigen
mit chausch' lieb fürchtũ
got. vnd habũ lieb mein
aupt mit lautt' vnd die
mug' mum. Nichtz nicht
setzen für christum der
vns mit ein and' prings
zw dem ewigen lebnũ a
men. Daz nicht al we

Salmitz d'zucht an d'regl ist gelezt.

Cyulam
hanc &
Dy r
gel ha
bū wir
geschribū daz man sy
behalt in den chlostern,
vnd daz wir ettleichū
weis erzaigen vns ze
habū erwärchaft der sitt
vnd eneu anuanch der
bechernung. Sund'zw der
volchomchaft der lebens
w̄ chomen wil. da sit dy
ler d'heiligen vät' der
bechalmitz prinigt den
menschū zw d'holdū val
chomenchaft welich
schrift od' welich reg d'
gotleichū orthabung
der alten vnd der neuen
vrchunnes ist nicht ein
ler menschleichs lebens
Od' welch puch der hei
ligen vät' christenleichs
gelaubens hilfft nicht.
Daz wir mit rechtem
lauff chomen zw vnsem
schepfär vnd auch vnd
auch daz chos der vät'.
r sätz vnd r lebū vnd
dy regel vnsers heiligē
vaters. Basilii waz ist
icht and's denn ein pild
der gutū vnd d' gehor
samen mnnich. vnd ein
gezeug der tugent. ab'
vns tragen dy nicht gu
tz lebūs sint vnd vslau
mich. ist ez ein schaum.
Dar vmb wer du pist.
d' da eilt zw dem himelsch
chū vatlant. volpring
mit got hilff dy chlai
nen regel der gutū an
uangs. vnd den dar
nach chumst du mit
dem scheren got. zw d'
gnozzū hoch d'ler vnd d'
tugent dy mir vorgūt

fac̃ tenetur cũm labo
ris cogitet in labore · ut
pena quam patitur cul
pam pro qua patitur re
presentet Post h̃ am
dat adiuncilam ubi nõ
solum fratres sumant
cibum carnis · sz et au
tes eliciant ĩbum di·
uerq; enim debz totus
manducare · sz sic cor oc
cupet ad ĩbum dei · ut so
le fratres sumant cibũ
carnis · Denq; in hoc
plurimum gaudeat ci
bi .mitora quam alys
apponuntur · Nam tenue
ra delicatores sunt qui in
patrate sustinencia sue
runt fortiores ·

Post primum inp
solucendis gratis
prodnobis sibi nouit
supplicandum · scilz pro
peccis eor quor clemo
sinis sustentamur · z qd

magistrum debz ne cor
pi suo superi uãitate in
dulsent

Nam si uocatur ad col
loquium secũdũ regulam
lenit̃ et sine casu pauca
cõuabilia loquatur · Et
anteq̃ proferat bis ad
limã ueniant quam se
mel adlinguam

Si uero cum aliquo
secreti loquendum · tũ in
axime custodiam ponat
ori suo ut nihil omino
loquatur quod nõ edifi
cet audientem Sic g̃ i
amicis se habeat ut ne
mo dubitz quin mona
chus sit

Deinde cum post com
pletorium adlectũ
suum uenit · singulis di
ebus in silencio capitin
sibi teneat · et conuoca
tis fratribz cogitationib
sus · ponat cum eis rõ

nem · diligenter cogitans
quid mihi dic cogitando
ne · locutione et opere
delinquerit · publice vel p̄
vatim · et p̄ singulas noc
tes lacrimis suis · lectum
suum lauans · Hoc est
singulis peccatis conscie
ntiam suam lacrimis
cum dolore purificans ·
diligenter de singulis com
putet in cordis suo deoaul
tis secreto fratris confes
sionem ·

Ut autem pura sit
confessio tua deb̄z
habere · scilicet ut sit vo
luntaria · nuda z mūda
Voluntaria p̄pria delibe
rione et proposito · Nu
da ut prout gessit pcm̄
suum confiteatur · Mun
da ne pcm̄ suum predi
cet ut sodoma · Et pura
et simplici in confessione
se admiset · Incaplo vero

delinquens que publice offen
dit · manifeste revelet ·
et tamquam assistens com
deo iudice · in conspectis se ve
habeat loquatur et respō
deat · Et proclamat · da
mor eius oleo caritatis
intus et exterius sit
pructus ·

Ne cuique munus
quodcumq; accipi
at · Nemini habeat
familiarem · Nonnullz
singulari tacetur z am
monitionis fugiat notā
Nichil loquatur vnde
multum eruditus mul
tum ne religiosus pos
sit haberi putari · Iom
terrogata si tū digna
sint responsione · simp
liciter et paucis respon
deat · Et vero de scriptu
ris si de moribz agitur
auctem parcet non ling
wam · Cum loquitur

non studeat eloquencie·
sed sermo eius rusticanus
sit·potius quam verba
nus·

In omnibus agendis
suis non studeat mo
natus curialis haberi·
salua honestate et modes
tia·fugiat omnes homi
nes in potestate positos
et maxime seruos·

Secretur communia
communes labores et ce
teras obseruancias in
quibus non sit ut effra
in uitula docta diligere
tractam·idest·abhinul
modi non consuetudine
sed deuocacione tractatur
·ut in omnibus sit singu
laris puritas et deuoco
non communis·Ne pre
ferat communibus pua
tas oracones que monastes
sione ibi ul' alibi impe
runtur·

Primo loco habeat stu
dium·et diligenter ad
hibere procuret·ne sibi
blandiatur deprauatis
oracionibus suis·que secu
lo loco habende sint·si in
primis et negligens de
studiosus fuit·Fugit
familiaritas inuiditur
hominum quinimagis fe
minarum·Hic faciet
communis cum ceteris·in
tus autem omnia diffilia
non minia grauitate
contracta nec leuitate
dissoluta·sed bona qua
dam medio citate ser
uata·ut de quodam sco
di facem eius non fusca
uit mori·nec leuigauit
rusus·

Fiat etiam aliquan
do prudentis animi
et thesaurum suum celli
ate conseruantis more
moyse·commutare uelare

faciem et quodam risu·
qui tamen modestus sit
interiorem gliam et mē
tis gaudium abscondit
Confundida est dies m
staus dica preterite·ut
exerat collacione mon
achis profectum suum
deprehendat ul' defectū
Cum se tedio ul' langu
ore animi affici senserit
componat se super petrā
in qua lauant mortu·
et tundit apud se quo
modo ibi tractant sepe
liendi·qualiter nunc in
faciem mic mitga ulcera
sunt quomō mutet ca
put quomō cadant
brachia·rigeant crura
ubi iaceant quomō
cruor fluantur quomō
induantur quomō de
ferantur humando
quomō cōponantur
in tumulum·quomō

putrefiere contrystantur
Sit monachus quasi
melancholicus sine pre
sine mre sine genealo
gia·nec uox sibi prem
sup terram mmo sit se
estimet quasi solus ipse
et deus sit et si rigores
exteriores eius infirmi
tas aliquando relaxa
re·abstinentia tamen ri
gore et exercitio sese in
uictus animus non re
laxet amen· Dicta uirgo
hildegardis aquibusdam
monachis rogata e ut a
liqua eis de regula sancti
dicti restituerent quibus
hec respsit·

t ego pau
perula fe
minea
forma·t
humano
magistro in docta·ad
uerum lumen·t ad me

monachum beti benedicti se
cundum petitionem vestram
prosperet · quatenus ea
que in doctrina regule pri
us intellectu hominum
difficiliora · et obscuriora
sunt multi gratias dei ma
nifestarentur · Et audi
ui uocem auctoris hunc
multi dicentem · Lucidis
sima doma et mystica spi
ritualia spiritus sancti ibi be
nedicto operatus est ·
Ita quod mens prius i
amore dei ardebat · et quod
mutuatibus ut aurora
rutilabat · nec suasione
dyabolice artis in operibus
suis pecerat · Ipse enim gratia
spiritus sancti · hoc modo perfuso
erat · quod in nullo ope
suo · ueluti impulsu mo
menti · et ictus oculi ·
uirtute spiritus sancti cave
bat sonus quoque clausus
erat · ipsum misericorde

dei doctrina sua · doctrinam
suam effudit · cum acu
tum clauum doctrine · nec
minus in altum · nec ni
mis in profundum · sed
in medio uie fixit · ita quod
omnis quisque siue fortis ·
siue infirmus · siue infir
mus sit · extra sedem pos
sibilitatem suam uiuere
opetere potest · Rota aut
hoc animens potestas
dei est · qua deus in anti
quis sanctis usque ad moysen ·
qui populo dei legem
dedit operatus est · et qua
etiam in aliis sanctissimis
viris operabatur · quorum
clauus laborum intam
altum altitudinem in fix
us · quod communis po
pulus illum capere non
ualebat · Beatus quip
pe · Benedictus doctrinam
suam in timore dei in
tissime hausit · et ipsa

te precepta dei docuit. ac
mirabilitate morum sancti
tas regule constituit et m
castitate omnibus pom
pis. et delicias terrenas seli
pcipimus fuit. Et qui
pe mirabiliore ac mirifica
te. et caritate et castita
te doctrina suam scripsit.
ideo michil eidem doctrine
addendum vel auferendum
dum est. qz et michil deest
qui in spiri sco fra et com
pleta est. et quia filius
obedientie erat. Ausculta
o fili precepta pris tui
ducebat. ac etiam idem
sancte predicatie mirabili
plenus erat quicum ad
modum moyses vir
mitissimus sup omnis
homines qui morabā
tur in terra.

Quod autem ut plus
pe iste dicat. mo
nachi quid aliud diuer

sitate morum se disper
gunt considerantibus
aptum est unde pris
secundum opum sue
merces dnabit. Nam
ante tempora bti pris.
Bndicti nulla cta regu
la monachi confirmati
diuisa multitudine
instabilitate hac et illac
uersabantur. sed ma
gistro. et cta locacione
carentes. Qua propt
uicia pe instabilita
tis ac morum illorum
describens. ut uita eo
a fidelibus monachis
deuitetur mouet.

De tantitate.

Sed doctrina eius
sucre sequentibus
ppt tantitatis gratiat
tatem. seu in maioribz
necessitatibz agenda
sunt minuendum. zuo si
gillatim loquendo. da

ta licencia et modice ac
breuiter conferant que
oportet et deinde signo
facto omnes in silencio
sedeant consuetum more
silcant. qui uero uindicatis
licentiam hanc statuta
hora inequaliter dic uo
presumat sed cum po
testate sua quemadmo
dum oportuit habebat
Nam licentiam hanc
loquendi non dabat.
ni aliqua iusta necessita
te sed aliqua pia utilita
te compulsus. Attamen
quia fere in humanum est
hominem in taciturnitate ce
semp. et non loqui. idem
pater in potestate et discre
tione abbatis dimittit
quemadmodum alia p
lurima et concedat. ut
discipulis suis. horam
competentem prouideat.
qua uti her que honesta

et necessaria sunt admoni
cem loquantur. et ne in
discreto silencio credio affi
cant. qui post hunus ad
mucem loquendi permissi
onem. conuenientius et
seni ad maturitatem sile
ci admoneri et coerceri
poterunt De ciglis

Quod autem diuit hye
mis tempore. i. a kal
endis nouembris usque
in paschia iuxta consue
tudinem maiorum. ad tri
no hora noctis surgen
dum est. ut modice am
plius dimedia nocte
pulsentur. et iam digesti
surgant. Hoc uero est.
quia qui tamen per ho
rarum noctis in hye
me uigilat. seu qui ter
tiam partem horarum noc
tis et diei dormit. nec
prolixus vigiliis nec
prolixa dormitione in

cerebro aut in aliquo cor-
pe debilitatur. qui homo
qui aut supra modum
vigilat aut qui supra
modum dormit debilita
tem sensus et corpus in
currit. Sicut dormiendo.
a vigiliis digesti simpat
quia cibus comestus. et
potus assumptus per tam
moros has horas. iam in
aliud se vertens. oportet
ut homo simpat qui et
vigilet iste sanitatem
homi in fiunt aut ille iste
somnio se exercuisit. et
aut se purgauit qui
si homo supra modum
dormierit. febres fanle
maurit. atque putrione
calorem. commodaonem
carnis sic sepius seruiet.
sed ut ab hys se defen-
dat. et ut deo fideliter
seruiat. et oratione pu
pas bono animo adim-

pleat. Et subsequit.

De cantallis.

Quod uero testat
post vigilias noc
tis. aliquibus qui psalmos
vel hymnum aliquid in di
gent meditacioni inser
uiant. mouens. aut ne
sopor aut oppositam
postea dedit sint sed
caute vtilitate animae hō
hy emali intiallo. ita
disposito. secundum quod
tempus tunc puncti.
usque dum laus matuti
nalis illucescente iam
die mapiatur. Hic post
vigilias noctis. i. psal
mis nocturnis finitis
interuallum habet. pue
ditacione orandi. aut
hymnum designauit. Sed
nox de estiali intiallo
dicit. De cantallo.

A pascha aut usque
ad supradictas ka

lendas nouembris · sic
tempetur hora uigiliae
agenda · ut puerissimo i
terstallo · quo fratres ad
necessaria naturae exeat
custodito mox matutinu
qui in primente luce age
di sunt · subsequantur
Iubys utraq; ubis non
dum est · quod tam in
estate · qs in hyeme mi
bus lcoualz et cna cum
una diat · fies nec post
nocturnos · nec post ma
tutinos ad lectos adpa
landum redeant · sed
ita post mediam noctem
nocturnas uiroq; cepe
tempabunt · qd laudes
iam semiantes · illucesc
entem diem uiderent
Et pro hoc recte dispo
sito tempe minuto no
ymnabant · sed gaude
bantur · quia z amplio
quam media pausa

onerfacta · et deinde ex
cussa · homo postea uigi
lans · in uiribz suis pro
lyis vigilys non debili
tatur ut predictu est
Et
Quod autem postea dic
quibus dictis · dicto
ubi uindicat abbatis · dni
cam oonem ibi premitti
non demonstrat · sicut
nec ullic · ubi de primo noc
tuo dnica dici · hoc modo
scribit · modulatis ut
supra diximus psalmis
et ubi · residentibus omni
bus disposite · et ordinate
in subsellys legantur i
codice ut supra diximus
quatuor lcones nec etia
ubi de secdo et tcio nocturno
loquit · qe simuo tcio noc
turno diat · Dicto autem u
si et uindicante abbate
legant · alie quatuor
lcones dnice oonis uul
lam memoriam illic fac

tus · ne corrupta esse iu
dicatur · ¶ Ad hunc sex
psalmus sedi noctur · p
nam die diat · Post lec
apli sequitur · extra de re
citanda · et post hoc pro
pris tribus lectionibus vi
delicet testamento memo
riter recitata · videl · seq ·
legatur et iterum denuo
lectio vna apli memoriter
recitata · videl · seq · vnius
ondrus · qd' aut fies lecti
bus · et meditatione in
seruant ea que in diui
na scptura necessaria
sunt memorie sic conue
dent · ita aut oportunum
tempus instituit · et aut
necessitas se in inserseit ·
absq; materiali scpto illa
immediuum proferant
quemadmodum et pdic
tas lectiones extra de et me
moriter · idest sine libro ·
qm breues sunt recita

bunt · ne in breuitate
eorum impedimentum sus
tineant · si autem codice
ad legendum · aut lumi
ad videndum impromptu
non habuerint · ¶ Ed qd'
in diuersis horis diuersi
opis dehys recitet · hi ideo
est · quia in arbitrio ipsoe
diuisit · qd' aut extra
de et memoriter aut in
codice aut claritate de
cappla · et predictas lectes
proferant · qm minus
impedimentum propter
lucente diem · tunc sus
tinebunt · ¶ Iudicis die
bus autem et in alys
sollempnitatibz post
nocturnos euangelium legi
prempicus intelligi wlt
quod omni tempe · videl
licet · tam in nocte qm
in die minimum dei audiri
et complere · ac pillud
deo seruiri debz et ut

enim audito euangelio
monachi alius euangelium
recordatur. Ecce nos re
liquimus omnia & se
cuti te. Ac enim hi intendo
ut siquis per sacerdotii
cantatem se prae omnipo
tente impedimentis
alienis. Eo die missam
habere vel missae inter
esse non potest. Legi et
auditum euangelium
sibi sufficiat. Et qui euan
gelio lecto diuit. Data
benedictione. Si non
sit cuiusdiuaria oratione
apiant matutinos.
hic intuallum adue
ditationem orationum
scilicet omnium haberi
non oportet uel nihil
dicens fiet finitis ma
tutinis ad quiescendum
adlectos redire prohibe
tur. Et si tempus pmi
scerit. ita ut si matutinis sur
rexerunt. Quia impletis
ieiunii noctium et diurnis
seruitiis fatigati sunt
in arbitrium eorum ut
adlectos redeant. Silen
ter ponit. Que cum
fieri iussit ea apte in
diuit et que fieri exhor
tatur. illa apte manifestat.
Hec autem dequi
bus tale modo iniuncto
arbitrio & obseruatione ab
bis et fratribus diuinitus
ynde et insinuc nocturno
rum diurnalium diui
ni officii horae. Post
ea uel dominicam oratione
dicendam manifestat.
Ubi dicit certis uero age
dis ultima pars eius
orationis non dicatur.
Ubi abominabiliter respon
detur. Et libera nos a
malo. dic. et sic finitur
uigilie noctine et uiui
completum est. et uiuum

missae sunt nulla collec
ta designata · quatenus
fastidium orantibus tol
latur · et ne premissa
oratio dominica in neglectum
ducatur quam oratione dom
ca orationem precationes
minuent quam diur
num officium finiret
Sed denuo minime con
pletorij subiuncta lyci
et benedicta · Et missae
fiant illa indicat · le
nedicta quae eo tempo
huc usque inusitata fuerit
et quod dicat semper nos
res simus · quod ita pro
phia · seruite domino in timo
re · et iterum psallite sapien
ter · in hoc intelligi volu
mus dum seruitium abre
uiatur · ut in gaudio et
sine tedio studiose illud
denuo psalmatur · quia bre
ue esse satis quidem
ubi distincto longa est

ad spm · ad psallendum ob
pariter sustineatur · ubi
uero breuis est ad spm
sustinendo procedatur
Hartulatates enim in
dumo officio coram
deo quasi pro uiciolo ha
bentur qui dignum
est · ut coram rege stans
uti benedicto faciente pe
sum honeste allaquat
Postea autem subiicit
Incolumitatem eis omnipo
tentem oratione qui ad
singulas canonicas
horas orationem dici ad
monebat quia cum in
sequentibus noluerat
quod hospiti panis
oblatum non prius
offeratur · nisi orationes
premissa mulcetur ut
eum omnipotens deus
salutandus est · oratio p
mittenda est et breuis
ne forte psalmodia pol

ca insistentes · minus
qui psalmodie intendat
aut perpaucissimi et pro
lixam obaudientiam fatigati
fuerint · Quod autem
monachi lectisternia pro
modo conversationis secun
dum dispensationem ab
bis sui accipiant · Hoc
manifestat · cum de vestimen
tis suis loquitur,
ubi dicit · Stramenta
aut lectorum sufficiat
matta · sagum · et lena et
capitale · Vestimenta
autem sed simplicia · et sola
uestes que proxima ad
cutem hominis est · ne nu
di dormiant · que lanea
sint et non duplicia uestes
induti quia hoc pati n
possent · cincti cingulis
aut funibus · ne uestes
quas induti dormiunt ab
eis deffluat · et ne ita indu
ti appareant et exeant dicit

Si quis fr contumax
aut inobediens aut sup
bus et · et mox subiungit
si intelligit qualis sit
pena · excommunicatio
ut subiacere · non illa ut
ne sacerdotes · sub sola
prolata fr excommunica
tione · qua ubis tantum
simplicibus accusatis
fratrum · seu in refectorio
seu in diuina officio · in
choro · seu dormitorio ·
seu hys similibus separat
quam pena hec intelligen
tibus grauior est ruborem
confusionis inflit quam
vindicta corporalis disci
plina inferenda sit ut
subditur · Sin autem hyp
bus est · vindicte corpo
ri subdatur id est aut
uerberibus aut alis
corporalibus castigationi
bus castigetur · qe hut
iba · fr dari morsus car

in aliquibus culpis lace
ter excesserit · vel si pecu
aliquid occulte commisit,
tum abbati aut spiritalibus
senioribus patefaciat
angulum pcm conscie do·
et sic indulgenciam conse
quatur · Et subinfert
hoc pnm tm quod vnus
quisq; offert abbati suo
suggerat et anu eius
fiat vel ex admonc et vo
luntate · nullus itaq;
suum regularem z commu
nem alium z potum i
conuentualium suorum
sibi ~~sunt~~ · regulariter z
communiter adpositum
deuitare debet exceptis
i · abbis sui pnissione
cum fratris communibz
oationibus aut operibus
insistunt · nppe uolun
tate sua abbis declina
uit · vel aspiritali patre
suo sibi pnissum fuit

sed dequolibz regulari
et communi cibo et potu
in conuiuium suum suoz
sibi regulariter communiter
apposito corpi suo pte
subtrahere licere poterit
ita tamen · ne inde clamo·
rum oris exerugat · sic
communem consuetu
dinem monasterij regu
lariter et humiliter sine
querimonia ubiq; se
quendo · Postea sic deseri
bit · Non presumat fo
ris manducare etiam
si communio aquis vgetur
nisi forte ab abbate suo
sibi preceptatur · quod
si aliter fecerit excom
municetur · non excom
municatione · qua si
sacramento ab ecclia
homo rebellis separat
sed excommunicatione
qua contumax et in
obediens fr a communi

one et sanctate · ut et
supra dictum est usq;
ad satisfactionem sequat
et dicat · Expleto opere di
omnes cum summo silen
cio exeant · et agatur
reuerencia deo · ut reuc
rent exeuntes monachi ·
ac ut reuerencia in alijs
operibus suis habeant ·
quasi in seruicio dei sint
nec ullam lasciuiam ·
nec ullum excessum ami
piant · Deinde inseritur
Et ego nuncciatus
fuit hospes admiratur
apore uel affabilis cum
omni officio caritatis
et primitus orent pari
ter omnes quicuq; sunt
ad cellam ad adorandum
dum deducantur ita qd
fiés dni orent · ne cum
eisdem hospitibus ordi
nem suum mutuent ·
illi autem ut conuersan

dum istos uidentes me
liores fiant et item inci
nato capite · uel prostra
to omni corpore interra ·
xpus meis adoretur ·
qui et suscipitur · seu ad
discedunt qui eos nunc
suscipiunt · seu cum dis
cedunt · qui eos nunc pro
sequendo omnes benedi
cent · aut coram eis ob
reuerentiam xpi se in
clinabunt aut coram eis
uentam petunt · quasi
xpus pris sit · atq;
subinferit · et post hec
omnis exhibeat humani
tas · quod est tam in
effabile et sociale seruo
dum adeo collocandis
quam in omni necessa
ria corporale necessitate ·
Et item abbis aquam
in manibus hospitib;
det · propt humilitatis
officium · et pedes hospitib;

omnibus tam abbis q̃
congregacio lauet·⁊ et
illi quivis abbis idem
opus ministrat·⁊ Nam
bonis pr̃·benedictus·cũ
hospites quos suscipiat
commestim essent·aq̃
manibus cor̃ porrexit
et tam amicisa sunx
isset·Pedes cor̃ lauit·
et hoc propter exemplũ
filij dei quod in cena dis
cipulis suis exhibuerat
fecit·exceptis mulieribꝫ
quoꝫ pedes non tetigit·
⁊ contemptũ mundi·
et in habitu suo·et ĩsta
conuersacione sua·eis
ostendebat·Illo etenim
tempore monachi·tunicas
tam sup uenientium ex
tunc cor̃ non dum sera
ebant·⁊ qui eos adhi
bant·cpm et nõ aliud
ibi querebant·quem
crant in sõs opibus

ibi mucinebant Et idẽ
sic procedit·Vestimen
ta fratribus secundum lo
cor̃ qualitatẽ ubi hitãt
ul' aeris temperiem deui
ubi oũdit fratribus uel
tunicata dari sedm q̃
pati possũt·et ut ea ã
absq̃ murmuracione
sint·⁊ Nam ubi regio tã
te frigiditatis est q̃ ho
mines a calidis indumẽ
tis in necessitate se ab
stinere non ualeant·
qui sup fluitate illoꝫ
intrabunt tam ag numa
lana pelliq; quam ag
nuũ filum tunicae pro
indumento monachoꝫ
supra uidra placarat·

Porro Deuestimẽtis
subsequit·⁊ Nos
tamen mediocribus lo
cis sufficere arbitrantur
monachis singulos
tunicas et tunicam

cucullatum videlicet cum
planum et adtalaum descē
dentem·manicas brevi
bus·et manū modice
precedentibus duobus
quoq; genibus inuto
q; latere·sub ascellam
dorsum prosilientibus
cum capitium desup ad
herat·quod singulare
signum monachi est
significans·nec hac et
illac ad sedem prospicat
cum illud sup caput su
um ht·tunicam ueno
laucam·et aliquantu
lum largiorem cucullā
constricto·z arta cu
m aliquantulū largi
orem·et ad pedes ten
dentem brachialis·nec
multum amplis·nec
multum constrictis ad
manus tendentibus,
vno autem genere in
utroq; late sub ascella

dorsum descendere·que
tunica desup capitio ca
rebit·et denuo ablis ad
denudatur pectu·dicit
ut non sint·uelut
quoridam laicorum
z ad talum descendentia
qui sentoralibus in cella
sua non utebantur·qua
propter subiunxit·ſ
monalia hy·qui iniqui
dirigunter denestuatio
ampliant·qui reliqui
tes ibidem lota restitu
ant·ubi intelligi pt·
quod monachi submo
nastio eiusdem pris
degentes non nisi de
cella exeuntes·femo
ralibus utebantur·
Nam quia multitudo
hominū·z propter signū
puerilis simplicitatis
ac humilitatis dum in
cella sua resident disci
pulis suis femoralia

non concessit. ¶ Ed ex
cuntibus suis in equis
suis pedes propter ex
cu plum castitatis
z propter iuriscen
honestatem et reuiscera
aut hominum eis ipse
indulsit. ¶ Ed nunc tem
pore isto qui mores hominum
ita oiuiuit. eo non dis
pliceat si monachi pter
blasphemiam incest.
quam in iuuidiate car
nis degustare poterit.
seniioribus iteantur
ne nudi carne. carne
actingentes. carnalium
pcorum reuuiscantur.
et iuit. ¶ Transeuta aut
lectore sufficiant matta
sagii. uidelz. aut de grossi
simo. aut de camapo
factum. et fere in mo
dum sacci formatum.
ac quodam genere stra
mentorum repletum. z sic

sup mactam positum.
quod monachi prolectis
terno hdant. z lena. c. ex
lena. quam indic sup
lectum propter honesta
tem expandebant z qua
in nocte cum uellint se
tegebant. statimq; dicat
¶ Dentur ab abbe oia.
que sunt necessaria. si
subministrent. zona. i. qua
sup tunicam cingebat.
ne illa defluceret. qui
abscis seniioribus do
mebant z inutile qd
ad aliquid erat. a quo cal
lye ligate dependebant
et mox subsequit. a sa
pula uelud sudarium
exlino formata. qua
sudorem a se proflucen
tem. dum more labo
rabant abstigebant.
postea autem dicit. Et
cum oblacione ipsam
petacoueut z manu

pueri in uoluant · et
palla altaris · ubi inclu
dum est · quod petitio
petentium pueri protes
timonio et confirmacio
ne litteras concedabat
aut illum deo offere
bant quem ad modum
et illius qui stabilitate
et conuersionem · ac obe
dientiam suam coram
deo et sanctis eius in conse
cracione sua promisit ·
ut supra ostenditur · Et
deinde si quis de ordine
sacerdotum in monasterio
se suscipi deberet · non
quidem actus et consen
tatur · quia sacerdos in
telligendus est ille · qui
aut preponitur aut
archipbiratus · aut par
rochie · qui propter eccle
sie curam prelatorum
suum uix ad superiorem
uenire potest · nõ

autem episcopus quia
iudicens est · quod pu
ceps animarum ppl' qui
et magr' abbis existit · ab
bi subiacere · et si hic con
iti uoluit · solus inpe
nitencia sit absq; sub
iecione magistri · de
inde subiaceret · Et si so
te ordinacionis ul' alt
anius rei ca fuit in mo
nasterio · idem aut si in obe
dientiis et officiis in
tior · seu in negociis ex
tior · aliqua ibi pcuri
ta tractanda sunt sunt
illum locum attendat
qui ingressus in monasti
um · uidelicet · loci · et pro
positum conuersacionis
humilitatis et obedientiis
que bonum et altum gra
dum s' acquirit · in que
locum id que uentis
est · preceptis in corde
suo teneat · cum in mo

uastio monachile habi
tum suscepit · qui con
temptum mundi de
monstrat · non illum
qui prouuidencia sacer
dotij professus est · si
non adtendat · quod
prius loco doctoris habu-
uidelicet quod prius doc
tor · et magr in populo
seu in clero fuit · nec cogi
tet · aut estimet se prui
dencioren et doctiorem
seu in loquendo prompt
iorem · aut canonicis
alijs fratribus suis in
claustris nutritis esse
nunc ipse in schola conuersa
tus secularibus adhe
sit · et eis omnimodis
petentibus · et magis
pro uoluntaria conuersa
tione · quia se disciplinae
regule sponte · et proue
uencia sacerdotij sui
tanti tantum exemplum
sanctitatis dabit obedi
entiorem et subiectiorem
monachis causis se esse
ostendat · Et idem pati
endo dicat · Si uero pos
tea uoluit stabilitatem
suam firmare · non re
putatur talis uoluntas
et denuo non solum si
penitet susceptatae con
gregationis conandus
uerum etiam suadeat
ut stet · exemplo eius
alij erudiantur · quia
in omni loco · unus dno
seruit · unus regi milita
tur · Iterque quod prius pri
ore supra dixit susci
piendus nouicius in
oratorio coram omnibus
promittat de stabilitate
sua et quod mox intulit
de qua promissione sua
faciat petitionem ad nom
sanctorum quorum reliquie ibi
sunt · et quod hic dicit ·

habitum monachi sus
cepit · quam propter se
ipsum · ac obedientiam
omnibus sine simu
latione estimabit · seo
etiam attendet · quod
propter hoc quod se ad
officio altaris subie
at · humilem ac mitem
atq; ultimum se deinceps
nestimabione sua com
putabit · et subministrat
Subiamq; autem sibi
obviant fres · minor a
priore benedictionem petat
et in salutatione qa
seniori suo · se subiectum
esse · monstrabit humilitate
demonstrabit · Deinde de
at · Et semp ad oronem
ultimam o pis dei com
memoratio omni conseni
ant fiat · sic oro ulti
ma o pis dei · omnipo
dnica intelligitur · qm
supp dixit · pcandem oro

gonem diuinum opus
sit quem admodum
ipi ondit · uidelz · letania ·
et oro dnica · et fiat mis
se · quia discipuli huius
bm pris · ami in eadem
orone dicent · et libera
nos amalo · de absen
tibus addiciunt · et fa
mulos tuos · fres nostros
absentes · Iniqua mihi or
commemoratione absen
tium facientes · Cum
aut redissent in eadem
dnica orone prioribus re
bus dicebant · et liberanos
amalo et famulos tuos
fres nros deinde reuten
tes ameu · Collectas ei
oronum plenarie in illo
tempe non dicu hebat
et id diuinum seruicium · p
dnicam oronem septus
finiebat · Postea autem
dicat · Infantibus uero ul
q; ad pcium deinum an

mum etatis · disciplinę di
ligencia sit et custodia
adhibeatur abomnibus
et hoc id dicit qui ait puer
uisia quidem annum
tener in corpe est · tener
etiam est et animo atq;
mutum timorem hi · et ad
quem bona flecti pt u
se auori gentibus resistere
protuc audz · cum ad qu
decimum annum pueruit · ita
in iuuentute floreat · ue
lut arbor que flores pro
ducat · et medulla · ac sag
wis in eo confortatur ·
unde etiam uires animi
eius exsingunt · ita qd
pueriles correpciones
suscipe et pati · ut pius
fenetrit dedignatur · ad
ultimum uero deus et
pater omnia hec sic af
firmat · facientibus hi
regna patebunt etia
qui omnia que in hac

regula descripta sunt · n
minus remissa · nec minus
destructa sunt · et ad decrim
et non adsimstrant re
spicunt · Qua propter
eam conseruantem · ad
celestia mox pducunt ·
Igit ego principalis femi
nea forma hec iba de
sapienciam audiut · que
me obscura uerbor regu
le supradicti pris · Ed
uedicti docuit · quatenus
illa apte pferre · unde
mansueti · mites · et timo
rati · hec audiant · et ea
pro corde intelligant
ac humili deuocione
suscipiant · Hec iba
scī pris bnōīcī repta sūt
in fine regule quam ipse
pprijs manibus scipsit
et scō mauro eam cum
ad gallias mitteret tra
didit que scās hugo ue
nerabil abbās cluniac du

manis cū aliquā mōsti
nuōis ī ea de regla q ibi p
religiosis fuat ī vesti ro
gauit sibi tū sumptis et iust
ca de scba supadd ordo qlē ī mi
nistris religō. ac sbi cōmū. et
d. mt. opte idip. cot. repe.

Nunc
cum noc
turnis
horis ad
opus di
uinum de
lectosin
rexit fi
Primo
sibi signum sce cruis
imprimat pmuocacone
sce trinitatis. Deinde di
cat uersum. Dne labia
mea. Inde ps. Deus in ad
iutorium meum intend. cum
gloria p. Tunc prouideat
sibi corpore necessitatem
naturę et sic ad oratorium
festinet psallendo

hymnum psalmū. Ad te dne
leuauī animā meam. et
cum sūma reuerencia et
mirabili cautela ne alius
orantibus impediatur
aut alios orantes pe
impediat et tunc prostra
tus in loco congruo effū
dat preces inconspectu
domini magis corde q
ore. ita ut illius uox
audiatur sit deo quam
sibi. Tunc gras conferat
deo ita dicendo. Gras t
ago omīps pr qui me
dignatus es hac nocte
te amī corde deprecor
dementiam tuam ut me
seruos domine ut con
cedas michi dicere ueni
tuum ita paēte ī tuo
seruicio cum humilitā
te et discretione qua ale
tibi complacerat seruire
mā. Tunc omnes sint
pan statutes in loco suo

michore porducunt. Est
autem nonnullorum signum
cessauit autem summa hu
militate et honestate re
ferunt laudes deo in con
spectu angelorum. Et si alt
iu sicquicus tussis aut
flegma in pectore aduenie
rit aut denarius exerc
cat. Post dormitum proin
at aut uerba latris. Ca
ueat autem amore ut
infirmis mentibus non
uertatur in nauseam.
et semp quod proiatur
per conuersacionem ut dñ
ad orationem auriantur
fres uestimenta corū
non sordidentur. Et in
fin ecclie aut in omni
conuentu seu in porti
tu hoc obseruandum
est. Est qd sputur pe
dibus calcatur. Post
uero nocturnum ipso i
terualla summū silen
tium fiat tam in ecc
quam in actu ul' mens
sa seu sorto alicuius
rei ut liceat unicuiq;
absq; alcius inquietu
dine peccata sua cum
gemitu et suspiro et
lacrimis domino con
fitere et ueniam ul' re
missionem propīs
deum flendo postula
re. Cum uero michora
te hora diei signum
insonuit omnes festinā
ter oriantur cum hy
laritate cordis quam
deum clementem ac
misericordem sibi pla
cabilem suis matuti
nis laudibus prompt
a mente uocibus mo
dulatis. nec minus pm
ducte uel multū corrip
te ai summa gratuita
tate et honestate psol
uere. Expleta autem

matutina laude precipu
um fiat silentium mora
do vel legendo. Intim con
uenientes ad primam. dñi
completur pmi officiū
ante psalmum quinqua
gesimum donec confes
siones suas uicissim sup
plici corde certatim pse
orantes hoc expleto ue
niant ad capitulum isa.
faiae adorentē salutēt
inuicem et cetis fratribus
se prudenter humilient.
Simulq; facient. Con
uenientes. Post hanc
uero recitata nouma
sōe quoe festa cursi
uus dies exceperit sur
gentes priter dicant
uersum. Precipsa et c.
Quem sequit ord a
por. Deus in adiutorium m. itē.
tribus uicibus por e m
apienter cetis respondē

tibus et sic unguentib;
glia pri. Flectentibus
genua orent dicat por.
Et ne nos respondentib;
cetis. Sed libera z. Hur
gentes item dicant glia
pri sicut. Post hanc
sequitur ord a por.
Dignē et sanctificare z c.
Dicatur a por. Domi
tor nostri m nosce
dñi. Respondentes at
alt Qui sent et tiam
Post her qui culpabi
lis est ueniam postul;
et sōm modum culpe
iudicium recipat et
tam in capitulo quam
in quoli conuentu vel
loco qui ueniam posti
lat sint ante dñm ab
bem vel prepositum
aut decanum aut qua
liumq; ceteriorib;
cum ille senior dixerit
que est ca fr ille qui

ueniam postulat pro
omnium respon
deat mea culpa dñe.
Hinc et aliud quod ad
qua dixit iudicetur
secundo culpabilis. Pos
tea dicatur adoro ab
be vel actis quibus
obedientia iniuncta
est quantum necessarium
fuit et utile in omnium
necessitate quisque vo
fr ueniam postulat
pro culpa quantum se
se plus humiliat et se
culpabilem esse con
iudicat ac apo re
lem iudicetur ueniam
se cum. ut omnes uno
uesti gerendas vel cogi
tationes linguae uel
opis impuni uita pue
nam confessionem et
humilitatem semp iudi
cemur. ut non post mo
tem nos nos esse fa

at. Surgentes atq; ad
opa euntes simul omnes
stantes ducant tribus
utibus prore tri ma
pieuie uersum. Deus
in adiutorium subuni
gantes et glia pri. Flec
tentes et genua pt oro
nem ducant dicat p
or. Adiutorium nostrum
Responendatq; actis.
Qui fecit. ꝛc. Tunc ua
dant omnes simul
aut separati sibimetipsi
custodientes silentium
et dicantent psalmos
aut pri aut vnu aut
singuli iuxta quod
conuenient est nichil a
liud loquentes. nisi fo
re de ipsa arte necesse
fuit dicere aliqd cauere
Cum ad opus diuinum
horis canonicis audi
tum fuit signum fiant
continuet regula velut

quat statim quitq; in
manibus est · sic cū ut
non petat · Tunc conue
nerunt simul adinuicem
cum oratory aut certe
sant separatim fuerant
ad obediencia dicant
uersum · Beneditus
es domine deus · scrib
uabus porc cū magnifi
te subiungentes gloria
pri et flectentes genua
orent · oratione autem ex
pleta surgentes dicat
por · misereat nri opc
deus · Respondeant om
nes · Amen · Alkalendas oc
tob usq; in pascha ho
ra noua nihil hoc faciant
De pascha autē usq;
ad kalendas octobris
hora tertia et hora no
na omni tempe ī tertia
summum silencium fiat ·
excepto hore quod ad
aures dei pertinet · nullus

exibus pure non nuc
presumat appellare
sed in sicut regula doc
cet seniores iuniores suos
fres uocent iuniores se
niores suos non nos vo
cent qd est pīue mien
ac · Abbas uero domus
et pr uocetur · Iurame
tum autem aliud nul
proferat · n̄ certe michi
quod in eu ñ glo legim
mulieri samaritane do
minum affirmasse aut
plane quod sepe scm
augustinū legimus
testificatum fuisse aut
certe sane quod aliud
est monachorū consue
tudo iuramenti superflu
est et amputari debet
Hi fr̄ incipiatur apel
are pro qualibet re
vel aquolibet alio senio
re suo aut certe iuniore
suo reprehenditur pro

alia qualiter se statum
cum summa uelocitate
in faciem cadens uenia
postulet quia hec humili
tas deo exhibetur non
hominum · et si in corde su
it ato indulgentiam
meretur oportet ad
ante omnia ut obedien
tes s' inuicem sint fres
et ipsa obedientia si ner
to corde ostenditur deo
offertur · ipsa est enim
qui dicat adiuta · Cio
us enim exaudiuntur una
deo oratoria obedien
tis quam decem milia
contempnentis · Cum
uero sibi obuiant fres
iunior dicat prior in
clinato capite benedicite
Si iunior sedet tamen
ante senior surgat
si senior uolunt sede
iunior tamen si iussus
non sederit iuxta regu
lam suam · Si quo
uis aliquem exhibere
contra alium in iudicio
uel iram uel iniuriam aut
tristiciam in corde reti
nere statim corriptat
et emendet · et quatos
dies hoc confiteri ne
glexit tantos dies ab
stineat et si humilitate com
prehendit et iniuriam · Pos
tulauit · ante mia iudi
cetur · Cum dns prior
aut certe aliquis exse
mortibus alicui exhi
tibus aliquid ipsus fa
cere precepit suspicat
iunior cum summa
humilitate iubentis
impium · sic autem pro
mpta ad audiendum
ac si diuinitus dicat
hanc preces diuum ma
nus expedit · ad facie
dum opus et humilitate
capite dicat benedicite

anobis ctis horis et
constitutis operamanu
unt non negligant a
gere· quia uirtutis est
animae et corporis certis
itiu horis lectiones uacent
et si fieri pt in una da
ustro sedeant ut inuicem
se audientes confortent
et sub silencio legant
et ne alius ad alium
iungatur ñ necessitas dic
endi exposcit pnu tñ
sñ in quietione altius
fiat· Estuo tempore pro
prandiu paulisquisq;
adpiam lectionem pgat cum
summa cautela ne suc
alicuius perturbacione
aut legat aut dormiat
Nullus extraneus sui
aliquid dicat ac neu
quamlibet ac membrum
corpus se semper neu h
solummodo optz dice
pimus· mea culpa· omnia

que deus donat communia
nobis esse debent pcipu
ueu non quia extrema
singularitate procedit·
Providendum magno
pe est ut uisio abbis
de quantaqz re sollici
te impleat· quia hoc
eadem obedientia· si
recto corde ptiatur no
illi ministratur qui p
cipit se deo qui iubet et
si qd absit negligant
aut corde aut ope ato
uitor aduertam pos
tulandam reparat· Qui
in choro adpsallendum
statis consona uoce
concordi psallite et alli
mentant ilis qui p
ceris utilius possunt
ut adpmam silbam ul
sedam ceti conuenire
possint et semper inuen
ait ilsum pronuncient
alta uoce ad horam no

refectionis post expleci
onem officij exspectent
mecklia maiora tacito
psallentes. Cum aut
audierint gymbalum
ato et ordinate sine ulla
sarcepitu festinent locus
manibus in trono reser
torum salutantes an
cem iisis uiscibus ad
orientem et cū sedū
gymbalum sonuit ad
mensam congregati si
mul dicant iubilū z ora
tionem dominicam flectentes
genua. Data benedic
tione apore sedeant sin
gili ordine suo admē
sam cū omni silencio
Nullus presumat quicq
atque tibi ac potius au
dam ablem ul porem
Ipse tū nō tangat primū
cum accipiant pancem
dicat fr̄ tū suo benedic
te et ille respondeat ds

omnibus faciant depotu
cum primum uinum de
cetis uero pulmentis
que cibo minencam si
non est necesse decetō
benedictione petere. z
autem accipiant abū
dantē petat lector bēdicz
et incipiat legere et nul
lus audeat aliq̄ gustet
et sicut docet regula.
nullus uox ibi audi
atur ni solus legentis
nisi forte procedentem
aliq̄ exinde ut
uiter dicatur. Postea
autem quicq̄ pulmen
tarium excepta qua mi
nistratur qui ministrat
anonissimis incipiat
et usq̄z ad dum ablem
ul porem ministrando
pucinat. Cum sonetur
gymbalum tacite z di
cant. fies bēdicte eq̄
uoce et producte data

communiu benedictione
expectentur sicut diximus
ut abbas vel por bñdicat
et alium pius accipiant
postea singuli dicentes
bñdicate qui por bñdicat
et alium vel aliq' quod
q' non sedendo sed stando
bñdicat. Si autem aut
calicibus mixtum fuit
cellerarius faciat mo
dicum signum admoni
tum statim surgunt in
ventali admiscendum
et totos calices imple
ant po tu equa men
sura et stent ordinati
sicut am consili. Tunc
cellera rius sonet iterum
cimba lum tacite et di
cant fiat bñdicte
uoce producte
et da ta bñdictione
a por propinent fratres
num or qui dat cali
cem i manu sedentis

caput inclinet humile
et qui accipit humiliato
capite agat deo gratias
et qui dat et qui accip
ut que humile caput in
clinet cum uero exple
uerit opus miscendi
inclinent se prospicien
tes ad aquam et uertat
ad dnum abbatem vel pri
orem inclinantes se
inferiorem ad omnes
sicque uadant ad men
sas suas. Pomum autem
vel quelibet nascentia
terre que cuida comme
denda sunt. sed hor. pri
dy sunt hora terte eq
liter cum alio cibo in
mensa antequam fratres sed
ant a cellerario pruni
que fratribus parantur et
statim post alium ci
bum illa admensam
subiunctim concedant.
expleto cibo statim fi

matur et lectio. Sur
gentes autem sacerdotes
ueteris minister chorus
exeat por ordinate
dexter ueto postio: no
uissime dns abbs ul'
por psallentes quinqua
gesimum psalmum
distincte et non festina
ter. Cum introierint pl
allentes inclinent se
usq; ad gtia pri ad gti
am ueto flectent genu
a. Post oronem dnica
et capitula singulas
uadant cum silencio
sedm quod tempus
congruit. Post uespe
ras hora competenti sed
signo omnes in unu
conueniant in capitu
lo uespertino et legat
septuagesimum quicumque
audientes quantum
hora permittit sicut pre
cepit regula. Finita

lectione singulant omnis
piter et dicat dns ab
bas ul' por. Adiutorium
nrm et c. Respondit
Qui f. c. Lecta autem si
lencio et cum uenien
da. Adcompletorium in
trent et dicent cum i
tentione mentis dent
confessiones suas alte
uam et incipiant com
pletorium. Expleto
toto officio summu
silencium custodiant
et ore et corde et fiant
orones secre
te et ue
catorum
cum geniti
tis et fleni et
suspi
rris ita ut alius
non audeat. Tunc
gras deo ita re
Gras abi ago
sce pr omps ds
me dignatus
hac die ptiam

sanctum custodire concede
nobis hanc noctem ut
ab corde et corpore sic per
cautissime qualiter manc
gratum tibi seruicium
exsoluere possimus et cum
magna cautela ambu
lent in cellis et in dormi
torio et dum aquam
sanctum uenit fr dum
se collocauit dicat pl
almum. Os meum et post gloriam dicat
usque pone domine custo
diam ori meo et sicut
mane surgens postul
sibi labia a domino aperi
sic requiescens roget
ponere custodiam ori
suo. Amen

mater
alberius
missam
cone di
uina ka
tsp. cellie
epc vnuisis abbibus
ordinis sci bnedi pratsp
cantare et dyoresim co
stantis et ordines idono
rum xpo. Cum fratres
mordanonus papa
Gregorius. sup statu
mo et frm ordinis fe
cit constitutiones. suf
ficientes ad salutem
animae nstae. eas no
bis observandas tra
dimus sub sigillo nro
precipientes in uirtute
sce obedientiae ut in ui
olabiliter observent
abeunt via regia in
cedentes tanquam rebel
les taliter punientur
quod pena eos erit

actis in exemplum.
Super quae observa
tione inquisitores et
curatores nichilominus
ordinamus assertum
et superiores abbates abbes
ut quater in anno pro
ut expedire viderint.
cum octo equitatur is
singulas carucas ab
batias: et de observa
tione predictarum con
stitutionum diligen
ter inquirant et nob
referant quae invenerint
corrigenda. seu neglec
ta. Est autem predictae
constitutionis tenor ta
lis. Imprimis ordinamus
quod omnes monachi
constituti infra obedi
entiam sedis regulant
bet benedicti. mox ut au
dierint signum relic
tis agendis omnibus
cum nichil sit divino

opi praeponendum
ad ecclesiam cum debi
ta maturitate festinet
et cum timore et reveren
tia dei in ecclesia serviat
et sedim regulam. pri
mum. medium. et
ultimum horas tenentes
et in puritate conscie
et animi devotione:
offerant deo sacrificio
rum laudis: fructum
labiorum suorum singulis
mensibus in monasteriis
fiat omnium fratrum confes
sio ad quam omnis et
singuli sine qualibet
excusatione accedant
Prohibeat autem abbas
ut in prima dominica men
sis corpus et sanguinis
domini nostri jesu
xpi: quod si aliqua de
causa de causa aliqs
duxerit abstinendum
causam et ul' port. seu

pet

penitencianis ab abbe
deputatis. non differat
intimare. ut eius iudi
cio ul' abstineat ul' ad
communionem accedat
Sigo: disciplinc serue
tur in capitulo silentia
um in ecclia in claustro
refectorio dormitorio
teneatur. pena transgre
ssoribus est secundum
statuta regularia im
ponenda. Omnibus
autem ad religionem
ingredi volentibus.
exponantur sepius z
specialiusista tria:
scilicet obedientia con
tinencia. sine proprio
uiuere. Cum ingressum
uero et egressum uou
orum quod regula
statuit observetur. Ad
mittendis nouicijs p
dicantur diuina et aqua
et eisdem admissis. se
gatur et exponatur
regula ter in anno pro
banonis tiuius abbā
bēdicto constitutis et
nouicijs fidelis deputa
tur instructor: z nulla
tis omnino donet pro
fessi fuerint ad minus
ad conuertatur. Comple
to autem probationis
anno nouicij statim p
fessionem faciant et
bēdictionē recipiant
Quod si facere uoluerint
mox recedant. Nulli
autem qui etatis sue
annū octauū adimplē
uon attigit admittat
nec detalibus admitte
dis promissio ulla fiat
Prior: atus decanatus
prepositure z cetere
omnes administratio
nes. gratis z absq; ulla
uenalitate z pactione
non ñ discretis monachis

et religiosis conseruā
tur et prioratus conuē
tuales non nisi sacerdo
tibus conferantur vel
talibus qui infra an
num promoueantur
Quod si infra annū
promoti non fuerint · p
oratum amittant · Si
quis autem monachi
prohibitis modis · aliqd
dedisse vel promisisse
inuentus fuerit · Simo
niacus habeatur et sic ob
tenta remouetur · et
nunq̃ ordine ꝓpo
digniorem habeat vel
administrationē · Abbi
ceo qui audiderit
tanq̃ simoniacis pu
niatur · Siquis autē
pontificum secularī
um personarum conuen
ti sibi obedientiam vel
poratum deposcat ·
nunq̃ illum obtente

ac sed nec aliam infir
mitatem · Prioratum quoq;
conuentualem pores
non obtinuerit sine
monachili musa · Nec
ullus por leges confir
mationes habeat · quod
dehinc prioratu vel obe
dientiam non deberet am
mouere · Que si obtenta
fuit sit irrita ipso iure
Illud quoq; distrincte
inhibemus ne quis mo
nachus plures habeat
abbatias vel poratum
vel abbatiam et pora
tum · nec in pluribus
monasteriis monachatū
et qui administrandam
sit in abbatia certus
tam ea nullam habeat
nisi forte in ipsa administ
tio sit annexa · nec ma
teriq ꝓratu vnus so
lus monachus cōmor
tur · sed ille qui solus

est locus monachus
admittatur · aut loca ꝯ
ventus loca superant fa
cultates: alioqui minor
atur ad claustrum pro
uisio tri defacultatibus
eccle aliqui sacerdoti ne
debitas obsequias deferan
dentur · Quod autem abbas
valleuant vel prepositum
mut vel aliquem aliquo
ci reditum alicui defi
bus committere voluit fir
mam ei eo no facias n
bicios aliqo recipiat
vel requirat · ⁊ abbas
districte precipiat hys q
in administracione fu
erint constituti · quod
uemuem concedat vel
aliquam facant n
minuts aut excessibus
bus in debitis oppmat
ne carnis uendant
adcaminum · nec contrac
tus faciant religiosos

De fratribus obedientia
rijs et monachis · tem
porale administracio
nem habentibus balli
uis prepositis in firmita
te gravi detinentur
statuimus ut administra
tores suas et vrmilia
que habent deprius firma ma
nu sine mora · confessi
one pura · resignent · ⁊
assignentur abbati · Cura
qualitatem abbatum ⁊ hoc
precipimus observari
ut omnes monachi ha
beant vestes de una vel
tacio et connectantur
que pecunias solent fi
ri interdictis in uno
refectorio de una coqu
ina de una pane de uno
potu regular refectant
salua pecunia · que
admanogem mensam et
certa causa deferri co
licuit · nihil fiat inter

mutorio vel refectorio aliis aureis
vel aureis seu etiam
pedum sive annulum aureum
vel aureum habentibus non utantur nec
zonam nec cultellum
cum ornatu aureo vel ar-
genteo deferre licitum sit
aliquo vel habere. Infir-
mitorio autem nullus
carnes comedat nisi
monachus vel convalescens
qui in firmus fuit aut
propter debilitatem corporis
ad infirmitorium missus
Nullus monachus in
quocumque loco sive in do-
mo sit ordinis sive extra
carnes comedat nisi se-
cundum quod in regu-
la continetur. Illas autem
carnium refectiones que
sanis in hiemibus dant
monachis extra tempo-
ribus observant hactenus

nuto vel vel secundum con
cedant cum abbate
Ab idibus septembrium
usque ad caput quadra-
gesime secundum regulam
vel benedicti reficiantur
ad nonam et in aliis tem-
poribus secundum candem
regulam et eodem modo
in nunc clerum quod de
scripsit regula et ordinatis
pitantiis. Si quando cas
ficia contigit fuit contem-
ti nec aliquis sibi malo
aut potu delicatiora pa-
rari vel extra deferri fac-
at vel recipiat pitancia
Sed quisque pitantiam
fuit coram illo qui tunc
conventui presuit dete-
ratur et per talem provi-
deat de hiis sive de aliis
pitantiis qd tunc con-
ferret natura. Qui de
licati vel debiles commo-
dum cum aliis uti no

exilem penitus inhibe
mus et sicut indomitus
usum carnium ita car
nalibus detractis carnib;
denegamus. ¶ Siquis
carnes comede contra
dicta p̄ simplicem. senil'
ul' etiam secundo regu
lam subiaceat discipline
sed tno quarta et sexta
fria proximus pane et
aqua iejunet quod si
inconsuetudine duxit
gratiam subiaceat arbi
tribus vero si in hac deli
quit sed a quarta et sext'
feria sit pane et aqua
contentus. ¶ Si autem
inconsuetudine duxit
nec monitis adhoc
tamen ul' visitatoribus
corrigere se noluit ad
ministratione pecuniar
Infirmis autem fribz;
in cibariis in lectis in
seruitoribus et aliis
necessariis sed in quod
ipsorum requirit infirmi
tas et continetur inue
gula precipimus pro
videri et minis omnib;
si infirmarius inuenie
rit in defectu. p̄ proprie
tum abbem ul' prioem
abbas vero et prior per
visitatores cum ad loci
accesserint penam punit
antur debita. et caritatis
ra. Illud etiam observ
ari precipimus ut de
vestimentis et calcea
mentis ordinatis tem
pe congruo provideat
tam monachis quam
conuersis et ne propri
hoc aliqui detur pecu
nia districtius inhibe
mus. Monachi conuer
sibus indumentis et
religiosis induti. sicut
in claustro ita foris ex
euntes honeste se ha

beat nec incedant sine
incilla et habitu regu
lari nec cappam habeat
colorata nec aliu sed
la nisi nisi regulari simp
tuosa ul' clauor orna
ti decorata superfluo eq
tare presumant. Cal
cariā de aurata ul' de
argentata non habeant
ferratura adornatum
in ferris prorsus auro
ta. nec motetis pdigi
tos distinctis nec oores
nostratis quis utatur.
Nullus in quocumq
loco utatur tunicas ul'
cooperiorij deprincta
ul' de alio panno colo
rato ul' pellibus sluā
tias ul' tunicis camisijs
ul' lintea amictibus. se
uestita dormiant et cinc
ti stant in regula conti
netur. nec uestes scis
sas habeant ante ul' re
no. Nullus por clausti
bis ul' alius monachus
camerā equos familiā
tarium sibi appropri
et ul' decens usu conce
dat sed si ex necessitate
ul' utilitate opterat illi
exige. Pillum qui pect
in necessarijs prouide
tur eidem. Precipimus
insup. ut omnes abba
tes et pores consilio
omnium fratrum qui
bus presunt. ul' maio
ris et sanioris pris p
sor cum facendū est
mutuū ul' in nouandū
hoc ita faciant quod
omnibus liqueat qua
ta sunt quibus creditō
ribus quibus con
dicionibus et quibus
tempus detinetur et in
quos usus contractū
mutuū sit consilium.
Et ut omnes status cō

halcatur singulis tribus
mensibus, coram abba
te seu prore. si ibi abbas
non est et senioribus
reddant officiales de su
is officiis rationem co
putacionem de omnibus
expensis et receptis fide
liter facientes. Abbes
et pores bis in anno i
kalendis octobris col
lectis annuis fructibus
in kalendis aprilis statim
domus sue incapitula
vel coram senioribus
et eclam visitatoribus
ami venerint plenarie
manifestent. Abbas
autem sive por. suspectos
qui in predictis rationis
gratia debita simpli
citate fraudulenter ab ad
ministratione quam
obtinent penitus re
pellantur. Si vero ab
bas vel por. sine consen
su conventus sui con
traxerit mutuum non teneat
atur monasterium. nisi
quatenus probatum fuerit
utilitatem ecclie fuisse
consilium. Nullus quoq;
abbas vel prior aut
ginugiam pensionem
aut prebendam mo
nachalem. personis seu
laicis domare audeat
possessionem vero nulla
vendat vel commutet
nec alienet. nisi in capitulo
annue confessis. nec ecla
domet. Si fiat alienatio
nem sibi penitus inter
dicunt. Monachi proprie
tatem excommunicentur
a suis abbatibus. et si
morte proprietarius i
ventus fuerit ecclia sti
ca careat sepultura.
Nullus prorsus nisi
pro officio sibi commisso
archam cum clave sive

licencia habu abbis ha
beat et quocunque quoq;
abbas peccerit · claus ca
tradatur et si aliq' habe
at ipo proprietarius
reputetur · Excōmunica
nonis sententiam in pro
prietarios abbas semel
in anno et in annis pal
mam solleniter i
capitulo publicabit et
si post aliquis inuentus
fuit habere proprium · Ba
tuam si quam habeat
auctitat · nec mira au
rum aut alia conuertat
nec tunc ñ proprio resti
tuto · z pacta penitencia
competenti · Abbas si
sacerdos proprium con
cessit monachis ul' prum
re suspendatur adtem
pus · Dnum aut mutel
ligatus secdm bēi bū
dicti regulam · sic neq;
commodatum · neq; lo
catum neq; depositum · ali
quis omnino monach'
ul' contrarius nomine suo
recipiat nec etiam mo
nachi nomine · nisi de ab
batis ul' conuentus li
centia speciali · sic neq;
mutuum ultra illam
quantitatē · quam mo
deratam tolerari uolu
mus per capitulum z ab
batem · Ipse autē abbas
de singulis · prout cuiq;
opus erit ut non sit per
sonarum acceptio sed m
firmitatem considerabit
habeatur · Illud quoq;
districte prohibet ne qs
abbas consanguineis
suis egentibus ul' non egē
tibus immobile ecclie sue
concedat · nec etiam mo
bilia donec nisi aliquid
modicum nomine ele
mosine largiatur · et
quod de mobilibus

contra presumpsit ab
eadem amoueatur eccle
sia · prioribus et officia
libus · si eos talia commi
sisse constitit ab administra
cionibus prorsus amoueas
et alias prout pene qua
litas exigit grauiter pu
niendis · Claustri domi
torii refectorii chori aul
todia · qui cantatur of
ficium · etis committat
psonis et nulla mulie
ri permittatur predicta lo
ca intrare neq; chorum
qui cantatur ibidem nisi
forte inconscantionib?
et indulgencias ecclie ·
et festo principali ecclie
et exequiis mortuorum · a
liquas mulierum per
claustrum vel chorum
transire contingat · ex
ceptis nobilibus que
patrone sunt ecclie mo
nasterii vel alius nobili

bus · quibus si grauis
scandalo non posset i
nitiatis denegari et eisdem
etis temporibus et horis
potest ingressus ab abbe
vel prore concedi · et salus
indulgencias sup hoc
etis psonis ascere applicat
concessis vel concedendis
Quod si contra psumpsi
tam fuit · official' prait?
hostium mulie intrauit
abbas quoq; vel pior si
hoc si mandauit prouo
luet uice in pane et aqua
vno die ieiunet · Abbes
vel pores si seruientes
secum seculares habuit
equitantes de propria
vel continua familia ·
non nisi maturos habe
ant et honestos et multi
ti non lasciuos · Volu
mus quoq; et mandamus
mus ut in quolibet mo
nasterio vel prioratu ab

nolunt aut possunt p
visitatores compellant
Qualiter autem aura p
missas personas procedi
retur monstratione
nam sicut hoc a nobis con
ta continetur quam ad
cautelam futuris diu
turnis inserendam au
tem talis est. Si de reli
giosis vagandi occasio
nem huiusmodi salutis pre
determinantur inuenera
nt et sanguis eorum
de prelatorum manu
bus requiratur statu
imus. ut presidentes capi
tulis celebrandis. secundum
statutum concilii generalis
seu prius ablicis seu pe
nes fugitivos et eiectos
de ordine suo requirat
sollicite annuatim qui
si in monasteriis suis re
capi possunt. sed in regu
lam ordinem regulare

abbates seu priores
eorum monitione premis
sa per ecclesiasticam censu
ram compellant adre
cuperationem personae salua
ordinis disciplina quod
si hoc regularis ordo non
patitur auctoritate nra
prouideat et apud eadem
monasteria in locis conpe
tentibus. si absque gravi
scandalo fieri poterit.
aliquem in alys religio
sis domibus eiusdem
ordinis ad agendum
ibi penitentiam. talibz
uite necessaria ministre
tur. Si uero huiusmo
di fugitiuos vel eiectos
inobedientes inuenie
rint eos excommunicet
et tam diu facta aut ab
ecclesiae prelatis publi
ce denuntiari donec
admandatum pape
humili reuertantur. predica

omnia · uoluimus
quod abbates et pores
qui in suis cellis pnum
non habent abbatem
faciant in suis monas
teriis · Cellis obedientiis
et aliis locis sibi subdi
tis inuiolabiliter obser
uari absq; uisitatores
transgressores regulari
ter puniant et predicta
faciant obseruari · Sal
ua nichilominus et ser
uata in predictis omni
bus sancti benedicti regula · qui
semper precipit ad cor
rectionem et reformaci
onem ordinis se ipsi
magistram · Papinus
autem in uirtute obedi
entie quod abbas uel
por si absens fuit ab
bas legi faciat et exp
ri diligenter · supdicta
omnia in capitulo in
qualibet septimana

seruet · Abbas uero hec
omnia diligenter ob
seruet et ab aliis diligen
ter faciat obseruari ·
Aliquin · si supdi hiis ne
gligens fuit sedm tran
gressionis ul' negligen
ac qualitatem caliter
punitatur qd' pena alio
sit aliis in exemplum
et si forsitan culpis su
is exigentibus allent
ab administratione
contigit amouere
nulla et aliquo
reddituri fiat prouisio
et in hoc potius pnus
anime prouideatur ut
salubrem agat penitē
tiam et deinceps · Da
tum tarasone anno
dni ccc · lxx · Indictione
dra sci petri ·

nfacienda uisi
tacione uisita
tor cautelam
maximam et
diligentiam ad
hibeat ut fideli
et prudenti ad
corrigendos excessus
et obseruandam pacis
intendat et quantum
potest salua ordinis dis
ciplina animos fratrum
ad amplioren uniuer
sam propri abbatis
nutrire dilectionis inspi
ratione inducat. Prouideat
nichilominus uisitan
dus ut secundum formam
ordinis uisitatori obe
dientiam et deuotionem exhi
bat. et deinceps adhoc
quantum potest tamq;
diu manserit reddituri
us intendat. Igitur
adhuisitatoris aduen
tum abbas domus

illius ul'si illi abesse
contigerit prior aut qui te
net locum ipsius studio
se fratres admoneat in
gere et papiat ut fideli
et fidenter publice ul'
priuatim prout melius
intellexerint faciendum
que corrigenda cognos
uint suggerant et propo
nant. Caueat autem
ne ullatenus impediat
hoc faciendum. ul' ali
quem fieri exercerat. Ca
ueat ne uisitatoris
ul' post eius discessum
aliqd fiunt aliqd uel
dictum uel fiat ne improu
peret ne indignetur
qm esse si minus cau
te minus discrete quis
piam longius fuit le
gitima facultate adcō
silium uisitatoris in
dulgeat. Ipse cum uisi
tatorem talem fore

conuenit · ut non ar
dat omni spiritu sed
causam quam ne tacit
diligenter inquirat ra
tionabiliter corrigat so
lo ordinis et paterne
caritatis affectu · pro
uideat etiam ne incipi
ãt pertinaciter quod
nouerit dignis correpti
ne sibi suggãtur et pro
ponant in cõpta · ne ua
nis suspicionibus cur
rent animos prãui si
ue fratrum suorum · qd'
siquis fratr dignis cum
uisitator inciperet et
castiget · Dubitetur et
iam ne siquis fratr ea
que cognouerit emen
danda quasi admiran
standalum quod ne
quissimũ est usq; ad
uisitatoris aduentũ
differat et reseruet ·
Sed optimus tempu

bus que contingunt pro
dant · quod si contra
hanc formam egerit
uisitator · pseudoprio
ratem uel coabbatem
uel incurrerit · castigetur
sicut etiam punitur
pytacium capitulum ·
De professione cõuersorum
oblatorum · cor

omnibus
post tem
pus pro
bationis
tali mõ
nitapitulo fiat uo
tum · Ego · N · promit
to uobis obedientiã
deboms usq; ad mortẽ
uel sic · Ich gelobe zu
gehorsam gut dingen
ynz an meinẽ tot · Et
abbas osculando eum
et tenendo manus cõ
iuncti inter manus suas
dicat · Et deus det tibi

uita

uitam etiam. Item con
uersis a pore ul' ab abbo
diebus dnicis sollemp
nisantes et ieunia et
anniuersaria illius eb
domade predicent. Item
faciant quod eis ab ab
bate ul' priore fuit im
putatum. Item nullus die
bus conuisi communicet
et monachi qui nō fuit
pfessi. In natiuitate dni
In epyphania. In purifica
cone sce marie. In pma
dnica quadragesime.
In annunciacone sce
marie. In cena dni et
tribus sequentibus die
bus. In pentecoste.
In festo aplorum petri et
pauli. In assumpcione
et in natiuitate sce ma.
In festo omnium sanctorum
Si autem aliquis ex
denocione sepius con
municare voluit hoc

fieri debet fiat de con
uentu. Item ab octa pē
tecoste usq; ad natiu
itatem dni et ab octa
epyphanie usq; ad pascha
omni sexta feria dicant
culpas suas coram fra
tre ad hoc deputato et
corporales accipiant
disciplinas nisi aliqua
fuit festiuitas quia tu
catur. In culpis uero
mortalibus semper retur
sus ad abbatem. Cui et
am bis in anno debent
omnes qualiter confite
ri. In nataliis sororum
aduentus dni ac in qua
dragesima. In hys et i
aliis deuocionibus fa
ciant sciri quod diui
nitus fuit inspiratum.
Item conuisi ad trina
oracionem faciant i
nocte et in die genu
flexiones debitas ob

seruantes. Admati
tuas quilibet dicat
vigiliis quinq; pater
et totiens auē maria.
et totiens glia pāt. Hys
in duodecim lōmbis
duplicatio et totiens
in vlgari. Deus pro
pitius mihi esto pēcori
Similiter faciant ad
vigilias defunctorum
Adlaud' dicem et quā
libet horam dicent duo
decim pater nr̄ ut sup̄
et votiuas orōnes et
genu flexiones quili
bet sup addat ut uolu
erit. Item tempe qua
dragesime ter in cbdō
corpales recipiant dis
ciplinas.

Denouitijs admissio
nem petentibus.

Denouitijs admissio ne petentis

Qui probati monā
chaca uocantur i
capitulum. Prius ti
quam admittantur in
structiones quit quem ad
modum faciant petitio
onem suam. Primum ut
stant ueniam petere
more nostro. ut prostra
ti et interrogati a dno
abbe quid uelint. Hu
iusmodi dicant. Deo mīa
et ordīni vestro vestrum
sanctitatem habere uolo
Et postquam ille respō
dit. Deus det uobis sa
nctitatem fidelium suo
et conuentu respondent
te. Iuxta. Exurgentes
prouoluunt se pedibz

eius. Indeq; surgentes
stant ut prius quibus
dum et aspa predicā
tur. Illis obedientiam au
promittentibus. respon
det. Deus sicut nobis
quod promittitis placet. ut ad etiam uitam
uenire uideramini. Et
illis dicentibus amē
ten sicut prius prono
luunt pedibus eius.
postea in domo. capitulū
exeunt lecta sententia
regule usq; ad professi
onem. nec in choro legūt
ul' cantant. Nullo mō
loquitur quis cor aū
benedictionem cum quo
libet de seculo. nisi habe
at magistrum qui om
nia que dixerit audiat
adoquutam et man
datum sicut ceteri ser
uiunt. Claustrum nisi
ad professionem non

egredimur. De inclina
tione regulari.

Instruendus est aut
nouicius regulariter
inclinare scilicet non do
so arcuato. ut quibus
dam negligentibus ē
similare. sed ita ut dor
sum non sit sublimius
quam lumbi. et nec ca
put humilius quam
dorsum. Quam inclina
tionem uidemus prius
ante et retro. appellam
quia incipit contra ori
entem et finit contra
occidentem. Quam et
iam agimus primo ante
nocturnos. et post com
pletorium scilicet post
tres orationes finitas. et
de reliquo quotiens.
Conueniunt in cellia
ul' in capitulo ul' in ec
clesia. agimus cum
et admittuntur ad ex

sed mediocria pus
ōone admittuntur
premissa. Et si quando
apmundio vel acena vel
a collacione imis uice
diam tunc nisi annuha
ta regularis sequa eo
dem momento sequit
finita Juchsoro quoqz
stacionem quoacens
mutamus ad alterā
missamus inclinamus
Ad missas eunt qui st
scenorcs qui stant pmu
et proximu altari pūcipa
Ut. Ad regulares horas
nouissimi mexternuta
te chori preter ad tinam
in duodecim lōnibus
Jnquibus quia solet
cantari horam missa
matutinalis precedere
et maior statim sumed
propē hoc puto quia
stacio non mutatur.

Deslencio zigbz offi

anis.

Opus quoqz hēt ut
signa diligenter
addiscat. quibus tacēs
quodamō loquatur qa
postqm ad unatus fuit
ad conuentum licet
uersiune loqui Et ta
les in claustro officiane
sunt in quibus tandiu
est apūbus nūs et p
signum ut pcentum silē
cium teneatur idē cecli
Dormitorium. Refecto
rium. Jnhys singulis
tam in die quam in noc
te si quoqm audierint lo
quitur non faciere qbl
qz in diuno uenam me
tur. Et si vel antiphm. vel
responsum vel aliud quid
tale absqz libro nonu
nauit et in libro sinul
cum emussione ibi nō
indit de hoc non aliud
quam plane silencium

Silencio zigbz officium

censetur ut sic legisse.

Quomodo se levet ad noct.

Primo igitur audito signo ad noct. nos. illico de lectulis surgat et prius quam cooperiat induat se cappa. cuculla. caligis. togis. et illa antequam levet ante lectum. Item quoque lectum non ita negligenter dimittis. honeste cooperiendo superponendo composuit. Necessarias non mutat nisi caput capello cooperiens.

Qd fiat si tardet occurrit ad horas.

Quod si aliquomodo contigit ut non occurrat ante gloriam psalmi nona gesimi quarti vel adquantulumcumque horam ante gloriam primi psalmi. intratus chorum et venias ad gradum honeste tan-

tumque petit veniam super manus et sup genua. paululumque protendit summitatem floci ut sic eum tencat manus. et surgens contra altare alacris inclinat. Iu nomine se movet usque dum hora sit finita. Illis inclinationibus ipse non nisi contra altare inclinat. Si vilium fuit dno abbati eum aliquem adeum dirigit ut recedat. Cum autem manu in nucem paululum ut clinat. et sic ad et retro recedit ad stationem suam. Ubi rursus petens veniam ut prius inclinat contra conventum et conventus contra ipsum.

Quomodo se habeat ad h. regulares

Ad gloriam singulorum psalmorum qui sunt in regularibus horis

quomodo se habeat ad horas regulares

manus non tenet nisi
mu·et in manicas mitti
cas que contingit ne mi
inclinandum ad ciam
pungant·quia illa incli
nacio multum esse debe
submissa nec adeo ad a
liam psalmodiam·Qui
si sedere voluit inte psal
modiam·observiat ne
sedeat iuxta alium sedeni
tem·et ita ut unus stet
et sedeat alter et in mice
exhibe delent occasione
sedendi·ubique sedet nunq
dimittit manicas ita
negligenter ad terram pe
dere et si manus sunt i
tra sinum·manice extra
sinum interiusium
sint collecte·et propter
aliquid dehoro exist·
ul' si postea quam venit
quam inchoata est ho
in·infancem fancem si
ani inclinat·Contra ma
nus altare nunq inclinat
nisi manibus de manica
extractis:et capite pene
usque ad ciam deinsso·
Contra alia altaria et
contra crucifixum incapiò
moderatius·Quod si in
ter cantandum et legen
dum aliquo exrauit
statim ante se ventam
petit Qua disciplina ma
neat in loco·

Fol lectum redicus
ad ciam se collocat ad
disciplina nec aliam lam
prius exuit quam coop
corum subalbitos ta
lit·Tunc quidem cam
exutam diligenter com
plicat et ponit ad capi
Quantulibet aliqui calo
rem sentiat tamen nunq pls
corpis sui detegit quam
pedes brachia et caput
Quomodo surgat mane
Ad sonitum qui dilu

allo fieri solet in dormito
rio adcentandos fiers fa
cit ipsum quod adsignū
nocturnoe quando aus
surgit et ea uice nō alios
calceos quam qui ad di
cu fī sunt induit · nisi
forte sanguinis sic īmuto

Quomō sedeat

Sedens adlectionē ita
sedet ut una ulna sit int
se et aliam iuxta sedentē
latior a fiorā sit semp
ita ingremiū attrahit
ut pedes possint bū iu
dici · Quomō se parat
adcapitū ·

Quando talla pulsa
tur adcapitū · stauī
neum suū indigē detra
hit et honeste conponit
ut patius sic si alīquō
amisatus iudicium que
rere iubetur · Cum dīs
abbas ul' alius ordinē
tenens dixerit · Benedi

cite · inclinat · Postq̄ ueni
tum fuit ad admonicū
capitū · exspectat siquis p
reternione carnis ueniā
pete uelit · ul' si accusatores
quid loqui habeant · ul'
siquis sponte ueniam
pete uelit · ul' siquid et
excessius aliquomodo
contigit quod alius uid
sine nou · et dignē potuit
reclamare · ipse priuem
eius pete ueniam · et illā
ueniam toto corpe pro
strato · culpamq̄ suam
fatetur · ⁊ eo quanta
cumq̄ fatetur · tī nō
amplius pete ueniā
preter illam quam peti
uit · Quod si aliud de illo
reclamauit · tunc quidē
quocens dese reclamare
audiere · tocens quoq̄
ueniam pete · Quod
si sedens et reclamatio
nem audiens dese pus

quitq; respondit quam
uenam penerit · nullus
ut se prosternat · nisi
fructo suo vnam ampt
passionem · postea pro
co proquo est reclama
tus · sustinet quod pre
lato iudetur · ul' uapu
lare · ul' esse malpa le
uiori

Qnō stare debeat

Stans autē ante do
minū abbem ul'
ubicumq; steterit id eā
non negligat ut pedes
habeat equaliter con
positos et nūq; abm
iuceni nisi standum di
uaricatos · Ad negula
res horas nūq; exit · n
pmiscuta bili necessi
tate et hoc petita lice
ia ad gradum

Quomō locatur

Axicus acaplō sicā
ea dies mqua log
non prohibetur ut est
singulis puatis diebz
extra quadragesimā
et in quibus non est le
gitimū ieunium · stando
omnino nichil loquat
sed sedendo submissa vo
ce loquatur · loquela si
a et audientia nō est
nisi despiritalibz ul' de
hys quibus hec tempo
lis vita carere nō pōt
Iut loquendū si ad ho
mem signum audierit
regulariter apud ubū
quod in ore hē non p
fiat sz continuo tacet
et festinat ad oratori
um ter esse · Nichil ap
pellat singulariter sui
sz ad omnia dicit · mēu
nisi depūe z mēe · de hys
solum licenter dicit me
us et mea · Siquem
fiem appellat nūquā
puro nōmine appellat
sz proprium nomen

scuq sup premittit. In
choro cum alius se sub
mittentibus submittit
cum alius se leuantibz
leuat: adpretes adoro
nes. Alius non legenti
bus nec aliud solum
quam diuinum offic
ium adtendentibus pr
quoqz nunq loquatur
aput librum adleges
maxime in choro nisi
libros adcantum ul
ad ad aliud tunc forte
necesso. Si qua que cu
manu fuit prolonga
one non auset frequē
ter facere conuenit
maxime circuit. et quo
cens ea facat. facat re
uenter. et pronitate
et unq absq alicuis
utilitatis ratione ut
cetera membra ita quoq
pm usum coptbz sua
gratate. qua discipli

na maneat in refectorio
Adhoc cum primum
ul cene leuatis
manibus statim intrat
refectorium ad sedem
suam suo ante et retro
stando reuerenter expectat
dum abbem nisi adeo
sit infirmus ut stare
non possit tunc sedeat
Nichil omnino comme
dit antequam lectio sit in
choata. Sumptum nū
quam aliquid appo
cat nisi
forte qualiter seruendo
uenerit ad sedem suam
Si quid et paluum ap
portatur reuerenter cont
porrigit manū. et ali
quantulum inclinat
Si quid et ul ab pō
dno abbe ul aporte ad
sallam secrete diri
gitur. ex tota surgens
clauis inclinat et qua

et retro incedit percipiti
cantando psalmum usq;
ad ostium refectorij. ibi
se inclinans contra mensam principalem dicat
omnia sequentia
dicunt. Adjuvent nos salz
dispsit et c. Nonnullis
locis ante et retro erit. Ad
si amplius quam semel
in die fieri concedunt.
tunc non alios illis di
cit quam illos adcenantes. Vin unquam
adunant uicem fiant
utrumque. ut et tardius
quam alij ueniat et
citius surgat. Quomodo
se habeat post completorium

Post completorium al
ter ab sacerdote a
qua benedicta. et ueniens
ad ostium de ecclia capit
opit aut cappello nec
amplius denudat usq;
dum se collocauit inter

to. Quomodo adhuc stato
rium se habeat.

Quod si notatur adm
nitatorium qui ipsum ichoat. stans ad gradum
cum suo collega
ul' qui sint. utrum
qz uice facit in
clinacionem ante
et retro de cone

Quando conc
est lectus antiq
quam legat ueniens
ad gradum fiant ami
et retro. Ad legende
multum minus z
accedit et recedit nisi ca
nice qui commentatus no
dum consedit non est
adeo minus z postq;
legit rursus ad gradum
non solum ante z retro
facit sed etiam illam uc
mam sup manus et
genua premittit. Can
tor responsorium modate

uclinat et antecy̆ nipo
nat et postea finito uer
si et glia si hic est adui
gendum facat et ubi
ante et retro et post
ultimum ad aliq̆ mo
mentū uclinet
se subiuncta.
Astensle lecto: ac
cepta benedictio
ne amplectat lectō
adorni. Ideo aut ac
celerat quia nullus
frū pius quam̆ qui
tare debet quand lō
ge uchoata. Qua ue
ments ad gradum fac
ante retro. In septima
na si lō: duos dies in
tinuset et alium fecū
iugauit ut prose legat
non reprehendor. qd̆ si
amplius uisi promisi
mutate et si uenam
petens in capto uous
rauit. notatur. Inom

nibus uenis que fiūt
in capto aun tenens o:
dinem dicat quid dicitis
Respondet mea culpa
nisi aun quaratur. so
cietas aut aun quer
tur mea pro eo qui est
in gratia culpa. aut ole
dicitur absolutio: nec
dicatur det mihi ꝛ uera
miseratio. Si quis fi
quolibet iuuenis acce
pit ul' suscepit bñdic
tionem et usq; in etat
tatum uenam fit. de
acipe aliam bñdictio
nem: et licentia tenē
tis ordinē. claustrum
exire. si post acceptā
licentiam in claustrū
reuertatur. De clericis
et monachis.
Sacerdos qui se uestit
admissam puratā
si pulsatur signū ad ho
ram. et non dū amicti

ponit super caput ex
uens se cessat amissa
et pgit adhoram. Item
missam: dum hora cā
tatur. si missam finit
et pē ueniē potest in
chorum ante ylia pmu
psalmi nūstrum dimit
tit cum uestimento cō
plicato. ul' non complī
cato et pē pgit adhora
si uenire non pt an
ylia pmi psalmi non
se mouet alocō quousq
hora finiatur. De sub
diacono.

Subdyaconus qui lai
cus est cplam cum
sacerdote processionis ad
altare portat textum
euāgliī et posit in medi
um altaris. puluillum
non ptat nisi qū dies
est sollempnis. In chorās
lōcum ul' ea finita ad
utrumq; uicem facit
inclinationem ibidem
nisi laicus est. De canto
ribus. R. ul' alla

Similiter sunt cantō
qui cantant R ul'
alla ul' tractum. Quet
mpnatis diebus nō ū
dupliat cantetur a con
uentu. Si qō scā am
plius in septimana euē
nerit cantanda sunt item
ab pīs aquibus et pus
in dnica sunt cantata
Quod si omnes sunt
in capī et alī. armarius
in nuit quibus cantandi
uoluit. pro eis cantan
dis. De diacono.

Diaconus sacerdotē
precedē solet ad al
tare cum quo dcā con
fessione et introitu por
rigit incensum quo pōī
to. porrigit quoq; pīn
ablin. Diaconus aut
poit an cruīn tenens

chorum ad offerendam
Diaconus autem uapt
cus a sacerdote si est dies
sollempnis incensat alta
ria quoque proxima choro
et maxime ipsius altaris
principalis cornua postio
ri. Cum sacerdos sedit
ipse quoque sedet ipsi cum sa
cerdote in mensa. nec sedet
absque licencia eius. finito
euangelio facta antem et ret
sic et missa finita. Idem
fiunt nunc pronuntiat.
Ite missa est in cena gloria i
excelsis canitur. De
scrutoribus.

Scrutores preter hu
iusmodi quod turi
bulum et candelabra depo
rtant diligenter obseruant
ut nunquam desint ad obsequ
ium sacerdotis et leuite
quoque accusantque adulterii
diuinum opus se induit
ur si opus habuit aqua
et manutergio. salt manus
lauatur. Item quoque
alterum illorum incensat al
taria: vnus deinde ser
uitoribus nunc illos
contentur. De diuisis
consuetudinibus.

Quedam sunt exte
quilari institutione
quemlibet adpetendam
uentam obligant nulla
proclamatione ab alio
prestolata. et presertim
sum. qui illorum noxa re
us fuit accusare tenet.
Quedam uero que hu
ic legi non subiacent.
sed a balijs debent pro
clamantibus in capito
publicari. Item illorum
que non expectata pro
clamatione voluntarie
accusantur. quedam ad
sui expiationem discipli
nam exigunt corporalem
Quedam uero sine rigo

¶ Ed tamen ad manu
um ablucionem uenit
excusatum lege absenti
bus imposita · licet obtar
ditatem suam possit et
debeat in capitulo proda
mare · ¶ Sequitur de hys
que si disciplina relax
ari possunt licet semetip
sum accusare debeat in
medio qui reuum se de
illorum aquo recognoscat · ¶ Si quis igitur aliqd
de hys que in missa alte
uoce dicuntur negligen
ter obmiserit ut sunt
collecte ad pacem missam
pater nos uel ecclam de scō
aliquo anus eo die me
moria celebratur · Gloria
in excelsis · ¶ Ymnolum
quoq; die quo decanta
ri consueuit offertorij
cōmunionē · uel quicq
hymusmodi is peccata ue
nia tale quid se omisisse
negligenter in missali
officio confiteatur · ¶ Si qs
ecam liquorem aliquē
infusum in calice proci
ablucione foras inque
aliqs locum pret quā
in piscinā effuderit eidem
legi per omnia subiace
bit et tam hys quam
ille psalmus quinquage
simus legendus impone
tur aut aliud quid simi
le quo huiusmodi negli
gentia competentius e
mendetur · ¶ Si quis lib
quem in capite ieunij
de armario accepit infra
annum non plegerit ·
Item si quis excommuni
cato maiori excommuni
cacione sicut cōmuni
cauit is se anu uenia
absolui petit et absolu
tus a presidente consimi
lem emendacionē aiu
dicio reportabit · ¶ Iunt

etiam et alij calis in
quibus licet simul non
imponatur sanctamo
nenta tñ petitur · Item si
quis sua negligencia
ad quamlibet horā regu
larem non occurrerit
is tñ cum quare defuit
coicere debet in publico
Item siquis adoras oōnes
que ante matutinale
officium fiunt presens
non fuit an aut se ac
cusauit tocens oōo do
minica legenda impo
nitur quod fuit oōes
ter iudicet · Item siquis
prostratis psalmis qui
inquadragesima ad
horas singulas detan
tantur similē negligē
ter defuit · Item siquis in lo
cis deputatis silencio
cellia iudicet claustro
dormitorio · et refectorio
silencium intelligibile sci
ent ul' negligent' conde
rint aut plura verba lo
cutus fuit · Item siquis in
cellis quipiam fregit
ut puta candelam ul'
lampadem · Item siquis
de sibi assignatis ul' suo
usui deputatis · ut sunt
pellicia · calcei · capitia
ul' huiusmodi licet
alio furtum auferen
te amisit et hi statutī
est non tam pro amisso
cum sine culpa sua ds
perdit quam pro alio
optinendo · Item siquis
ad capitu ul' collacionis
lōnem nisi occurrerit
Item siquis etiam extra
monasterium egressus
et duabus noctibus
ul' amplius extra mo
ratus redens sent
dicionē consuetam
non accepit aut redes
candem simulat accipe

neglexit nisi sit precipu
a sollempnitas in qua
nec prophanata nec re
uerenter huiusmodi da
ri lenedicto consueuit
Sunt autem sex pre
cipue sollempnitates
in quibus hoc bñdcõ
ñ datur nec accipitur·
Pascha uidelicet pentece
costen passio apl̃ōr pe
tri et pauli· Assumpcio
bẽ uirginis· Dedicacõ
ecclie et natiuitas sal
uatoris· Item si quis po
sacramenti percepcõe
in scanda ul' cerua ab
luacõe calicis euidentẽ
negligencia passus
fuerit· Nam si in ipsa
ablucione negligencia
contigit id' fit omnia
quod de sanguine fui
consueuit· Sunt nichil
omnius et alij casus
in quibus et si culpa·

non precedit uenia tñ
petitur pro aliqua sol
absolucione ul' licencia
optinenda· uidelicet si qs
mag̃ aucta sanguine
minutus uenam uelit
mittere· Si quis ante
statutum tempus du
os saltez menses sang
uinẽ uelit minuere· Si
quis ad legendũ ul' e
uicendum ul' etiam ad
legendum euangelium no
tatus minuere uelit auc
si in die quabiz festum
duodecim lcõnum ime
diate precedentem ue
nam mittere deliberet
Si quis in firmitate co
gente actiuo absolu
ad tempus ul' omnino
desideret· Si quis adm
iores formas assumo
bus in choro uoluit se
transferre· Si quis impe
diente debilitate ylub

officium ad quod notai
consicuit explere neq;
uerit et abeo penitus
ul' ad tempus absoluu
uoluit. Si quis ultra sta
tutum tempus uel duas
ebdos mora exigit
te infirmitate infirmi
torio fiat is cum reuisus
fuit ad conuentum eo
die quo reuertatur uenia
in capitulo petit qua pe
tita dicat se infirmata
fuisse et ordine suum
ut debuerat minime re
muisse. vnde petit abso
luacoeu z mundet qui
puridz, dus absoluat
uos ab omnibz pcis
uis. Respondet autem
conuentus in domino
et amen. Quo dō in
dnat is qui stat i loco
iudicij ipsius presidente
et alios qui iuxta illū
resident ad dextram z si
nistram qui omnes me
diocriter inclinent et
Deinde uertit se ad ali
os qui sunt in dextra pte
capli et eis similiter inci
nacionem faciat qui et
pi modo similiter inclina
nant. Postea uero ad eos
qui in sinistra pte residet
se uertit quibz cum modo
predō inclinauit z pi
similiter inclinant quo
expleto reuertatur ad lo
cum suum et est nota
bile quod egredientes
de infirmitorio eo die
quo conuentui sociant
ab alio minime pueda
mantur. Item si cuius
pat aut mr soror aut
frat obiit. is petit ueni
am qua petita dicat ta
lem suū aut mrem ul'
sororem aut fratrem obiis
se inde petit ut eius me
moria habeatur. Proquo

cum absolucio facta fu
erit a presidente inclinat
ille et postmodum ua
dens ad illum qui presi
det ueniam coram eo pe
tit super genua quo in
nuente ut surgat · surg
et ad locum iudicij uad
et ab hinc iam iubente
eo qui presidet reuertatur
ad locum suum · Solet
autem nonnunq patri
et mate notari nisi ale
dario ut annuatim in
capitulo reatentur · No
mina uiuorum et sororum
non uidem inscribun
t · et prolynis septem peni
tenciales psalmos cum
lege quibus deuoucti
Sunt
Alij casus pro quibus
exclusacionis cum uenia
petitur · ut si an abbas
aliqd denuoribus of
ficijs commutsit que ex

consuetudine in capitulo
commutantur · Is cui ad
hoc officium nominat
surgens ueniam petit
et sua in sufficiencia se
excusat a suscepcione
huiusmodi officij · ut po
te qui minus idoneus
sic ad idem officium ac
ceptandum · et presidet
te in sua sentencia pma
nente humile obedicens
et inclinans ad locum
suum reuertitur · Eodem
modo cum diaconi mo
nasterij sunt ad sublimatus
ordinem transmittendi
dicatur a presidente is et
is diaconi ad ordines
emittentur · vnde sibi
preuideant ut preparati
ad officium tante dig
nitatis accedant · Qui
cum nominati fuerint
surgentes ueniam pe
tunt ad hoc insufficienty

se asserunt. Sed innuen-
te eo qui presidet in di-
nantes ad loca sua reti-
tuuntur. Item anu quis
animari quolibet officio
sibi incapitulo primitus
commisso penitus absol-
ui noluit hic singens
ueniam petit qua peni-
ta cum obquam absol-
ui desiderat exponit. se
absolui cum instancia
petit. Quod si presidens
eum absoluere non con-
sentiat item atq; item ue-
niam petit seq; absol-
ui instanter expostulat
Quem cum presidens ab-
officio absoluit item ue-
niam petit. dicens se
huiusmodi officii mi-
nus utiliter peg̃isse.
multaq; utilia neglex-
isse cui in hunc modum
respondet presidens.
Quod bene gestum est.
retribuat uob̃ dn̄s qd̄
aut negligenter ipe ig-
noscat qui uiuit et reg-
nat p oia sec̄la sec̄lorum. Re-
spondente conuentu.
Amen inclinat ille et
post in mediate apresi-
dentem uadit breuem
ueniam coram eo sup-
plicia petit quo pren-
piente ut surgat surgit
ad locum iudicij reditur
et ab hinc iubente item
eo qui presidet ad locum
suum reditur. Notan-
dum autem quod hui-
modi officia solus ab-
bas concedit solusq;
abbas quemuis absol-
uit. Sunt aut hoc om-
nes uidelicet p̄oratus
tam iuniores quam exti-
mes officium arcatorq; ar-
marij quoq; subarma-
rij custodis cellerarij
elemosinarij magist

nouicioe nam certa offi
cia ab alio quam ab ab
bate et etiam certa ca
pitula committi possunt
ut est officium hospita
lis coquinarii cellerarii
camerarii granatarii
et infirmarii et certa hu
iusmodi. Item sciendum
quod quocunque sententia
cellerarii in capitulo re
uocatur eo die prouocat
conuentui pietanciam
conpetentem et in crast
ino ueniam petit in ca
pitulo dicens se in pso
officio multa utilia ne
glexisse vnde se petit
absolui. Cui eo modo
peronuia respondet
quo et illi respondi so
let qui ab officio depo
nitur absolucionem petit
quo taliter absoluto re
cta fiunt ponnuia pro

ut de absoluto officio
superius expressum. Ite
et hoc sciendum quod
ars dictatoris in capitule re
uuit id est fit secunda
post inuocauit me hoc
modo ponnuia facere
consueuerunt. hoc quoq;
notandum est quod si
quis in aliquo deliquit
vnde ueniam petere cene
tur cum petit ac si post
modum licentiam ul
absolucionem ab officio
petere uoluit hoc cum
alia uenia facit. Nam
si plures excessus commi
serit prouoq; qualibz
uenia petenda conet hoc
sub una cum uenia con
ficitur ut ibi gracia
Si quis adregulare
horam in choro sua ne
gligencia impedierit
non fuit et nichilominus
ibum in loco deputato

silencio edidit prouqua
libz horum ueniam dele
ret petit si illud singula
riter commisisset. si nunc si
mma uenia ea poterit in
simul conferri. si si pos
tea licentiam minuendi
vel absoluendi petit
et mite petit uoluerit hoc
eum alia uenia adimple
bit. Ecce hec sunt que ui
premissa altius proda
mationc aliquem adpe
tendum uenam indu
cant. Nunc autem ue
niendum est ad ea que
alys proclamantur. Et
primo de grauioribus ex
pediendum est que de
sui natura irregularita
tem inferunt ante q
ad leuia veniamus. Sa
ciendum igitur quod si
quis hominum uo
luntarium petauit h
petuo incarcerandus
est et alio potius arcissi
ma sustentandus. Si qs
defuncto sacrilegio vel ar
mine fratri commictus
fuit hic in carcerata
amo victu sustentatur
si si postea digne peni
tuit a carcere absolui
potest et collegio sociari
Porro si quis dum con
tinencia commictus fuit
manifesta que toto o
dini et monastio scan
dalum gerat maxime
si furtiue septa monas
tij egressus fuisse com
uincitur aliqui adcale
facimus petendum
hic seorsum in loco se
creto uestimentis omi
bus exceptis seruialib
hora capitulo denuda
tur stamineamque sua
ligat cum manibus sup
ginu. ita ut apte autem
ori dependat apte ueno

lacio aut uulucris seu
uulucrum uiriritas sit
secuta· talis facinoris ppe
trator: incarcere retrudi
dus est abo tenui sustenta
mentis quo usq; dignue
penituerit deconuulsis·
Siquis uero uerbis aut
rebus aliquem lacessiuit
uehementer aut siquis
processius in capitulo fuit
postq; disciplinatus ex
stitit adhuc prem suam
uolens procaciter defendere
aut siquis superioris ipio
suple renuiauit obedire
ul' proquolibet excessu
quamuis leui sepius
redargutus eundem uo
luit emendare is leui
culpa castigandus est
quam iuxta presidentis
arbitrium ul' breuius
delet ul' morosius tolle
rare· Dehac aut leui
culpa faciendum quod

fratribus cum imposuerit
nullus preter eum illa
relaxare potest quatenus
postea extra monasterium
moram fecit· Si uero
apor quoliber infirmatus
si abbas in monasterio fu
erit abpo abbie relaxa
ri debet nisi in eodem ca
pitulo apriore protinus
sit diuulsa· Si uero abbis
defuit auctor restituatur
por eam relaxare potest
Si auctor relaxetur
abbas superuenit adeii
relaxandi facultas est
continuo deuoluta·
Hys igitur breuiter expe
ditis adleuiora que cot
idie proclamantur in
capitulo uentamus·

De ceratoribus·

Faciendum igitur
quod licet quisq;
zelo dei feruere adeo te
neret ut ea que ipo fu

cute contra regulare
obseruantiam ab alijs
committantur ut iuste
possit et constanter de
cerni in capitulo procla
mare sp̃ ni multorum
negligencia adeo inua
luit · ut non solum hoc
minus fidelie exequan̄
tur enam ꝓ ijs negligen̄
cijs minimi nec ad hoc
ydonei reputant̄ ꝓ ea
discreta patrum prouisi
one statutum est ut ter
ries de conuentu in qui
bus magis zelus ordi
nis vigeat cognoscatur ·
ad hoc officium eligantur
ut ceteros omnes zelu
gilos sine personarum
acceptione proclamet
quos arrogantes diuini
ty tres omni loco omni ge
tempe oculos apertos ha
bere debent ad explorā
dum siquid ab aliquo

proclamacione dignum
alicubi committatur quod
ami ꝓ cuderunt subtile
ac regie et futuro capi
tulo proclamandum
reseruant · Ceterum li
cet in omni loco z omni
tempe regulariter z hones
te se debeat hic monachus
z arrepreheniione dignus
actibus abstinere · sp̃ tā
multociens a multis una
disciplinaris obseruan
cia deseruire et deorsum
labitur palior magis
cum in melius reformet
tur · Ideo de hijs aliqua
z si non omnia pstrin
gamus que notabilem
reddunt agentem z a
quo quis debet procla
macionem alcius emē
dari · Et quem monachi
orum conuersacio frequē
tius est in hijs locis cele
uidelicet claustro capitō

dormitorio z refectorio
desingulis locis aliqua
que proclamari digna
sint referamus z prima
delys que in capitulo
committuntur. De capitlo
Cum igitur signum
capitli apore pul
satur debet se quilibet ad
subiciendam disciplinam
suam nitatis hoc exercit
ita preparare quod sine
mora valeat cum adhe
expectatis fuit disciplinare
indicium expiri q
suo fecit idz. si nipatis
mucinus fuit debet secun
dam post disciplinam
probat negligencia pro
clamari. Cum quis ig
proclamatur statim sur
git ad locum iudicij vad
ibiqz a proclamante cum
sic proclamacionis au
dit. qua audita veniam
petit adcausamqz in longi

prostratus mea culpa
dicat surgens superioris
sententiam expectat z
si ei presidenti placuit
disciplinam tacet z pac
enter amplectitur nam
nec ante veniam nec
post aliq omnino sibi
dice fas est ad sui defen
sionem nisi sicut se
iniat dicat ego me coren
gam. si vero conscius
sibi non sit dicat ego mi
conscius non sum z inc
disciplinandum ad quem
libet iudicium debet dicere
mea culpa. certum si quod
amplius dicere presup
serit statim super mo
dum ei locum iudicium
proclamatur z si pcius
fuit sibi. Dicatur ut iusti
tuo de hoc se verum in
iudicio retogniosciat. bus
cum vna die nullus
disciplinari debet q si

uersit quicuit sibi at
tenti culpa. ¶ Secundum
etiam qd quia diu quis
est mundo usq; quasi
ul' amplius sine necessitate
sit proclamari potest et
postq; ad locum suum
reversus fuit non debet
iide denuo revocari si
maioris auctoritas vi
dent expedire hoc quo
q; notandum q; is qui
alium proclamat cum
disciplinare non debet
et nec is qui proclama
tus est eo die proclama
torem suum versa vice
potest reclamare.

¶ Refectorio vero consi
deranduum est actentori
bus. Siquis ante incho
atam lectionem panem
suum discooperit siquis
scutellam aut ferculo
ul' aliud qd aliq se defe
rat nisi forte servientes
iuuans cibi ad locum
suum aut necessitate re
uiat. ¶ Siquis pulsata
secundo sonitu ad citum
ferculum ante denuo
inchoatam lectionem con
cedere presumat. ¶ Siquis
unus quis plura ferci
la sibi deferri fecerit nisi
manifeste necessitate
urgente aut etiam ci
ferculo sibi apponi com
sueto alius quis ferci
lum expectat et generali
ter siquis utatur aliq
omnino re que a toto
conuentu communiter
non habetur. ¶ Siquis
deseruitoribus plures
quam duas scutellas
contra conuentu ferat
ul' aut ferculo ad supe
rem mensam deferen
do aliud ferculum defer
¶ Siquis de una mensa

ad aliam ferculum mit
tat vel deferat vel missū
ampliat. ¶ Siquis cum so
cio sua extra scutella
alium ampliat nisi ali
ore mensa sibi delata
fuit. ¶ Si qui ante primu
dium aut cenam penite
simtam refectorium
cenam si satis ipi refec
tui discurrant et maxīe
si mensam absq; sessore
solam dimittant. ¶ Siqs
mit prandendū vacet
signis et voce et precaptue
si signum fecerit ad alium
qui ab oppositas residet.
hoc enim sine disципli
na non debet mensālō
pretermi. ¶ Sacendū etiā
quod siquis ante lectōnē
finitam reliquias suas
optat in prandio qū
vis relinquat in die siqs
yphos suos cooptos
honeste non custodiat

vel somtum in refectorio
facens qui alcōre possit
audiri. vel cenam tū vini
effundens quod illud sū
mensura palme non
possit optine adgraduum
ueniam non petat tal'
extralus sū proclamacī
one non debet acta
toribus vel in refectorio
precipi. ¶ Nam et iste in
refectorio et quilibet alio
in suo officio actoris
vice fungitur et det qd'
ab aliquo deliniquitur
in assignato sibi officio
studiose in capitulo pro
clamare. ¶ Item sacendū
quod siquis ad gliam
que ante abbatem ad be
nedictionem dicitur
non omiserit ad gra
duum vadit ibiq; peti
ta signo licencia conue
dendi ante et retro facit
et omnia ad benedic

conuentu abi pteneat
inclinato capite pse le
gat quibus plas tenc
dicionē dat manu se
ablum qui ad maiorem
mensam secretu est ap
positus z sic ad locum
suū reditur. Similē
siquis postq̄ refecit
ante conuentus cōmu
nem exitum extoto ex
ire nec̄ halcat ad gradū
uadit a superiori loqueu
di licentiam signo pe
tit oēm inclinando legat
ca que ad gradū post
ablum legi solent usq;
ad psalmū quinquagē
simum qui cum incepit
ante z retro stant z legen
do eundem psalmum
resident pmedium con
uentus transit usq; ad
finem finem refectorij
Iuxta finito dcō psalmo
inclinat et preces residu

as inclinando pleget q̄
bus expletis sto itiū ant
et retro exit continuo
Nam siquis extoto nō
exeat actum exire nec̄
halcat. Puta q̄ sanguis
exeuns naso defluit is
ad ostium refectorij pe
tita signo exeundi licē
cia exit z expleto pro
quo exiuit reditur. ita
ut non desit gratiarum
actiones que post refec
tionem extoris fuerit dinc
celebratur. Hoc quoq;
notandum quod hys
qui ad primam gliam
tare officient uel omni
no desunt z ab hoc ad ḡ
dum refectionis licentia
am postulant. itiū pt
q̄ refecit ad gradum
recedendi licentiā pos
tulare non debet nec qui
ad prandiū talitter intra
uerit ad cenam exeūdi

Uerto

licentiam postulare po
cit. nec hoc pretinuitten
dum est quod aliquis
deseruitoribus si adgla
riam non occurrerit et
sinon cum alus refectur
sit seu potius alys seruu
tuis debet tu adgra
dum ire et omnia hac
que superius sunt expl
sa. Sanguine uero minu
tim videlicet qui pbiter
et diaconus sunt eo die
minuendus superpost pul
satam sollam adminu
ferendum hoc modo ad
gradum licentiam loqu
di adipiunt. Ecce hec sic
que in refectorio observa
tur de quibus siquid ne
gligenter pretinissum
fuit in capitulo emendea
tur. Item secundum qd
qui proclamari disciplu
nantur in capitulo ea
die recipiunt a presidē

te exceptis uetu dine pitā
cia in refectorio. siquis
pitancia siue hec siue alia
amaiori mensa mutetur
aliqui. Ab eo malaqua sin
gre debet comedi quod
siquis contempserit
corripietur. Item secun
dum et hoc quod quo
cus adkaritatē intr
refectorū. omnis debent
ibi bibere etiam sinon
sitiant quia potius kari
tas est debent etiam ar
cetores attendere siqs
desit et illi potacionē q
cotidie fit in refectorio
presertim hyemali tyc
qū adpotum processio
naliter non itur sicut
in estate sed a singulis
singillatim sicut adpran
dium solet ir. Dcō:

In dormitorio mitorio
uero hoc debet atte
di de mane qū surgitur

Siquis sinyerus pedes
sup scabellum non posu
erit ante quam por scalla
pulsare diuinitat. Siqs
singerus inhoneste se dis
coopriat. id est usqs ad
medias thybias uel gr
nua. Siquis lam suu
discoptum dimittat.
Siquis tunc temps eu
stnat non enim stu debz
nisi tempe adhoc deputa
to. id est post cenam si bis
refectatur seu post uespoc
si semel. Item siquis sicque
ter lecto suo mambat.
Siquis seo post completo
rum conuiciuti ascen
dente dormitorium ad
lam suum uadit pulsq
necessarius reitatur
Siquis ad alcius lam
ne presumat maxime
sine illius licencia qua
sibanachamate hoc a
pibus prohibitu est.

Siquis quocens est in
dormitorio caput apti
non habeat nisi anu in lo
suo uestibus exutus est
Siquis aliq omino sig
num enam utile in dor
mitorio faciat nam hoc
sine disciplina preterm
non delet ibi enim ad
disciplinatus debz esse
quilibz ut nec ad alium
respiciat. Siquis obmu
nitate achoro ad temp
absolutus alys uigila
tibus in choro in lowia
cent nam quam diu noc
tale officium in choro pa
gitur nullus debet in lo
lo deambare nisi sanguine
sit minutus. Item siqs
ante lam suu hoz ad hy
deputata ad est in medi
ate post completum noc
turniale officium stando
discrecance uestimenta
sua non mutet hoc enim

solet diligenter inquirendis et in
capitulo proclamari.
Inconuenientia quoque nota
ri debet solet si quis interu
allis lectionem non fit aut
si quis deuotioribus ea
que affirmanda sunt de
negligenter affirmet.
Si quis in spacio quo
sedetur inconuenientia ex
toto desiuit uel prorumpe
re pte. Si quis in illo
spacio quod post cenam
quiete deputatum est et
lectionem una cum alio in
uno libro cantet uel legat
nam tunc inter duos
spacium unus habiti
esse debet ita ut unus
alium contingat. Si qs
maxime illo spacio q
post cenam lectioni depu
tatum est signum aut
dissolutioni uacet nam
hoc autem disciplina de

lenet in capitulo emen
dari. De cellia.
In cellia etiam hoc no
tari solet. Si quis
ad sallam que de nocte
conuentum exercet in
cellia non fuit. Si quis
ad quirendum quidus
non omiserit. Si quis
de nocte crebrius quam
semel aut bis chorum
exerent maxime illis horis
quibus cum cum psal
modia decantatur stare
oporteret. Nam tunc alu
sessionem auferret q
duo simul unus iuxta
alium stare possunt se
dere non possunt. Si
quis matutinis beate
uirginis deficiet. Si qs
negligenter in decantan
da psalmodia uel alio
quodlibet cantu se habu
erit. Si quis de nocte q
lapsi signum in choro u

uala necessarium scit
hic cum articulis exigit
discipliniam. Siquis
indie adquamlibet ho-
rem qui sit ante hora
non occurrit. Siquis
antequam omo completum
sit diuinum officium exi
erit. Siquis autem regu
laris deambulatur hora
sine licentia foras e
gressus fuit. Siquis cum
possit hora deputata
missam celebrare alia
hora celebrat uolens se
phoc hore regulari sub
traxe. Siquis hora in
consueta sine licentia
missam celebrat puta
in fin regularem horam
ul' post maioris misse
cwrifflin. Nam si is a
falla que ad horam
pulsatur preoccupatus
fuit antequam amictum
incipiat habeat licentiam

pcere debet. Et si hoc mo
licentiam petat si cum hoc
in consuetudine ducat
non reliquatur inconuen
tum. Siquis monum
loco ante et retro negli
genter fuerat et ubi in
dimandum est satis
profunde et reuerenter no
inclinat maxime cum
ante manus altare tan
tum facit. Siquis ite
de nocte uadens ad lec
tum legendum ul' inde
redens reuerenter conuen
tui non inclinet aut si
quis decomunicatum non
reuerenter eidem quis
cum ad hoc teneat. Si
quis abscondam aut
se positam aut aliquid
despicat. Siquis cum
cantat uiuum aut aliud
quod nec cantandum
enormem confusionem
in choro suscitet. Siquis

nisi psalmodiam ul'
aliud quodlibet quod in
choro cantatur aut legi
negligentiam passus a
liter quodq; sciptum est
pronunciet. Simi conci
nuo sup genua ueniam
petat. Si quis monui
tempe diei maxime in
regularibus horis et in
missa dissolutione in cho
ro fuerit maxime si sig
na fecerit ad aliquem
qui ab obpositis stat ul'
sedet. Si quis expleto
ope dei causa signorum
ul' dissolutionis facien
de in ecclia remaneat
aut etiam lonis causa
eo tempe quo in choro
residere debet ul' ad ua
cue necessaria foras
exire nam si tunc ext
choram etiam lonis vacat
notari potest autem hoc
inter vespos de sca ma
ria et uespos regulares
Hoc autem ideo est ne so
te alti molestiam igerat
qui tunc in choro ul' ali
ut orone voluit occupa
ri. Si quis minus festi
nanter legit aut canta
uit quod tacite et moro
se cantandum aut legen
dum est. Si quis in die
sio ad processione aut
offrendam non iuerit ul'
in quiosq; loco extra ordi
nem suum sit ut puta
ad tias ones ul' ubi
ubiq; requiritur quod
in ordine suo stare deberet
ul' sedere. Si quis uagi
bundus fuit hys tem
pibus quibus expleto
opus dei in ecclia. Si qs
maluerit misse que cele
bratur in momentu ex
toto ul' pro maiori pte
deliquit. ut putam si qm
mittuit misse an euange

lum vel euangelio exple
to pti residue non inter
sit. Hec z his similia acer
catoribus inuestigari
debent z considerandus
locorum tempum z plo
narum arrumstantias
prout expedierit fuerit
in capitulo proclamari.
Cetin monimbz alius
locis precipe supr noma
tis regulariter z honeste
se debet habere Monachi
us nec silentio extra
quatuor angulos mo
nasterij usq; exire. nec
etiam in aliquo omno
loco dissolutione uaca
re nec optenta loquen
di licentia in locutorio
sedere nec qui conuen
tus locutorij vacat i
m firmitorio stando lo
qui aliquid quamuis
breue. Item siquis in
locutorio loquat vel ab

bi optenta licencia ap
ere si certatorem aliquem
casu tribuere contingit
et debet exponere quod
cum poris licencia sit
locutus. Sed siquis
certatorem aut pore
aliquem cum certam
facit obuiam huic si
potest debet impartire
se cedere donec certator
pertransiat quicunq;
sit. etiam si abbas sit
ille aut si impetum se ce
dere nequeat debet cer
tatori humiliter inclina
re. Item in nullo loco
ecclesie aut gressu nunq;
monipositio vel vel loca
ri debet monachus
sed modeste z temperat
incedere quoq; fuerit
incedendum nisi ta
bula prouersinecto fer
atur. Monacho vel ca
usso aut nisi incedendi

omnis altaris nisi
claustrum existens i
conventu fratrum fuit
nuncupatum tunc enim
etiam si conventus ma
ger in choro divinis of
ficiis deber se cum fratre
qui libet adaurendum
cum nemo illud aurere
presumat nisi fuerit in
nuchum fuit apore.
Item non debet quis
uti illis divinis ac
non significatius pro
integris & significati
uis ut sit statutum de
talibus & simpus ex
pressum capitli rigo
rem effugiat nec pro
vulgaribus illis uti
alcius lingue vocabu
lis puta gallicis vel
latinis quia provide ha
berentur ac si vulgaribus
uterentur. Item non de
bet quis alia cognome

nuponic loca prius nois
etiam si signo ipsu no
nalcat nominare. Na
prolhoc et provinciali
acis vel alterius lingu
ve vocabulis si pro
clamantur corpalem
non effugiret disciplin
nam. Item precipue ca
vendum est ne quis
defribus maxime in
morbus inter se iocan
tes manum malcuce
tac aut aut in sinum
alcius aut alibi inhon
neste in mittant qua
hoc non tam reprehen
sibile quam detestabi
le indicatur

Dehys aut que sint
minimaccio no
tandum est quod nul
lo die ante capitlu a
post completorium loq
possunt non nisi prau
dendum vel demandum

sine poris commendat'
licencia spiritali. Nam
si nullis temporibus q's
loqui necessitate habe
at. Debet ad hoc pru
firmarium licencia im
petere a pore. p' tu qui
libz famulo infirmior
seruitio deputato inter
pretandum ul' cena
dum loqui si necessita
te habet. Item si quod de
licatum certa monas
tium apentibz ul' aut
as sibi deferri fecit ul'
oblatum admisit aut
alias quoqs modo ex
cesserit. ut puta ludis
loc vacando ul' fabu
lis maxime interpe
illo quo deberet silen
cio vacare. Item siquis
pore post completorium
armum infirmario fa
cente in lo suo non
iacerat ul' sederat uel

aliq eum seruando si
tunc necessitate habeat
committur. Is si por
ulsum fuit expedire
ul' pulsamum super
hoc expte sua redargu
debet. aut si frequent
excesserit debet ad ca
pitulum citari. Em
ter sunt z hys similia
que in capitulo proda
mantur z qm minus
tedriosum z longum
est omnia inuestigando
p quirere ut breuiter
cetera concludamus.
quidq' regulari obser
uancie contrarium a
honestati publice fuit
inuicum quantucuqs
leue sit illud. potest z
debet non tam a ceta
teris quam ab alys
zelum dei habentibus
in capitlo proclamari

De nouicio suscipiendo

Nouicius qui se ad re
gularem uitam tūs
fer re et sce religionis
statum suscipere deside
rat cum abbate uel cum su
ent ut recipiatur illo
foris manente dicatur
fratribus in capitulo ut eo
rum consilio et consen
su fiat. Quod si eum ut
est dictum recipi placuit
nisi persona nota fuerit.
Ignota enim persona tā
to spacio temporis in hoc
seculari conuersatione
usque dum de ea qualis
sit innotescat. Interim
predicentur ei cum omni
manifestudine paupe
tas claustri asperitas loci
seuueritas discipline et
quantus sit labor in illo
professionis obseruan
da quam grauis casus
in transgressione certa

que ad rigorem disciplīe
regularis pertinent ut pro
betur seruor illius atq;
intencio. Hic enim apls
ait. Probate spūs utrum
ex deo sint. Interim etiam
mores actus et qualita
tes eius diligenter nota
re sunt. Et si ea que pos
tulat et possit ydoneus
et fratribus placuit ad ora
torium ductus prorem ul
cu abbas commiserit.
Inde ante sinnum altare
ducet eum antiphonā veni
sce spūs. Infra quā iace
bit prostratus Inde ad al
tare sā bīdicti sinnu mō
stancis. Inde surgens in du
atur et secularī habitu de
posito et uestibus mōs
terii induitur uidelicet
tunica alba scapulari
et cappa ann apta ut in
ter eum et professos sit
distinctio et ad xpi pau

ptatem et uoptam se del
fendisse cognoscat et
has uestes usq; ad pro
fessionem deferat. Illa ue
ro que deposuerit uesti
menta usq; iudicium pro
fessionis eius inmonaste
rio reseruentur donec
perfectam cōuersationis et
et tollerantiae uirtutem
cuadent agnoscant. Et
si perfecerit eum pdum
re cui iussum fuit ab ab
bate eadem uestimenta
tribuant. Si uero illum
ad professionem obedi
entem et incorrigibilem
deprehenderint eruen
tes eum uestibus mōsti
quibus indutus fuerat
et datis uestibus suis
secularibus huc usq;
reseruatis liberum abire
permittant

Admonendus est no
uiter conuersus ut mu

tato secuti mores quoq;
et consuetudines studeat
mutare uiuendus atq;
mala que gessit con fi
tendo et lacrimis puni
endo uiam eam et carna
les concupiscentias de
ponendo exuat veterem
hominem cum actibus
suis et deinceps bona opa
sectando et uirtutes ef
figatur nouus homo in
xpo. Admoneat eam
nouicius ut non sit elat
neq; iuidus non iracun
dus aut murmurans
non iniosus aut vana
iuria diligens aut fabu
las non seruus gule aut
curiositatis non negli
gens aut pigr non oail
vagus aut incessu leuis
sed pondera gravis ma
tus et bonus sit dulcis
et amabilis ad omnem
obedientiam pnptus et

patris et omnibus poenitentiam placere studeat in omnibus quatinus omnes deinceps sanctate et iustitia gaudant et glificent deum per quem nichil est bonum at uero quia uera confessio atque dei uerique et humilitate et nunc ve domus celestium merebitur esse particeps sicut hic pro xpi paupertate amantur. Ipsa namque veritas ait beati pauperes. Commendetur autem frater omnibus testimonium admirans duobus qui ministrant et cocant cum regulam usum et disciplinam monasterii. Primum quidem ambulare orare stare sedere debeat et in omnibus suis signum humilitatis hic capit submittere ita aspice

memorem esse illius publicani qui non audebat oculos suos leuare melium sed percutiebat pectus suum dicens deus propitius esto mihi peccatori. Frequenter tu mittantur de senioribus ad consolandum et confortandum et erudiatur deputatis regule psalmis et cantus spiritualibus sicut usus est in monasterio. Et cum fleguma exuarum aut expectorare sceuerit ne infirmis mentibus utatur in nauseam cante et auriculare cum se aut iuxta latus aut post tergum pociat atque itque priuatim pedibus contaculatur ut frum uestimenta cum ad oronem curritant non sordidentur. Quod ubique locorum abonib

seruari honestum est. Ne
inquietet enim quis ali
quo tempore donec prius
ordine et ministerio
sit eruditus. Primo ora
cum consolae blandis sit
resonenda modis ne si
ab aspitate incipiant
exterii adpeiores lapsi
reuocant. Qui enim con
silium sine lenitate eni
dit exasperare potius
quam corrigere nouit
quia omnis nouae con
uersio adhuc adpstine
uite commixtionem decli
nat. Ptea ne quaqua
tor virtus procedit ad
homi oculos debet con
consuetudo vetus funditus
ab animo exstirpe
tur. D Cautum est in
capitulo ordinis nri ut
fres laici primatutino
maiori dicatur trigita
pr nr proprima tria sex
ta et nona proqualibz
xx. pronunlia sexagiuta
prouespis xxx. pro comple
torio xvi. an pronunatutino
debita iugiue xv. anii propri
ma tria sexta nona com
pletorio proqualibz no
uem prouespis quinde
pr nr aut totidem auc
niacia.

Tertio lib. decretalium
Capitulo cu admonasti
um silencii t j. firmiter
inhibuimus ne quis dicto
monachorum lucis tam
sys utet. Prohibemus qz
districte in iuiuite obedie
sub obtestacione diuini
iudicii ne quis monachorum
cum ppium aliqmo pos
sideat sed siquis aliquid
hi ppii totii incontinenti
resiguet. Hi uero post
hoc pietate aliqs fuit de
prehensus hie regulari
monitione premissa de

De septem gradibus disciplinae regularis

Disciplina quod septem tibi dat monachorum
primus offerre monet, ob urgat quoque sedes
Erudiat hinc dat obea quartus
Quintus reunat, sextus ei fratribus orat
Laetet nunc claudit, pepulit quoque septimus oli.

Nota de laude et dignitate magnificentia ordinis sancti benedicti et patris et pilatoris atque fratris eiusdem patris nostri benedicti

Unde papa iohannes quinquagesimus sedis ipsius ordinis ac religionis dignitate considerans nec non omnium laudes de ipsius institutione admirans reperit cum numero platorum ipsius ordinis in libro predecessorum suorum ut patet

Summos pontifices romanos viginti quatuor. Cardinales vero centum et octoginta tres. Episcopos autem mille quadringentos et septuaginta octo. Postea mille et quingentos. Abbates insignes quindecim milia et septingentos. Hui omnes fuerunt de ordine sancti benedicti. Inter pontifices papam iohannem. Ipse etiam papa iohannes precedentur de canonizatis ordinis sui ipsos fecisse versus ad laudem dei dignos sic. Unde ipsius

Mitis et inuitat ipsi una benedicite
Quingentos quoque quingentos milia quoque
Incolo sicut tot fuerit pro meritis sti
Ad te transitum post omnes canonizati
Vt prior ordinibus cuncta pistantur ista
Sic cum paucis in fine stamina
Et quingentena bis decem numero pleno
Dedo sicut in victa niger est fuerit benedicti

Ad huius sancti meamur oes pervenire

Amen.

Tractatus dñi Johis abbis de professione monachorum

tracta
tus iste
qui ē
de pro
fessio
ne monachorum tres ha
bet partes. In prima for
ma professionis monach
orum declaratur. In se
cunda temitas professi
onis reprimitur. In ter
tia nullum professorem ne
gligentia excusatur
Prima ps continet
x capitula. In primo
ma explanatur que
in professione continē
tur. In secunda agit
de his que valent ad
stabilitatem. In tertio
determinatio de certis qui
stabilitati adhibentur.
In quarto deceptus mo
nachorum ad secularem. In
quinto demissus de mo
nasterio ad monasterium
. In sexto de vago et ꝯfuso
discursu monachorum
In septimo de cura cōui
sione monachorum In oc
tauo de eius impedimē
tis. In nono cōmendat
stratus mucrcatū sub obe
dientia. In decimo ostendi
tur quantitas culpe
in transgressione eorum
que in regula continē
tur et ab abbate man
dantur. In secunda pte
tractatus in qua repri
mitur temitas professi
onis primo ostenditur
quando professio sit te
meraria. secundo q
professio temeraria sit
valde periculosa. Terno
tangit de variis causis
temere profitendi. Quar
to ostendit quod mul

tocens uidetur temera
ria professio que non ē
Inferna pte que extrat
negligencia in professo
rum diuerum capitu
la continentur. In pri
ma ponitur qualis re
prehensio male uiuen
tium in monasterio. In se
cunda agitur de negli
gencia lectionis z pro
longatione diuini offi
cij. In tercio de malis que
secura sint ex negligē
cia lectionis. In quarto
de defectu boni exempli
in abbate. In quinto de
malis nobilibus qua
bonis ignobilibus pre
ponuntur. In sexto de
negligencia ceremo
nis. In septimo de solli
citudine temporalium
In octauo de dispensione
monachorum perpetuos
prioratus uel alia pri
uilegia expositione. In
nono de negligencia
infirmorum. In decē
mo de negligencia pro
uidendi conuentum. In
undecimo de multipli
catione eorum qui bona
temporalia disponunt
uel dispensant. In duo
decimo de effectu moderā
nonis in abbate arca
se z arca alios.

Cum displicerat dō
mino fidelis et stulta
promissio. Ecc. v. pro
missio uero stulta fit
cum proficiens eam
non intelligit. In fide
lis cum se eam non im
plecim uel confidit nec
ponit adpreces quor
dam amicorum
formam professionis
monachorum simplicib;
nunuis lucidam quā
tum dōs dederit pro

posit declarare. Unde
ps. Declaratio sermo
num tuorum &c. Et cū
do auctoritate scripture
sacre temeritatem pro
ficiendum reprimere. Ter
no regulam iam pro
fessorum exercere verba
.ii. sapientium quasi
stimuli. Ecc. ult. quasi
stimuli sunt dnm ne
gligentes excitant. sed
dum in altum defixi
dum temerarios refre
nant. Forma professio
nis monachorum.

Forma professionis
hec est. Ego frc
N. promitto stabilita
tem et conversionem mo
rum meorum et obedienci
am coram deo et sanctis
eius secundum regulam sā
cti benedicti in monasterio ta
li in presencia. N. abbis
et est simpla de regula

bēi benedicti. Ca. lvii.

Explanatio cum que
professione iunctis.

Et notandum quod
cum quatuor genera
monachorum distingu
antur. primo capitulo re
gule. scilicet cenobitae militā
tes sub regula vel abbate
Anachorite seu heremi
te. Sarabite qui doctri
nam et exempla maio
rum sequi renuunt. ho
hoc fidem operibus ser
uantes secundum pronsu
lum mentientes devo.
Et girovagi. Tria po
nuntur in hac forma
professionis que est re
novitatis. que distin
guntur a girovagis.
Conversione morum. a sa
nctis abbatis obedientia
adheremitis promis
sio stabilitatis secundum
Bernhardū padit via

gnur mandatorum aut
tor et ultor uiciorum.
Stabilitatis promissi
o ideo in professione ter
te premittitur quia ut
petre firmitas sup quã
totum edificium uere
religiosus constituitur
Ideo fundant ipsus cais
religionem sup stabili
tatem istam ut non ī
clinetur in scism seculi
ar. vij. Deserere plu
rem. Au. Aui uenti et
non ceti. fundã. cui ꝯ c.
Sudais in. capitulo
regule enumeratis hys
que ponunt admona
cio professionē subdit
Officiã ubi hec omnia
diligenter operam dauf
tur sunt monasterij ꝯ sta
bilitas in congregaci
one ꝯ non in congregacio
ne. Sic. in epla ad hies
de monte dei. Omnium

horum bonorum officiã
cella est et stabilis per
scientiam in ipsa et paulo
post subdit. Impossibile
est hominem fidelē fugē
mundo animū suū qui
non prius in aliquo loco
pseuerantier affixerit
corpus suum. Nam qui
cynicadinē animi mu
tando de loco ad locū
fugere nititur sic est qui
fugit umbram corpis
sui se ipsum fugit seipsum
animi fert locum mu
tat non animū. Eum
dem se ubique inuenit
nisi quod deteriorē facit
ipsa nobilitas sicut ledit
solem cyrrum qui currum
ferendo conuertit. Hoc
commutio est uetis homis
exspoliatio ꝯ nouī homis
induuio secm ad eph
iij. Deponitur uos
secm pstinuā conuersa

omnem uetérem hominem
qui corrumpitur sed deside
ria erroris renouamur
autem spū mentis vēr
induite nouū hominem
qui secū deum creatus
est. Qui punctis obedi
entiam prestat sibi qui
uicem fiat a quo dei no
luntatem requirat que
quasi dictu audiat. Lu.
x. Qui uos audit me
audit et qui uos spnit
me spnit. Benedictus obedientia
que maioribus prestet
deo exhibetur. Hū. quic
q' uice dei precepit hom
quod non sit tū certū
displicere deo hanc sere
omnino accipiendum
est quam si precepiat
deus. Quid enim inter
est ut ple an pluos
ministros seuc homīes
siue angelos hominibus
in notescat suū placitū

deus. Idem ipsum quem p
deo habemus tamq̄ de
um mihi ipsi que non sit
apte contra deum audi
re debemus. Stabilita
te in hac seculi mutabi
litate quantū possibile
est assimilamur dei et
uitati. Ipsor conuersione
contempta mundi va
nitate conformamur
pme uitati. Obedientia
ptē subiectū dei sublimi
tati. Ad primum mone
mur. i. cor. xv. fres mei
dilecti stabiles estote et
immobiles. Ad secū Ro.
xii. nolite conformari
huic scilicet sed renouami
mi nouitate spūs sensū
vrī. Ad tertiū. i. pet. v. hu
miliamini sub potenti
mani dei ut exaltet
uos in tempe uisitacio
nis. Ipsum dat uiti
sce ordinem medium

dat ei spem p mu
dat ei modum sunc me
simum. Vnica sua est ta
to ordinatior quanto
est deo subiectior tanto
speciosior quanto spec
iosio forma prefulgens ho
minum similior. Dñe. Qm
formosium te a gloria
forma mea domine.
ihu non solum obduu
ua quibus effulgens
munacula seu ceram pri
uitatem z mans z iusti
cam. Prodius seu mer
cina unte sce delet esse ho
minis ceritas. Cu gau
dio delet homo seruire
deo in sua ceritate. r. dñe
uuit homo qui uult u
uunerari a deo uiri et
uitate. Lu. j. Seruiam
illi in sancta z iustica
coram ipo z c. Humili
tas obedie deum glori
cat. Ecc. xj. Quam mag

na potencia dei solus z
ab humilibus honeratur
ymago ipius in nobis
reformata deum glori
cat. Complacet igitur
deus in ea. ay. xlj. hic e
filius meus dilectus in q
michi complacui. Alit
pr deipo baptizato. Sta
bilitas uero deo conuen
nat stabilibus siquide
dñus est dñs i. Lu. vos
estis qui pma. m. mich.
mi. z c. Ad stabilitatem
pertinet pseuerancia que
sola in Dñe sola est singu
laris filia simul regis u
la enim sola heres est
regni eterni. Dehys q
ualiter ad stabilitatem

Et notandum quod
septem sunt que
ualent ad stabilitate
p mu est sapia ta eius
qui est regere quam et
qui ho regi. Sap. vj.

dehys q uiter ad perfectionem

Rex sapiens stabilimē
tum est et xlix. Et ioseph
de ioseph qui magne sa
pie fuit et contra famē
egypti prouidit quod
fuerit recto: fuerunt sta
bilitamētū populi pro
ibi vi. legitur de dño.
quod stabiliuit celos
prudencia. Celi enī. v
ium spūales quos con
ūsano melius est prudē
ta seu sapiencia stabi
liuntur. Et. xx. pūcipa
tus sensata stabilis est
hpūs stulta interdum
adhoram pūcipantur
carni sed pūcipatus ea
non est stabilis. Et.
xxvii. hstultus z luna
mutantur. hcū stulto
est au michil constat
michil diu placet stulto
quod non hūt cupiūt
quod hūt fastidiunt
Contrario est de sapi
entia heū. Quid est
sapiencia. Idem semp
uelle atq; nolle. Non
potest augē semp id
placere nisi rectum. ha
piencia non vincit
malicia hap vi. Quid
malicia non eicit sapi
enciam demonstrio q
est quasi certaminis
cāp. hapiam nō enu
meret prosperitas ner
dicit adūsitas ipa ū
nde bonos non mi me
nos est malos z conu
ūso. Et xi. vnde consol
latur hominē madūsi
tate z repmit inprospe
tate non tient cam ma
la pene. Ad lumen eū
ipūs apparet quod nō
sunt vera mala sed po
cius vmbre fictiorum
malorum. Error iste
non est nisi eorū qui st
in nocte ignorancie

David. Sanio animam
dabit te uitas eius non
timebis a timore nocturno
Timor nocturnus dicitur
timor malorum pena
lium que timentur quia
non clare uidentur. Sa
pientia attingit a fine
usq; ad finem for. z dispo
o. suaq; Capit vij. Con
paratione malorum fu
turorum mala pena
et suauia sunt. Gregorius
Sancti penam temporalem luctum putant q;
phanc eternam non
ignorant. Sapientia
non allicuit bona pu
ra imo cum indignatione dicit temptatori.
Quid enim michi est t
ecto z ate et Ecc. j. Ubi
multa sapientia multa
indignatio. Secundum
est conscientia munda
sicut pumones muscae

ul' spiraz iumentum
discurre facium sic
punctiones uigor
animi instabile
reddit Tres j. Pcin
petrant resin. Propter ea
instabilis fra est. y sa.
lu. cor impii qui mare
feruens quod quiescere
non pt. Impius qui no
bilis est in lo sordido
non quiescat. Ido mo
nachus in gressu mo
nastii debet facere qualem
confessionem z exemplo
David lauare psingu
las noc. lac lectum suum
ut in eo cum deo quiescere
posit et sic stabi
lis esse potest Job xj. Si
iniquitatem que est i
manu tua abstuleris
ate z non pmanserit
in tabernaculo tuo in
iustitia tunc lauare
potis absq; macula fa

cem tuam et eis stabi
lis. Timor est a
mor: pri ulti mundi
quod pri ultimum
sedin Gu pro bat
amusemamm mortas
et periculum mulatu
do. Jumari massilie de
quatuor navibus unx
una pit. Jumari huius
mundi de quatuor am
nabus unx una salua
tur. Iste timor multos
ad religionis ingressum
induxit et multos iam
introductos perseuerare
fecit Job. xxxi. Hemp
quasi timentes sup me
fluctus timuit domi. Cu
fluctus timentes desup
eminent tunc mercia
tores ad navis exonera
tionem in mare proici
unt que multis labori
bus et expensis acquisi
erunt. Hic timor pre

dampnationis longa rep
alia fiat prolia et monas
tium ingredi. Timor ma
dicti predicti retinet mul
tos in monasterio. Est ei
quasi clavus configens
carnalem affectum ne co
stimulante monachus
ad seculum regrediatur.
ps. Confige timore tuo
car. et c. Habet etiam ti
mor quoddam pondus
quo compremendo retinet
hic ut lapidum pondo
ositate asseres in tectis
domorum retinentur. Ca.
xxv. Timor domi se sup
omnia sup posit. Cui sde
xxvi. Hi non in timore
domi instante cemeteris
te ato subducitur domus
tua. Timor. ii. resistit a
mori nocturno quo no
ci solent uenere ne tim
in ualescat ut monachus
ad mundum qui totus

in malugno positus est
redat. Dñ. Domus
ardet et ignis ardo in
stat et tu mones non e
gredi ul' iam egressum
regredi. Filius vidr est
pdicationis qui est iam in
loco salutis et ad locum
pdicationis redit. Io. xvij
Nemo pit ex hijs nisi
filius pdicationis. Talis
uidetur amare pcidu.
Inde quod minium spe
at. Et ipse ut. Qui amat
periculum pibit in illo.
Quartum est spes que
est quasi anchora que
dam seruans monachi
um ne uehemencia te
pestatis adeo anellatur
et ad scilm regrediatur
vnde heli vt. Dicat apls
loquens de spe quam
sicut anchoram habemus
animae tutam et firmam
Aug. Noli abscipi ab

anchora antequam mares
portum fluctuat nauis
in anchoris sed nō longe
a terra proicitur. Conat
diabolus monachum
in diffidencia aut ul' desp
acionem continuitate l'
uehemencia tempta
cionis ul' diuturnitate la
ssitudinis laboris. Ponē
da est hijs etiamsi mer
cedis. Aug. Terret te la
bor attende mercedē. Di
uitias etiam quod ani
mo fiat ut leuius sus
tinetur ratione consi
deremus que diuitiarum
tatem sequitur. Sapiēs
Optima uidendi forma
eligenda est quam in
mundum fiat assiceti
do quod male feris as
siste et feres uehemen
te ul' continuitate tēp
tacionis resiste spes ad
uitorij diuini. Vnde ps.

Dominus protector ani-
mae suae est maranatha pli-
sin quasi murus defen-
dens eum. Ischemichaa
etiam tentationis
occasio est ut fiat alius
sustineatur quia adhe-
rent ut gratia augeat
f. Vae v. fidelis est deus
qui non permittit nos tem-
tari sup id quod potestis
etc. Fiducia etiam habe-
da est in suffragiis sanc-
et adiutorio fraternum.
Et notandum quod
dns servos suos mundat
sicut quod ipse habet spem
meo. Gen. Quaternus
mundus domum fiducie
peccati portavit eatenus
possidebis. Tren. Do-
minus dns spiritus
meum. Je. Benedictus
vir qui confidit in dno
et. Quidam est medicamen
aqua. Ecc. xxxvi. Ra-

dicem impplo honori-
cato pplis honorificatus
est ille. Gratis pplis au-
dns deus eius. In hoc
populo aliquis indica-
tur cum exclusio amore
secuti introducitur amo-
ris et proximi. Amor
secuti expellitur cum
divitiae et delitiae et mundi
honores contemptum
Ad contemptum divi-
tiae pertinet nostri paup-
tatis seu abrenuntiatio
no pprietatis. Ad con-
temptum detractorum
vorum constantiae.
Ad contemptum hono-
rum humilitas obedie-
non introducitur amo-
ris nisi prius expella-
tur amor vanus. Augu-
sti epistola Jo. Si mundi
amor habitat non est
quo dei amor intret.
Jo. ij. Nolite diligere

mundum necq; ea quę
in mundo sunt. Si quis
diligit mundum non
est caritas patris in eo. v.
d. glo. Vnum cor duos
adulantes sibi amores
non capit. Non est mo
nachus verum stabili
tatem si cor adhuc ha
beat in mundo. Cm. vj.
non permanebit in ea ce
cor sui semper est cor de
f. cor sunt his alibi. Sa
pie ms. Adulatione plan
tationes non habent ra
dices altas nec stabile
fundamentum collocat
unt. Adulatione planta
tiones sunt quibus lo
quitur. Jo. vj. dicens.
Adulatio vesatis quia a
micus huius mundi i.
est deo. Omnis igitur volunt
amicus esse seculi et in
imicus dei constituetur
Amor dei amor sancte socie

tatis amor proprie salu
tis multum solent valere
ad stabilitatem monachi
similiter triplex difficu
le rumpitur. Cm. vj.
Amore salvatoris qui da
no affixus debet esse mo
nachus cruci religatus
Clavo amoris nam pedes
affixis sunt xpi cruci
quam clavis ferreis. Si
cut hostium sepulchri no
potuit xpm tenere sic nec
clavi ferrei xpm in vita
tenere tenuissent et da
no amoris nam tenebat
eum. Sic amor ipsius mo
nachum in monastio te
nere debet amor etiam
sancte sanctatis debet eum
tenere sicut dicit ps. Ec
ce quam bonum et quam
iocundum. Pulchre xvm.
Hic qui adiuvatur a
sancto qui autem firma. Cm
ms. Ipsius est duos ce

simul quam vnum hũt
cum cuiolmcuiũ sonc
tans sic ⁊ si vnus cen
dent ab alto fulatur. Si
ubi duo ul' tres cong
fu. ĩno. meo ibi sum inme
corum quanto magis
ubi x. ul' plures. Amor
etiam proprie salutis de
bet monachum in mo
nasterio retinere. Iste amor
deberet esse magnus val
de in homine cum mbri
tis animabus tantus
undatur esse. Ex amore
propie salutis videt esse
quod omis edocta anata
lupinu fugit et canis si
maquam cendit natan
do adhcius cendit. Iti
anus sagacit cauet la
queum ⁊ declinat lapi
de ictum ⁊ si in adrici
laqueum adstrictus libera
queu conatur. Hũ
Pudet hoc racionem ñ
posse nihomũc quod na
tura pt in noluere admõ
monere debet amor qd
habemus ad sanitatẽ
corpis pquam omnia
pati sumus facere. Aug.
Cum gaudio debet facere
in mortalis futuris q
facerent pro differenda
morte istu moriturus
Idem. Exitatur debet
amor quem deus et an
geli eius hũt ad salutẽ
nrãm nusit deus filiũ
suum in hũc mũdum
pro salute nrã. Ps. xvm.
Venit filius hominis
saluare quod pierat. Lu.
xv. Gaudium est angẽ
lis dei si v. p. peut. ageẽ
et omnes sunt ministra
tiones in mũsterium missi
propt eos qui hereditã
tem ra. sal. Eb. j. Gũ
dũc quid est homo qã
in notau. et. tc. Deus

quod multis et vnigeni
tum in multis spū sancti
tum pro multis multi
tum et neq; a bona sol
licitudinis nec vacat in
celestibus et illos beatos
spūs propter nos multis
ministrium. Et certi
est omnipacio honesta
Ysi. in epla ad ciues de
monte dei omnium cep
tationum et cogitacio
num malos et in utili
um sentina est odium
Item Wicetu. Sūma
mentis malicia est od
ium in heres monachus
odiosus quasi totius est
famelicus. Hinc etiam
unt rumores oriri ali
quas nouitates fauces
abum et sic decetis men
bris. Vnde sicut fames
lupum facit exire de
nemore sic fames odio
si monachi quisq; facit

cum a monasterio disce
dere. Pu. xxi. Desideria
occidunt pigrum et de
sideria. Tractatione
mus animam operandi
simus quoadeus ma
net in hereditate pacies
sui. Operando honesta
amexam hi quandā
spūalem refectionem
In custodiendis enim
mandatis dei retribu
tio multa. Opa utilitā
animam reficit. Vnde
ad utilitates pertinet ide
ylla. nr. Danem mīn
comedentis. Sepe est
gia spūs sci. Vnde sapia
ye. lē de spū quod est
stabilis. Et vl. Optī
mum est gia stabili
re cor. Sicut ci si hu
mor deficit impulsum
redigit et auctio disp
gitur et corpus cum
spūs a eo recesserit ca

ms efficitur. Sic signa
spus sit cessuit monachi
us admodum pusillis
sit instabilis. Unde ps
non sic impij non sic z c
Item auferes spm ipor
z afflia z impulsiones irri
tentur. De remissio des
censu q stabilitatem adiscat

Stabilitatem tua ad
discantur. Si remis
sus descensus contensi
osius discessus magis
z amplius discursus.
De quibus aliqua di
cemus z primo de remisso
descensu. Notandum
ergo quod remissio mi
nus est contraria mo
nachi proposito. Dissipat
enim bona nutrit mala
deo abhominabilem
reddit angelos offend
proximo finitem fiat
Remissus bona quasi
dissipat dum in cho a
ta z penetrata non con
firmat vel iam pacta
non conservat. Dicu
tur. Qui mollis est
z dissolutus fr est sua
opa dissipantis. Mol
lis est qui vero malo
pene cedit michi dive
valens sustinere dis
solutus est in quo a
mor deficit boni qui vi
lo amore ligatus est
ad opus bonum quo in
eo usque ad consumato
nem perseret. Homo
remissus sim aprec
alias in principio aliqua
tulum strenue agit
deinde diminuendo
procedit tandem ad
michilum non decedit
Cum xxy. filia facta
in domum nuptione fiet.
Anima remissa dicitur
filia propter defectum
imitatis seu vitiis

Statua uero propter de
fectum discretionis · pro
cedit diminuendo cum
deberet precedere crescen
do · Ps · vj° · Justus sicut
quasi splendens proce
dit et crescat usque ad p
fectum diem · Remissus
similis est statue · Na
buch° · Dan · ij · cuius
caput erat ex auro optimo
erat pectus autem et
brachia de argento ·
porro uentre et femora
ex ere tybie autem ferre
ree · pedum autem quę
dam pars ferrea quedam
fictilis · Diminuendo re
missi opatur bonorum
habundantia prosperi
tatem opata est
manus remissa manus
autem fortium diuita
as pat · Ecc xxj° · Cogi
tationes robusti sicut ha
bundantia omnis aut

pigr magestate erit · Re
missius cum seminat de
metit magnum messi de
crementum fiat · Hec ita
nam sunt quotidie boni fe
cerunt · Sed · Quodica
sementis arantis non
modicum est messis
detrimentum · Secundum
Qui pace se · p · et me · Re
missius pondus diminui
et adq · etiam gliam
sibi mendam nouit
vnde sepe accipit · ij ·
cor · mj° · Id quod impre
sentia est momentaneum
et leue tribulationis
nec supra modum u
sibilium eternum glie
pondus opatur in nobis
Remissus uidet semen
misericordie age et caude
liter agit dum corone
sue gemmas subtrahit
Sed · si penitencia ma
audeli miseracione mu

nuntur paulatim gem
mis corona una pnat
Remissus dum primā
fugit nunc incurrit.
Job vj. Qui primam
tamet invenet sup eū inx
Remissus fugiendo vni
vnum modic intollerabi
lem miseriam. Ipsa lo
et vera mala sunt fuit
uite. Ymbre ueno cor
sunt pūctis uite. Cap v.
Tunsierunt omnia il
la tanqm vmbra. Remis
sio mala incerit secū i
Prov. xxvij. Pagrum
pigri transiui z pruncā
stulti et ecce totum re
pleuerant vrtice z ope
uerunt superficiem eius
spine. Homo remissus
malis implebitur quia ab
eo non exstirpantur
Cum enim mala inob
gnitas z oriantur si cor
stirpando negligatur.

bona suffocant z tota
occupant. Hi ad fies
demonte dei. Hec e ma
ledicto ad z euc incrē
laboris mi z magno
corde vl corpis mi vbi
nocia vl inutilia gra
cuto passiui pucmant
utilia vl necessaria ci
labore. Ipsem in homine
remisso mala multiplic
cantur dum bona ne
gligentur que si fierēt
occupando locum ma
la intrare non possent
Pretea bona ūtutem
hūt resistendi malis se
cundum illud. Eccli. vj.
Ignem ardentem extingu
vit aqua z elemosina
resistit pcūis. remissus
deo abhominabile red
dit secū id. Apok. iij.
Utinam frigidus esses
aut calidus sed quia tepidus
es incipiam te eiicere

amendus est remissis
descensis. Illi qui sed
dente spū scō ascensiones
mente de suo disponunt qui spū
scō dant sibi in monte
saluum te fac conseruti
prebunt et propositum cordis
oris professione firmant
Descensus talis ruina
est. Prov. xx. Ruina ē
deuocare scōs. i. de
uoto suo honorare
et post votum retrac
tare. Descensus iste
conuenit his descendē
tibus miserū non al
ludentibus mecum.
Diabulo enim assi
milatur qui mitteretur
deorsum sicut qui
saluatori fraxit ut mit
teret se deorsum. Sic mi
Descensu iste descendit
monachus ardin in
infernum et adit mula
tanus infernales aq

bus vulneratur et spoli
atur. Vilipendatur commi
tendo mala culpe. Spo
liatur vero dum pua
tur bonis gratie dum
monachus instatu sublimi
qui cum profectus est
stat firmus sedum is. Cle
ri. Ifies stare et tenere
traditiones quas dia
cons ipse monet. Inclin
pacem habens pectoris
mise. et pacem eternitatis
incerta expectatione.
Sed prius dum descen
dit in cicho. Dum par
et quies mentis abeo
amittatur et stultus fis
ut luna mutatur. Qua
ditu monachi adsclin.

Sequitur de quinto
scolo discessu. Sa
tanum ergo quod du
plex contingit aliquem
de monasterio in quo pro
fessionem emisit. s. vel

Sed cum
ipsum

mut et. Cū xxx. Jugm
tus sensu relinquit se li
bitantem. Dūs solē fa-
cit fiat sup bonos z ma
z pluit sup iustos et iu
stos. Ad v. Ipe leuig
nus est sup gentes. Lu-
vi. Item confusione dig
nus est qui propessimo
dūo. s. diabulo optimū
relinquit et quia optim?
est si enim dūs malus
esset ut derelinquentibus
se tam acta vindictam
gauderet non sic amul
tas deseruerit. quia xme ī
fidem confundent. De
relinquentes dūm qī
tota mundo manifestū
est quod ipi sunt qui
dixerunt dūo recede a
nobis. Job. xxi. Tunc
dūs reddens eis viam
dicet eis discedite ame
qui operamī iniquitate
ait. vi. Eiusdem xxv. Ite

maledā in ignē eternū
z c. Discessus iste multū
provocat indignationē
dei nec mirum si deus ma
iestatis indignatur omni
bus vmanibus seruire
et non dignatur. Solet
magē dūs aliquando reli
quere aliquos de famu
lis suis non famulis eos
Deus vero nullū relin
q? deseruitoribus suis nisi
prius a bonis relinquat
aliq?. Dūc nemo te a
mittit nisi qui dimittit
magnitudo diuine in
dignationis inp?mis
aliqā cōdē? p magnitu
dinem miserie qua ipi
afficiuntur in mūdo. se
cū. Conflabitur indig
nacio mea sup vos cū
ingressi fuitis egyptū
Redire ad seruitū est in
tuire egyptū quod do?
prohibet. Secū xxvi. Re

ascendas in egyptum
monachus redeuns ad
seculum intrat egypti
idest tenebras vel an
gustiam et dolorem vel
quia tenebrosus est ig
norando periculum suum
vel significat id est in
angustia et dolore. Et
s. Qui addit scientiam
multiplicat dolorem. Tal
monacho pt dici quod
dixit dns flens amara
valde. Quia si cognovis
ses et tu sup. Flevit. Lu.
xxix. Flevit dns sup
lazarum mortuum si redit
adultani revocandum
Joh. xi. Sic sup monachum
in mundo mortuum si re
dit ad seculum est plorandum
dum. Et. pdicatur mo
nacho cligendum mori
in claustro quam vivere
in seculo. Et. Janus
est pejus male vivere

di quam ato morendi
monachi est dicere d. ns.
Et. Non egrediar sed
hic moriar. Monachi
apostate sunt arbores
infructuose bis mortue de
quibus legitur in canti.
unde. Quando aliquis mo
nachus cum relinquit se
culum deo moritur ei
relinqui claustrum. Fruc
tum seu voluntate quia
vivit seculo amisit ingressu
in monasterio. Fructum
vite quia deo vivunt
religione amisit in
gressu. Unde sim
plicat est mutilus
Sed in d. Pu vi. Ho
apostata vir mutilus
Discedens a monasterio
limites campi claus
us remanet sed in d.
est monasterium licet
dyabolus vidat aliqui
monacho prevalere.

tū non est despiendū
si in campo certaminis
remanet sed in ꝯ. Solo
mortem pet. et c. Et. Cō
fide igitur et mane i loco
uno fratre est enim mo
nachus dei honorare pau
perem. Et. xc. Et quantus
praestantem habemus al
endit sup te. Loquere tu ne
dimiseris. Monachus a
postata honorat pt hale
a hominibus inferioribus
cum tamq; ille qui dei
martyrus fuit et insepul
chro dei latuit macie
cum dyabulus in
eo appeat qui cum
demonasticum exer
cet qui etiam eius duc
tor et rector existit. Que
fuit saul aphitonissa
ut suscitaret ei samuel
. v. R. xxviij et sed in. Augi
apparuit ei dyabulus
in specie samuel. Et mulie

fratr in monachis apos
tatas. Ipi similes sūt ipsi
tibus demonia requibz
legitur. Ait vnus quod ce
perunt demonium mentis
sem minus ita quod ne
mo posit transire pmā
illam. Monachus ad se
ipsum redeens contemp
ta dei consilio in consilio
impioz abiit. Sapidim
aqua dei. Qui cum inse
cordie habuit. Dis.
De christis omne con
silium me et. Ego qua
qz initium vīe nōdū. Ip
sum spūs malignus
aloco salutis petit ad
quem locum cum ipse
sātis prius duxit. Iugi
pi suaue abiit et iugo
dyaboli serviet et imper
bolis se subiecit. Sic vi
Reisi ut essent absqz
iugo. Sic sunē inuenī
obedientiae rupit sed su

ne peccatis se ligauerit et
prodidit diabolo sic se
ligatum eodem fune
infernali patibulo suis
pendimus. Prou. v. Iniqui
tates sue irrepunt impi
um et funibus peccato
rum suorum quisque constringitur

De transitu a monasterio in monasterium.

De transitu a monas
terio in monasterium
Notandum quod si
monasterium bene ordi
natum est nec consu
lendum est ei qui in eo
fecit professionem ut tale
at ad aliud precipue si
voluntatem abbatis
et fratrum. Si sic. vnus quisque
in quo vocatus est sta
tu fratres in hoc permanet. Lu.
xi. Iniquitatis domum
intraueritis et c. Et cau
dem. Nolite transire
de domo in domum sicut
ait dominus discipulos suos
transire de domo in domum
ne videant se deleuitate
notabiles vel ne offen
derent suos hospites
eis verecundiam faciendo
Quare multum cauen
dum est monacho ne
transeundo de monasterio
ad monasterium deleuita
te notetur et eis qui eum
suscepit pecunia matria
offensionis detur. Priuato
monasterium non est or
dinatum nec species habet
quod ea que in professi
one promissa sunt ibi
non soluant. Consulen
dum est monacho ut
transeat ad aliud mo
nasterium bene ordinatum
et eum. Ineptis non tan
corpori sed et moribus
eligere salubrem locum
debemus. Loca seria sed
que eligere oportet. Eri

mlbio deprecepto et dis
pensacione. Siquis in
loco in quo professus e
in prohibitate atq; in re
gularitate cohabitauit
uni uiorum conuisionē
et obedienciam secundū
regulam obtinere forte
nequiuerit. Duce spū
libertatis transire indu
bitanter suadeo ad locū
alium ubi homo non im
pediatur uodē deo uota
sua que distinxerunt labi
f. et quidem cum sancto
sanctus eris et c. Sane et
religiosis et bene ordi
natis monasteriis nullos
meo consilio ne amoris
quidem desidia siue lice
cia sui semoris egredier
forte uelit aliquis de
dunacensium institu
tis. Adeam deuenire
pauperatem eligens in
uirum preillis consue

tudinibus magis regule
picatem sine consilio
non consulo sinon sane
abbatis. f. usur pauit
id assensi. Quam obrē
primo propē scandalum
ipsorum quos deserit
Deinde quia relinquere
certa produbus incertum
non est forsitan hoc re
uerer pē illud autem nō
pē. Tertium suspectum
habeo leuitatem quia
id sepe quod facile no
uemus ante q̄ probe
mus experti iam nonnu
mero prope momento
idipsum et sapientes et
respicientes tam leui
quam irrationabiliter
ierint. Cū in ceplis. Sa
non nullos de alius con
gregacionibus et insti
tucionibus adueni or
dinem puolasse qui h
agentes et sius scanda

la relinquerunt et nobis
michi ipsi nimis actulerunt
Dum quantum illos
sua temeraria discessio
ne nos conturbabant
sua mala conversatione
et qui scribe scripserunt qd
tenebant et tenere pre
simpserunt quod non
valebant digno deus
exitu patefecit eorum
ignorantiam quia imprui
dent deseruerunt quod
in epte vel in discrete ar
ripuerunt et turpiter re
dierunt ad id quod le
uiter deseruerunt. Et
notandum quod mul
tum practicum est hoc
in monasteriis dissolu
tum intrare vel si intra
uit ibi re mane
re. Hinc modicum
unum bonum si multo vino
corrupto admisceat
tam cito corrumpitur

si erant ille qui bonus
est si intrat monasterium
dissolutum ibi malus
efficitur. Hinc rum ri
nas quodammodo infun
dis arcesat. Qui hst dolium
vino corrupto semi ple
num non aurat vino bo
no id implere pus in
tendit ad hoc ut vino
corrupto expellatur q
ut bono impleatur. Pre
uidetur esse intenden
dum ejusmodi mo
nasteriorum dissolutor
ut multos de monachis
illis indiuisis monasteris
bene ordinatis collocan
do vel in ingressum mona
sterium illorum adtempus
claudendo ut post mul
titudo bonorum simul
possit introduci. Hinc
enim modicum fermen
tum to. mass. cor. j. Cor
v. multo magis multi

fermentum modicum
mass· cor· ¶ Sci· Iuuenalis
alter alterum trahunt
Quomodo ad salutem tra
hi possunt quos nemo
retinet nullus impellit
s· cor xv· Corrumpunt
bonos mor· collo prima
similes et opa prima· ¶ Sci
Commisce delicatis pau
latim emulat et emollit·
magnus comes quanus
candido et simplici ru
bigine suam affri et c·
Sci· xvi· Qui tangit
picem coinq· abcet· et qui
communicauit superbo in
duet confusionem· Econ
trario dr· Sci· vii· ma
la abste· Eiusdem xxx·
Cum uno sco quecunq;
cognouis hic timorem
dei· ¶ Sci· Cum illis ver
sare qui te meliorem
fecerint sint· Illos etiam
admitte quos tu meli

ores facere potes· Qui pi
cem mundi mult fu
gere non dz adpentes
fuge ne contingat cum
eam pentibus pice· Sci
xvii· Dixerunt angli
adloch· ¶ surge cum ne
et tu pie peas iniscelere
cuncatis· Nu xvi· Dis
cede ab amalech ne in
noluam te cum eo ab
emelech figuram mundi
dei terram lingentes
qui pri fonti dulcedis
proponit quibus iuc
dicis delectamenis qs
iucundatus amant·
Iuxpi· cum amelech pli
ingens· Detalibus
debet discedere qui deli
derium propie cohuns
ist ne fiat socius
cor prius malpat
post in pena· Qui diu
sibi matum iste plac
re non dz se coniungere

hys qui sibi displicent
sed eis qui ei placent
ut adplacandũ dñ
iuuent eum. Ymis q
est mongreyanone
an dñs iratus est aliqñ
est occasio ut deus con
gregacioni miscatur
et puniat eum. Jo. vij°
Non eo ultra vobiscũ
ibo contratis eum
qui hunus sceleris reus
est. Quicumque qñ
dñs iratus est congre
gacione occũ poterit
esse quod offendant
aliqui qui in ea uoriũ
tur. Gñ. Amator pce
salutis loquitur sibi eli
gat ubi deus maneat
non ubi diabolus señ
haleat. Habitat enim
dñs in sanctate longe
sedm id. Ps. xxiij°. Ybi
duo ul' tres &c. Deus
autẽ sacharne est inso

aetate malorum qui
non sunt salutis adiu
tores sed adiutorij im
pediõres. Apo. ij°. Scio
ubi habitas ubi ẽ sedes
sathane. Fiat multũ
fiat ad hoc quod aliq'
preualeat inimico ad
iuuariũ sanctatis sedm
id pr. Finitur qui ad
iuuatur a fre quasi a
uitas firma. Fiat mul'
tum fiat ad hoc quod
vincatur a inimico
non uenientũ sanctatis
Infirmus qui uult ad
sanitatem puenire nõ
dz loqui pestilentem
eligere multum enim im
pedit sanitatem loci
corrupcio. Sicũ Judi
vitaliter valet aliq'd
ad corrumpendũ rigo
rem religionis. Qui
uult ire ad scũ Jacob
non potest se insanctate

qui eorum vnitā ua
dunt. nulla enim soc
etas aliq̄ dnat nisi quo
vadit. Ergo qui milt
ie inpadisum non dz
se poñere in soactatem
illorum qui vadunt in
ifernum. Pv̄ j°. fili mi
ne ambules cum eis pe
des enim eorum ad ma
lum currunt. Gen̄ xxxij
Dolut. Jacob hñe. Esau
soāt ituis sui. Non ē
securum agno esse cum
lupo. Ecc̄. xxxij°. Sic
communicabit lupus
cum agno aliq̄ sic pe
cator: cum iusto. Non
est vnicuiq̄ licitum cū
mortuus sedm ipm lu. vl°
Quid quicquid vnicuiq̄
cum mortuus. Sic ille q̄
vnit vl' vnie cupit u
ta q̄ē non dz remanē
cum his qui mortui sū
morte culpe sz debz ad

unientes cum sint. Carlo
mortuus si ponitur cum
unus amendicat sic ille
qui mortuus est omōē
lunor soactatis aliq̄n
lunus efficatur. Pv̄ xiij°
Qui cum sapientibus
graditur sapiens erit
Deuago z furioso dis
cursu monachor.
Sequitur deuago z
furioso discursu
qui in monacho deo ade
o displicz ut ea mōchū
displicere faciat. Inde
de monacho uage z fu
riose discurrente pt di
ci ipm. Jer xlvij. Dilexit
mouere pedes suos z nō
quieuit z deo non pla
cuit. Monachos qui vo
uagos dnat bñs bū.
s.c. Regule poñia dci
ores esse sarabaytis.
Ipi sunt dyaboli mutā
tores mentis psona dr

Job.

Job j. Circuiui terram
et perambulaui eam.
Hi enim sunt principes
maledictionis eorum.
Secundus. Habentes ca
put cordis tremuerunt
Trepidauerunt enim ubi
non erat timor. Dicta
mala que non sunt uera
mala sed quasi umbra
timoris aspitatem. S.
claustri formidantes et
refugientes qui sunt
uagi et fugi. Et ab hys
que eis omittunt dis
claurentur delicias di
uitias honoribus om
nium dum inordina
te abeis talia conuipis
centur. Hic dicit eorum
esse eos uagus et fugi
Omnis igitur qui mue
rit me oca. me. Ipsi ei
sunt hydra terrenna q
uus caligo tenebrarum
obseruata in eternum

de quibus legitur cau. xxi.
Hydra uero terrenna ali
quando fiunt hydera cau
denna postq eam discur
rendo per mundum delicis
mundanis assueuerunt et
aspitas religionis eis
in disuetudinem uenit
redeuntes ad claustrum
claustralis uite aspitate
sustinere non possunt
et apostate fiunt. De
casu stellarum le
gimus. Et cadunt stelle
de celo et apok. vi. Et stelle
celi ceciderunt sicut terram
sicut ficus mittit grossos
suos cum auentu magno
monetur. Et stella de celo
cadit cum monachus
celestem conuersationem
deserens ad secliu redit
Vel egressus in agrum
oculus est. Secundus.
Hic claustral' innocens
cum a claustro immundum

egredi morte culpe om
dicit. Cornus ab archa
egressus non est reversus
ad archam. Sed vi ca
dentibus enim illectus
est. Sic aliquando mo
nachus de monasterio egre
diens et pmundi discur
rens amore delicarum
carnalium capitur et
mutatur. Egressa dyna
filia iacob curiose ut
videret mulieres regio
nis illius rapta est et
corrupta. Sed. xxvii.
Dyna macone secreto in
sinu signat claustralem
mente infirmum qui
de claustro egrediens
dum mundi contaminat
abilia curiose considerat. Amore eorum in
pitur et corrumpitur.
Sicut dn manet in lim
ite postq non exit
adirequirendum seruos

suos omissus est vi. Sic
Si iacet monachus qui dum
esset claustralis et in claus
tro manebat vita sue ut
postq administrandum
quam ambiebat obtinuit
omne eius pmundum dis
currens morte culpe in
currit. Pisces enim extra
aquam positus mori
tur sedm ps. ysa. l. Computres
cent pisces sine aqua et
morientur insiti. Sic
monachus mora in um
am extra claustrum fa
cens facile corrumpit
ingressus a claustro aqua
in signum nectitur.
Unde non est mirum si
pisces moriant. Dum
monachus est in claust
ro ordinatio est iuba
sacre scripture que ad
modum aque animam
mundant sedm ps. Jo
xv. Vos mundi estis p

ser. q. lo. s. nob et inlynis
aquis conseruatur. Si
ueo discurrit pmundum
ist uba secularia que ad
modum sanguis inqui
nant corrumpunt lon
os mores colloquia pra
ua s. soe xv. Claustales
mundo famulantes se
sicut aues cauteruses
que facile capiuntur
Claustralibus redit sal
uator: ex non imiscen
do se mundo illis dicez
inquibus eplis vnum
sepm prebuit post pas
sionem suam aplis qui
dem aliquando apens
mundo ei imisce se no
lens. Hanus ei salua
tors illoz dicez inquibz
nec se miscuit mundo nec
secundum humanitate fuit in
celo signat statu claus
tralium qui quasi me
dij sunt inter mundum

et celum. Licet enim relin
querit secularia adhuc
in pegrinantur nec pue
nerunt ad celum nd enim
sufficit monacho mundum
reliquisse imo oportet
ut eius oblimscatur sm
d ad philippum ep. Que
retro sunt oblimscens
z adea que antecedunt
extendens meipsum z sq.
Ergo expedit et ut mun
dum fugiat ne et adme
mortam ineat. Dauid
Ecce elongavi fugiens. insolum
dinem se. Quid tibi ca
uere nam est quoz con
tempti monachus esse
cepisti. Gregorius non
licet intueri quod non
licet concupisci. Hen.
Remedia plurimum pro
sunt interripendum
non est quis z unde po
tis obliuio sue dedisce
cailos sue cunes assvel

cer samoribus urbis
Quoamq; processeris
in ꝓo transitu que remo
uerunt cupiditates tuas
amurunt tibi. Qui de
pouere multi desiderii omni
terrum quarum cupidi
tate flagrauit et oculos
ad aures abeis autat
que reliquit. Fugiendo
est mundo mundus
per mundum. Primo quia in
mundus. Unde qui eū
amplectitur in quinat
Augo sup Io. Sicut delec
tat mundus semp vis
esse immundus. Secū. Q
mūde immūde quid stupis
quid auiere conoris sicē
poeta In mūdus mūdo
que tibi mūda dabit
Ecclī xxj. Qui tetigerit
pi. et. Secundo quia e
quasi pisatus. Unde
illa queat hominem
Ecclī. Quisq; nostrū

agere tutam uitam uolz
ista uistata bōficia deui
ret. Capi uelle vidēr qui
tonis vistatis accedit ui
mere. Dyabolo sacens z
noleus pedem ponit
Iob. xxvj. Immisit in ure
pedem suum z in malie
ipius ambulat Sap.
xiij. Creature modum
hominum facte sunt
z interuptacionem ac
hoīm z in mustipulā
pedibus insipienciam
Iymdus nallis silu est
est habens multos pu
teos bituminis Ecclī. xj.
Terra quia cauis nau
fragandi plenus est.
Augo. Amas scim abso
rebit te amatores eū
suos uorare nouit nō
parce. Quarto quia
latrinum latibulum
est spoliari velle vr q
facere padit puteam iq

frequent spoliatus est
Homo descendit ab heli
mericho p quod signat
mundus spoliatus est
Lu. x°. Asonachus transi
tanus p deserta mũdi
ad terram promissionis que
promissa est contemptori
bus terram morientiũ
ad mp̃tum dñi debz pro
fiasti et ad mp̃tum eius
sigere tabernaculum sic
legitur fecisse filios israel
Nu. ix°. Quiete debet
habere in desiderio disci
plinam si necesse sit propter
bonũ obedientie in pacien
tia. Sed. Asonachum se
esse non loquendo z dis
currendo sed tacendo et
sedendo quisq; nouit. Si
arsenius delaudet a palacio
ut monachus fieret sta
est vox dicens. Arsenii
fuge ante. qui esse hec
sunt medicis non petra

di. Esse quietũ est signũ
ordinationis interioris
hominis. Primũ argumentũ
mentis composite existi
mo posse consistere z secũ
moram. Augu. in lib. con
fessionum. Animus ordi
nata inquieta sunt. Or
dinata autem quiescũt
Hoc est vnũ demirabile
bus in vita religionis
quod quiescendo incedit
velocissime tendit in
religionis est iuxta illũ
celestem sabbi habens
iter. Louciam quietẽ
monet nos a pluis ueio z
ex°. j. thessa. iij. dicens
Rogamus vos fres ut
opam detis ut quieti si
tis v°. the. iij°. Satis que
admodum vos opteat
imitari nos qm̃ non fu
mus inquieti inter vos
maxime tũ nouitios
oportet esse quietos z

non ad egredi armos
tenio. ℣ En subdinus
est preposito tenere am
mis ⁊ pax tenax recti
Le etiam Exo. v° denoy
se quod pr eius iudic
cium elegantem ⁊ ab
scondit. ℣ a pris nasce
ntes legem hanc natura
sent ut maiora anima
lia visibus ventri dom
ans continuant sic ul'
tum valet ad hoc ut
monachus multum p
ficiat si in claustro mul
tum moratus fuit ante
quam eiageitur De cui
consuetudine morum.

Dicto de stabilitate
dicendum de conui
tione morum que sedi
lem ponitur in professi
one monachorum. Qua
tum ad hanc primam pro
fessionem monachus p
manere debet qui in

claustro similit non re
gulariter vivit non suffi
cit monacho mutasse
locum contemptibilem
assumpsisse habitum
deferre tonsuram alta
Coronam laicam mis
yet morum conversio mu
tetur. Cui. Corpis con
versio si sola fuit nulla
erit. ℣ forma conversionis
siquidem est ista non vi
tas variant virtute gy
rens spem pietatis. In
gredient monasterium
nostre est spm sancti adesse
animis operatione ipse mu
tetur in viuum altum
ut possit dicere i° ad
gal. v°. Ejuo iam non
ego. vivit vero in me ipse
Cam. vi°. Ego dilecto
meo ⁊ ad me conversio
eius Libenter debet quis
conuertere ad deum ut de
conuertatur ad ipsum ut

est ut dil. lo. t. Jeremi.
Nunq̃ non sunt iuba
mea quasi ignis ardens
Deut. pen. Inexta eq
ignea Lex. ps. Ignitum
eloquium. t. ve. Qñto
propter defñu lonu ex
empli. Hcñ. Longinu
it est p̃ precepta breue
et efficax p exemplā nõ
sufficit ad conuersionem
morum quod matia sit
ad conuersionem apta si
desit exemplaris forma
Hinc manus moysi
que erat sana missa in
sinum facta est leprosa
Exo. iij. Hic in monacho
qui intrat monasterium
ubi ministratur et forma
mali exempli facile
fit conuersio in malum
non in bonu. Quinto
propter cõmixtā scla
tum. ps. Cõmixti sũt
inter gen. et didi. opa eor

et. Sexto propt defñu
lonc uoluntatis. Bo
na uoluntas est quasi
quedam matia. Ide to
ta uita religiosa nota
uolubilis obedie debet
formari. Bñ. in epla
ad fres de monte dei. Qm
amq̃ lonam uoluntā
tem sciam habebit ist
quitq̃ et ad breue tmp̃
dum opus est. Incadē
Nonus homo tamq̃
a singulo signitum legis
quadam mandatorum
quasi manibus altissi
dinis faciendus est et
formandus etiam omñ
paciencia in nota uolu
bilis obedie in igne pro
bationis sue plasmaci
onis sue arbitrio uoluñ
tati subdendus. Cõme
dando status uuienũ
Sequitur sub obedia
obedientia inpro

[illegible]

fessione monachorum ꝗ
no loco posita. Est autē
obedientia ista subiectio
qua homo spontanee in
tuitu dei alcius hominis
subditur voluntati. Et
notandū quod status in
qua subobedientia viuitur
multum appetendus est.
Nullo enim multū utili
tatur. Triumphus no
bilissimus acquiritur nū
quam habundancia tu
mulatur. Obedientia deci
bīplacito certificat hoīem
a solicitudine sui ipsius ex
onerat apostolo conseruat
mentem castificat hoīem
supra se leuat statui ce
lestium ciuium assimilat
Per hanc acceptissimum
sacrificium deo offertur
Per hanc deus homini
ꝑfecte donatur ꝛ multum
glorificatur. Per obedientiam mul
tam uirtutem addicitur.

Cum enim sapiens dicat
hoc solum uirtuti addi
ces quod propre subtrax
eris aliquis uoluntati
quantum uirtuti addic
cum propria uoluntas
omino amputatur. Ite
rum valde uirtuosum sit
quod aliquis uoluntate
uiuendi relinq̃ et
pro xpo mori se expo
nit. Quantum uirtuo
sius est quod aliquis
omnem propriam uo
luntatem relinquat ꝛ
pro xpo alienae uoluntā
ti se subiicit. Obedien
tiam triumphus nobi
lissimus acquirit nobilis
simū enim genus triū
phi est vincere se ipm
quod fiat obediens. Pro
xpo. Qui obediens loquitur victorias ꝛ super
hoc est obedientia quī
victime. Et v. de glo. gg

Ita obedientia loquitur
victorias. Dum enim
alienae voci humile subdi-
mur nos metipsos inge-
de superamus. Ps. xxvi.
Exercitus est qui dimicat
animo suo expugn. urbium
multa urbes et regna si-
bi subiugauit qui ti-
adhuc nobilem trium-
phum non pucinit. Hic
triumphus propius est
hominis vitio ut aliud
animal ceta animalia
sepium autem vincere
non pt Dei. Qui se
ipm vincit contra omnia
fortis est. Obedientia
mitor habundantia
tumulatur. Dum aliquis
intendit facere propriam
voluntatem non uide-
tur mereri id ap. sepium
meretur. Illo enim
mito mices expectatur
qui seruitur animus etiam

voluntas impletur non
meretur. Et apud alium
nisi qui uult alienam vo-
luntatem quod est obedi-
entia. Iugo. Dicebat
ut homo subdito posito
aliquo prohibet ut esset
et opus meretur obedia
facta est quasi nauis
institoris. Qui innauit
est etiam comedens et
bibens procedit monet
enim motu alieno. Sic
qui est in religione qui
estendo comedendo et bi-
bendo meretur. Obedia
de di tempplacato homi-
nem certificat nisi apte
sit malum quod apre-
lato precipitur sic ac
cipiendum est ac si ade
o precipiatur. Lu. x°.
Qui vos audit me au-
dit. Quisq' vice dei pre-
cipit homo quod non
sit tm dum displicere

deo haurire cerus ouo est·
ampiendum quam si p̄
apet deus· Obedīa inter
tenebris huius mundi ui
cem supplet discretionis
Sū· Sam anis mtis
discretio· Idem locum dis
cretionis supplcat uirtus
obedīe ut nichil plus
nichil minus nichil alit
quam imperatum sit fac
ere· Obedientia hominem
absolutum dīe sui ipsius
gerunat· Ally enim in manu
dit sollicitudo et temptatio
proximo qui in religione
est· Inde enim alienatus
sit etiam a seipso ualde re
prehensibile est in eo si
pigritia corpet et non pro
fiat· Ysaie enim fatuus
est si onus tim resumit·
Sū· sc· Cān· Qui vri au
tem semel nobis credidis
tis aut rursus de nobis
uos intromittitis· Obe

dīa hominem a principio con
seruat ipsa quasi equus
uadit alieno enim sensu
et alicne uoluntati qui·
alienis pedibus initit
ideo nec maculat nec le
dicur· Inquinacio enim
et lesio impanitis est et
non obedientis in mani
feste sit malū quod impa
tur· Ad eam pōt dici id.
ps· Inmai bus pta te
ne for· offen· adlapi· p· t·
Obedientia mentem casti
ficat abibidine pie uo
luntatis sedin id. j· Det
j· Animas vrās castifi
cantes in obedīa caritā
tis· Sicut ramus nobi
lis arboris arborem sil
uestrem reddit domesti
cam sic obedientia men
tem libidinosam facit
castam· Ergo inōē
sola obedīa uirtus ē
que eternas uirtutes

mentem

ponit · ascrui · Si quis
uult uenit post me · et c ·
Obedientiam deus mul
tum glificatur · ysa · lxvi ·
Si glificauerit eum dñ
non facis uias tuas et
non inuenitur uolun
tas tua ut loquaris ser
monem tuum delectabis
super domino et · ascultā
glorificat deum uer ole
dicens qui patris est fa
cere eius beneplacitum
et si mandatur ei pu
lem p̄sonam ꝗ̄ merito
adeo glificabitur · Ex ·
xi · Quicumque honori
ficauerit me glificabo
eum qui autem conte
nnit me erunt igno
biles · Ecc · x · Semen
hom̄ glificabit hoc
quod timet deum · Se
men autem exhonora
bitur quod pretit mā
data dñi · De quarta

tate culpe tui sgressiōs
q̄ iuxta · l · abbe p̄cepuit

Sed forte querit
aliquis an omnia
que in regula continet
estimanda sint precep
ta ita ut eorum transgres
sio eorum ul' omno sit
dampnabilis ul' omnia
consilia ul' monita ul'
transgressio eorum ul'
omno non sit culpabilis
ul' pax culpabilis ul'
aliqua precepta aliqua
consilia ul' monita · Et
si sic est qui sint h̄ et que
sint illa · Et similis quel
ad ki potest exhys que
aliquiori cottidie man
dantur et quod omnia
sint precepta potest uide
ri p̄ hoc quod le in regla
beati benedicti · Ru · pri
ma · Si hita inquit seni
deliberatione pro miserit
se omnia custodire et cuncta

Semitam culpe transgressionis
tue magna dominus ul abbas
imposuit

sibi impata seruare tuc
suscipnatur incongrega
cone. Cum ergo ille qui
recipitur se omnia custo
dire pollicetur si aliq
cor non custodit transg
ressor est promissionis
et voti sicut inplenda u
mnenti sic imperfecto
Et d. Hui exx. Si quis
unor uotu duo nouit
aut se construxit inst
mento non facit irritu
suum iubum sed omne
quod promisit impleb
Hoc transgressio est i
prohibicione. Aut ergo
uoti est transgressio cum
monachus transgredit
aliquod eorum quod i
regula continetur que
ante erat et indifferen
ta aut non si sit transg
ressio illa est dampna
bilis. Si non est uoti
transgressio non videt

esse culpabilis nulla ei
alia racio offerule inue
nietur ibi ergo in transg
ressione talium uel est
mortalis culpa uel nulla
Si concedatur quod om
nia sint precepta que i
regula continentur ergo
uale piarlosius est sta
tus religionis. Cum nul
lus sit monachus qui
aliquando alicuius illorum
non sit transgressor. Ad
solucionem horum notan
dum quod sicut lex di
uina tenetur maxime
seruire uel obedire non
in omnia que nobis indi
cent dei uoluntate sunt
precepta imo aliqua et
consilia aliqua uotita
Sic non omnia que mo
nacho indicant uoluntatem
patris spiritualis cre
dimus esse precepta imo
quedam consilia quedam

monita et quedam pre
cepta. Transgressio con
silij potest esse sine omñ
culpa. Transgressio mo
nitis sine culpa mortali
Transgressio precepti.
si sic cum deliberacione
sufficiente semp est cum
culpa mortali. Dicendũ
ergo est quod non omnia
que regula continentur
precepta sunt. Si omnia
illa essent precepta iam ñ
esset regula qua uti spũ
ales in via padysi regen
tur sed potius esset in
fernalis musapila laque
is plena qua anime dy
abulo illaquearent cum
spũs sanis benignus sit
Non est credendum quod
bonis bñdictis ure scõ spũ
plenus gaudio extrac
to omnia mandauit
que agenda a filijs suis
deceuit cum eram ꝗꝗ

ducat deo vi. ca. li. dyalo
gorum quod scripsit regu
lam monachorum dedi
cacione precipua. Qua
si gladio extracto aliq;
mandatur cum nõ im
plens illud morte punit
non est pietatis pacie
sed potius crudelitatis
tymmice preneglecte
vel transgressione culpe
cumq; quod iniungitur
uelle omnia cum cum
iungitur. Ad id quod
obiectum est de illo iubo
regule si hñta scenum de
hbacione promiserit
se omnia custodire di
cendum est quod iubũ
promittendi large su
mitur ut non importz
obligacionem nota est
z sensus si ostendit se
omnia uelle custodire
non eã promittens
uouet quod custodiat

omnia que in regula
continentur. Iude Bu
in libro de precepto & dis
pensione. Nemo cum p
fitetur spondet regulam
sed determinate secundū
regulam sui quisq; con
uersionem suam que deu
ceps conuersacionem se se
dige pollicetur. Inde
nemo si cauere proficet
pollicetur se in nullo ul
tra transgressurū. Inde
dem professio sicut se hī
promitto non quidem
regulam sed obedīam
secundum regulam.
Illud uero ibum regle
si aliqū p contrarium
professionē fecit sed nō
dr contrarium professi
oni facere p transgres
sione cuiuslibet quod ī
regula continetur sī
sp promissionē de nox
uitione in monastio

seculariter viuendo ul' p
missionem de obedienia
preceptum superioris con
tempnendo. Ad hoc dī
dicendum quod sicut
multis que indicant no
bis uoluntatem dei si
ne transgressione p̄cep
ti p̄t esse offensa ut eū
aut quis ueneratiuē
peccando committit id
quod deus dissuadet ul'
quod suadet obmittit
ul' negligit. Sic sine
non transgressione p̄t
esse culpa circa hoc que
monacho indicant no
luntatem p̄ris spūal'
ul' bti bēdicti ul' abba
tis ut cum monachus
transgreditur mōitum
abbatis ul' statutū regle
quod probabile nō esse
preceptū estimat. Et
sicut qui ueneratiuē p
cat contra ea que sunt

denne naturali vel di
uino non dicatur simu
pliciter maledicens sic
nec ille qui venerabile
peccat arca ea que mur
gula continentur vel
abbate mandantur
dicatur simpliciter transl
gressor: vocat scilicet nec ille
maledicens reputatur.
qui mandatum dni p
sine preceptorum transl
greditur. Adcogniosca
dum que transgressio
magis vel minus pos
sint valere ea que dic
Scris bri. in libro decre
cep. z dispensacione. In
ter est inquit sane qua
ca. quo affectu qua in
tencione quo principi
te inquo ne preceptum
malum hoc committa
tur malum inqua pre
uaricacionis fac duos
honicidas z vii quod

spoliandi cupiditate.
Alcin necessitate defen
dendi. Annō hic satis
evidenter inter legem
et legem. Quid sequat
cā si hūc subita ira illi
studiosa malicia aut
forte veteris odium ad
dem scelus impulit. Nū
quid simile pensandū
erit iudicio quod dissi
mili constat esse scan af
fectu. Quis non iudicat
in filiabus Loth quā
exacerbavit aut attenua
vit turpis vephandi
neratum flagitii pietatis
intencionis. Inter pre
ceptores cuius reuerem
dor: vobis imminebit auc
toritas eius gravior
formidatur offensio ac
maioris mandati transl
gressio dampnabilior
estimatur. Nescius est
enim obedire deo quā

hominibus z inhoñibz
melius magis quam
discipulis · Ita omnibus
mandatis maior minor
ribus minor z cā z opa
delectur · Porro maior a
minora ve mandata
dñi sciu quod mag.
nimis ne uelle constituit
illum qui precepit siue
hominem siue deum · Inco
dem non pari culpa ue
ligatur que non pari
culpa precipitur nec pa
ri pena punit · Et notā
dum quod ea sunt time
da in transgressionibus
minimoz mandatoz ·
s contemptus usus ul
consuetudo z obstinacō
Est autem distinguere
duplex contemptus · s.
contemptus ysone su
pioris z contemptus
statuti Contemptus sta
tuti duplex contempt

mandati z contemptus
remedij · Contemptus
ysone superioris potestā
tis · Contemptus statu
est in illo qui mente re
laxata siue freno currit
per campos licencie tran
gressionis non reputās
de remedio nō cāus · De
tali contemptu videlo
qui salō · Dv · xcvij · Im
pius insuper cum impio
sundum uenit peccatō con
tempnit · Ecce · Dari da
nobis in duo hj vnuisca
obseruano regularis
imperata · s z remedia
preceptis instituitur
inta contra peccata reme
dys restituitur post pe
catum in nocentia sic
ergo utraq; nra complec
titur nra professio ut
professus quisq; cum i
aliquo mandatoz regu
larium deliquerit · Si

adiuuedum eque regu
lare confugerit & si con
uuncatur transgressor
mandati non ei preua
ricato: pacti. Solum i
taq; sensserim fregisse vo
tum violasse propositi
pactum preuaricasse q'.
et p̃ceptum contempsit
et remedium. Incedem
ubiq; & culpabilis ne
glectus & contemptus
damnabilis. Differūt
autem quia neglectus
quidam languor. ihsac
est. Contemptus uero
superbie tumor. Decōtēp
tu uero & obstinacione
sil' d'. Hū. Incedem lib'.
Clacio inquit contemp
nentes & impenitentes
obstinacio in minimis
mandatis minima
culpa non facit. Dicu
si dicatur incedem. Nō
nulla stultiloquia seu
uenilogquia & quecumq;
onosa dicā vel facta vel co
gitata uenialia non ci
minalia reputant ex
cepto ei p contemptum
iuratur ei usum & con
suetudinem. Usus transg
ressionis cor quc inue
gula continentur nul
tum timendus est mo
nacho quia videtur esse
contra promissionē deuō
uersionem morum. Quo
modo uero mores secdm
regulam mutauit qu
adhuc hē usum contra
rium regule. Secdā ps
tractatus.

Postq̃ forma profes
sionis monachor
declarauimus consequēs
est ut repressionem temere
professorum insista
mus. Hanc semita tem
perauit salō. i. ecci v. di
cens ne time quod loqeris

Deus hominem uno
tis adeo diligit ut noti
non reputet si deliberato
ne desistit. In processione
ecclie tunicen arca pferi
tur ut arux pnc ami
disaccione esse sumen
da concatur. Item qd
proficiscitur debet hsie
uehemens desiderium
implendi ea que in pro
fessione continentur
Unde dicitur in regula
denouncio uehemente ad
conuersionem ut non fa
cilis tribuatur ingresso
et ut dura et aspa ei p
dicat ut sic appeat an
uehemens desiderium
ad id quod requirit ha
beat et ut de facto desi
derium eius augeat
Ecce enim desideria di
lacone desiant. Pri
temptaue eum debet re
gularis gramitatem

facinus enim esse vr q
omus annus gramitate
ignorat sic assimiet ut
illud decreto deponere
non possit. Ecce. vij. Ro
spondeas super unitate
Qui multi iurrum edi
ficare prius computat
sumptus qui necessa
rij sunt si habeat ad p
ficiendum ne postea
quam posuit fundamentum
et non potuit
pficere omnes qui vi
derint incpe. e. illu. di
qua hi hi ce. edi. et non
po. consu. Lu. xiiij. Ro
luit dns contemnere
et paupertatem homis
precepto obligare si
cuis hoc non aucaiqs
portabilia esse. Ed
denouncia dixit
qu pot capere capiat
ij. xix. De paupertate
ibidem. Hi ius pfectis

esse nade & uen. & c. Ꝑ
ius ergo temptandum
est hominu an continẽ
tam cupe ualeat quã
cam inseparabile appre
hendat. Dauid arma
saul sibi minus ponde
rosa deserunt & sic goli
am uicit j. Ki xvij. Sic
contingere pt ut ime
diata penitencia aliq̃s
saluetur qui immita
dampnaretur. Item q̃
profitetur delet mores
cor perpiciam cog
noscere proquor sonc
tate sonctatem deso
uule relinquere cum
quibus elegit toto tem
pe uite sue unice & qui
bus tanta unione uule
bnuir nec michi ꝓium
remaneat sibi. Qui p
fessio temeraria spiritual
de nocua.

Monetur deprohibẽs

sibimet laqueum ñqr
quo postea pit. Prov. vj.
Illaqueatus es ub
oris tui. Ipe gladio me
tem suam transfigit q̃
uxe ul' mutuꝰ extrahi
potest. Prov. xvj. Est q̃
promittit & q̃ gladio
punguar conscienciae
Item amicum verissi
mum. s. xpm sibi mi
micum reddit secũdũ ꝑ
Eccl. Est qui pretonsi
sione promittit amico
& luxatus est inimicũ
ymas. Item altaciori
uem aqua mutatus
est ascendit. Prov. xx.
Summa est hominis de
uocare sos id est deuo
to sio honorare & post
uota retractare. De
parvis causis temere profi
teri notau temerium
Quam quod mul
tis teramis solet amit

de quinque causis temere profitentur

quod aliquis inreligi
one temere profitetur
Quique audit exemplari
tate recipiendum. Sic
enim nauis aliqui cyno
tautes non ex toto mor
tuos non timent nima
re proiicere ut longa eor
possint hire sic aliqui
non timent homines
alios mundo uiuentes su
dario inuoluere et in se
pulchro claustri sepelire
nec aliquod temporale co
modum possint inde ac
quirere. Sudarium e
hitus religiosorum cum
in eo ipsi consueuerint se
pelire. Ex hoc ostendit
esse mundo qui in hoc
sudario inuoluuntur
non debent iam accepta
hire bona huius mundi
diuitias delicias et ho
nores mortui enim debent es
se subiectis. Ex xxuj.

Nemo enim sine uiuit hic
mortem sequitur uita
eterna sedim 1a. Co. vj.
Si mortui sumus cum
xpo credimus quia et
simul uiuemus cum illo
Aliquando audit exem
plum recipiendum qui re
nundantur quod ali
quis qui ad eos ingredi
tur ad scilicet reuiticiur q'
uidentur eli fraudem la
bore sicut ille qui uere
cundatur de hoc quod
in esse sua palea inue
niretur. Inhys qui in
religione ad probacio
nem recipiuntur uenti
temptacionis indicat
quis palea quis granum
existat. Ad impetum
enim huius uenti pale
a discedit granum uero
locum suum minime
dimittit sicut uacuum
esset temporis probacio

nis si omnes qui pro
bantur necessaria appro
bauerit. Cum arnulcis
adeo uocatis paua sē
clā non est mirum si nō
omnes qui probantur
ad professionē admitti
tur. Qui uult vineam
bonam hēre cum diligētia
palmites exquibus plā
tanda est elegit. Hic q̄
uitatem religionis dili
git probatos cum diligē
ti elēcōne ad professionem
recipit. Hi uinea deo cū
diligenti elēcōne plauta
ta degenerant secūm ī.
se. ij. Ego te plantauī
uineam electam omne semē
vīn quomodo non degene
ret intuis plantatione nul
la elēcō hēcetur. Aliqui uero
amdiu exercitata pre
cate recipiendum qui
carnalibus hominibus
adeo compacuntur ut
cum eis genuales efficia
antur. Ipsi sunt adeo in
firmus misericordes ut sa
nis sint crudeles et infide
inter quos homines pes
tilentes ponunt qui eos
corrumpunt. Pō ex.
multa hominies miseri
cordes uocantur uirtū
autem fide quis inuenī
tur. Oportet ut religio
despumetur ad hoc ut
puritate sua seruetur.
Ubi est despumacio ibi
ibi est impuritas multa
Sliantur aliqui de hoc
quod de ordine cor mul
lus apostatat quibus
dicā pōt quod non est
mirum si nullus apostā
tando de illo ordine egre
ditur in quo apostasia
tolleratur. Aliquando
ex recipiendum carna
litate qui cum dei ordi
nacione filios nō hēant

dya prouincione ne quo
dilos s' agregant quos
in religione recipi faci
unt non ut saluentur
sed ut diuitiis et pecu
niis honores obtinantur q
siant carnaliter uiuere
diuitiis sic post in gre
sum carnaliter conuer
tantur. Quod cum na
tum est extarie cum
est et ex. Aliqui amodo
exemplificate que in
relig recipiunt ut cum
pecitis carnales filios
suos in religione ponunt
ut alueis se expeditant
pecunias intendentes or
palem externi prouisi
onem quam animae
solutium. Hys adiuo
nasium uenientibus
ai secm regulam bti
bnedi predicenda cent
ens aspa et dura ex. ob
tendens sciamia et oaul

tantur aspera. Crudeli
tas magna esse videt q
pueli innocentes aspe
ritatem religionis non
intelligentes aut re
ligionis affligant. Hyi
in gressu nichil spiriale
intendentes nec ea intel
ligentes que in regula
continentur. Post in
gressum aucas xpi in qui
a inueniuntur uenit
sua non deo ihu xpo i
monasterio seruientes.
Aliqui amodo exercea ai
piditate cor que recipi
untur. Sicut exercitu
uilis psone non audet
se periculose exponere
ut possint aliquid acq
rere et interdum diui
siaunt lucrum puent
unt adlaqueum diui
tum uolunt capere ca
piuntur et suspendunt
et aliqui amore diuit

arum diuites abbias
ingrediuntur nec time
ut pia illosa obligacio
ne illaqueari non possit
dicam. **Qd aliquando ut
det se temerarie professi et ut est**

Aliquando ui videre
esse temerariam p
fessio que ueri non est
nam sit diuina inspira
cio apli non temerarie
egrediunt qui ad unum
ibum salutaris oia
relinquentur. Non est
necessarium illi qui in se
culo continencia aut seruia
uit et magne abstinen
ac fuit probare in mo
nasterio an uirtutem con
tinencie et abstinencie
habeat aut plongam
experiencia sencit eam
se habere stat. Facilius
est enim abstinere ul' con
tinere in monasterio qm
in seculo. Item temerita
te pt aliquis speraue q
ea sustinere ualeat que
multos quos nouit se i
firmiores letanter ferre
considerat. Non uide
temerarias esse nam ille
qui decaurere dyabolo e
uasit et insequentes se
inspirat ul' uisibiles
inimicos ul' suos conuer
sacos ad locum carceris
reducere cum aspicentur
siam minori experiencia
professionem fiat et in
statu seponit. Unde ex
tulym non possit fiducia
habens quod ille qui de
dit uoluntate uiuendi
et profitendi dabit et
facultatem promissa f
uendi et quod non pt
suis uiribus poterit ad
iutorio dei et amicorum
eius et pyie augmentu
Et consuetudinis tene
ficium quod difficile mo

est & molest processu
temporis fiet facile & io
cundum. Tullius Optima
enim forma uiuendi
iuxta iudicium sapientis
eligenda est quam iucun
dam reddat assuetudo
Hic & arta est uia que
ducit ad uitam & iugum
xpi suaue quia uia illa
non nisi in augusto ma
ptire in uno processu uo
temporis uicissabilis dilcõ
nis dulcedine delectat.
Hinc temeritas nõ uidet
si ille qui naufragatur
firmiter apprehendat q
quod saluat. Hic non
uidet esse temeritas si ille
qui scit quod in scapulo
dui fluit in periculo nec i
statim illo salutem suam
conspicit. Ad statim aliũ
uiquo se saluare confi
dit & uiquo aliquãto spe
salubiter uiuit uocatus

professionis se astringit.
Non ut ceteram esse temeri
tas si aliquis uoluntari
us ligatur ut spiritus usq
in exitum dulces pressolse
sequatur. Hi tenues sint
blandimenta secculi que
multos ante professionem
redire faciunt ad locum
pecculi. Propter que te
meritas est cum illo qui
scit se in secculo limitatam
fuisse & nunc in aquam
nunc in ignem se pre
cipitasse multi sibi cauere
& multi laterari. Ut si for
te morbus ille eum ar
ripuit in mare huius mũ
di se precipitare nõ pos
sit. Item que temeritas e
cum ille qui scit se in so
cietate mala diu versa
se que miserum ibat ti
ne miserum eum ducebat
nunc positus in sonieta
tem que sit peri similie

credit

ardit uipadysium ua
dit z exemplo bonu et
salubri exortacione eũ
illuc ducat. Si sancta
tem illam quam nouit
sibi fuisse noxiam im
petuum adiuuat z illi
quam nouit sibi salu
brem se sociat. Tertia
ps ctra dnegl. pfessoe

Postq̃ tenuitatẽ
proficuũ repres
simus consequens est
ut professorum negligẽ
cia exteruus. Et pri
mo ostendamus quod
negligencia eorum val
de sit reprehensibilis q̃
salutem pria neegli
guit in monasticis. De
inde tangamus de qui
busdam regularibus
statutis que in multis
monasticis sunt neglecta
cum magno religionis
detrimento. Quibusda

indiscrete adiectis nec
sunt magno uitatis re
ligionis impedimento

Qualis reprehensio male
uiuencium in monasterio

Primum notan
dum est quod ille
qui in monasterio male uiuit
multum est reprehensibi
lis. Aut quia in seculo i
nocenciam seruiat aut
male vixerat. Si in no
cenciam seruauiat valde
reprehensibilis est quia
male uiuit inter bonos
qui bene vixit inter ma
los z inter nocentes in
nocenciam amisit qui
inter nocentes eam ser
uauit quasi in aui pri
qui in mari periculum ca
uit. Si uero in seculo
male vixit z metuens
ne in caderet in manus
dei viuentis quod male
timendum est claustri

quasi carcem minore
sibi spontanee elegat
valde satius est anim
dum carceris incarcere
offendit et sine pm q
misericordiam suspendat
quem meo de misericor
dia distrahat ita resi
nit et qui disrumpen
de vincula sua sacrifica
um laudis sacrificare
debuit pro laude et compa
nelam reddit. Dedat
et dominus locum pnie
et ipse adiuvet eo in super
viam dei lenugitas
ad diuerat enim adpe
nitentiam ipse ueto sibi
thesaurizat ignem non
timet pna ubi petiam
ubi peccata debuit cor
rigere. misericordie quo
qz deo illudit qui et pena
etiam an etiam promi
nimo mortali quod fe
cerat adiudicatus erat

impenam momentanea
commutauit. Iam talis
valde reprehensibilis e
quia deo negligit reddere
uota illa que distinxe
runt labia sua non eui
ouus religionis et no
lenti est imposita sed p
deliberacione longum
p expiciendam animam
a deo spontanee est al
sumptum. Sicut enim
dicit vnus Sn. Regula
vn vnda omni homi
preponitur imponitur
multi. Ipse fiunt prouise
largius nil etiam prodi
gus sed redditor est a
uarus. Ipse enim omni
sor iniquius qui sua red
dit deo se ueto dat dya
bolo. Ipse mentitus est
eo quod non est primum
piaculosum sicut ostendi
ditur. Act. v. Cur inq
dixit petrus ananie

temptauit sathanas
cor tuum mentiri spū
sancto non est mentiri
hominibus sed deo au-
diens autem ananias
hec ilu omdit & expira
uit. Ipse deum irrisit au
quod promiserat non
solum de qua irrisione
loquitur bēs. Hū. dnis
Lu. xiiij°. Cap° regule di
cens de illo qui professi
quem fecit quod si aliqui
fecit aliter ado se dampna
nandum sciat quē irri
det. Tales ado in futo
mito irridebantur sedm
p ps. Qui hsitat in celis
irridebit eos Pi . f. De
spectistis omi ne con
silium me um & in
repaciones meas negl
Ego quoq; in futo pro
uidebo. &c. Talis uale
reprehensibilis est qui
illud negligit quod diuis

mundi amabile pre ele
git. Ille qui mūdū pdi
dit quia deum amisit
omnia amisit. Ipse est
similis hominī negocia
tori querenti bona. in
qui inuenta una pnam
in. vē. omia que ht & em
ciam & post eam proiecit
Ipse quasi inter duas
sellas cadit ad terram
Hū. Loquens aliqdam
male sānonali dm in
quid repellens & a senilo
repulsa inter duas sellas
ut dicitur corruetas nec
deo itaq; viuebas qua
nobebas nec seculo q
non potuas sequenter
eum debuit hic ī corde
suo qui mundū relique
runt in monasterium
intrauit illud ubū pet
qt xix°. Ecce nos reliq
omia & se. sum te. q. er
cit uob. amm fuitas

est anu aliquis amittit
pro quo pisem et unsem
et cetos amicos carna
les relinquit a quo omnia
bona recipit et plurus e
mit recipiunis mundi
sibi reddit et pluracas offe
dit. Qui in monasteriis ma
le viuunt dicent frequen
ter dicere domino i° theo. x°.
Domine ecce habemus te
non debemus dimittere
te a nobis. Item valde re
prehensibilis est qui in
monasterio male viuunt
ubi enim solum. bn. si
cadem melius uiuere de
bent ipse uero conuersio
non solum ibi viuit ma
le sed etiam valde male
Tales enim vel sunt
valde boni vel valde ma
li vel sunt demones vel
angeli. Alii non uici
mehores quam qui in
monasteriis p fecerunt

nec excepcis sii detiores
quam qui in monasteriis
deseruerunt. Multa enim
sunt qui ad magnitudi
nem malitie eius qui i
monasterio male viuunt
facere videtur. Primum est lo
ca sanctas. Secundum est lo
norum sanctas. Tertium
bene viuendi optimitas
Quartum quod ad ipso
provisionem recepit. Quin
est promissio que precel
sit. Sextum quod ea
quibus indignus est fa
cere presumit. Septum
quod locum vnius bo
ni occupat. Octauum
quod eos a quibus re
cepit bene uestitos deseri
dat. Nono nii quod
a pecis quibus similis
sibi punitis sunt non ter
retur. Decimum quod
dampnum quod in aur
ut a pecio non colligetur

ergo deño: esse nr̃ qui
renciciis que adeo re
cepit abeuis impugna
tione non cohibetur,
Item non parum ag
gnuat pcm̃ professio
que precessit. Non enim
pua culpa est eum ille
qui se deo obtulit deo
se post auffert et dyabu
se offert et qui corpus
suum puotum contine
ac deo exhibuit hostiã
inuentem sanu deo pla
centem post pniconti
nentiam illud dyabu
exhibet hostiam mortifi
tem execrabilem fetem
tem uite angelice quã
diuĩe proposuit uitam
portuã inuito dyabolica
preponit. Beatus Bñ
Quid deteriꝰ castitate
que deh omnue angelu
facit contrario quid i
mundius luxuria que

angelum fiat contra
rio inporcum constitu
atulum enim facit ad
magnitudinem malige
quod ea que digniꝰ ẽ
facere presumit. Psum
enim stare in conspectu
dei eum deus admorte
uitatis sit ea quod non
est parum piculosum
eum ipse dicit. leui. xi.
Sanctificabor in his
qui appinquant mi.
scis meis apparebo vin
dictam dentalis consu
mendo. Ab aĩ. ꝯ. mũdi
sunt oculi tui ne uideas
malum et adinquitate
respicere non potes de
libus conquerentur dñs
ysa. lxv. pliis qui ad
me iracundiam provocat
me ante faciem meam
semp et imp. Non habita
bit mecum te malignus
non sustinet diu deb to

uitas ante se maliciā
Iude anglin peccantē
non sustinuit sed acto
cum decelo dicat. Iu-
dici sathan. quasi fil
gur cadentem decelo
Dehoc uero peccā
tem denenit quod non
uidet facem eius donec
depcō eius ei esset sa
tisfactum. Cult dōnus
immaculatus hic uiuis
tios in uiaculatos. Ps
Ambulans in uia imma
culata hi michi ministra
bat. Idem Ego immac
ulatus cum eo ꝛc Ephi
j. Elegit nos dōs ut
essemus sancti ꝛ immacu
lata in conspectu eius.
Talis enim presumit
seruire illi cui seruiunt
angeli cum spuriciaa po
ti non attendens illud
Ange. Ajclius est spuri
lia penitus obmitti q̄

impēnitentiam. In ecc. cum
in officiis deus non sic
quemadmodum multorum
sed deuotoneum probat
dōr. Item ministerio se
familie dei cum sit de fa
milia dyabolo quod nō
est parum periculosum
cum sēptum sit. Nū. mi
Ecclesius qui administran
dum accesserit moneat
Item cum non placeat.
place presumit. Hū. si
non places non palce
as. Cur ergo sacerdos
Item desilijs ne qui non
dum reconciliati reconci
liacionis sibi officium as
sumunt. Item cum uita
terrenam ducat presu
mit officium diuine laud
exercere quod est uitam officium
uitam celestem ducen
cum. Ps. Bti qui habi
tant ido. tu. do. mise. se
la. te. Idem rectos decet

collaudacio peccatori
autem dixit deus quia
re tu enar· iuste· me te
Item presumit sacra con
sacrare non attendens
quod legitur de oza· vj°
Et vj° qui uter fils aminte
agisset archam· Leui xxj°
Domis homo qui accesse
rit ad ea que consecrata
sunt inquio est immundicia
pibit coram domino·
Exo· xix· Sacerdotes
qui accedunt ad dnm
sanctificentur ne percutat
eos· Item ad cumulum
malitie presumit corp?
dni cum seruire ul' cele
brando ul' communicando
non attendens illud
Cor vj· Quicumq; man
ducat· pa· hunc vel· bi· calic·
dni indig· reus e· cor· et
sangis· dni· Heb x° Iniu
stum quis fuerit legem
moysi sine miseracione

duobus ul' tribus testi
bus moriatur quanto
magis· putatis deteriora
mereri supplicia qui filium
dei conculcauit· Idem mag
nitudinem culpe malit
ac fiat quod sonum prio
lum uim occupat· Inde
timendum est et ne ado
cacus p mortem abscida
tur ut locus ab eo expe
diatur cum septum sit
xij°· Dehinc sterilis
humid' eam ut q' cum
terram occupat· Item ad
magnitudinem malitie
eius fiat quod illos de
apit aquibus benedicta
recepit qui sunt ul' in
periculo mundi ul' igne
purgatorij quia cum
deo displicat debito
modo eis non subiecit
Cum enim hys qui dis
pliceat admittere deum
mittitur in cum

ad actiora provocatur
ut dicat greg⁹. Item ad
magnitudinem malice
facit quod pcus illis
non terrentur quibus p⁷
cata commissa in sacris
locis punita leguntur.
Commissum fuit pcm su
ybie in celo propio tam
nobilis creatura damp
nata est. Lu. x⁰. Videbam
satanam q. fulg. de celo ca.
Commissum est pcm in
obedientia in paradyso
terrestri propio totum
genus humanum morti
adiudicandum est Commis
sum est pcm carnalis
amoris in illa congrega
cione in qua prefuit xpus
Judas cum id quod da
bum erat pauperibus da
bat uxori sue z filius qd
pcm suspendio est pu
nitum. Commissum est
pcm pfectatis in congre
gacione cui prefuit bs
petrus quod morte sub
ita in anania z saphira
punitum est. Act. v. Item
ad magnitudinem ma
lice facit quod apcm
non colligetur damnum
magnitudine quam in
currit. Propter hoc enim
bona religionis amittit
Qui assumit cruce tamen
marina etiam in portu ul
latio cauet apcm ne pe
grinacionis fructum a
mittat. Quanto ergo
amplius deberet cauere
qui in religione est ne bo
religionis amittat cum
religio prevaleat cuilibz
pegrinacioni a⁹ signum
est quod pegrinacio in
religionem pt commuta
ri. Doctores similes ce
nsentur qui religione
intrant z se non emen
dant. Qui malus est.

in religione est · q· lat̄
mercē ꝗ̄ut blasphem
ans opē licet non der
mone qui deruce clauſ
ti tuni stimus est ad mu
datum inferni · Talis
valde infelix est qui in
ter vidario moritur · Iu
ens seruatorio coerciti
tur in loco salutis dāp
nacionem suam opat̄
quod alij esset aurum
et plumbum · Ouus
religionis quod esset
vita ꝗ salus alij ut sa
cramentum altaris est
mors ꝗ dampnacio ꝗ̄

De negligencia lōnis ꝗ plōgōe diuini officij

Postq̄ ostendimus
negligencia aut isto
rum esse detestabilem
qui in monasterio suam
negligunt opam salut̄
consequens est ut tan
gamus de aliquibus

mandatis regule que in
quibusdam monasteriis
sunt neglecta ꝗ primo tan
gamus de negligencia
lōnis aut lōm ad onesti
tatem vitandam animae
inimicam · Cūis bēdīcus
omni tempe aliquam
ptem diei dandam esse
decreuit sicut hēetur xlvij
cap̄ regule reliquam pte
ncem labori manuū deputant
exceptis sunt dies
diebus in quibus voluit
ut omnes vacarent lō
ni · Ordinauit etiam
ut tempe lōnis mōsti
cum arriuet vnus ul
duo de senibus ad uid̄
dum an aliquis esset
qui lōnem negligat
ꝗ alios a lōne impedit
ꝗ siquis talis inueniret
noluit ut homo negli
gentur pereat sed co:
rigatur semel ꝗ secūdo ꝗ si

ipse est cor: dei ipse inspi
ciendum ipsius cor: dei ab
ipso recessit sedim con
suetudinem sanctum
se ysa. Ecce inquid
ilm ne anima mea re
cedat ate. Ipse adpor:
tam domus suc. s. ico:
dim recepit. Dyabolu
ueo microdis arbiculu
introduxit. Se xrs. Pe
cstu ort cor z longe ar
uibus cor. Ipse ut arbor:
folia habens z non fruc
tum ac sinon legit qd
fastidiendum fructum no
ferentem dns vince ab
scidi precepit. Lu. xiii.
Cum tria tria sint opa
que adutam contep
latiu pertinet. Lcio oro.
meditacio lcio oronis z
medicacionem dirigit
Unde ipsis delectabiz
oro efficatur execrabil
em id. Pu xxviii. Qui

declinat aurem suam
ne audiat legem oro
eius erit execrabilis.
meditacio uero deo effi
catur abhominabilis
subuertitur cum multe
morientes que pdunt
suauitatem vngenti p
ise. s. cogitationes adeo
separantes ul' cogitan
tes sine intellectu fructu
spiritus impedientes.
Loquimur aut deo ci
oramus z ipse nobiscu
loquitur dum legimus
non vdr expedire ub
quod semp oremus ita
ut non tpe in quo nob
loquatur deus animis
locuto indubitanter
preferenda est locuto
ori mie. Ps. Ecce quomo
dum tanta prolixitate
dicimus officia cum modu
seruatur p mandata
regule inconuenti oi

no breuiantur ofo. Item
quomodo ab abbe omnia
temperantur sicut regu
la ei precepit vt prolixi
tate diuini officii tui
monachi ordinantur ut
tanto ore abstinencia
regularis vite ab aliq
obseruetur. Pretea ai
sapiens id primum arbi
tretur esse utile in hac
vita ne quid minus.
Quomodo premio reli
gionis apprehendatur
ubi minutias non ca
uetur. De malis q se
cuta se negli lcionis.

Negligentia lcionis
multos monas
tis multa mala sunt
secuta. Primo subsecu
ta est inde cecitas ignio
rancie que inter ma
ilas mutatur prima
quas adeo mutatio ali
quis repellitur. Inde

lem xxi. Dam est aawm
homo de sac tuo pfam
lias qui huit manila u
offat panem deo suo
nec accedat ad ministe
rium eius si macula fuit ul
claudus et. Dsec mi.
Quia tu repulisti sac
cam ego repellam te
ne sacerdotio michi fu
gias. Honor regis ce
lestis ministris suis
iudicium discretionis
diligit. Discretionem
vocat bonis bondis
mirem virtutum xlmi
cap. regule. Primi. xxi
Incipis est regi mist
sapiens mundiam
cuius mutilus fuisset ab
Inutilem dicit non in
telligentem. Negligen
tiam lcionis in mul
tis monasteriis collocar
uit monachos mobsca
ris sicut morti sed lic

tim

terra sit aliqui sine lumi
ne celum ni uiq; sic luz
actui exemplis loms
sine lumine sapie ad sa
lutem dirigantur ni con
templatiui qui sunt su
prema ps et uidet ce
lum mentis ei sine lu
mine sapientie esse no
debent. Cecitatem igno
rantie multa immun
dicia subsecuta est se
cundum illud. Oseee
iij. Non est scientia
dei in terra maledicti
mendacium et homicidium
et furtum et ad
ulterium inundauerunt
et sanguis sanguinem
tetigit. Non erat mi
rum si opa tenebrarum
faciebant qui in tenebris
ignorantie erant. Qui
lis adulter obseruat ca
liginem. Job xxiiij. Adul
ter in fernalis lucem

diuine sapie odit et
tenebras ignorantie
diligit et delitis tene
bras sponsas xpi co
rumpit. Non erat mi
rum si mundicia ha
bundat ubi sapie aqua
defiebat. Quomodo
immundicia caucebatur
ubi quid esset immundi
defiebatur. Quomo
preceptia regularia ser
uabantur ubi non in
telligebantur. Quomo
semitam religionis te
nere poterant qui ceci e
rant. Difficilius est ci
tenere semitam qua
uitam latam et publi
cam. Ipsa facilitas
uitam uolebant duce
contemplatiui qui
precipitate ad contem
plandum impotentes
erant non intelligen
tes quod sinit ad acti

nam non est ydoneus
manc ita nec adoratre
implacam oculis. Sicut
oculus corporalis absq;
lumine corporali inutil
est sic contemplacionis
qui est oculus sponse
xpi absq; lumine sa
pienciae inutilis esse
videt. Exdem etiam sa
pienciae contingit in
multis monasteriis qd
ibi non sanabitur qui
infirmus intrabat vel
qui infirmitatem mai
rebat. Sicut enim ent
salus ubi consilia mul
ta. Prov. xxiiij. Sic et
mors ubi nulla consi
lia. Exdem etiam con
tingit quod pueri
qui intrabant monas
teria illa non proficie
bant imo prodefectu
ibi spiritualis privabant. Si
enim pertebant pauc

non erat qui fungeret
cynde pre clusure et sin
gulis a cor ipsis deferat
Exdem etiam causa
contingit quod illi qui
in monasteriis illis ipug
nabantur vincebant
eo quod non haberent
gaudium spiritus sci
verbum dei quo hostes
invisibiles maxime su
pantur. Hoc gaudio
iuvat salvator temptati
tos cum ait. Ipi erant
sine gaudio interadore
pre bella. Religiosi cum
fortissime a demonibus
impugnantur. Exde
dem subsecuta est in
monasteriis consuetudo
sacramentorum. Qui ei
dignitatem et virtutem
sacramentorum non ag
noscebant debitam ad ca
rencia non habe
bant sicut nec poterat

mienam exhibet
margaritas · ut vi°
Nolite sanctum dare canibus et margaritas
nolite spargere ante porcos · Eadem causa
subsecuta est cum simonia a corruptione tam
mercatione monachorum quam institutione
prelatorum · Primum simonia
in aliquibusdam monasteriis non reputabatur
quia non agnoscebatur quod tam tam c
quod compacione ipsi?
cta anima pro nichilo
reputabantur ut ait
Damas? pp · Item eadem causa contigit ut
monachi carnales de
licias quererent cum
spirales non haberent ·
Anima enim rationalis
nobilissima creatura
et ad celestias delicias crea
ta sum delicijs esse no
potest · Item eadem
causa contigit ut in
monasteriis ecclesiis max
imis creata minima de
minimis creata maxi
ma habebatur · Altaria
auro et argento et lapi
dibus pretiosis opie
bantur corpora sanctorum qui
dum vivebant in hoc
seculo aurum et argen
tum contemnebant
in vasis aureis vel ar
genteis reponebant
Pictes tam ecclesiarum
quam claustrum depin
gebantur monachi
cappis albis in processi
onibus et missis deduc
bantur altius ucw i
fio et ornatus qui vivos
spirales maxime decet
et deo valde placet ne
glegebantur · Corpora
procurabantur splen

dide ꝛ non arabatur
de animarum refectio
ne. Si amittebatur
asina reputabatur que
rebatur si pibat anima
non arabatur. Hanc
moralitatem reprehe
dit bñis Gu. hys ibis
fulget ecclia in piebus
ꝛ in paupibus eyet suos
lapides indunt aurum et
suos filios nudos deser
delinquentibus eyenor
seruntur oculis diuitū
Inueniunt aurosi quo
delectentur ꝛ non inue
niunt misi vnde sustem
tentur. Idem in claustris
coram legentibus qd
fribus quid facit illa
ridiculosa monstruo
sitas mira quidem de
formis formositas ac
formosa deformitas
Quid ibi mūde simie
quid ueri leones quid
monstruosi centauri
quid semihomines quid
maculose tygides quid
milites pugnantes q
uenatores tybicinan
tes vidas sub vno ca
pite multa corpa ꝛ mur
sus in vno corpe mul
ta capita. Tanti multa
denique cāque mira diuersa
rum forma appet vbique
varietas ut magis li
ceat legere marmori
bus quam monachis
tantumque occupare sin
gula ista mirando q
in lege dei meditando
pchdolor si non pigꝛ
in expnse c̄ non pigꝛ
expensarum. Idem ora
tores immense altitu
dines immoderate lon
gitudines superuacue
latitudines sumptuo
se depolucones auro
se depictiones dum se

ornaci retorquent aspec
tum impediunt et affectu
Qui vult monasticum
esse sine sapia tali fatu
tate laborat quali labo
ret ille qui vellet u
narum si sine aqua.
Sine aqua sapie salu
taris monachi in mõstio
non viuunt. Monachi
qui sunt in monasterio ubi
de est sapia sunt velud
ea que sunt iuxta fouc
as quas non cauent
quia non videt velud
magne fouee sunt mag
na peccata que a tali
bus facile committit
ut est indigna celebra
cio que omissioni xpi
comparatur. Unde sup
d. j. cor xj. Quicũq;
manducauerit panem hunc
vel biberit calicem domini
indigne reus erit corpo
ris et sanguinis domini. Dicit glo
ssa ambrosii. Cuiuscũq; xpi

penas dabit. Ac si dicat
omodo punietur. Item
velud magna fouea e
destructio illorum quorum
venetiam receptat qui
naufragantur in secto
ul in igne cremantur
purgatorio De defec
tuosi exempli habitu.
Dolendum negligencia ã
lcõms que in multi
tis monasteriis valde no
uit comprehendimus
equibusdam tangen
que abbatibus sunt ne
glecta que secũdũ regulã
erant facienda quorũ
primum est illud quod
dicitur de abbate quod
omnia bona et sancta sus
magis quam iubis ostendi
dat. Secundum est il
lud quod preponatur
ingenuus et qui ex seruili
o conuertitur in aliqua
mancipabilis causa ex

de defec non exempla in abbate

ustat. Tertium est 1d uõ
dissilet abbas pcũ de
lingũ sed mox ut cep-
or. mor. ea ut ꝓualet
am. Quartum est 1d ũ
plus gat abbas soll. de
rebus mundi et terrenis
quam de salute aiarũ.
Verum est illud. Cum
maximam habeat ab
bas ne ameter a seru
to. necessi. mfir. quia id
ꝓnt respi. quotꝗ adiste
delinquitur. Sextum
est 1d quod se hum ca
regule quod abbas
ona que ni iungit disce
et temp. et postea sub
ditur. Hic abbas ona
tempet ut s quod fo;
cip. et mfirmu non re
fugiant Qm mlti decens
t abbi oñ de lõ. E. plsq vis

Primum quidem ea
que agenda sunt
potius fris quam ubis

ostendens multum de
cens est abbati et mul
tum utile congregatio
ni. Contrarium uero ab
bati multum est uerecũ
dũ et congregacioni mul
tum noxium. Abbas de
bet esse exemplũ aliorũ
sdm 1d christum primo in
omnibus exte ipm pre
le bonoe opum. Ipe debz
dicere subditis quod
dixit gedeon. Iud. vij.
Quod me facere videt
is hoc et uos facite. Id
quod pertinet 1d ubium
saluatoris. Ysai. Hic
decet nos implere omne
iust. Superiores omnes
debent implere qui ne
cessitate habent omne
iustitiam docere quasi
contra naturam est.
quod manu lingua sit
maior. Monstruosa
res est lingua magni

loqua et manus pua ·
Lingua magniloqua ē
difficilia lingua prea
picens · Manus pua ma
nus uix facilia agens
Qui alios suppat subli
mitate excedere eos deb;
honestate · Greg⁹ non
debet hominum ducatū
suisque qui uesat hoīes
uiuendo bene precedere
Sū · Loquens de saluato
re instante precursori
ut eum baptizaret sic
plane inquit · Sic de;
ut vnicatur humilita
te vincebat ca · iij · Quo
magnus es humilitate m
omnibus utile ualde ē
congregacioni ut abbās
que agenda sunt suis
potius quam ubis osten
dat · Efficacionē est · u
uox cordis quam vox
sermonis et sedū ubū
sapientis longum ite p

precepta breue inefficax perexemplum · Op⁹
doctrinam debet uuiuac
non uipeoue · Greg⁹ ·
Loquendi auctoritas
poitur an uox ope nō
uuiatur · Hug⁹ · Non
obediente audiatur qui
se ipm non audit · Op⁹
ubum debet confirmare
non confundere · Eccl ·
xxix · Confirma ubum
Jo non confundant opa
tua sermonem tuum ·
Multum confortat mo
nachus bonu abbis ex
emplum · Hug⁹ · Mag
na consolacio meribus
exaplite · Si uiderint
monachi abbtem aspe
tatem ordinis cum pis
uiriter sustinente mul
tum ex hoc ad opa bo
na animant · Si uero
uiderint cum aspitate
ordinis uiuere ex hoc

psi uel de scandalizant
et exterreantur. Hæremu
tas duas milites non
modicam consolantur
ipso uero fugiente pri
mi fugam diuinitus pre
terea cum abbas ordi
nis aspitatem sustinet
cum alijs ipse intelligit
que sunt proprie erse
ipso et dum sentit mi
seriam addisat miam
Unde de caritate ecclie
dicitur. Heli ys. quod de
bent pomma assimila
re fratribus ut miseri
cors fiant. Qui peccati
cum miseriam non
nouit miseris compati
nesciat sicut ipse. Amos
vj. Gilentes vinum in
fial et optimo vngen
to delibuti z nichil con
paccbantur sup con
tricione Joseph. Valde
verecundo et abbati

bene docenti. Si male
agit quasi enim lucer
nam ante se defert qua
mundiciam suam a
lijs ostendat. Prov vj.
Mandatum lucerna e
et lex lux. Item vlnus
portans in fane alijs
medi presumit. Greg
Qua presumpcione a
lijs medi propellit. G
gy. Ipse de bello fugiens
alios adstrenuue pug
nandum inuitat. Ipse
mis propre damp ua
cionis publicat sicut
Eze vj. Iuquo alium
iudicas ipm condp
nas. Exemplu mali
abbis multum nocet
congregacioni. Quid
mali sunt mea phoc i
sua malicia confirman
tur sicut ipe Ezechi xxv.
Confortasti manum
ipy ut non resistatur

anima sua mala ut uuiet
Item cernere faciat si
plices in religione
erunt maledictis est fm
ipm. Deut xxvij. ayale
dictis qui cernere faciat
ceam in itinere suo. Ipe
faciat contra ipm Leui. xix.
Non ponas coram cco
offendiculum et timebis
dicere dns non solum
illud adiusum filiis ma-
tri po. scā. Ho eo enim
quod adiusus filiis pri
po. scandalum. Abbas
debet esse z lux et sal
monasterii. Ho iuero lux
ista obtenebrietur z sal
infatuetur tenebre sint
in monasterio ita ut que
agenda sunt non uide
antur z deficiat condimē
tum ut ea non sapiāt
que agūt. Abbas est i
monasterio sicut sol in mū
do scdm ipm phil' ij. Iter

quos lucetis sicut lumi
naria in mundo. Hi uo
iste sol conuertatur inte
nebras luna conuertetur
in sanguinem. Congre
gato enim pri sanguine
maculatur. Johel. ij. Sol
conuertetur in tenebras
et luna in sanguinem
ante q uenat dies dni
magni. ij. Sol fris est
uigi. j. sanus aliquanus
z luna tota fra est sanguis
uis z stelle cadunt de
celo. Ho stelle de celo cadūt
quando monachi celes
tem conuersacionē dese
runt. ayt xxxiij. Ho sol
obscurabitur z luna
non dabit lumen suū
et. Abbas est quasi lu
cerna sup candelabrū
si uero fi lucerna extincta
fuerit summum reddit
pestiferum. Gu. Nūqd
pt aliquis abscondi

super montem posita
ait alterum sinnus. Lu
cerne certuncte sup cam
delabrum. Abbas tanq̃
pastor debet gregẽ suũ
precedere et eos dirigẽ
sicut dicit saluator: de lo
no pastore. Jo. x. Cum
emiserit oues suas an̄
tas vadit et oues eum
sequuntur. Cum ergo pas
tor fabrica vinea q̃
dicit necessitate est pre
apinũ grex sequatur.
Filij facile mutantur
prem. Jo. v. Quecũq;
pr̃ fecit z filius similẽ
facit. Deinde abbate ta
men dum est de alys ne
et ꝓt similẽ peant. Sui
exvs. Sicũ ē grande in
malum ut chore peã
te filij eius non pmeant

Secundus nobilibus
qui locus ignobilibus
ponit.

Sequitur de negligen
cia illius man
dati regule ñ non p̃
ponatur ingenuus et
qui conuertitur ex seruitu
si aliquis rõnalis ex
istat que negligencia
aliquibus monasteriis
multum nocuit. Ablis
eum qui monachos il
los preponere debebãt
qui sapiã et uite mito
precedebant illos prepo
sierunt qui gnis nobi
litatem habuerunt or:
pe quidem nobiles me
liori uero pte ignobiles
pr̃ illo contempserunt
qui exhinde genẽ ad
nobilitatem suum exerit.
illis uero honorem de
derunt qui denobilita
te in ignobilitatẽ cen
derunt ꝓt propter ge
nus honorauit degene
ratos z despexerunt

ia sunt ad ordinat bo
nitas que eis bene utit
Et notandum quod
temporalium bonorum de
fensio videt fuisse occa
sio quod in monasteriis
nobiles aliis preferent
decepti tñ in hoc fuerit
abbas Plus enim nocet
nobiles mali etiam sa
tis monasterio bona
fatue expendendo q̃
prosunt ea defendendo
Plus enim gravant
carnales animi quam
facient iniuriet. Animi
nobilium sunt ut nu
tlegi qui ciscos animi
albis defendũt tñ si
fatuitatem habeant
eos plus quam iniuri
consumũt. Nobilitas
generis est possessio pri
valoris ornata magnis
expensis ita ut adeius
expensas non sufficit

aut magni commitat
ul quatisimo magnis
debitis comites et epi
obligantur ut quod
nobilitas requirit im
pleatur. Omnium
existant humili assumie
nolunt primos reges po
puli sicut epi erant hu
miles. Saul assumpsit
post asinas David .v.
post oves. Non sunt
ergo nobiles in monasteriis
pp solam nobilitatem
ceris preponendi. No
bilitas enim generis si
honestata fuit et discretio
et bonitas defuerint o
bedientiam et humilitat
tem a monasterio expel
lit et correptioni malo
rum se exponit sicut
hodie multos abbes
experientia docuit. Ymo
si nobiles aliqui sint
utiles bona temporalia

defendendo cū si fratru
sunt et mali magis sūt
nocij bona spiritualia
dissipando. **De negli**
gencia correpcionis.

Sequitur de negligē
cia illius mandati
regule non dissimulet
abbas pcta delinquen
tium ꝛc. Circa quod
notandum quod contī
git multas de tanis qd
abbas culpas ꝛ negli
gencias fīm non corri
git. Quāqz contingit
hoc ex abbis pigricia.
Dicit. xxiij. Pagrum
pigri hominis tamsim
et pulicam stulti uen
ꝛ cite totum replenc
tant vrtice. Quinti se
fratrum eius spiritu ꝛ ma
teria lapidum destruc
ta erit. Hic est ordo de
faciendi in monasterijs.
Primo est quasi murus

tam cementum valde te
nax tum. s. sapiores ex
caritate utiliter pren
piunt ꝛ inferiores hu
militer ex amore obe
diunt. Hinc nunc alt
quando succedit macia
que murus malen
tis. s. sine cemento qī
sapiores tum austritate
prepiunt ꝛ inferiores
ex timore obediunt. Tā
dem macia destruitur
tum ab eo qui preest
correpcio delinquentū
negligitur sicut legitur
Ezē. xc. Inpigriaꝫ humi
abitur contingatqz. i.
tigior munitam. Propū
est enim pigritie non
statim subuenire pcto
sed expectare donec con
fictum totum corruat
Pigricia inprelato est
valde reprehensibilis
Unde dominus spiritu

aliter reprehendit ho
mines de dormitione
ast. ens. Sompnus pre
gnate superlato valde
est periculosus et sibi et a
lis. Ipse est sicut vigil
in urbe obsessa. Can. vi°
Invenerunt me vigiles
qui custod. civ. etc. Dor
mitio vigilum periculosa
est et sibi et aliis. Sic cum
ipsis dormientibus in
trant hostes primo desce
dunt in eos et deinde in
alios. Ideo bene dr. Thy
mothee qui erat prela
tus. Tu vero vigila. i.
ch. iv. Iups. Non dor
mitabit neq; dormiet qui
Custodit israel. Unus monent vado
bus. Sic dicens Que
non dormitat neq; dor
mit qui impugnat isl.
Prelatus est ut ianitor
in domo dni. Janitori
autem precepit dns
mutgilet. ast. ens. Dor
miente janitore fur in
fernalis intrat in domum
domini ut furetur et mac
tet et perdat. Item qui p
est et sicut pastor in medio
luporum in quanto infer
nalium qui sunt maxime
importunitatis lupi ut
sibiles solis cantoribus
exterentur. Lupus no
infernalis non sic. Job
penul. Non fugatur
eum vir sagittarius.
Non est dies in quo lu
pus infernalis non irru
at in oves et eas rape
tempteet. Ideo pastor no
debet dormire sompno
pigrie imo fugere debet
sompnus abominalis et
sicut legitur de iacob. Gen
xxxi. Et sicut lupus i
fernalis arripit quem
quem devoret sic pastor
arripere debet ut aberius

ore predam erripiat
animas nr̃as. Quomodo sic
erit pastor de ore leonis
duas animas a morte eternam
animale sic eriendum
filii isti. Item qui preest
est sicut medicus tempe
pestilencie cui non est
dormiendum sompno
pigritie. Unde apostolus
dicitur de epo sardis.
Est vigilans et confirma
que mortua erant. Sa
piens tantum valet
negocii quantum medi
cus in pestilencia. Item
qui preest est sicut nauta
in nave procellis agita
ta et foraminibus penetra
erant temptacionum ni
desinit hys qui sunt i
monasteriis et sonnes seu
firmus corruptionis qui
est in vino quoque nim
in cessanter aquam mi
nistrat concupiscencie

actualis. Unde oportet eum
qui preest vigilare et nuc
cura istum nunc cura il
lum intendere et aque re
sistere ne habundancia
eius navis impleatur et
submergatur frequenter
eciam oportet ut procella
in valescente orando
ihm exortet dicens. Do
mine sal. nos perimus
a. nr̃. Et valde et cauē
dum est ne sic sicut do
micus in medio mari
et sicut gubnator sopito
amisso clavo. Pr̃ xxiij
Hy qui presunt redde
tur sunt canonem in
illo districto iudicio nō
solum de animabz suis
sed eciam de animabz
aliorz secundum i. Heb. xiij.
Obedite prepositis vrīs
et subiacete eis. Ipi enim
pervigilant. j. ōnem
reddituri de animabus

vrīs

vris. Ideo debent esse in
magna sollicitudine Et
id. Bo. xcvi. Qui preest i
sollicitudine simple pre
sit. Frequenter debet dicere
apud semetipsum abbas
id. Job xxvi. Quid fiet a
anima sua exercent adiudica
dum deus et anima quesie
rit quid responderis ei ad
hi transibunt greges ad
manum numerantis se
xxxvi. Tunc dicet ei q
preesset princeps pastor
ubi est grex qui datus
est tibi Je. xcvi. Pigna
ablim multum nocuit mo
nasteriis. Ar. xcv. Cum cor
minent homines minuatur
homo super seminantur
zizania in medio tritici ad
sumpsimus pigriae ables
oppressisti in monasteriis
multiplicata sunt mala
iudicium tui est quomodo ideo
qui pre est sumpsimus pigriae

locum sibi vendicat anima
prius sit inter tot et tanta
mala et infinito minime
ant et maiora sicut pz na
ris communiacoribus
quas eis fiant scripturas sa
Chrisos. ainor siquem con
tigerit saluari de hiis qui
principantur intantis
minis et tanta pigna
de subditis minis pauca
ponemus causa brevi
tatis legi. Sap. vi. Iudi
cium durissimum iis qui
qui presunt fiet. Je xxv.
Ululate pastores et cla
mate et aspergite uos anc
optimates gregis quia
complete sunt dies vri
ut mitter fiamini. Zach.
xi. Heu pastores ma
tis est furor meus ab
quando abbas non cor
rigit quia ipse reprehen
sibiliter vivit. Ho. ii. Ne
mo sidelicter reprehend

nunquo se esse reprehensibi-
lem non consiorit. Sicq-
dem humanitatis est ni-
nunquo quilibet sibi indul-
get alius non uehemen-
ter iusta. Aliquando vo
non corrigit quia pru
dentiam humilitatem
corrigendi auctoritate
amisit. Contra quod di-
cit. Arguo loquentis prela-
tis. Quando necessitas
disciplinae in maioribus
obscendis dicere uos
duxa iuba compellit si
cnam uos modum ex
cessisse sentitis non a
nobis exigitur ut ano
bis subditis uenia pos
tulentur ne apud eos
quos oportet esse sub
iectos. Dum nimium
seruatur humilitas
regendi firmatur auc
toritas et apo. ty. ij.
Arguit ami omnes ipso

Item aliquando abbas
non corrigit quia mun-
dis temporalibus solli-
citudinem suam et amo
rem ponit et despiciali
bus non curans fratre
culpas non agnoscit
nec punit et quia ma
la non pununtur sine
timore perpetrantur
Cui Impunitas est in
anime sobolis insolentie
matri radix impudicie
transgressionum mutr
abbis possessione dili
gens et fratrum salute
negligens Deligitur at
est pecam qui interpre
tatur possessio. Cetri-
mi. Ipse dicit illud iubi
cant. Nunquid custos
fratris mei sum ego. Ise pe
non est custos fratri
sed agnorum et omnium
Item aliquando abbas
non corrigit timore scan

ul' repulsam pacium
aut male promittur
Nullis enim deus aut
rapitur aut repellit
ay xxv. Quam diu fen
yni exeis nichi &c. Et
quam diu non feci vin
dini meis nec nichi feci
Signa ueto quibus
propendi potest quod
abbas salutem anima
rum pnipendit & plus
derebus temporis
quam de animabus sol
licitudinem gerat Hec
sunt si improprie pso
na terrenis negocijs
interdit & inspiratio
libus uicarium ponit
si tunc fides suos pido
exponere ut tempo
ralia bona seruare uale
at ul' agere. Sic aut
fides iuuenes & senes
ponit in officijs exte
ribus ul' paucos mo
nachos impuis pnora
tibus. Item si ami magi
nis expensis minus en
git & mores neglight
Hi cotidianas expen
sas frequenter conpu
tat animarum ueto de
trimenta ul' profectus
ignorat. Hi quando co
uenium fides adcapi
tula deserunt tempora
lium conseruacione ul'
multiplicacione & tanc
tus primus deordinis re
formacione ultimus
ul' nullus. Item si solli
citudine prouidentur
que sunt necessaria cor
poribus deinde ueto non
curatur que sunt necess
saria animabus. Pri
mum quidem est abbes
quantum despitatis ui
carium ponat & relicto
negocio temporalibus in
tendat uale repphen

sibile est et multum lon
ge a consilio quod dedit
Jethro · moysi cognato su
o · Exo · xviii · dicens · Es
to in populo in hys que
ad deum pertinent · Abbas
admonendum est aliqz
aliquem deberet substituere
ipse vero ordinem et doctrinam
deberet intendere · Ipse debz
esse · q · medius inter dm
et gregem suum · Aliqm
deberet deo loqui pro subdi
tis suis ipsum orando ali
quando subditos pro deo
eos instruendo · Quod
non tantum vicarium po
nere et gregem deserere
patet exemplo vicario
synagoge · Moyses cum
accessurus mortem ad do
minum ad regimen populi
meliorem vicarium po
suit quem invenit · s · fili
um · Aaron et tamen po
pulum quem reliquens

fidelem reliquid elapso
modico tempore redicens
infidelem invenit · repre
hensio exponentis monti
os foras importatis ·

Secundum scilicet pro
rebus temporalibus
fides exponere personas in
nis se ad res in exterioribz
officijs ponendo vel pro
prioribus suos eos dis
pergendo multum est rep
hensibile · Cum cum tom
pastoris sit animam suam
ponere pro ovibz suis lo
ge vior esse alienitate
pastoris pro temporalibz
rebus eas exponere lu
pis · Lupi infernalis est
oves dispergere secundum
Io · x · Lupus rapit et dis
oves · Mercenarius vero
et tom pastoris est oves
colligere vel asseruare di
at Saluator · Qui non
congregat mecum dis · et

Jo. x. Alios oues habeo q
non sunt ex hoc ouile et
illas oportet me adducere
et fiet vnum ouile et v
nus pastor. Ezech. xxxiij
Visitabo oues meas et
liberabo eas de omnibus
locis in quibus dispersi
sunt in diebus nubis
et caliginis. Mandato
pharaonis dispersus e
populus israel pmunitis
terram egypti adoli
endum palcas. Exo.
v. Et pro ammone pha
raonis infernalis mo
nachi monasterijs ma
gis pauperes prioratus
videntur fuisse dispersi
ut temporalia bona acq
rerent vel conseruarent
vnde qui in claustris
debuerent esse clausi
inuenuntur in publicis
plateis dispersi secundum
Tre. iij. Dispersi sunt la
pides sanctuarij in capite
omnium platearum. Hi monachi
conuentui ales sunt ce
nobite facti sunt sacra
uarie quod est detrimen
tum monachorum Iu
dico ba. Iudicio bmu
lum vel singulis sine du
plus in pius prora
bus habitantes quod
non videre secundum regulam
esse fm. Cum enim dicta
regula quod in maiori
congregatione eligantur
decani qui sollicitentur
gant super decanos suos. De
canus vero sit qui pest
decem decano et prepo
sito commitatus cum illis
decem videre quod minor
congregatio deleat esse
ry. monachorum. Qui vo
constituuntur non delet
nuentes esses leues sed
tales in quibus abbas ouia
sua pacatur sentiens

sicut dicit beatus Iudas
Cum saluator discipulos
congregare uenit · ysa-
ie · Ipse uidebatur se
se uidentur qui uices ei
gerebant quando con
gregatos dispersit ·
Item cum David ait sup
seruos intellexit dixerit
Ecce quam bonum et quam
iocundum habi · fres iu
Temere videntur esse
qui eos qui elegant vi
uere in congregatione
apparuit saluator separato
uero abea non apparuit
Io · xx · filij ioab congre
gati pris benedicione
recepunt · Hu · xpe · Et
sup discipulos congrega
tos spus sancus descendit
Act · ij · Econtrario soli
tudo periculosa est exercitus
dispersus facile vincitur
Eccl · iij · Ve soli quasi
cadit non est subleuan

tem · ij Re · xxij · Vidi omne
israhel dispersum in
montibus quasi oues
non habentes pastorem
et ait dns non habent isti do
Beuerantur ergo vnus
quisque in domum suam in
pace vna candela ado
extinguitur non sic mul
te in vnum congregate Item
vna uirga ado frangit
non sic multe simul
ligate · Item ouicula so
la facile a lupo rapit
et deuoratur · Bu · carles
andam montali que no
lebat deserere et sola hi
tare · Agnosco in quo
filia agnosco utinam
et tu agnoscas serpen
tum virus fraud ulcera
dolum vi spellis astuciam
hi sola auicula vmbs
penetras preda vis ce
lupo · Heu audi filia
audi fidele consilium

Nolite separare a grege
ne quando rapi et non
sint qui eri. Ezech. xxxi
Dispersi sunt oves mee
eo quod esset pastor et si
sunt in deuoratione omni
bus bestiis agri.
Inpuris moribus reli
gio anichilatur ibi enim
uera proprietatis appro
priatur mitatur obe
dientie munus continen
cia castitate pietatur qui
solus est inpriomatu ul'
alium uno solo ut siequi
ter esse est proprietarius
Qui est priomatior pte
halet sibi obedientia pri
us minus uietur an ul'
lus aliquid uelet et ro fa
at quod facere habet. Con
tinentia etiam castitate pi
ditatur qua optimas
petendi haletur. Dili
gitalunt quod nemo u
dit nemo angit. ubi no
minetur reprehensor secu
rus accedit temptator le
tenius ppetratur inequi
tas Iucominentu bona si
qua facis nemo prohibet
malum at facere si vis
non licet mox enim apre
hibus corripitur angit
et cindatur. Dyabolus
facis quod non possit
prevalere conuenienta
mi sicut vni psone pro ma
nit singulare certamen
sicut in Goliya prefigu
ratum est. j. Reg. xvii. Ce
tamen singulare quale
tamen anachoretarum
seu hermitarum non e
quorumcumque sed est illor
qui in monasteriis diutur
na experientia edocti sine
humano consilio ul' aux
ilio ul' exemplo aum do
auxiliante dyabolo pug
nare sufficiunt. De ne
gligentia infirmor

Sequitur de negligen-
cia illius mandati
Curam maximam habe-
at abbas ne acid' aut ser-
uitor negli· infir· Infir-
morum· Infantum hospi-
tum pauperumq; cel' cum
omni solli· cum dz gerere
iuxta mandatū regule
xxxi· ca· maxime infir-
morum cum dicatur
xxxvj· ca· regule quod ī
firmorum cum ante oīa
et super omnia adhibe-
da est· Unde negligencia
circa infirmos valde est
reprehensibilis cum mi-
nuseras pūtas exilq; que
sunt fames sitis fugus·
latus omnia excedat infir-
mitas· Ita gritudo ne-
mi serie dz mīam admi-
serandum provocare·
Circa infirmos mīa mar-
ime intenta debet esse sic
cum religio mūda z im-
maculata apud deum z
pīem sic visitare pupil-
los z viduas in tribulac-
onibus eorum z immacu-
latum se custodire ab hoc
seculo z plusq; pupillus
sit qui non solum prem
z mem sed z omnes car-
nales amicos deseruit·
Domo ad religionē pcinz
ut de infirmis curata max-
ima habeatur· Item cum
monachus omnē mūdi
sollicitudinem pro monastī
firmitatem reliquerit
magne vulnum amicitiis
est si monasticum īm·
firmitate ei desit· Fiat
enim in angustiis cō·
probatur· Prov· xvij·
Item cum xpīus dilec-
tus sit pauper quomō
ille qui in monastio vi-
ces xpī gic illis qui
pro xpō se depauperauc
runt in tanta necessi

tate uulnera sua claudere
potest. Item omnes homines
seculares qui sunt extra
religionem suam in hoc sibi
fidem custodiant ut in
infirmitate sibi subuenire
ant quomodo illi qui de
hoc mundo exierunt in
hoc s' fide non seruabant
Item quomodo xpi discipuli
se esse considerent
qui mandatum dei et
ma dilectione auribus
discipulorum mandatum
maxime a xpo non custo
dit omni non diligat fratres
in necessitate opere et uerita
te. Abbas uiuta signifi
cationem nominis sui
sui se se debet prebere fratribus
suis exhibere compati
endo et condolendo pre
cipue infirmis. Item xpi
apli dicit dicet. Quis in
firmatur et ego non in
fir. ij. Cor. xi. De bono

pastore legitur. Cum. lxx. pro
animabus filiorum suorum
colligabit uulnera sua.
Vulnera enim proprios am
plectit et super omnem uocem
curabuntur uulnera eius
Abbas uero non solum
primum sed et unum se debet
exhibere fratribus his q'
primum et unum liquerunt
et pro ad hoc exierunt. Contra
uero multi abbates se habent
ad fratres suos sicut struc
ad filios suos. Job. xvi. Du
ratur ad filios suos. qui
non sic sunt. Hoc destruc
one ad habundam cum
de infirmis in uitemur
ex xpo qui humanum
genus in infirmitate po
situm personaliter uisita
re uoluit et omne et hoc
cum magnus expertus
infirmus etiam corporalis
magnam humanitatem
exhibuit eos cum utilite

sua arauit. Leprosum eri
cam ad infirmitas con
tagiosa est non abhorru
it immo eum voluit tan
gere et tãge. Qr vnde hut
opa mãe vider excellere
illud quem acta infirmos
exercent. Iuuitas primi
legitur quod quidam fr
interrogauit quidam se
ne dicens. Duo fres et
quorum vnus iejunat
sex diebus multũ labo
rans ~~apendat se qua~~
~~tes~~ Illius vero seruit
ejnocantibus ad opus
magis gratum est deo
Cui respondit senex fi
fr ille qui sex diebus
iejunat laborans apen
dat se quares non pot
esse equalis illi qui infir
mantibus deseruit. Re
ligiosa acta infirmos
in multis monasteriis vi
dimus proprietatis mo

dus in illis inequalis
mit secũdũ iudicũ bea
bũdicti. Precipue ano
nastio est imputandũ
Stulti enim iudicies
quod fratribus in suis in
mitatibus deseruiunt
non prouidebatur nõ
intelligentes quod ma
nus est. Pauilum male
vniendi quod ato mori
endi. Primi voluerunt
ysse ut deprio possent
s infirmitatibz
prouidere. Qulas enim
infirmitatibz primum
non prosiit immo contu
mac infirmitati occa
sionem dedit ut inuite
tur ul' dissiale sanare
tur sicut audit quidã
ortolano deprio legitur
Iuuitas patrum qui
omnia dabat in elemosi
nas que de labore suo
acquirebat pre tenue

uictum. Tandem sug
gestum est ei in spira
cione spiritus maligni ut
colligeret aliquam pe
cuniam quam cum se
nescet uel cognoscere pos
set expendere et sicut sic.
Contigit autem eum in
firmari impede et oppri
debat quotidie febrebat inte
riores et carni non potuit
et tandem uirus exputis
medicis dixit eum non
posse carni nisi pedis ab
scissionem. Et cum quida
die medicus esset ala
cuius instrumenta sua
adpedem abscidendum
nocte precedenti ortola
nus ille penituit demu
nimis collectis et quod
dederat eos pauperibus
Et statim astitit ei an
gelus dei dicens ubi
sunt numuli quos col
legisti et ubi spes quam
habuisti. Qui cum peni
tuit et ueniam petiuit
angelus tetigit pedem
eius et statim sanatus
est. In mane uero medi
cum inuenit ortola
num magno sanitatis
gaudio oppantem et glorifica
uit deum. De negligen
prouidendi conuentu

Vna eadem propriet
tatis occasione dedi
quod abbes sufficient
prout necessitas requirit co
uentibus prouideri no
fecerunt et quod dispe
satores rerum multipli
cauit. Dignum est ualde
reprehensibile. Et quod
conuentus necessitas non mis
tantur qui tui pondus
diei sustinent et estus. Ecce
xxxiiii. Qui auferet insu
dore panem. q. qui om
nia proximum suum. Con
uentus est quasi unus

tum au dñs in fidz. ¶ al
nato: enim manet in con
munitate. vt enim utar
ibis bñ bulj. Amato: cō
munitatis z cōmendato:
quomodo cōmunitatem
deseret. Inhumanū est ut
in tempto pabulī nōtiū
subtrahatur au preaipue
ou? assiduc imponitur et
flagellum adhibetur val
de reprehēsibile est quod
filijs belial qui nihilum
fecerunt uincula imp̄ūt
dñ proiecerunt supflua
ministrent. ¶ ustinentib
bus uero dñm z et obse
quentibz nāā subtrahā
tur non est secōm legem
quod os bouis triturantis
mitūtur quod preaipue
cauendum est ubi uitu
li laborantes delicate uti
tuntur non est equa pti
cio aim inter eos qui i
vnī monasteriū conuenie
runt vnus diuit z alius
egenus est. Alij hāt ona
z alij emolumenta de cō
gregacione illa a? rō
res fuerunt apli legi.
Ad ro. Quod nullus
egens erat inter illos
diuidebantq; singulis
prout auiq; opus erat
C? xj? Item valde repre
hensibile est quod in
monasteriis dispensatores
bonoz temporaliū multa
plicati sunt aim secōm re
gulam xxxj. ca. vnus d?
esse cellarius qui omni
congregacioni sic pat
z aimm hat de omnibus
tū secōm uisi? abbis z si
a? facere nichil presu
mat. ¶ Et maior congre
gacio fuit ad solacium
et delent dari qui eum
adiuuent z ipe equo
animo impleē officium s' cō
missum. Non est secōm

regulam ut multa sint
principales qui bona mo
nasterij dispensent sed vnus
principalis quem si necesse
aliqui admonent. Ille nō
solum commentatus sed
infirmorum hospitum pauper
rum cāt gerere debet et omia
vasa monasterij custodire
Unum a paupertate regule
videre deviasse qui omno
ne infirmorum pauperum
hospitum et eorum que ad
eclesiam pertinent aliqui
bus personis non solum
bonorum temporalium dis
pensationem sed etiam
diuisionem deserunt
vel per miserunt ut bona
illa dispensent non ex
abbatis iussione sed se
cundum suam voluntatem ut non solum
de illis officia sibi iniuncta
impleant sed etiam sibi
provide aut et que ha
bundant vel prodige a
lijs distribuant vel aua
re sibi retineant vel cus
todiant. In congregatio
ne an salutatorum presint
dispensatores iudas. c. et
ille latro sint unde dicat
de eo. Jo. xij. Quod fur
erat et loculos habens ea q̄
mittebantur portabat. In
monasterijs uero multipli
cati sunt latrones. Hu
iusmodi ea que dando
erant pauperibus dabat
uxori et filijs. Hic tales
ea que erant danda pro
pauperibus dant sibi at
tinentibus et sicut sunt
similes uide in milpa sic
utique erunt et similes in
pena. Judas omone hui
pmi impenis pmin incidit
ut dum uenderet omo
ne laqueo et de ipsum laqueo
se suspendit. Hic tles
postq̄ defraudando pau

pes.

pes pcauunt improperios
indigne celebrando vel
simoniam admittendo
peccant mortiferum & sine pe
nitencia morientes infer
nale mauruunt suspen
dium. De cura moderna
conuis in abbe.

Sequitur de negligen
cia illius mandati
Abbas opa que iniungit
discernat & temperet. Item
abbis sic omnia temperet
ut cum quod fortes capiant
& infirmi non refugiant
Temperancia ista discre
cam requirit. Hinc ci
ymii non bene temp ta
tur nisi prprietate cone
uentis eius cognoscatur.
Hic abbas qui cum co
uentu nugas vel iuuo cõe
dum vel diuinum officium au
dunt & iugiter inrissi
uum frequentant on
quod conuentus susti
net tempe reclamant.
Unde ipi se non exhibent
pres seu abbates sed po
tius exactores pharaonis
qui applo dei constituerunt
numerum laterum exi
gebat tu paleas ut con
stituerunt eis ministra
re nolebat. Exo. v. Hic
tles abbas conant ultra
regulam fies oriant &
tu eis ncia non ministrat
Tles sunt mutatores ba
laam asine non pcentis
sed cecentis usque adque
mmonia. Nu. xxi. Con
gregacoz eium que apud
eos ut iuuentu sta est
adeo stimulant ut cam
murmurare compellant
Ipi non acquiescent ba bu
dicti dominicto ut cogi
tent disseracone sa Jacob
dicentis. Hi greges me
os plus in ambulando
fecerunt laborare mori cuc

vna die. Huic uero cor
ripiendum quod. s. abbes
omnis religiosus cum alys
non pranit et so non solu
tempant sed plurimum
aggrauant omone de
disse videre tripte hoc qd
legit lvj. ca. regule quod
mensa abbatis cum pegri
nis et hospitibus sit sem
per. Hi eum debet esse
cum pegrinis et hospitib;
videre quod minus dele
at esse cum fratribus. Ha
bili uero potest ars uisere
ex illo uerbo deo. Lu. xvij
Dixit semper omne q
nunquam or legit ul audi
dere. Ad aliis contrariu
mon nos dns. Dn. v.
dicens. Hanc autem sepa
ras. Ad q d. d. quod se
per orat qui locis et te
poribus constitutis ora
ri instat abbas cum
semp est cum pegrinis

et hospit. si cum oz sit ci
ras. Hoc tu adiuendum
est quod non dicat regu
la quod abbis semp sit
mensa cum pegrinis
et hospit. sed quod mensa
eius semp sit cum ex.
asensa uero abbatis di
cimus esse que est in spiri
ali eius domo siue ipse
pris siue absens fuerit.
asensa eiusdem eius in re
fectorio fiant et in spiali
pris domo. Inde mre
fectorio aliquando cum
fratribus aliquando cum
pegrinis et hospit. comedi
ponit. Et ne dubitanti
tenendum est quod no
expedit quod abbas
semp extra conuentu
comedat siquit non exp
dit caput a corpe esse
separatum. Et notandum
siquit abbas tempare de
bet que alioq siunt sic

etiam que adipiscuntur pauci
Bona monasteriorum sunt
pauperum xpi et eo ei iecta
tot pauperes egerant non
sunt bona illa prodige
expendenda. Unde dicit xxi
ca. regule de cellario mo-
nasterii quod non sit pro
digus ac exterior. sibe. mo.
sed omnia mensure fac.
Non deceat abbas in hac insti-
hunc seculo se conformare
pauperes enim se deceat
reputare cum in bonis
non habeat dominationem
sed dispensationem tam de
qua cum districta tunc
reddere oportebit. Hic ei
sapiens de pauper ubi di-
uitem imitari cepit pro
hibet. Hic monasteria de
pauperantur cum abbates
principes secuti in fastu
imitantur. Quem fastum
Gulielmus reprehendit hys
libris. Quid mos ut certam

tatem septimum humili-
tatis est cum tanta popu
equitatis incedere tan-
tis hominum cuatorve superi
obsequiis quis duobus
equis vnus abbas suffici-
at multitudo. Si enim
si non uidet abbem hec-
quos et amplius in statio du-
cere consueti. Dicas si
uidens transeuntes non
putes esse monasterium sed
domos castellorum nec mo-
nes annuae sed principes
provinciae. Illas expen-
sas debet abbas liberter
facere que valent ad con
servationem religionis ut
ille uitentur que sunt
occasio dissolutionis.
Aliqui provisori qui pro
modico posset simpli. refec-
tum exhibetur et cum
magnis expensis et mag
no detrimento religionis
fres potuias distinguit

Prouidere debz abbas quantum pt ne detur diuitibus vl' consanguineis aut alij quę sũt danda pauperibus xpi pauis cum egentium uita pauperum qui desiderat illum homo sanguineus est. Cm. xxxvii

Item prouide debz ne ex fiuentur infideles uiri yude delent uiri seruiri z ne egreant domesticia rude luxuriant extranei. Hanc delet abbs sibi commissa esse bonorum dni dispensatore ut dispensando hęat discretionem. Ideo alij bona sibi commissa distribuant quia deredenda cõe non cogitant. Pv. xxviii. Viri necis z mali nosi non cogitant iudicium qui autem requirunt dnm eiadu

tunt omnia.

De tribus substantialib⁹ religionis scilicet obe dientia uoluntaria paupertate et castitate.

Filius gie et coheredibus glie fideliū ordinis sci benedicti pmissis uita ducere do gratā sibi fructuosam angelis iocundam demonibus terribilem hominibus exemplarem. Nulla sunt omino reputanda dilectissimi que diuine laudi non militant et honori. Inde est qd officia uitate ac summa caritate compellimur uiris auribus nūc scribendo nunc mandando sepius mandare si uos iuna facere et mala docemur declinare. Quam pateat quod scdz affectiua et intellectiuam uires geminas sit et aīe pfecto uiputa Cirtus indicet et scīa doceat hys uirtutē euāgelicā adornari. Et per pmissa mundi palatē diuitiarū uiē pmissū audeat p sedū lucrat. Pmissū potens fit mope perfiquum iser mone illius exemplo qui cepit facere et docere deinde pūtem eplam dignum duxim? caritati uīe scribere que uos instruat et moueat ad regularis obseruancam disciplinē. Sit ad obedīciā que unū de substantialibus religionis est uīm primum mchoam? ad laudē et gliam illius qui origo uīe ē omnium atq; finis.

Diligenti studio fideliū satagam? institui

exercitus insistere qui
bus xpo conformeur
et adp sermonis sentiā
insormeur atq pgliam
reformeur et quis am
bigat obedienciā tale
esse. Hanc eterni salua
tor nr mutā tum am
plectit et usq ad mortē
pri suis obediens au
cis supplicio condēpnē
Hanc multae gentiū
pr abrahā terram
sua et cognacionē suā
egreditur et usq ad
molacionē filij queun
habuit kūn inclinat
Hanc iosue israel pro
missionis invasit z hos
tes gladio sibi sternit
Monetur igitur z hor
tant in dñō ut obedie
ac bonū eo seruemus
sollicitus quanto sine
illo regularibz nō est
salus: sacutes certissi
me quod est accepta ul
tum caput omnipotentē
obedienciā qua proxp
nobilissimū qd ē i tota
captiuā libertas videlicet
voluntatis quare dignū
et iustum est ut quanto
quis arctius poobedienciā
nūc stringit tanto postmo
dum in celestibus gloio
sius eleuetur. Hoc ipm
certe exemplum instruit
ubi fr an quatuor sunt
ordines ostensi eij qui
seruat obedienciā suum
nūn vidit.
Sed in contrariū val
de detestabilis i obedia
dmostratur que idola
tre zelere ipatur. Hac
ul spūale furtum con
mittitur ul rapina. Nā
si occulte contrariam
obedienciae furtum est
si manifeste rapina ip
in utroq rem alienā

nunto dño contrecta
¶ voluntate cui quā p
ꝓo relinquimus cōst
uisticam usurpamus
¶ Non igitur in merito
pr̃ uīr adam immorta
tate et innocencia pt̃
obedienciā spoliatur.
ac de paradisi amenitate
eiectus in hanc vallē
miserie relegatur pqd
apte omnis hymnis e
uoemitas declaratur.
¶ Sunt multa siū que
reddunt obedienciā cō
mendabilem sic sunt
plurima que ipam fa
ciunt vilescere. ¶ Sūt
enim nō nulli qui ut
cinus absoluant ma
le exercent sua officia
¶ In alijs vero minuent
extorta licen cia
¶ Alij acrpe licenciā
nō curant. ¶ Alij cont
negatā licenciā id

qd placet facē nō formi
dant. ¶ Alij inuente pre
lato contradicant et
tamen faciunt. ¶ Alij
deuote quidē obediāt
suscipiūt sed executio
nem negligunt. ¶ Alij
ne mandatum adcos
pueniat se abscondūt
¶ Alij qd pcl est se tales
exhibent ut platus eis
nil audeat in iūgere vl
mandare. ¶ Alij dicunt
se nescire vl nō posse
qd mandat incūbentib
coniūgentes quodāmō
in obedientie cōi cos
ignorancia vl ipo
tencia non impediat
sed voluntas. ¶ Quidā
volunt quoq; ea que
iūguntur facē ne ti
mentes alīpes talia
quasi exconsuetudine
negrant. ¶ Alij pficiunt
quidē obedienciā sed

hoc triste et minis tar
de. Sunt enim quidam
qui qd uolunt obtinet
minis aut precib ipe
tunis. Et si quoq; nega
tur eis licencia claustr
commouet et seipos. Hu
omnes si ueram obedi
enciam aduerterent in
sua conscencia impedic
tis se gratiam amisaret
Sed heu non nulli sunt
qui colant aliqd z ca
uelli glicanut qui p
minimas negligencias
use pununtur et maiores
non adimunt quia sta
tum hunc periculosum in
nunc reoghiosam. Ta
les aut si amatores pu
ri cordis essent no tam
malum actum qm ma
lum statum corrigere
laborarent

Ut autem obedienciam
ueram omnipotenti do sit
acceptabilis studere hir
promptam sine dilacio
ne deuotam sine de dig
nacione uoluntariam sine
contradicione simplicem
sine discussione ordina
tam sine deuiacione to
ciudam sine perturbacio
ne strenuam sine pusil
lanimitate uuiuersalem sine
excepcione perseuerantem
sine cessacione

Bonus itaq; fr adu
sit patus et no turbat
ut in uenatur adole
dienciam sp promptus.
Qua pp dilectissimi si
tis sicut aurum ductile
et quasi iuga flexibilis
que rectificat ad libitum
artificis ul' aurifat. si
tis et iore volubiles
que sedm ipetu
spus mo uebanciur
hitis uimentis ut apt
drum ciuus dorso mdif

ferent quelibz impunitē
Certe silva indifferens
multum est grata vtili
ficatoribz quia prui pe
ritat omni loco. Sic et
promptus fit ad obedie
nam deo gratus est et
hominibus quia nichil re
spuit in victoriā. Legis
tis kmū qd stelle voca
te dicerunt assumus
pqd apte datur intel
ligi quam cōiuncta debz
esse vox vlentis z opa
no exequentis. Talis
ille bonus miles exti
tit qui vocatus in pfecta
dimissa lita quā nec
pat statim venit. Sed
econtrario quidam ve
lut quadrati lapides
ad obedienciam vix mo
ventur de quibus ait
sapiens. Qui transferit
lapides affligetur ieis
Cum enim prelatus

ponit quosdam in obedie
bono nutur pcontradic
tionem rebellium fatiga
tur. Ad obedie prompti
tudinem animum per
exemplum. Nam cum
impantis manum nulla
dilacione differtur exe
cuio in mīgit nob aliq
et in obedientes erimus
nos prelato. Pudet q
aliqū seruū vñ conducti
p vno preno pmpaores
sunt adpagenda gratia
quā sumus nos prelatis
nīs pmoglia sempiterna
Sit post hec deuota
obedia tua fīs ta nā
qz deuocione suspie
dū est quod mīgit
ac si dns precepisset
nō enim homīn sed in ho
mine deo certissimi
obedimus. Dilbum
namqz nō est qn acep
tum offeratis sacri

ficium redemptoris dñi
propter nomen alienc
nos subiectas voluntā
ti. Est sanus fides cum
xpo poledienā crucifix
ut fiant ille membra
claus habuit ligata
sic mandatis superior
uñor membra nrā sit
onnia captiuata. Sa
cutes certissime quod
tanto liberiores apud
deum erimus quāto
nunc pro illo deuotius
nos arctamus. Deinq;
uirtus hec nō sine
causa uictimis ante
fertur quia hic mar
tir in holocaustum
omni potenti deo uoli
tas pia sed ibi tātū
modo caro aliena su
ceuimus et oēomibus
et uigilis possūt no
bis equari seculares
quos quia in abdim

cone propietatis et obedi
entia precellimus cosde
iudicamur cum xpo in ex
tremum examinē precedimus. Iude
Iude suum opercanen
dum est ne uiuus duobus
etiam immuno claudi
emur.

Voluntaria quoque sit
obedientia que nō vga
ul' calcaribus indigeat
sed monetur sibilo di
cere. Multum enim lau
dabilis est obedientia
que preceptum seruat
laudabilior que consi
lys et admonicionibus
obtemperat sed omni lau
de dignissima que po
pcentis animose con
format. Sed nō multi
qui potius amatoribus
suis volunt audire
placida quam ut pla
cent audita qui pre
latum sibi nō se illi

aquunt obaudire. Sit nõ
audiunt magistrum qui
aunt discretem dñe quid
me vis facere sed dicã
tur dicit dñs. Quid vis
faciam tibi satagunt iun
tam. Patet esse fides mei
duplicem obedienciam
habam quidem necessitatis
et aliã caritatis. Illa pre
ceptum respicit hi consi
lys et admonicionibus
acquiescit. Illa necessitate
quadam arctatur hi ca
ritatis amplitudine di
latatur. Illa prouocamonem
est seruor hi libertatem
spiritus filior. Et ista iu
ngitur tantomagis accepta
quanto iuuenis debita
constat.

Cum simpliciter sit ea
dem obedienciam vna fides
ut iuuicta sine discussi
one facientes iudicetur
deuiã vel iuuiuuta

vos haberi. Nam quilibet
intencionem precipientis
iudicat bellum intiscens
parat. Phoc enim quod
causas mandatorum igno
rat deserit in labo
rintum erroneum se po
nit. Certe phoc obedie
wnã iuuius puriã effi
atur cum hi prelatum
iniquabilia iubere p
sumpcionis oculo intue
tur. Iyeriũtaiã et si pre
latus interdũ iuuius
utilia iuõ iudicionibz
mouere vos admobe
diam id nõ dicz nã et
ille si erraucrit sic iube
do nequaq̃ vos deuia
bitis seniores manda
tum nisi contra deum
quid precipiat exequẽ
di. Si enim ea que p
obedienciã facitis nõ
sunt interdũ vitia mo
nastris sp tã vitia erit

uobis. Quid enim prestat
quod quidam patrum
uirgam arida longo tem
pore uisus vigauit nisi
quod uitia conualescen
uirtutem obedie & obedien
tis meritum demonstra
uit. Obedientiae sane ues
tigium in hoc est ut qui
stultum se quis faciat
in hoc mundo nichil sa
piet discernens nichil
iudicans extra quae iu
bentur imperata sed cum
omni simplicitate ac si
de illud utile illud sapi
ens esse iudicans qd
sibi lex dei vel exame
superioris indixit. Et ue
si pfecto modum excedat
ati fuerimus spiu pro
repletemur nō iunge
ro tunc diuino. Iste
dicit quod intentio omis
creatura suo obedit sū
dissimilitudine creatori ut
dicilla faciat quidq; sic
placuerit maiestati pqd
manifeste instruunur
ut simpliciter uisa facia
entes nequaq; superioribus
uis pui obedian reluctemur

O portet nichilominus
obedientiam ordinatam esse
ne si ordo eius pūtitur
obedientiae quoq; opus
perseqtes deprauetur
Inde considerandum est
qd sic ratio ira debet
esse subdita creatori sic
uoluntas obediat ratio
ni atqz sensualitas uolū
tati. Nam qū recalcitrat
uoluntati sensualitas
vel ira aut uolūtas aut
creatori ratio debite sub
iectionis in aia perit
ordo. Et tunc iusto iudi
cio nobis abinferiori
no resistitur cum quibus
uis superioribus nō pa

ratur. Ordo quoqs obedi
entie considerata prelato
rum differencia tenendus
est ut maiores minori
bus minimis modi pre
ferant. Quoties enim
prelatis contraria prece
pientibus acquiescendum
modis omnibus est maio
ri. Iudex autem deus prela
tis supremus sit contin
uenda sunt prelatis ma
data hominum quando qt
qd precipitur contra dm
Oportet enim ut ait pe
trus deo magis obedi re
quam hominibus. Patz
igitur quod nunqd sint ma
la pter obediam petenda
da licet pter caudem in
terdum bona sint mano
uabilit obmittenda.
Hatis enim contempla
tiua in multis actiuaz
precellere et tm ci adilla
subditus trahit qd pt

mandatum negligit uiciu
te obedie in merito eiusmo
do compensatur
Post hoc sciendum e
quod nequaqm extrinsica
aut exnecessitate sit qd i
iungitur faciendum Joan
da etem obedieciam pre
latum xpm iubente leta
fiant obedientie laborem al
leuiat securitatem conscie
quoqs prestat. Iuxta
autem inestus obtempat
eum symone cyreneo in an
garia crucem portat Cur
uis autem in uinctus sub
onere murmurat et is
qui cum tristicia obedias
exequitur cenere unum
one sa spus se declarat
Ac uero gaudens cum
andrea crucem suscipit
quisquis onus quod im
ponitur nec corde reu
nuit nec signo quoliz
contradiuit. Hunt aut

quidam qui ex desiderio
eternam laboriosa diuinitus
sint placenda. Alij autem gra
uitate suscipiunt facilia
quia iussa istud fieri per
suasione diaboli certum
est ut hoc nobis graue
facias inquo manus me
ritum esse constat. Et
aliud nobis offerre ca
tagit gaudiosum qd'
salutem nre minus per
spicat fructuosum
Non tm leuia sed etiam
ardua pter obediam
sunt agenda. Est enim
obedia cum obtempat
imperantis non tm q'a
placita sed quia iuni
ta. Preciosior uero se
auro et topazion cum
obeditur in contrarijs
inquibus licet interdum
sensualitas remurmu
ret erit tm ratio semp
prompta Exemplo xi

qui quidam calicem pas
sionis ale transferri p
tuit uoluntate tm sua
pris sibi cecerat uolun
tati. Obedientia multum
valet fides mei admeti
di efficaciam difficultas
opis cum promptitudine
uoluntatis. Quando p
claustralem uitam relig
oni uniguit mundo mori
mur et terrenis actib;
q' amodo sepelimur. Qua
re mias pobedie bonum
uoluntate continue mo
thicemus ut illi qui pro
nobis pretiosum sang
uinem suum fudit sup
iuuere valeamus. Nig
igitur aduersum semo
ris respondere presum
matis non possumus
et nesciamus cum pres
uos aggressos pt' obe
dientie bonum etiam in
ptabilia sedm humana

nem uidemus cogno-
scamus. Ipse enim deus
omnipotens administrat corpo-
ribus uoluntas seruiens
ad id quod iniungitur
adest uenti. Unde qui
dam scolae primum mandato
seniores obtempans su-
pra spem uirtute diui-
na non propria carni mo-
uit. Exhinc colligere po-
testis quod obedientie disci-
plina est ut fiant aliquali-
ter indiscreta ut ea prouo-
cus aggrediatur obe-
dientie que ut dicunt uideant
carere sedem di sapiam
ratione. Hinc est quod ui-
ri obedientes loquuntur uic-
torias quia uoluntate
qui se inclinat naturali-
ter prospera prouocatione
obedie cauiat enim in ad
ulta.

Nec semel tm debet qs
qz quod iubetur sed sep

et in omnibus obedire
dicunt in corde suo desides
et rebelles uidemus quod
hi qui ad obedientiam sunt
difficiles a onoribus si-
milem ab officiis sunt se-
cum. Ipsis enim ubique deser-
tur et patet cum alii qui
se ad omnia paratos exhi-
bent nunc officiis nunc la-
boribus incessabiliter onc
rantur. Quis ergo possit
inquiunt que mandantur
custodire. Sane si consi-
deramus aptae con-
sideranc possimus quod
illis pro eo quod cis
patur est dolendum et illis
quod sibi non patet est
gaudendum. Quod enim in-
terdum patitur rebellibus
uino suo deputent non
uirtuti fit uanuqz istud
ne peior scissura fiat et
contaminatur calamus
cum quassat. Sicut os

non precepit dari libellū
repudij sed permisit. Exist
tent autem isti qui onē
ribus prepraueantur q-
dum multiplicant super
eos onera multiplicatur
et materia meroris z gau
dium p̄sequens p̄mior
Oauni nisi p eisdem tol
litur p̄cior p̄cia minu
itur temptacio oao re
mouetur. Sacendū aūt
quod licet omis homes
obedienciā stringant
aliqualt huic tamen
ppter votum regulares
sunt amplius obligati
Nam p̄fessionibus obe
diendum ē in omnia sue
domus ordinacione re
gibus in rei publice gu
bernacione plebanis i
dumnor p̄ceptor exp
licione et sacramentor
administracione p̄latis
ordinū in disciplina ob

seruacione summo p̄lato
do in declinacione malor
et custodia mandator.
Vos igit fiēs obedientes
specialit uos ligastis u
aliq excepistis exempl
um psalmiste sequentē
dicentis ad mandata di
cuta se esse directū.
Vestra denq sit obedien
p̄seueranus. Cum eni p̄ro
fessionē facitis usq ad
mortem uos obedientiam
imposter obligans. Qa
et igitur certius z nō pri
ipium acta probat fe
lici iocunditate p̄ceptio
commandus usq in fi
nem obedientiā nō re
linquat. Cum ergo placz
ut sibi veritas promissa
soluat ipe quoq q pro
misit finaliter non ob
mittat. Qui eni sedim
ipi sentencia p̄seuera
uerit usq in finē certis

sime

sunc saluus erit. Nunc
morta uta quoq; non
excedat quod qui ꝗ uno
precepto seniores offen
dit precedentes obser
uancias omis pdit
Ad aliam observan
dam regulariem ma
num mittimus ut q
liter sine ppio deleatis
vivere discamus Igit
excelle puritē perfecta
one discere poteritis
quod habere cuncta
communia debea
tis Creature id ipm
nobis indicant que
comunicando bonū qd
habent in vicem se se
donant. Mutuo quoq;
sibi servunt membra
corpis cōsultate rex in
dicuncia phoc nobis
Abdicationem rex
xpus nos suo exemp
lo docuit btis vndich
nobis monens legunt
scptura quoq; sacra fi
guris idem multiplica
bus demonstrant. Na
cum sigendus xpus uel
tibus suis spoliat pqd
nob quam mundi omni
ppetate nos esse conveni
ent declarat. Ipse quoq;
non habuit ubi caput
suum sicut asserunt recli
nare. Sanis igitur ea
vindis legunt nobis
mugnas ad domum humili
tatem cautatem z vo
luntaria paupertatem.
Id ipm exemplo suo tra
didit pr idem qui pauper
erat pecunia sed dives
extitit uita pura. Deni
q; legitur qd mulieri
amicta sole pedibus
luna supp pquod esse
calcanda nobis amic
tamuta bilia demond
trantur.

ed Ihesu sunt aliqui
qui tonsi paupertatis u
lant nunc possidendo
desiderijs nunc ubris i
ordinate privatis nuc
eam fris mittite Ihu
ius preiudicii demõs
tratis. Non nulli sunt
etenim qui ad ea que p
sitendo contempserãt
amentis appetitibus
nunc anhelant obli
ti quod ponderatore
spiritum ipa pusa uo
luntas prius eam q
ad actum prodeat con
demnat. Et cont qui
dam prius quia rape
re amarunerem concu
piunt insole acriter
se afflixit ut uexacio
talis intellectum sibi tri
buerit ac si malum de
siderium in se temptaret
Hyn ueo qui hee dum
das quas foris habe

non poterant nuc ad
fectat si ueri discipuli
xpi essent pauperiem
pta que duat adiuta
exercerati abomnu in
pedimento intrare sol
lute laborarent. Inue
nimus eam nidum quol
dam in quibusdam re
bus ado delectari ut
nec adconcedendum ea
fri petenti uelit aliq
tinus inclinari. Alij q
terminos ul res alias
intuit afrim adipti
abscondere ne possint
petentibus non uega
re quib; ponus contep
nenda sicut hec transi
toria et sine caritate
omnia postponenda
Pudet aut dicere qd
non minime pauperiu
ins rebus amendut
ut siquis ul digito q
ne exhus contrectare

apd

presumpserit tam in
dignacione cordis co
tra ipm quam ilor
insolencia moueantur
Inueniuntur et alij qui
sic dicant non in detri
hoc vel illud habendi vel
amplendi licencia ne
quaq; clausis in talibus
decreto promouendo. Sunt
et alij qui se tales exhi
bent ut prelatus eis que
habent auferre non audeat
vel quod ad tempus
concedant inuenguere
non presumunt. Et si
abstulerit quidq; ta
lium turbacione in
clausis conuocant et
tumultum. Sed quia
prales indignacione
in predictis rebus ab
quale ius sibi vendi
cant prelatios se qd
amodo demonstrant
Dominus eis nequaq;

sibi turbacione assume
rent nisi res illas pro
quibus mouentur ad
se pertinere aliqualiter
iudicarent. Sunt ite
non nulli qui denari
os sine lucrata nec ac
piunt nec expendant
et tu quia licencia sibi
denegari nulla ratio
ne volunt apud deum
excusabiles non existunt
Alij dum dare vel am
pere quecq; desiderant
insidiose prelati sui ab
sencian expectant ut
ammiore prelato licen
cian habere valeant
quam negandam ama
iore credunt probabi
liter vel formidant si
ti quidem apud homines
se formiscens excusare
poterunt sed apud
eum cui omne cor pa
tet et omnis voluntas

loquitur psonis semu
tam deseliquunt. Nu
dam etiam communes sibi
bia vel potabilia sibi
mulla vel soli contendunt
hic vel illis tantummo
quibus placet distribu
ere vel fres alios sed
dispensacione ere qs
interest prinapes volun
esse. Hunt et alu qui
bus auctoritas est ne
dita qui monasti res
indignis conferunt a
manate perire sinunt
aut superflue res expen
dunt qui non minq
cura curam sui repe
riuntur prodigi sed q
ad alios satis para.
Hy si certe aduertent
quod elemosine st pm
quibus vuuunt eas ai
magno timore z reue
rentiae prouidencia eq
liter dispensarent.

Ceu autem paupta
tis amatores sine licen
cia nil ampriant nec dent
vel habeant neqz zelent
vel mutent neqz fiurent
Quanus enim necessa
ria nobis licea-t hic
inconuuuu nullus
tamen quatq habeat spe
ciale. Ecce sanctq au
gustinus tante paup
tatis extitit quod testa
mentum nec monas
terii fiat fiat vellu. Et si
aut priuum no licet hic
dauistrali sic et opam
studeat inconuuuu
Hacindu autem quod
religiosis postponen
da sunt quedam actu
pit et affectu ut prue
tas rex qua se priua
uerunt quedam affecu
sed non actu ut inter
dum est pactuta uita
dispensacio temporalu

quedam actu et nō af
fectu sicut prolono ob
dientie quandoq; inter
mittit contemplando
supnoe. Sed heu unde
mus multos bonum
paupertatis appetere nolūt
tū ipam aut defū seu
penuria sustinere. Apud
omnipotentem deū sunt
paupertas usa redditur
pretiosa aut eam vo
luntas devota aut dif
ficultatis molestia co
mutatur. Hanc adhere
rendam aerpte mudta
tis initium ita vosmet
ipos abomni pietate
reddatis extraneos et
tanquos ut tanquam
pegrinos et nil haben
tes pus monasterii lar
gitoribus vos vovere
tis vestri endos discipu
et alendos. Expmultis
ergo colligite ut possi

dendo mututa pūti nec
quidq; inordinate con
cupiscatis nec inhoneste
acquiratis nec sine lice
ta quidq; rapiatis vel
detis nec preter voluntatem
prelati aliquid
tenetis nec locum tam
extorqueatis nec contu
sionem karitate quidq;
tenetis nec inutiliter
expendatis.

Ostendunt pietatis se
vantos esse gracia dei
qui contra professionē
suam possidere satagūt
aliena. Ipsa compensa
tio que barsam dicat
et animā deo pruat.
Inde quantū eū reli
giosis archam onerat
rerum pietate tū gra
vat conscienciā egestā
te. Indyalagor libro le
gimus quendā reli
giosum paucos dua

rios abscondisse hymnis
sepulcrum extra ciuitatem
riunt quidem sed ma
ledictione prolenedic
meuit cione sit hic peccata
tua tecum sit in perditione
positis denarijs apud
eum. Tales si decedunt
impenitentes peiores
sunt inferno qui mori
entur apo restitui aliena
Iste prorsus transitoria p
cosium pignus oblig
ant quia pro talibus
animam suam damp
nant et se gaudijs
celi priuant. Vnde fit q
se et sua exsecutiuus
reliquit deinde uno
se se postmodum into
mittit. Iste talis se in
spicientem ostendit q
nolam asinariam decol
lo amotam relinquit
et in spinas quas in
uaserat se proicit ac

lico quo extractus fu
erat se in meiyt. Ille
uehiq canis reuertitur
ad uomitum et retro
respiciens mittendo
manu ad aratrum priat
curuum saltim. Talis
inquam si uxore loth
in statuam salis con
uersam attenderet ad
ea respicere que reli
quit minime festina
ret nimis est sapiens
qui asino diuitias
congregat sed deprea
mopia nichil curat Iu
ic est similis qui cont
professione suam res
tibi colligit sed predestin
spiritalium fame perit
Hoc quoque quod sua
prenosciora sepe esti
mat gradum et ordinem
deligendo aut negli
git aut ignorat Iste
cum sit mundo mor

anus sanie mori formi
dat anu deorsu pedib
sit solutus iterato se
illaqueat anu sit ina
ni aquam haurit ut
immergat anu sit ihor
ra sal conspgit ne fruc
tus grē sibi arescat. Cū
Talis dica pt ydolatria
qui fiducam inpeni
ma habet que nullo so
lum qui iuuare pstē
potest est habenda.
O quam in iuste resp
ponderat qui post po
nendum propanas de
narius xpm putat ymo
talis flagitium itidē
inde supat quia is nō
mīq; vno solido se dap
nat. Ille autem vendi
turus dum argenta
eum denarius estima
bat. Natur ordinē
hic putat qui terram
sup omnia diligit quā

inter elementa creator
verum infimā ordina
uit. Tu itaq; fr si anie
ad celum expedire ca
tagis nequaq; pernē
tes carnas amplecta
ris.
Sufficiat autē nobis
fīes kmū pauptas et ab
hoscetur anima ita tūl
itortas sias quia xpo
nobiscū manente diui
tes mundum eritis nich
il tempalium habentes et
sine illo pauper eritis
et egenu anictas ca
dunas mūdi obtinē
tes. Ille g; ur thesaurū
qui solus anime des
derium replere potest
et sine illo est vacua
omnis creatura. Qua
re si pt pauptatē elu
ctas si sitis si mūdi
estis si sustinetis mo
moda ille solus nob

sufficiat omnis diuitiarum magnificencia omnia
mundi comoda propter se dimissa incomparabiliter
reconpensat. Attendite fideles mei quod fiat pau
per secundum transitum
ylationes faciat sicz mo
nachus nil hijs qui decedunt
dyaboli securus transit
laqueos et euadit. Ele
menta leuia sursum tendunt sic et fideles qui se
pcte omnibus nudant
liberi celos petunt. Exemplum hoc est nobis pau
per lazarus qui fuit tandem angelico ministerio
abrahe ministrio deportatus.

Amplectenda post ysaiam
uestimentum dei religiosis principaliter ipsa
castitas que diuine uisioni nos aptat que
naturam superat et an
gelicas spiritus nos con
sortit. Hic est inquam quem
fidelem animam xpi sponsam efficiat que sequentes agnum cantica istum
it et deo proximum esse fa
cit talibus nuptiis
nupcias ubi thalamus
est cordis munditia am
plexus gratia proles
opera bona dos feliciatas
sempiterna. O quam regales sunt iste nupcie ubi
anima xpo pacificatur
iungitur ubi leuia eius
mansuetudinem meam ad
uuians immerito subcapite meo ponitur z dex:
ta ipius nos in premio
amplexatur

Castitas est uestimentum nupciale quo deo
rabuntur in conuiuio
sumi regis hoc bissino
uestimento qui carret
de nupcias eterna con

fusibiliter expellitur Ci
dete quoniam cōfusi sunt
valde serui quibus ues
tes usq; adnates pren
debantur quia confusi
nunts erunt apud alos
sunt tegumento nunc
continencie spoliantur
omni laude digniori in
carne preter carnē vnie
et inter spinas esse sed
spinax acileos non sen
tire. Halcyonādre sunt
tales similes que ignie
non comburitur. Et pis
cqui aquis aranu
datur et non submer
gitur. Atq; grano qd'
nec inter zizania suffo
catur. Ista mira facūt i
hoc mūdo. Magnus enī
miraculū de carne p̄a
fomitem extirpare li
bidinis quam tacere de
monia ul' febres decor
poribus alienis amē

Nō detrib: substantialib⁹ religois et q̄busdā iuriib⁹
Et p̄mo · De obedientia ·

Pronpta sine dilacione
Deuota sine dedignacōe
Volūtaria sine Admiracōe
Simplex sine discussione
Ordīata sine deuiacione
Jocunda sine turbacione
Strēnua sine pusillanimitate
Vnānimis sine exceptacione
Pseuerās sine cessacione

Vt obedīa religosi dō
sic acceptabil' deb: esse

De abdicacione p̄prietatis ·

Q̄uis nec religos hīre licat īdiuīd· nullū tū q̄q̄ habeat speciale
Q̄q̄ īordīate cōapiscat
Inhoneste acquirat
Sine licēcia q̄q̄ recipiat
Sine licēcia q̄q̄ det
Et uolūtate p̄lata aliq̄ teneat
Licēciam extorqueat
Cōt̄ sānā caritate q̄q̄ teneat
Inutilit' expendat

Nec

Ig̃ religos posse
dendo ī uita p̄ūti

De castitate ·

Est aū castitas suet̄
opt: ut religos ex
cludat ne cōtuēac

Cogitacionem
Delectacōē
Atq: cōsensum ·

Unde corpis atq; mitis tractandā
religiosū cū hic lite optebit
Nō solū aū op luxurie nephari
ū sed et adillud
mutantes cum stimate sunt
ut aude quales sunt

Incauto usus
Tactus
Osculum
Amplexus
Frequēs colloquiū
Atq; usus
familiaritates suspicas devitare
sibi nō minus considere
occōm tēptacōnū fugere
Remedia luxie sū hec
sēsus exteriores claudere
cogitacones malas refugere
Carnem domare
motib⁹ insurgētib⁹ resistere
vois se sp extraneis occupare

Ecce quē sup scripta sunt quilibz religiosi professius tenet
ipso sto. Ex obrem o fr unde adq̄o venis. nā si in aliquo
premissorum deficeris sine causa es in ordine etiā si mūc
unde nō pcaris

Dolōsis suos cū dolore ac cōfundacōis ppōno iroli
ppam excellēnā exorde fugit
se ipm contemptuit
se ue mundo mortuū estimat
nilli in dō soli placere appetit
nilli displicere in dno tuet
se inutile in seipso laborē pmūnat et vile reputat
desiderat nihil vidi
oē qd est ptez illi ordis qd cū pt reddere nōbi
sigilatē se sū relīqt
declinat
seipm ista ptēa damnat et alios excusat
Cum etiā humana pūcta nichil adiant ho
nestans aut munit solutido

Ad pfectam humilita
tē istis gdib⁹ Qui
q̄sq; pueniet

Delhumilitate

Hrām hom̄ negligē
Hentēnis aliq̄ acquiescē
Correptiones libenter audire
Caput inclinare
Vestes nōbiles nō fūr
Bilium temp̄ art
Ampollosa ūba non profūr
Tortuosum incessum vitare
Maior p̄cepta sine discussione pficē
Eq̄libz adobsequia patū esse
Minores non contemnere
Hīplia ḡdiēdo via nūq̄ duplicatus
aut fictionis vestigiū p̄mīdē
Iniucibus nolle victoriā obtinē

Higū humilitas tēl

Certissime aūt sciendū ē q̄ nūq̄ obedie hom̄ nec pāce ū
tus nec pfōnis puritas obtinebit si humilitatis sinceritas annuitatur

De pāna

Malū pro malo nūq̄ reddat
Malo nō resistat
Mala tolleret
Iniuriantē placet
Bonū pro malo rependat
Gaudēt iniurias suscipiat
Adplus sustinēdū paratus sit
Intribulacōe dō grias refūt
Adulatores p dōno affectet

Adpsīam pāna
pucentur capitis.

Maxime uero valet ad sustinenda cōtraria · si ad responsi
onē talionis q̄s nō sit facilis sed immobil' ueluti mu
tus et q̄ quasi nō audierit ul' audire sit surdus ·

Memoria dñice passionis
Appacāt aūt acq̄ Consideratio retributionis
ēdā ualet Dulcedo dñice karitatis
Sua mala merita
deq; benefica
penam purgatoriū q̄s p̄bl̄o; dimittit
Penset ḡ q̄lq; pcām q̄d' dimittit
grām que p̄stat
de gloriam adq̄ ordinat
premiū q̄d' auget
cātelā q̄ p̄hāc ñ modicū erudit

Hoīs que sup̄ scripta sunt non solū religiosis sz et quilibz
fidelis tenetur tendere ad canatu · Audi ḡ fr̄ ut intelligas
et intelligere ut facias nam teste bēto gregorio · Sine
humilitate et pacā cetisq; uirtutibus regnū dei in
trare nullatenus valebis ·

Cod. lat.
8201 d